

TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK MEZUNLARININ UĞRAŞILARI VE STATÜLERİ

Phyllis Lepon Erdoğan

Hacettepe Üniversitesi
Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi
Yönetmeliği'nin
Kütüphanecilik Bölümü için öngördüğü
DOKTORA TEZİ
olarak hazırlanmıştır.

A n k a r a
Ocak, 1977

MESEF Dekanlığına,

İşbu çalışma, jürimiz tarafından, Kütüphanecilik Bölümünde DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Ilhan Kum

Doç. Dr. İlhan Kum
Kütüphanecilik Bölümü Başkanı

Üye: Osman Ersoy

Prof. Dr. Osman Ersoy
Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Üyesi

Üye: Adil Artukoğlu

Doç. Dr. Adil Artukoğlu
Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Üyesi

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. ___/___/1977.

Dekan

Prof. Dr. Cemil Şenvar

ÖNSÖZ

Şimdiye kadar Türkiye kütüphanecilik kürsüleri mezunlarının uğraşları geniş bir şekilde incelenmediğinden, kürsülere devam eden ve kaydolmayı düşünen öğrencilerin ne gibi bir mesleğe girdiklerini anlamaları olanaksızdır.

"Türkiye'deki Kütüphanecilik Mezunlarının Uğraşları ve Statüleri" doktora tez konusu olarak alınarak, 1958 yılından itibaren Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Kürsüsünü ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Kürsüsünü bitiren öğrencilerin mezuniyetten sonraki çalışmalarını incelemek, ve elde edilen sonuçların ışığında kütüphanecilik mesleğinin durumunu ve sorunlarını ortaya çıkarmak, bu araştırmada en önemli amaç olmuştur.

Çalışmanın temelini, kütüphanecilik mezunlarının, kendilerine gönderilen anket formuna verdikleri cevaplar oluşturmaktadır. Herbirine ayrı ayrı teşekkür etme olanağı bulunmadığı için, burada gösterdikleri ilgi ve değerli yardımlarını anmak isterim.

Konuyla ilgili bilginin toplanmasında yakın ilgi ve yardımlarını gördüğüm İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden Doç. Dr. Jale Baysal'a, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden Dr. Necmeddin Sefercioğlu'na, anket formunun geliştirilmesinde ve mezunların cevaplarının değerlendirilmesinde emekleri geçen Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi elemanlarına, Dr. Yalçın Tuncer'e, ve tezin basılmasında yardımcı olan Sn. Hikmet Erdoğan'a, teşekkür ederim.

Tez konusunun yönetiminde büyük ilgi ve çaba gösteren Prof. Dr. Osman Ersoy'a, Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Bölümü Başkanı Doç. Dr. İlhan Kum'a, ve doktora programına başladığım günden bu yana özellikle tezin işlenmesi ve yazılmasında her türlü yardım ve desteği esirgemeyen eşim Doç. Dr. Turhan Y. Erdoğan'a teşekkürü kaçınilmaz bir borç bilirim.

Phyllis Lepon Erdoğan

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	v
TABLOLAR LİSTESİ	x
EKLER LİSTESİ	xxi
İŞARETLER VE KISALTMALAR	xxii
I. GİRİŞ	1
I.1. Genel	1
I.1.1. Terimlerin Tanımlanması ve Açıklanması ...	5
I.1.2. Kapsam	6
I.1.2.1. "Türkiye'de Kütüphanecilik Mezunları" ..	6
I.1.2.2. Mezunların "Uğraşmaları ve Statüleri" ...	10
I.2. Amaçlar	11
I.2.1. Türkiye Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması	13
I.2.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler ..	13
I.2.1.2. Mezunların Çalışma Durumları	13
I.2.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları	14
I.2.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri	14
I.2.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmasının Etkisi	14
I.2.2. Çalışmayan Mezunlar	15
I.2.3. Mezunların Çalışmaları	15
I.3. Amaçlardan İleri Gelen Sorular ve Bunların İncelenmesi için Saptanan Denenceler	16
I.3.1. Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması ..	16
I.3.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler ..	16
I.3.1.1.1. Tüm Mezunlar	16
I.3.1.1.2. Ankete Cevap Veren Mezunlar	17
I.3.1.2. Mezunların Çalışma Durumları	19
I.3.1.2.1. Çalışmayan Mezunlar	19
I.3.1.2.2. Çalışan Mezunlar	20
I.3.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları	22

I.3.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri	28
I.3.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmasının Etkisi	31
I.3.2. Çalışmayan Mezunlar	34
I.3.3. Çalışan Mezunlar	34
I.3.3.1. Kütüphanecilik Alanında Çalışmayan Mezunlar	35
I.3.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilikte hem Dışında Yaptıkları Çalışmalar	39
I.3.3.3. Kütüphanecilik Alanında Çalışan Mezunlar	39
I.3.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Aldıkları Maaşlar	40
I.3.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler	41
I.3.3.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Çalışmalarında Kütüphanecilik Mezunu Olmalarının Yararını Görüp Görmemeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları	44
I.3.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları	45
I.3.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri	47
I.4. Yöntem	48
I.4.1. Mezunların Adreslerini Bulma Yöntemi ve Anket Formlarının Dağıtılması	49
I.4.2. Anket Formunun Hazırlanması ve Uygulanması	51
I.4.3. Anketteki Soruların Şekillendirilmesi	52
I.4.4. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi	52
I. Bölümün Dip Notları	54
II. KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA VE YAYINLAR	56
II.1. Türkiye'de	56
II.1.1. Araştırmalar	56
II.1.2. Eldeki Bilgi	68
II.2. Türkiye Dışında	71
II. Bölümün Dip Notları	77

III. BEGÜLLER	81
III.1. Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması ..	81
III.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler ..	81
III.1.1.1. Tüm Mezunlar	81
III.1.1.2. Ankete Cevap Veren Mezunlar	83
III.1.2. Mezunların Çalışma Durumları	86
III.1.2.1. Çalışmayan Mezunlar	87
III.1.2.2. Çalışan Mezunlar	88
III.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğre- nim Dalları	91
III.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Neden- leri	99
III.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphane- ci Bulunmasının Etkisi	105
III.2. Çalışmayan Mezunlar	109
III.3. Mezunların Çalışmaları	111
III.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanı Dışında- ki Çalışmaları	111
III.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilik Alanında Hem Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları .	118
III.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Çalı- şmaları	119
III.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Maaşları	119
III.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler	122
III.3.3.3. Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Kütüphanecilik Mezunu Olmalarının Yar- rarına Görüp Görmemeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları	130
III.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları	134
III.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri	138
III. Bölümün Dip Notları	142

IV. TARTIŞMA VE KUTUP	143
IV.1. Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması	143
IV.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler	143
IV.1.1.1. Tüm Mezunlar	143
IV.1.1.2. Ankete Cevap Veren Mezunlar	146
IV.1.2. Mezunların Çalışma Durumları	148
IV.1.2.1. Çalışmayan Mezunlar	148
IV.1.2.2. Çalışan Mezunlar	151
IV.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları	156
IV.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri	169
IV.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmasının Etkisi	176
IV.2. Çalışmayan Mezunlar	181
IV.3. Mezunların Çalışmaları	183
IV.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları	182
IV.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilikte Hem Kütüphanecilik Dışında Çalışmaları	190
IV.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Çalışmaları	191
IV.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Aldıkları Maaşlar	191
IV.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler	198
IV.3.3.3. Yaptıkları İşlerde Kütüphanecilik Mezunları Olmalarının Yararını Görüp Görmemeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları	208
IV.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları	212
IV.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri	218
IV. Bölümün Dip Notları	222
V. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	223
V.1. Sonuçlar	223
V.1.1. Türkiye Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması	223
V.1.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler	223
V.1.1.2. Mezunların Çalışma Durumları	224

V.1.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları	224
V.1.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri	226
V.1.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmasının Etkisi	227
V.1.2. Çalışmayan Mezunlar	227
V.1.3. Mezunların Çalışmaları	228
V.1.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları	228
V.1.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilik Alanında Hem Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları.	230
V.1.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Çalışmaları	231
V.1.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Aldıkları Maaşlar	231
V.1.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler	233
V.1.3.3.2.1. Kütüphane Türleri	233
V.1.3.3.2.2. Kütüphanecilik İçi İşler	236
V.1.3.3.3. Mezunların Yaptıkları İşlerde Kütüphanecilik Mezunlu Olmalarının Yararını Görüp Görmeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları	237
V.1.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları	239
V.1.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri	240
V.2. Öneriler	242
TABLolar	249
EKLER	390
BİBLİOGRAFYA	408
ÖZET	422
ENGLISH ABSTRACT	426

TABLOLAR

	Sayfa
1-1 Türkiye'deki Kütüphanecilik Mezunları ve Ankete Katılma Oranları	250
2-1 1958-1961 Mezunlarının Üniversiteye Giriş Sırasında Çalışmak İstedikleri Kütüphane Türleri ve 1962 Yılında Çalıştıkları Yerler (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)	251
2-2 1958-1960 Yıllarında Mezun Olanların 1965-1966 Yıllarındaki Çalışma Durumları (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)	252
2-3 1969 Yılına Kadar Mezun Olanların o Yılın Sonundaki Çalışma Durumları (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)	253
2-4 1970 Yılı Sonuna Kadar Mezun Olanların 1972 Yılında Çalışma Durumları (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)	254
3-1 Türkiye Kütüphanecilik Kürsülerinden Mezun Olanların Sayıları ve Yüzdeleri (Haziran 1958 - Haziran 1974 tarihleri arasında)	255
3-2 Araştırma Kapsamı Dışında Kalan Mezunların Sayısal Durumları	256
3-3 Araştırma Kapsamına Giren Mezunların Sayıları ve Yüzdeleri	257
3-4 Araştırma Kapsamındaki Mezunlara Gönderilebilen Anket Formu Sayıları ve Yüzdeleri	258
3-5 Ankete Katılan Mezunların Sayıları ve Yüzdeleri	259
3-6 Ankete Katılan Tüm Mezunlara Göre Mezun Gruplarının Sayıları ve Yüzdeleri	260
3-7 Anket Sırasında Çalışan ve Çalışmayan Mezun Sayısı ve Yüzdesi	261
3-8 Anket Sırasında Çalışmayan Mezunların Durumu	262
3-9 Mezunların Anket Sırasında Kütüphanecilik Alanındaki ve Kütüphanecilik Dışındaki Çalışma Durumları	263
3-10 Herhangi bir İşte Çalışmış Olan Mezun Sayıları ve Yüzdeleri	264
3-10a Çalışmış Olan Mezunlardan Kütüphanecilik Alanında Hiç İş Yapmamış Olanlar	265

Tablo	Sayfa
3-10b	Çalışmış Olan Mezunlardan Yalnız Kütüphanecilik Alanında İş Yapmış Olanlar ... 266
3-10c	Çalışmış Olan Mezunlardan Hem Kütüphanecilik Alanında Hem Dışında İş Yapmış Olanlar 267
3-11	Kütüphanecilik Mezunlarının Lise Yıllarında iken Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları 268
3-11a	Ankara Üniversitesi Mezunlarının Lise Yıllarında iken Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları 269
3-11b	İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Lise Yıllarında iken Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları 270
3-12	Kütüphanecilik Mezunlarının Anket Sırasında Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları 271
3-12a	Ankara Üniversitesi Mezunlarının Anket Sırasında Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları 272
3-12b	İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Anket Sırasında Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları 273
3-13	Kütüphanecilik Mezunlarından Lise Yıllarında ve Anket Sırasında Yüksek Öğrenim Olarak Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Etmeyenleri 274
3-13a	Ankara Üniversitesi Mezunlarından Lise Yıllarında ve Anket Sırasında Yüksek Öğrenim Olarak Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Etmeyenleri 275
3-13b	İstanbul Üniversitesi Mezunlarından Lise Yıllarında ve Anket Sırasında Yüksek Öğrenim Olarak Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Etmeyenleri 276
3-14	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar 277
3-14a	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar 278
3-15	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar 279
3-15a	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar 280

Tablo	Sayfa
3-16	Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve İlk İşle- rini Kütüphanecilik Alanında Yapan Me- zunlar 281
3-16a	Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat İlk İş- lerini Kütüphanecilik Alana Dışında Yapan Mezunlar 282
3-17	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Son İşlerini Kütüphanecilik Alan- nında Yapan Mezunlar 283
3-17a	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar 284
3-18	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Son İşlerini Kütüphanecilik Alan- nında Yapan Mezunlar 285
3-18a	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar 286
3-19	Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Son İşle- rini Kütüphanecilik Alanında Yapan Me- zunlar 287
3-19a	Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar 288
3-20	Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Neden- leri 289
3-20a	Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüp- haneciliği Seçme Nedenleri 290
3-20b	İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüp- haneciliği Seçme Nedenleri 291
3-21	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 292
3-21a	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 293
3-21b	Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 294
3-22	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 295

Tablo	Sayfa
3-22a	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 296
3-22b	Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 297
3-23	Lise Yıllarında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 298
3-23a	Lise Yıllarında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 299
3-23b	Lise Yıllarında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 300
3-24	Anket Sırasında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 301
3-24a	Anket Sırasında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 302
3-24b	Anket Sırasında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 303
3-25	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan Mezunlar 304
3-26	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan ve Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar 305
3-26a	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan ve Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar 306
3-27	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan ve Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar 307
3-27a	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan ve Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar 308
3-28	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 309

Tablo	Sayfa
3-28a	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 310
3-28b	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 311
3-29	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 312
3-29a	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 313
3-29b	Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri 314
3-30	Anket Sırasında Çalışan fakat Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Mezunlar 315
3-31	Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Mezunların Çalışmayı Nedenleri 316
3-31a	Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Çalışmayı Nedenleri 317
3-31b	Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Çalışmayı Nedenleri 318
3-32	İlk İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Mezunların Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri 319
3-32a	İlk İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri 320
3-32b	İlk İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri 321
3-33	Son İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Mezunların Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri 322

Tablo	Sayfa
3-33a	Son işlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri 323
3-33b	Son işlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri 324
3-34	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Bitirdikleri Üniversiteye göre) 325
3-34a	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Cinsiyetlerine göre) 326
3-35	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) 327
3-35a	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Ankara Üniversitesi Mezunlarının o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) ... 328
3-35b	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) 329
3-35c	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Erkek Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) 330
3-35d	İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Kadın Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) 331
3-36	Son işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Bitirdikleri Üniversiteye göre) 332
3-36a	Son işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Cinsiyetlerine göre) 333
3-37	Son işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleri-ne Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) 334

Tablo

3-37a	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Ankara Üniversitesi Mezunlarının o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) ...	335
3-37b	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre) ...	336
3-37c	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Erkek Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)	337
3-37d	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Kadın Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)	338
3-38	Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların o İşlerinden Ayrılış Nedenleri (Bitirdikleri Üniversiteye göre).	339
3-38a	Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların o İşlerinden Ayrılış Nedenleri (Cinsiyetlerine göre)	340
3-39	Hem Kütüphanecilikte Hem Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların Çalışma Sıraları (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	341
3-39a	Hem Kütüphanecilikte Hem Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların Çalışma Sıraları (Cinsiyetlerine göre)	342
3-40	İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	343
3-40a	İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Cinsiyetlerine göre).	344
3-40b	İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre)	345
3-40c	İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)	346
3-41	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elleriine Geçen Aylık Gelirler (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	347

Tablo	Sayfa	
3-41a	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler (Cinsiyetlerine göre)	348
3-41b	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	349
3-41c	Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler (Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)	350
3-42	Mezunların Çalışmak için Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	351
3-42a	Mezunların Çalışmak için Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri (Cinsiyetlerine göre)	352
3-43	İlk Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	353
3-43a	İlk Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü (Cinsiyetlerine göre)	354
3-43b	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri ve İlk İşlerinin o Kütüphane Türünde Bulunup Bulunmaması (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	355
3-43c	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri ve İlk İşlerinin o Kütüphane Türünde Bulunup Bulunmaması (Cinsiyetlerine göre)	356
3-44	Son Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	357
3-44a	Son Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü (Cinsiyetlerine göre)	358
3-44b	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri ve Son İşlerinin o Kütüphane Türünde Bulunup Bulunmaması (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	359
3-44c	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri ve Son İşlerinin o Kütüphane Türünde Bulunup Bulunmaması (Cinsiyetlerine göre)	360
3-45	Mezunların Tercih Ettikleri Çalışma Türü (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	361

Tablo

Sayfa

3-45a	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler (Cinsiyetlerine göre)	362
3-46	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler ve Bunlarla Meşgul Olma Olanakları (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	363
3-46a	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler ve Bunlarla Meşgul Olma Olanakları (Cinsiyetlerine göre)	364
3-46b	Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler ve Bunlarla Meşgul Olma Olanakları (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	365
3-47	Mezunların Kütüphanecilik Alanında Bir İşe Müracaat Ettiklerinde, İşe Alınmalarında Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olmalarının Tercih Nedeni Olup Olmadığı (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	366
3-47a	Mezunların Kütüphanecilik Alanında Bir İşe Müracaat Ettiklerinde, İşe Alınmalarında Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olmalarının Tercih Nedeni Olup Olmadığı (Cinsiyetlerine göre)	367
3-48	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Çalıştıkları İşlerin Kütüphanecilik Mezunu Olmayanlara da Açık Olup Olmadığı (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	368
3-48a	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Çalıştıkları İşlerin Kütüphanecilik Mezunu Olmayanlara da Açık Olup Olmadığı (Cinsiyetlerine göre)	369
3-49	Mezunların Anket Sırasında veya en son Yaptıkları İşlerdeki Yükselme Olanakları (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	370
3-49a	Mezunların Anket Sırasında veya en son Yaptıkları İşlerdeki Yükselme Olanakları (Cinsiyetlerine göre)	371
3-49b	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre Mezunların Yükselme Olanakları (Bitirdikleri üniversiteye göre)	372
3-49c	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre Mezunların Yükselme Olanakları (Cinsiyetlerine göre)	373
3-50	Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	374

Tablo

Sayfa

3-50a	Ankara Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	375
3-50b	İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	376
3-50c	Erkek Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	377
3-50d	Kadın Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	378
3-51	Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	379
3-51a	Ankara Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	380
3-51b	İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	381
3-51c	Erkek Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	382
3-51d	Kadın Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları (Çalıştıkları kütüphane türüne göre)	383
3-52	Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türlerine Göre, Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olan ve Olmayanlar Arasındaki İlişkiler (Bitirdikleri üniversiteye göre)	384
3-52a	Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türlerine Göre, Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olan ve Olmayanlar Arasındaki İlişkiler (Cinsiyetlerine göre)	385
3-53	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların en Yakın Amirlerinin Öğrenim Durumları (Bitirdikleri üniversiteye göre)	386
3-53a	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların en Yakın Amirlerinin Öğrenim Durumları (Cinsiyetlerine göre)	387

Tablo

Sayfa

3-54	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Son Kütüphanecilik İşlerinde Amirleri ile Olan İlişkileri (Bitirdikleri Üniversiteye göre)	388
3-54a	Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Son Kütüphanecilik İşlerinde Amirleri ile Olan İlişkileri (Cinsiyetlerine göre).	389

EKLER

Sayfa

A.	Türkiye'deki kütüphanecilik mezunlarına anket formu ile beraber gönderilen açıklayıcı mektup	391
B.	Türkiye'deki kütüphanecilik mezunlarına gönderilen anket formu	392
C.	Devlet İstatistik Enstitüsü Halk ve Çocuk Kütüphaneleri İstatistik Çizelgesi	405

İŞARETLER VE KISALTMALAR

- SD = serbestlik derecesi
- α = anlamlılık düzeyi
- χ_H^2 = hesaplanan khi kare değeri
- χ_T^2 = (tablolardan alınan) kritik khi kare değeri
- χ_{HK}^2 = Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi
Kütüphanecilik Kürsüleri arasında hesaplanan
khi kare değeri
- χ_{HC}^2 = cinsiyetlerarası hesaplanan khi kare değeri
- χ_{HKC}^2 = kürsülerarası ve cinsiyetlerarası hesaplanan
khi kare değeri

I. BÖLÜM

G İ R İ Ő

I.1. Genel. Türkiye'de kütüphanecilik eğitimi görenlerin statüleri, çalışma olanakları, başarı dereceleri ve mesleğin olumlu ve olumsuz yanlarını inceleyen ayrıntılı çalışmalar henüz mevcut değildir. Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversiteleri Kütüphanecilik Kursülerince yetiştirilen personelle ilgili olarak kütüphanecilik eğitimi ve çalışma alanlarında ülke gereksinmelerini karşılayabilecek kısa ve uzun plânlardan Türkiye yoksun bulunmaktadır.

Lisans seviyesinde yirmi yıllık bir kütüphanecilik eğitiminin ortaya çıkarttığı mezunların durumlarını araştırmak, kütüphanesi olan kuruluşlar tarafından bu mezunların ne dereceye kadar arandıklarını, kabul edildiklerini ve kendilerine ne gibi olanaklar sağlandığını incelemek yararlı görülmektedir.

Üniversite lisans seviyesindeki kütüphanecilik eğitime, 1954 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde başlanmıştır. Bu tarihten önce, İstanbul ve Ankara'da kütüphanecilik eğitimi ile ilgili

geçitli kurslar düzenlenmiştir.¹ Özellikle 27 Mart 1952 tarihinde Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Adnan Ötügen² tarafından eğitici kurslar bu konuda çalışmaları görmektedir.³ Geçen bu kurslar, 1952 ders yılına kadar devam etmiştir. Kütüphanecilik eğitimi, 1952-54 yılları arasında ise, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Edebiyat Bölümüne bağlı bir ders olarak Adnan Ötügen tarafından sürdürülmüştür.

1954-55 ders yılında, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Kütüphanecilik Kürsüsünün kurulması ile, Türkiye'de ilk defa 4 yıllık bir kütüphanecilik eğitim programına başlanmıştır.⁴ On yıl sonra 1964-65 ders yılında, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, 4 yıllık bir kütüphanecilik ders programı açılmıştır.⁵ Yine on yıl sonra, 1974-75 ders yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdarî İlimler Fakültesinde lisans seviyesinde ilk kütüphanecilik bölümü kurulmuştur.⁶

1954-55 ders yılından bu yana, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü yeni öğrenciler kabul etmektedir. İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü ise, 1964-65 ders yılından 1967-68 yılına kadar her yıl yeni öğrenci almıştır. Fakat, Kürsüyü yöneten Prof. Dr. Rudolf Buchhoff'un 1968 Ağustos ayında ölümünden sonra, 1974-75 ders yılına kadar, bu kürsü yeni öğrenci alamamıştır. Ancak, bu arada 1968 yılından önce kayıtlı öğrencilerin yetiştirilmesine devam edilmiştir, ve 1974 yılından itibaren kayıtlı öğrenciler halen derslerine devam etmekte-

dirler. Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümüne kaydolan ilk öğrenciler 1974-75 ders yılında bu üniversitede uygulanan zorunlu İngilizce dili hazırlık derslerine devam edip, ancak 1975-76 ders yılında kütüphanecilik birinci sınıfında öğrenimlerine başlayabilmişlerdir.⁷

Türkiye'de kütüphanecilik kursülerini bitirenlerin sayısı 1975 Ekim ayı sonunda 696 kişiye ulaşmıştır.⁸ Aynı tarihte Türkiye'de 1 Millî Kütüphane, 359 halk kütüphanesi (yazma kütüphaneleri dahil), 301 çocuk kütüphanesi,⁹ 1747 okul kütüphanesi ve 49 üniversite, yüksek okul ve akademi kütüphanesi mevcuttur.¹⁰ Bunların dışında da çok sayıda "özel" tip kütüphaneler bulunmaktadır. Bunlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlıklar, Sılabın Kurumları, Devlet Plânlama Teşkilatı, bankalar, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, mühendislik odaları, hastahaneler, cezaevleri, ve yabancı kültür merkezlerindeki kütüphaneler vb. diye sıralanabilir.

Türkiye'deki bu özel tip kütüphanelerin kesin sayısını tahmin etmek çok güç olmakla beraber, asgarî bir sayı şöyle elde edilmiştir:

resmî daire kütüphaneleri ve merkezleri ¹¹	104
yabancı kültür merkezlerinin kütüphaneleri	15
mezunların çalıştıkları kütüphaneler (yukarıdakilerden hariç)	<u>42</u>
	161.

En azından 161 kadar özel tip kütüphaneye diğer türlerdeki kütüphaneler de eklenirse, Türkiye'de yaklaşık olarak 2618 kütüphanenin olduğu görülmektedir. Değişik türlerdeki kütüphanelerin 2500ü aşkın olmasına karşı, kütüphanecilik kürsülerini bitirenlerin sayısının yaklaşık olarak 700 oluşu, üzerinde önemle durulacak bir konudur.

Yukarıdaki sayılar incelenerek, bir "arz ve talep" durumu düşünülecek olursa, kütüphanecilik mezunlarının çok az sayıda oldukları, daima aranan kişiler oldukları ve kendi koşullarını kabul ettirebilmek olanaklarını sağladıkları varsayımı elde edilebilir. Oysa ki gerçek durum bu varsayımı doğrulamamaktadır. Bilindiği gibi, "arz ve talep", iki taraflı bir kavramı yansıtmaktadır. Yani, "arz" ancak "talep" olunca değerlendirilmektedir; fakat "talep" olmazsa, "arz"ın çok veya az olması o kadar önemli olmamaktadır.

Bu kavram kütüphanecilik alanına uygulanırsa, görülmektedir ki "talep," kütüphanesi olan bir kuruluşun yöneticilerinin kütüphaneciliği bir bilim dalı olarak kabul etmelerine bağlıdır. Bir öğrenim merkezi, devlet kuruluşu, özel kurum veya kütüphanesi olan herhangi bir kuruluşun yöneticileri tarafından mezunlara karşı bir "talep" doğması için önce kütüphaneciliğin üniversite eğitimini gerektiren bir meslek olduğuna inanmaları gerekmektedir. Kütüphanecilik mezunlarının çok veya az olması, yeterli bir meslekî hazırlığa sahip olup olmadıkları, ve kütüphanesi olan kuruluşlar tarafından istekle aranmaları,

ancak bu durumda önem kazanacaktır. Kısacası, "arz ve talep" kavramının kütüphaneciliğe uygulanmasında kütüphanesi olan kuruluşların yöneticilerinin inançlarından doğacak "talep," kütüphanecilik mezunlarının "arz"ını etkileyecek ve biçimlendirecektir.

Bu çalışmada, kütüphanecilik kürsüsünden lisans almış kişilerin ne dereceye kadar arandığı ve hangi koşullarda çalıştıkları incelenmektedir.

I.1.1. Terimlerin Tanımlanması ve Açıklanması. "Türkiye'de Kütüphanecilik Mezunlarının Uğraşları ve Statüleri" isimli bu araştırmada, terimlerin hangi anlamlarda kullanıldıklarını belirtmek uygun olacaktır.

Bu çalışma içinde, Türkiye'de kütüphanecilik mezunları terimi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesine bağlı olan Kütüphanecilik Kürsüsünden ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine bağlı olan Kütüphanecilik Kürsüsünden lisans diplomasını alan kişiler için kullanılmaktadır. Kütüphanecilik alanındaki zorunlu dersleri bitirdikleri halde, yan dersleri bitirmeyen ve bu nedenle lisans diplomasına sahip olamayan bazı öğrenciler, Türkiye'de kütüphanecilik mezunu olarak tanınmamaktadırlar. Türkiye dışında herhangi bir kütüphanecilik bölümünden lisans diplomasını alan ve Türkiye'de kütüphaneci olarak çalışanlar da bu çalışmanın dışında bırakılmışlardır. Anlatımını kolaylaştırmak amacıyla, bu çalışmada mezun kelimesi tek başına kullanıldığı yerlerde, Türkiye'de kütüphanecilik mezunu anlamına gelmektedir.

1

Öğrağılar terimi, kütüphanecilerin mesuliyetten sonra yaptıkları işler için kullanılmaktadır. Bu öğrağılar ların analizinde, kütüphanecilik alanındaki gelişmeler, kütüphane türüne göre incelenmektedir. Kütüphane dışında çalışan mezunların ise, kütüphanecilik alanında çalışıp çalışmadıkları ve kütüphanecilik dışında çalışmalarının nedenleri incelenmektedir.

Statü terimi ise, önemli olduğu kadar geniş bir anlamda kullanılmaktadır. Mezunların statülerini inceleyebilmek için şu faktörleri ele almak zorunludur. (1) aldıkları maaş; (2) yaptıkları işler; (3) yaptıkları işlerde kütüphanecilik mesunu olmalarının yararını göüp görmemeleri ve o işlerde yükselse olanmaları. (4) iş arkadaşları; ve (5) emirleri.

Ayrıca, bu çalışmada kütüphanecilik kürsüsü terimi, hem kütüphanecilik kürsüsü hem kütüphanecilik bölümü olarak tanımlanan kütüphanecilik öğrenim kurumlarına kapsamaktadır.

1.1.2. Kapsam.

1.1.2.1. "Türkiye'de Kütüphanecilik Mezunları." Türkiye'deki kütüphanecilik kürsüsünün kuruluşu ve gelişimi hakkında çalışmaya, Haziran 1958 tarihinde İstanbul'da olanlardan başlayarak Haziran 1974 tarihindeki mezunlara kadar (1974 yılı mezunları dahil) Türkiye'de kütüphanecilik kürsüsünde bu tarihler arasında, 660 kişi mezun olmuştur. Bulardan bir örnekleme yapmak yerine, mümkün olduğu kadar bütün

mezunların araştırılması tercih edilmiştir; böyle bir yöntemin izlenmesine aşağıdaki nedenlerden dolayı gerek görülmüştür:

(1) Şimdiye kadar Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü mezunları hakkında yapılan araştırmalar, genellikle küçük mezun grupları (örneğin birkaç sınıf) üzerinde yapılmıştır. En son yapılan ve en fazla mezunu içeren inceleme 1972 yılında yayımlanmıştır.¹² Sözü geçen çalışma yalnızca 1970 yılına kadar mezun olanları içerdiği için, açıkça görülmektedir ki 1971-Haziran 1974 tarihleri arasında mezun olanlar (150 mezun, yaklaşık olarak o tarihe kadar mezun olanların %27,3ü) hakkında herhangi bir inceleme mevcut değildir. İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü mezunlarının uğraşmaları ve statüleri ise hiçbir zaman araştırılmamıştır.

(2) Mezunlar ile temas kurabilmek için adreslerin bilinebilmesi gerektiğinden, doğal olarak, yalnız bilinen veya sonradan araştırılarak adresleri bulunabilen mezunları bu çalışmaya dahil etmek mümkün olmuştur. Çalışmaya başlandığı zaman, toplam 663 mezundan, 398i Ankara Üniversitesinden ve 55i İstanbul Üniversitesinden olmak üzere, ancak 453 mezunun adresleri elde edilebilmişti. Çeşitli kaynaklardan elde edilebilen bu adreslerden kaçının doğru olduğu veya değişmediği bilinmiyordu.

Adreslerin elde edildiği kaynakların üniversite kütüphanecilik kürsüleri, Ankara İl Halk Kütüphanesi ve Türk Kütüphaneciler Derneği gibi adres kayıtlarını tutan meslekî kuruluşlar olmaları düşünülürse, elde edilen 453

adresin halen meslekte kalan mezunlara ait oldukları veya meslekle ilgilenenlerin çok büyük bir çoğunluğunu temsil ettikleri kabul edilebilir. Ancak kütüphanecilik ile ilişkilerini kesmiş olan mezunların durumlarının incelenmesinin böyle bir araştırmaya önemli katkılarda bulunacağı da büyük bir gerçektir.

Araştırmada, meslekte kalan ve kalmayan mezunlar arasında hiçbir ayırım yapmaksızın hepsinin uğraşmaları incelenmek istendiğinden, çalışma esnasında bilinmeyen adreslerin aranıp bulunmasına devam edilerek, Haziran 1974 tarih sınırına kadar adresleri elde edilen mezunların hepsine bu araştırmaya katılmak fırsatı verilmeye çalışılmıştır.

Anket çalışmaları sonunda elde edilen bilgilere göre, gerçekte araştırmacının başında adresleri bilinmeyen mezunların büyük bir oranı kütüphanecilik mesleğinden ayrılmış bulunmaktadır. Araştırmaya başlarken kendileri için hiçbir adres bulunmayan fakat adresleri öğrenildikten sonra temas kurularak anket formuna cevap veren mezunların sayısı 103'tür. Bunlardan yalnız 37'si (%35,9) kütüphanecilik alanında çalışmaktadır; 66'sı ise (%64,1) ya hiçbir işte çalışmamakta veyahut kütüphanecilik alanı dışında olan bir işte çalışmaktadırlar. Görüldüğü gibi, meslekte çalışmayanların oranı hiç te küçümsenecek bir sayı değildir. Bu değerlerden de açıkça anlaşılmaktadır ki kütüphanecilik mezunların mesleklerini bırakma nedenlerini öğrenebilmek için, çalışmaya eklenen bu son 103 mezunun tecrübeleri ve düşünceleri büyük önem taşımaktadır.

Daha ilerde yapılacak olan araştırmalar için, bir örnekleme söz konusu olabilir. Ancak, bu çalışmaya başlanırken, mevcut bilgi böyle bir yöntem için uygun değildir. Rastgele bir örneklemenin yapılması için zorunlu bir koşul, "evrendeki her birey, başka bireyler kadar seçilme olanağına sahiptir" kuralıdır. Ancak, bu koşula uymak olanağı yoktur. Her bireyin seçilme olanağının aynı olmasını, bazı adreslerin bilinmemesi engellemektedir. Ayrıca, elde edilen mezun adreslerinin her yıl için eşit sayıda olmayışı, yani bazı yıllardaki mezun adreslerinin sayısının diğer yıllara oranla daha çok bilinmesi de tabakalı bir örnekleme için bir sakınca oluşturmaktadır.

Araştırma tüm mezunlar üzerinde yapılmaya çalışılırken, bazıları mecburen araştırma dışı bırakılmıştır. Kıbrıs mezunlarının dışında yabancı uyruklu mezunlar (3 kişi), ölkelerindeki şartların Türkiye'deki şartlarla aynı olmadığı düşünülerek, bu çalışmanın dışında bırakılmıştır. Ayrıca, ölümleri bildirilen 8 mezun, hesaplarda 643 kişilik toplamdan düşürülmüştür. 652 kişiden 572'sinin adresi öğrenilmiştir. Gönderilen anket formlarının 452'sine cevap alınabilmiş, 65'i ise çeşitli nedenlerle cevapsız kalmıştır. Karşılık alınamayan anketlerden 18 adedi "yanlış adres" olarak geri gönderilmiştir. Mezunlar tarafından gelen mektup ve telefon mesajlarından anlaşıldığına göre, yanlış adres gösteren bütün zarflar geri gelmemiştir. Bunun için, "karşılık vermeyenler" olarak nitelendirilen mezunların bir kısmı,

esasinda "adresleri bilinmeyenler" grubuna aittir. Ancak, bunlari kesin sayisini öğrenmek olanak diŖi olduğu için, cevaplandırılmayan anket formlari arasında sayılmıştır.

Gelen 452 cevaplandırılmış anket formundan biri, istatistiksel analize geç gönderildiği için konulmamıştır. O bakımdan, Tablo 1-1'de bu çalışmaya karşılık veren mezun sayısı 452 (360 Ankara Üniversitesi mezunu, %81,6; ve 83 İstanbul Üniversitesi mezunu, %18,4) olarak gösterilmekle beraber, "Bulgular" kısmındaki tablolarda, hesaplar 451 mezun üzerine yapılmıştır.

1.1.2.2. Mezunların "Uğraşları ve Statüleri." Kütüphanecilik mezunlarının uğraşlarını ve statülerini inceleyebilmek amacıyla, her mezunun iki çalışma devresini ele almak uygun görülmüştür: anket sırasında (veya anket sırasında çalışmadığı halde en son) yaptıkları iş ve mezuniyetten sonraki ilk iş.

Araştırmanın yapıldığı tarihlerde bütün mezunların durumlarını karşılaştırabilmek için, her mezunun anket sırasında yapmakta olduğu (veya en son yaptığı) iş hakkında bilgi istenmiştir. Böylece, mezunların anket formlarını doldurdukları tarihteki uğraşlarını ve statülerini, çalıştıkları yerlere göre inceleyebilmek olanağı elde edilmiştir. Ayrıca kaç yıllık mezun oldukları göz önünde tutularak, anket sırasında yapmakta oldukları işlerdeki statüleri karşılaştırılabilirilmektedir.

Mezuniyetten sonra yapılan ilk işler aşağıdaki bilgileri elde edebilmek düşüncesiyle sorulmuştur:

(1) Yeni mezunların karşılaştıkları iş pazarı ve zamanla bu pazarın değişip değişmediği;

(2) Mezunların ilk girdikleri işte çalışmakta devam edip etmedikleri;

(3) İlk işlerini kütüphanecilik alanında bulan mezunların kütüphanecilikte çalışmaya devam edip etmedikleri, ve ilk işlerini kütüphanecilik dışında bulan mezunların sonradan kütüphanecilik alanına geçip geçmedikleri.

Anket formunda mezunların statüleri ile ilgili sorular, mezunların yalnız en son çalıştıkları iş hakkında sorulmuştur. Bunun nedeni, mezunların, en son yaptıkları işlerde, en iyi koşullar altında çalıştıkları ve en tatminkâr işi yaptıkları varsayımına dayanmaktadır. Mezunların anket sırasında (veya en son) çalıştıkları işlerde, şu ana kadar kazandıkları iş tecrübesi ve kıdemliliklerine oranla en iyi durumlarda buldukları düşünülmüştür, ve bu "en iyi" işlerdeki statüleri incelenmektedir.

I.2. Amaçlar. Bu çalışmanın en önemli amacı, Türk kütüphaneciliği için bu mesleği oluşturan en önemli unsurlardan biri olan kütüphaneciler hakkında, temel bilgiler ortaya koymaktır.

Tezde, Türkiye'de şimdiye kadar kütüphanecilik konusunda lisanslarını tamamlayıp mezun olanların

kütüphaneciliğe neden girdikleri, yaptıkları işler, ve çalıştıkları işlerde karşılaştıkları koşullar incelenmektedir. Aslında, bu gibi sorunları, herhangi bir meslek kitlesi için inceleyebilmek mümkündür; fakat 20 yıldan beri üniversite seviyesinde kütüphanecilik eğitimi yapmış olan Türk kütüphanecileri için, bu sorunlara ışık tutmak ilginç olduğu kadar, bir görev olarak ta kabul edilmektedir. Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversitelerinde kütüphanecilik eğitimine devam eden ve gelecek yıllarda sayıları daha da artacak olan öğrenciler için bu durumların açıklığa kavuşması hayati önem taşımaktadır. Kütüphanecilerin uğraşları ve statülerini inceleyerek, değişik kütüphane türlerindeki çalışma koşullarının ortaya konması ve kütüphanecilik öğrencilerinin gelecekteki iş hayatlarında onları ne gibi koşulların beklediğini açıklayabilmek, bu çalışmanın en önemli amacı olarak tutulmaktadır.

Aynı zamanda, genel olarak şu iki hususa önem verilmektedir: birincisi mezunların bitirdikleri kütüphanecilik kürsüsü, ikincisi ise cinsiyetleridir. Böylece, bu çalışmanın bir yan amacı da, mezunlar arasında görülen çalışma koşullarındaki ayrılıkların, bitirdikleri kürsü ile ilgili olup olmadığını ve erkek veya kadın olmalarının bu koşulları etkileyip etkilemediğini öğrenebilmektir.

Kütüphanecilik kürsülerini bitiren öğrencilerin uğraşları ve statüleri ile ilgili aşağıdaki hususlar incelenmektedir.

I.2.1. Türkiye Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması.

I.2.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler. Böyle bir araştırmaya başlanırken, "Türkiye'de kütüphanecilik mezunları" kitlesinin tanıtılması gereklidir. Aynı zamanda, bu kitlenin ne oranda ankete katıldığını belirtmek de zorunludur. Araştırmanın amaçları uyarınca, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları kitlesinin tümü, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları, ve erkek ve kadın mezun grupları ayrı ayrı incelenmektedir.

I.2.1.2. Mezunların Çalışma Durumları. Mezunların, kütüphanecilik lisans eğitimini bitirdikten sonra ne yaptıklarını öğrenmek, araştırmanın en önemli amaçlarından biri olarak kabul edilmiştir. Mezunların çalışıp çalışmadıklarını incelerken, hem anket sırasında çalışıp çalışmadıkları hem de mezuniyetten sonra herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olup olmadıkları ele alınmaktadır. Bu konu ile ilgili şu hususlar araştırılmaktadır:

(1) Anket sırasında çalışıp çalışmadıklarına göre mezunların dağılımı;

(2) Anket sırasında çalışmayan mezunların daha önce herhangi bir zaman aralığında çalışıp çalışmadıkları;

(3) Herhangi bir zaman çalışmış veya anket sırasında çalışmakta olan mezunların kütüphanecilik alanında mı yoksa kütüphanecilik alanı dışında mı çalıştıkları.

1.2.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları. Mezunların kütüphanecilik kürsüsüne bir öğrenci olarak adım attıkları anda ilk tercihlerinin kütüphanecilik mi yoksa başka bir öğrenim dalı mı olduğunu, ve bunun daha sonraki iş hayatlarındaki etkisini incelemek yararlı görülmüştür. Bunun yanı sıra, mezunların anket formunu doldurdukları anda kazanmış oldukları tecrübelerin ışığı altında tercih ettikleri yüksek öğrenim dallarının neler olduğunu ve bunların kütüphanecilik öncesi tercihleri ile aynı olup olmadığını araştırmak uygun bulunmaktadır.

1.2.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri. Mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri olarak, her mezunun, kütüphaneciliği sevdiği için kendiliğinden bu dalda öğrenim yapmak isteği, ailesinin etkisi, tanıdığı bir kütüphanecinin etkisi, bu mesleğin yeni ve dolayısıyla çekici olması, istediği başka dallarda öğrenim yapabilmek için yeterli giriş puanına sahip olamayışından dolayı bu dalı seçmesi veya şans eseri olarak bu dalı seçmesi gibi etkenler göz önünde tutulmuştur. Seçme nedenleri araştırılırken, lise yıllarında kütüphaneciliği mi yoksa başka bir yüksek öğrenim türünü mü tercih ettikleri incelenmektedir.

1.2.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneciliğinin Bulunmasının Etkisi. Anket formlarında yakınları arasında kütüphanecinin bulunduğunu gösteren mezunların, kütüphaneciliğinin

ciliği seçme nedenleri ve lise yıllarında ve şimdiki tecrübeleri ile anket sırasında tercih ettikleri yüksek öğrenim dalları ayrıca incelenmektedir.

I.2.2. Çalışmayan Mezunlar. Çalışmayan mezunlar şu sınıflandırmaya göre incelenmektedir:

- (1) Anket sırasında çalışmayanlar;
- (2) Lisansı bitirdikten sonra herhangi bir işte çalışmamış olanlar;
- (3) Anket sırasında çalışan fakat daha önce herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olanlar.

I.2.3. Mezunların Çalışmaları. En önemli husus olarak kabul edilen mezunların iş pazarındaki tecrübeleri, özellikle bu kısımda incelenmektedir:

- (1) Mezunların kütüphanecilik alanı dışındaki çalışmaları:
 - (a) İşe girerken, kütüphanecilik alanında iş arayıp aramadıkları ve aradıkları halde niye kütüphanecilik dışında çalışmaya karar verdikleri;
 - (b) Maaş durumları ve işten ayrıldı iseler, ayrılış nedenleri.
- (2) Mezunların hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmaları: Yaptıkları işlerin sırası, yani ilk olarak kütüphanecilik alanında ve daha sonra kütüphanecilik dışında mı yoksa önce kütüphanecilik dışında ve sonra kütüphanecilik alanında mı çalıştıkları incelenmektedir.

(3) Mezunların kütüphanecilik alanında çalışmaları

İçerik:

- (a) Aldıkları maaş;
- (b) Yaptıkları işler;
- (c) Yaptıkları işlerde kütüphanecilik mezunu olmalarının yararını görüp görmemeleri ve yükselme olanakları;
- (d) İş arkadaşları;
- (e) Amirleri.

Bu hususların önemle üzerinde durulurken, çalışılan kütüphane türüne de önem verilmektedir.

I.3. Amaçlardan İleri Gelen Sorular ve Bunların İncelenmesi için Saptanan Denenceler. Bu çalışmanın yukarıda açıklanan amaçlarından birtakım sorular ortaya çıkmaktadır, ve bu soruları çeşitli denenceler kurarak cevaplandırabilmek uygun görülmektedir. Burada "Amaçlar" kısmındaki düzen takip edilmektedir.

I.3.1. Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması.

I.3.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler.

I.3.1.1.1. Tüm Mezunlar. Ankara Kütüphanecilik Kürsüsünün 1958 yılından beri öğrenci yetiştirdiği, İstanbul Kütüphanecilik Kürsüsünün ise 1968 yılında mezun vermeye başladığı ve dolayısıyla bu iki kürsünün mezun sayılarının doğal olarak çok farklı olduğu açıkça bilinmektedir. Bu çalışmaya başlanırken, kütüphanecilik mezunlarının sayısını

ve Ankara Üniversitesi/Istanbul Üniversitesi mezunları arasındaki oranı saptamak gerekmektedir. Tüm mezunların özelliklerini tanımak için şu sorunun cevabı aranmaktadır:

1. SORU, Kütüphanecilik, dünyanın birçok ülkelerinde bir "kadın mesleği" olarak tanınmaktadır. Acaba, Türkiye'deki kadın ve erkek mezunların oranları nelerdir?

1a. Denence. Bütün kütüphanecilik mezunlarının erkek ve kadın sayıları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1b. Denence. Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek ve kadın sayıları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1c. Denence. Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı ve tüm mezunların erkek/kadın oranı arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1d. Denence. İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek ve kadın sayıları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1e. Denence. İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı ve tüm mezunların erkek/kadın oranı arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1.3.1.1.2. Ankete Cevap Veren Mezunlar. Anket formunu dolduran mezunlar, bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Toplam 652 mezundan 451 mezun üzerinde hazırlanan bu araştırma, mezunların %69,2'sini içermekle beraber, elde edilen sonuçların tüm mezun kitlesi için geçerli olup olmadığını saptamak zorunludur.

2. SORU. Aşağıda sıralanan faktörlerin yüzdeleri incelendiğinde, anket formunu cevaplandıran mezunlar için elde edilen değerler, tüm mezunlar için elde edilen değerleri yansıtmakta mıdır?

- (1) Ankara Üniversitesi mezunlarının yüzdesi.
- (2) İstanbul Üniversitesi mezunlarının yüzdesi.
- (3) Toplam erkek mezun yüzdesi.
- (4) Toplam kadın mezun yüzdesi.
- (5) Ankara Üniversitesi için erkek mezun yüzdesi.
- (6) Ankara Üniversitesi için kadın mezun yüzdesi.
- (7) İstanbul Üniversitesi için erkek mezun yüzdesi.
- (8) İstanbul Üniversitesi için kadın mezun yüzdesi.

2a. Denence. Anket formu gönderilebilen mezunların kürsü/cinsiyet dağılımı, ve araştırma kapsamına giren tüm mezunların kürsü/cinsiyet dağılımı arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

2b. Denence. Anket formuna cevap veren mezunların kürsü/cinsiyet dağılımı ve araştırma kapsamına giren tüm mezunların kürsü/cinsiyet dağılımı arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

2c. Denence. Ankete cevap veren mezunların Ankara Üniversitesi mezunu/İstanbul Üniversitesi mezunu oranı, tüm mezunların bu oranından aslında anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2d. Denence. Anket formunu dolduran mezunların erkek/kadın oranı, tüm mezunların bu oranından aslında anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2e. Denence. Anket formunu dolduran Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı aslında tüm Ankara Üniversitesi mezunlarının bu oranından anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2f. Denence. Anket formunu dolduran İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı aslında tüm İstanbul Üniversitesi mezunlarının bu oranından anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

I.3.1.2. Mezunların Çalışma Durumları. Mezunların lisansı bitirdikten sonra yaptıkları işler saptanmaya çalışılmaktadır. İlk olarak, anketi doldurdıkları anda çalışma durumları ele alınmaktadır.

3. SORU. Anket sırasında, mezunlardan kaçısı çalışmaktadır?

3a. Denence. Anket sırasında çalışmakta olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

3b. Denence. Anket sırasında çalışmakta olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

I.3.1.2.1. Çalışmayan Mezunlar. Çalışmayan mezunlar ele alınırken, anket sırasında çalışmayanlardan bir kısmı daha önce herhangi bir zaman aralığında çalışmıştır. Bunun yanı sıra, anket sırasında çalışmayan mezunların bir kısmı, lisansı bitirdikten sonra hiçbir işte çalışmamıştır.

4. SORU. Cevap veren mezunların kaçısı, herhangi bir işte hiçbir zaman çalışmamıştır?

4a. Denence. Herhangi bir işte hiçbir zaman çalışmamış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

4b. Denence. Herhangi bir işte hiçbir zaman çalışmamış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

5. SORU. Cevap veren mezunların kaçı, anket sırasında çalışmamakta oldukları halde, daha önce çalışmıştır?

5a. Denence. Anket sırasında çalışmamakta oldukları halde daha önce çalışmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

5b. Denence. Anket sırasında çalışmamakta oldukları halde daha önce çalışmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.1.2.2. Çalışan Mezunlar. Fakülteyi bitirdikten sonra çalışmış olan mezunların yaptıkları işler, kütüphanecilik alanında veya dışında olduklarına göre incelenmektedir.

6. SORU. Anket sırasında çalışan mezunların kaçı kütüphanecilik alanında ve kaçı kütüphanecilik dışında çalışmaktadır?

6a. Denence. Anket sırasında kütüphanecilik alanında çalışan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

6b. Denence. Anket sırasında kütüphanecilik alanında çalışan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında

aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

7. SORU. Çalışmış olan mezunlar arasında, kaç kütüphanecilik alanında hiç çalışmamıştır?

7a. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

7b. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

8. SORU. Çalışmış olan mezunlar arasında, kaç yalnız kütüphanecilik alanında çalışmıştır?

8a. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

8b. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

9. SORU. Çalışmış olan mezunlar arasında, kaç hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmıştır?

9a. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

9b. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan erkek ve

kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1.3.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dal-

ları. Kütüphanecilik Kürsüsünü bitirenlerin bu öğrenim dalı hakkındaki fikirlerini öğrenmek amacıyla, lisans yıllarında iken ve anket sırasındaki tecrübeleriyle, kütüphaneciliği mi yoksa başka bir yüksek öğrenim dalını mı tercih ettiklerinin araştırılması uygun görülmüştür. Bunun yanı sıra, tercih ettikleri yüksek öğrenim dallarına göre, yaptıkları işlerinin kütüphanecilik alanında mı yoksa dışında mı oldukları incelenmektedir.

10. SORU. Lise yıllarında iken, mezunlar hangi yüksek öğrenim dalına girmeyi düşünmüşlerdir?

10a. Denence. Lise yıllarında iken, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının yüksek öğrenim olarak düşündükleri ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

10b. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

10c. Denence. Lise yıllarında iken erkek ve kadın mezunların yüksek öğrenim olarak düşündükleri ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

10d. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

11. SORU. Mezunlar, kütüphanecilik kürsüsüne kaydoldukları anda, şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, hangi yüksek öğrenim dalını seçerlerdi?

11a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yüksek öğrenim olarak tercih edeceklerini bildiren ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11c. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, erkek ve kadın mezunların yüksek öğrenim olarak tercih edeceklerini bildiren ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11d. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

12. SORU. Mezunların kaçı, hem lise yıllarında hem şimdiki tecrübeleri ile yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih etmektedirler?

12a. Denence. Hem lise yıllarında hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih

eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

12b. Denence. Hem lise yıllarında hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13. SORU. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların kaçının ilk işi kütüphanecilik alanında olmuştur?

13a. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13b. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13c. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13d. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen, fakat ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14. SORU. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak

kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren mezunların kaçının ilk işi kütüphanecilik alanında olmuştur?

14a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14c. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14d. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edip etmiyeceklerini bildiren fakat, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

15. SORU. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların kaçının ilk işi kütüphanecilik alanında olmuştur?

15a. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

15b. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

15c. Denence. Hem lise yıllarında hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

16. SORU. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların kaçının son işi kütüphanecilik alanında olmuştur?

16a. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

16b. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

16c. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

17. SORU. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren mezunların kaçının son işi kütüphanecilik alanında olmuştur?

17a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

17b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

17c. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren fakat son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

18. SORU. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların kaçının son işi kütüphanecilik alanında olmuştur?

18a. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

18b. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

18c. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, fakat son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

I.3.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri. Mezunların kütüphaneciliği seçmelerindeki etkenleri araştırmak için, çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Kütüphaneciliği seçme nedenlerine ait alınan cevaplar, mezunların tercih ettikleri yüksek öğrenim türüne göre değerlendirilmektedir.

19. SORU. Mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri nelerdir?

19a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

19b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

20. SORU. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunlar, kütüphaneciliği neden seçmişlerdir?

20a. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

20b. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

21. SORU. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren mezunlar, kütüphaneciliği neden seçmişlerdir?

21a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının bu dalı seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

21b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren erkek ve kadın mezunların bu dalı seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

22. SORU. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını düşünen mezunlar, kütüphaneciliği neden seçmişlerdir?

22a. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını düşünen Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

22b. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını düşünen erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

23. SORU. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih edeceklerini bildiren mezunlar, kütüphaneciliği neden seçmişlerdir?

23a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih edeceklerini bildiren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

23b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek

öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih edeceklerini bildiren erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

24. SORU. Tercih ettikleri yüksek öğrenim dalı kütüphanecilik olan ve olmayan mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri aynı mıdır?

24a. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

24b. Denence. Kütüphanecilik kürsüsüne kaydedildikleri anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini ve etmiyeceklerini bildiren mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci

Bulunmasının Etkisi. Kütüphanecilik kürsüsünden mezun olan kişilerin özelliklerinin incelenmesi için uygun görülen bir husus da yakınları arasında kütüphanecinin bulunup bulunmamasıdır. Bu meslekte çalışan bir yakının yüksek öğrenim dalı tercihi ve seçmesi üzerine etkisi olabileceği düşünceyle, bu ilişkiler incelenmektedir.

25. SORU. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların sayısı ne kadardır?

25a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci

bulunan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

25b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

26. SORU. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunlar, lise yıllarında kütüphaneciliği mi yoksa başka bir yüksek öğrenim dalını mı tercih etmişlerdir?

26a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

26b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

26c. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların, lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edenlerinin oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

27. SORU. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunlar şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği mi yoksa başka bir yüksek öğrenim dalını mı tercih etmektedirler?

27a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak

kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

27b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

27c. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların, anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

28. SORU. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri nelerdir?

28a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

28b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan erkek ve kadın mezunların yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

28c. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.2. Çalışmayan Mezunlar. Mezunların anket sırasında çalışıp çalışmadıklarına göre bir ayırım yapılmıştır. Çalışmamalarının nedenlerini öğrenmek amacıyla mezuniyetten sonra herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olanlar ele alınmaktadır.

29. SORU. Anket sırasında çalıştıkları halde, kürsüyü bitirdikten sonra herhangi bir devrede çalışmayan mezunların sayısı kaçtır?

29a. Denence. Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

29b. Denence. Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

30. SORU. Herhangi bir zaman aralığında çalışmayan mezunların, çalışmayış nedenleri nelerdir?

30a. Denence. Herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalışmayış nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

30b. Denence. Herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olan erkek ve kadın mezunların çalışmayış nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.3. Çalışan Mezunlar. Kütüphanecilik mezunlarının çalışma durumları ve tecrübeleri, üç grupta ayrı ayrı ve karşılaştırma yoluyla araştırılmıştır: Kütüphanecilik

dışında çalışmalar, hem kütüphanecilikte hem de dışında çalışmış olanların çalışmaları, ve kütüphanecilik alanında çalışmalar.

Kütüphanecilik dışında iş bulan mezunların, meslekten ayrılma nedenleri ve çalıştıkları yerlerde aldıkları maaşlar incelenmektedir.

Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların, kütüphanecilik alanından başka bir iş türüne mi, yoksa başka bir işten kütüphaneciliğe mi geçtikleri ve iş türünü değiştirmelerinin nedenleri araştırılmaktadır.

Kütüphanecilikte çalışan mezunların aldıkları maaşlar; yaptıkları işlere yaptıkları işlerde kütüphanecilik mezunu olmalarının yararını görüp görmemeleri ve yükselme olanakları; iş arkadaşları; amirlerinin öğrenimi ve mezunla olan ilişkileri incelenmektedir. Sıralanan koşullar ayrıca, mezunun çalıştığı kütüphane türüne göre de ele alınmaktadır.

I.3.3.1. Kütüphanecilik Alanında Çalışmayan Mezunlar.

Mezunların kütüphanecilik alanı dışında ne oranla çalıştıklarını ve bunun nedenlerini öğrenmek amacıyla, kütüphanecilik dışındaki işlerine girdikleri zamanda kütüphanecilik alanında hiç iş arayıp aramadıkları araştırılmaktadır.

31. SORU. İlk işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunlar, kütüphanecilik alanında iş aramışlar mıydı?

31a. Denince. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan Ankara ve İstanbul üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir farklılık yoktur.

31b. Denence. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

32. SORU. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların, kütüphanecilikte çalışmama nedenleri nelerdir?

32a. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

32b. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkek ve kadın mezunların kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

33. SORU. Son işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunlar, kütüphanecilik alanında iş aramışlar mıydı?

33a. Denence. Son işlerini kütüphanecilik dışın- da yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

33b. Denence. Son işlerini kütüphanecilik dışın- da yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

34. SORU. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların, kütüphanecilikte çalışmama nedenleri nelerdir?

34a. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

34b. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkek ve kadın mezunların kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Kütüphanecilik alanında hiç çalışmayan mezunlar, kimi kütüphanecilik alanında bir iş buldukları halde bu mesleğin dışında çalışmayı tercih etmektedirler. Bunun çeşitli nedenleri olabileceği kabul edilmekle beraber, herhangi iki iş türü arasında bir seçim yapılıncaya, çoğu zaman maaşların önemli bir faktör olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Bunun için, mezunların mesleğin dışında aldıkları maaşları öğrenmek uygun görülmektedir.

35. SORU. İlk işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunların o işlerinden aldıkları maaşlar ne kadardır?

35a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik dışında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

35b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik dışında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

36. SORU. Son işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunların o işlerinden aldıkları maaşlar ne kadardır?

36a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik dışında son yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

36b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik dışında son yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Kütüphanecilik dışında çalışan mezunların yaptıkları işlerden ayrılışlarının, kütüphaneciliğe geçmek için mi yahut başka bir neden için mi, olduğunun öğrenilmesi, kütüphanecilik hakkındaki düşüncelerinin araştırılmasında yararlı görülmüştür.

37. SORU. Kütüphanecilik dışında çalışmış olan mezunlar bu işlerden ayrıldı iseler, neden ayrıldılar?

37a. Denence. Kütüphanecilik dışında çalışmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının bu işlerden ayrılma nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

37b. Denence. Kütüphanecilik dışında çalışmış olan erkek ve kadın mezunların bu işlerden ayrılma nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

I.3.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilikte hem Dışında

Yaptıkları Çalışmalar. Kimi mezunlar hep kütüphanecilik alanında ve kimisi hep kütüphanecilik dışında çalışırlarken, kimileri ise hem kütüphanecilik alanında hem de kütüphanecilik alanı dışında çalışmışlardır (bkz. 9. SORU). Her iki iş türünü yapmış olan mezunların kütüphanecilik hakkında düşüncelerini öğrenmek amacıyla, kütüphanecilikte ve kütüphanecilik dışı işlerdeki çalışma sıraları incelenmektedir.

38. SORU. Hem kütüphanecilik alanında hem de dışında çalışmış olan mezunların kaçı ilk önce kütüphanecilik alanında ve kaçı ilk önce kütüphanecilik dışında çalışmışlar?

38a. Denence. İlk işini kütüphanecilik alanında ve son işini kütüphanecilik dışında yapmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

38b. Denence. İlk işini kütüphanecilik alanında ve son işini kütüphanecilik dışında yapmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

I.3.3.3. Kütüphanecilik Alanında Çalışan Mezunlar. Kütüphanecilik eğitimini bitirdikten sonra, bu meslekte çalışmış olan mezunlar Tablo 3-9 ve 3-10b'de gösterilmiştir. Çalışmış olan mezunlardan 299u, yalnız kütüphanecilik alanında çalıştıklarını ve hiçbir zaman bu alanın dışında çalışmadıklarını belirtmişlerdir.

Kütüphanecilik mezunu olup ta mesleğin dışında çalışmış olanların iş arama durumları, maaşları ve bu

mesleğe geçip geçmedikleri önceki kısımlarda incelenmiştir. Burada kütüphanecilik kürsüsünü bitiren ve kendi mesleğinde çalışan mezunların iş tecrübeleri ele alınmaktadır. "Amaçlar" kısmında belirtildiği gibi, sırayla (1) mezunların aldıkları maaşlar; (2) yaptıkları işler; (3) yaptıkları işlerde kütüphanecilik mezunu olmalarının yararını görüp görmedikleri ve o işlerde yükselme olanakları; (4) iş arkadaşları; ve (5) amirleri incelenecektir. Sözü geçen faktörler, mezunların bitirdikleri üniversite ve cinsiyetlerine ek olarak, çalıştıkları kütüphane türüne göre de karşılaştırılacaktır.

1.3.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Aldıkları

Maaşlar. Mezunların kütüphanecilik alanında aldıkları maaşların birkaç açıdan incelenmesi uygun görülmüştür: mezunların bitirdikleri üniversite, cinsiyetleri, ve çalıştıkları kütüphane türü.

39. SORU. Mezunların kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar ne kadardır?

39a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

39b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

39c. Denence. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların ilk işlerinden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

40. SORU. Mezunların kütüphanecilik alanında son yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar ne kadardır?

40a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında son yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

40b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında son yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

40c. Denence. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların son işlerinden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler. Kütüphanecilik alanında yapılan işleri, iki açıdan düşünebilmek mümkündür: işin yer aldığı kütüphane türü ve kütüphanecilik içi yapılan iş türü, örneğin kataloglama, kitap seçimi, süreli yayınlar, vs. İlk olarak mezunların çalıştıkları kütüphane türleri ele alınmaktadır.

41. SORU. Mezunlar hangi kütüphane türlerinde çalışmayı tercih etmektedirler?

41a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalışmayı tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

41b. Denence. Erkek ve kadın mezunların çalışmayı tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

42. SORU. Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işler hangi kütüphane türlerinde yer almaktadır?

42a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

42b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

42c. Denence. Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işlerin bulunduğu kütüphane türü ile tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

43. SORU. Mezunlar, kütüphanecilik alanında son işlerini hangi tür kütüphanelerde yapmışlardır?

43a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında yaptıkları son işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

43b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları son işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

43c. Denence. Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları son işlerin bulunduğu kütüphane türü ile tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Mezunların kütüphanecilik içi işleri de ayrıca incelenmiştir.

44. SORU. Mezunlar, hangi kütüphanecilik içi işleri tercih etmektedirler?

44a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

44b. Denence. Erkek ve kadın mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

45. SORU. Mezunlar, tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile ne dereceye kadar meşgul olabilmektedirler?

45a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile meşguliyet olanakları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

45b. Denence. Erkek ve kadın mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile meşguliyet olanakları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

45c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile meşguliyet olanakları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.3.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Çalışmalarında Kütüphanecilik Mezunu Olmalarının Yararını Görüp Görmedikleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları. Kütüphanecilik alanında çalışan mezunların işlerindeki durumlarını araştırmak düşüncesiyle, üç husus incelenmiştir: kütüphanecilik alanında bir işe müracaat ettikleri zaman mezun olmalarının tercih nedeni olup olmadığı; yaptıkları işlerin mezun olmayanlara da açık olup olmadığı; ve yaptıkları işlerde yükselme olanağının olup olmadığı.

46. SORU. Kütüphanecilik alanındaki bir iş için müracaat ettiklerinde, mezunların kütüphanecilik kürsüsünü bitirmiş olmaları işe alınmaları için tercih nedeni oldu mu?

46a. Denence. Kütüphanecilik alanında bir iş için müracaat ettiklerinde, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmalarının tercih nedeni dereceleri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

46b. Denence. Kütüphanecilik alanında bir iş için müracaat ettiklerinde, erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmalarının tercih nedeni dereceleri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

47. SORU. Mezunların yaptıkları kütüphanecilik işleri, mezun olmayanlara da açık mıydı?

47a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yaptıkları kütüphanecilik işlerinin mezun olmayanlara da açık olup olmama oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

47b. Denence. Erkek ve kadın mezunların yaptıkları kütüphanecilik işlerinin mezun olmayanlara da açık olup olmama oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

47c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların yaptıkları işlerinin mezun olmayanlara da açık olma oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

48. SORU. Mezunların anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanağı var mıdır?

48a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanakları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

48b. Denence. Erkek ve kadın mezunların anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanakları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

48c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanakları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları. Kütüphanecilik alanında çalışmakta olan mezunlar kimlerle iş arkadaşlığı yapmaktadırlar? Buldukları kurumlarda kaç kişi çalışmaktadır ve bunlardan kaç kütüphanecilik mezunudur? Bu soruların cevapları ve kütüphanecilik kürsüsü mezunu olan ve olmayanlar arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

49. SORU. Mezunların buldukları kütüphanecilik kurumlarında kaç kütüphanecilik mezunu çalışmaktadır?

49a. Denence. Beraber çalıştıkları kütüphanecilik mezunu sayıları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

49b. Denence. Beraber çalıştıkları kütüphanecilik mezunu sayıları bakımından, erkek ve kadın mezunların dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

49c. Denence. Beraber çalıştıkları kütüphanecilik mezunu sayıları bakımından, mezunların buldukları değişik kütüphane türlerindeki dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

50. SORU. Mezunların buldukları kütüphanecilik kurumlarında kaç kişi çalışmaktadır?

50a. Denence. Beraber çalıştıkları iş arkadaş sayıları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

50b. Denence. Beraber çalıştıkları iş arkadaş sayıları bakımından, erkek ve kadın mezunların dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

50c. Denence. Beraber çalıştıkları iş arkadaş sayıları bakımından, mezunların buldukları değişik kütüphane türlerindeki dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

51. SORU. Kütüphanecilik mezunları ile kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmayanlar arasındaki ilişkiler ne durumdadır?

51a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalıştıkları kütüphanelerde karşılaştıkları mezun olmayanlarla ilişkiler dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

51b. Denence. Erkek ve kadın mezunların çalıştıkları kütüphanelerde karşılaştıkları mezun olmayanlarla ilişkiler dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

51c. Denence. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların karşılaştıkları mezun olmayanlarla ilişkiler dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.3.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri. Kütüphanecilik kurumlarında çalışan mezunların işlerindeki amirleri kimler olmaktadır? Mezunları yönetenler de kütüphanecilik kürsüsü mezunları mıdır; değilse, bu amirlerin ne gibi bir öğrenimi bulunmaktadır? Bu kısımda, mezunların amirlerinin öğrenim durumları, kütüphane türleri arasındaki dağılımları, ve mezunların amirleriyle olan ilişkileri incelenmiştir.

52. SORU. Mezunların en yakın olan amirleri de kütüphanecilik mezunları mıdır?

52a. Denence. Amirlerinin öğrenim durumları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

52b. Denence. Amirlerinin öğrenim durumları bakımından, erkek ve kadın mezunlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

52c. Denence. Amirlerinin öğrenim durumları bakımından, değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

53. SORU. Mezunlar ve amirleri arasındaki ilişkiler ne durumdadır?

53a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının amirleri ile olan ilişkileri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

53b. Denence. Erkek ve kadın mezunların amirleri ile olan ilişkileri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

53c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların amirleri ile olan ilişkileri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

1.4. Yöntem. Türkiye'de kütüphanecilik alanında lisans alan üniversite mezunlarının uğraşlarını ve statülerini inceleyen bu çalışma, Haziran 1958 - Haziran 1974 tarihleri arasında Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kürsülerinden mezun olan 451 kişi üzerinde yapılmıştır. Sözü geçen tarihler arasında mezun olan 663 kişiden, 8 ölüm ve 3 yabancı uyruklu mezun çıkartılırsa, toplam olarak 652 mezun olduğu görülmektedir. Bu araştırma için hazırlanan anket formunu cevaplandıran 452 mezun, 652 kişilik mezun kitle-dinin %69,3üdür. Araştırmanın dışında kalan 200 mezunun bir kısmı adreslerinin öğrenilemediğinden, bir kısmı da

gönderilen anket formunu cevaplandırmadıklarından dolayı bu araştırmaya dahil edilememiştir. Çalışmaya katılan 452 mezunun, Kasım ve Aralık 1974 aylarında gönderilen ve aynı aylarda verilen anket formundaki sorulara yazdıkları cevaplar, ve anket sonunda belirttikleri kişisel düşünceleri ve açıklamaları, araştırmanın temelini oluşturmuştur. Ancak, bir mezunun cevabı geç geldiği için, bilgi işlemlerine eklenmesi olanağı bulunamamıştır.

1.4.1. Mezunların Adreslerini Bulma Yöntemi ve Anket Formlarının Dağıtılması. Eylül 1974 tarihinde Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kürsülerinden alınan mezun listeleri ve adresleri ile başlayarak, bütün mezunların adreslerini öğrenebilmek amacıyla, Türk Kütüphaneciler Derneği, Ankara İl Halk Kütüphanesi ve Halk Kütüphaneleri Genel Müdürlüğüne baş vurulmuştur. Yukarıda belirtildiği gibi, ölen ve yabancı uyruklu mezunlar dışında, toplam 652 mezundan 453 adres öğrenilebildi. Ancak bunlardan kaçınının doğru olduğu bilinmemekteydi.

İlk anket formları dağıtılırken, her zarfa anket formundan başka, adresi bilinmeyen mezunların bir listesi eklenmiştir. Adresi bilinmeyen mezunlar, mezun oldukları üniversiteye ve yıllara göre sınıflandırılmıştır. Adresi bilinen ve anket formu gönderilen her mezuna, kendi mezun olduğu üniversiteye ait bir isim listesi gönderilerek, listede bildiği adres varsa anket formuyla beraber bilinen adreslerin de gönderilmesi rica edilmiştir. Anket formları, yeni bildirilen adreslere, Aralık 1974 sonuna kadar dağıtıl-

maya devam edilmiştir. "Yanlış adres" işaretiyle geri gelen zarflardaki isimler listeye eklenirken, adresleri bildirilen mezunların isimleri listeden düşürülerek, mezunlara gönderilen liste gittikçe kısalmıştır.

Mezunların ankete çok ilgi gösterdiklerini şu hususlar göstermektedir:

(1) Ellerine anket formu geçmeyen mezunlar, mektup ve telefon aracılığı ile ve bazen kendiler Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Enstitüsüne gelerek, anket formunu doldurmak istediklerini bildirmişlerdir.

(2) İlk listelerde adresleri eksik olan veya sonra yanlış oldukları anlaşılan mezunlardan 194'ünün doğru adresleri, sınıf arkadaşları tarafından bildirilmiştir. Meslektaşlarının adreslerini bildirenlerin sayısı, Ankara Üniversitesi mezunlarından 143 ve İstanbul Üniversitesi mezunlarından 44 kişidir. 187 kişi tarafından 194 doğru adres elde edilmiştir. (Bazı mezunların birden fazla adres bildirmişler, ve bazan da aynı mezunun adresi birkaç kişi tarafından bildirilmiştir.)

Anket formu ile beraber, her mezuna bir açıklayıcı mektup ta gönderilmiştir (Bkz. A Eki). Mektupta, anket formunun belirli bir tarihe kadar cevaplandırılması istenmiştir. Bir buçuk aya kadar anket formunu geri göndermeyen mezunlara, bir hatırlatma mektubu gönderilmiş, ve gelen cevapların sayısı böylece arttırılabilmiştir. 31 Ocak 1975'e kadar gelen 451 anket formundaki cevaplar, Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezince delgili karta geçirilmiştir.

1.4.2. Anket Formunun Hazırlanması ve Uygulanması.

Kütüphanecilik mezunlarının uğraşları ve statülerinin ortaya çıkmasına olanak sağlayabilecek anket formunun geliştirilmesinde, Smith, Kendall ve Hulin'in¹³ işte hoşnutluk ölçmeleri ve Vaughn ve Dunn'in¹⁴ bunları kütüphanecilere uygulamalarından yararlanılmıştır. Özellikle kütüphanecilik kürsüsü mezunlarının sorunlarını konu alan araştırmaların sayısının Türkiye'de yok denecek kadar az olduğu göz önünde tutularak, fazla veri toplama düşüncesiyle, anketin mümkün olduğu kadar çok sayıda soruyu kapsamasına çalışılmıştır (Bkz. B Eki). Toplam olarak 81 sorudan meydana gelen anket, önce 3 mezun üzerinde denenmiştir. Bu mezunlardan alınan tepkilerin yardımıyla ankette, anlaşılması ve cevaplandırılması güç ve bu yüzden değişmesi gerekli olan sorularda bazı değişiklikler yapılmıştır.

Anket sorularına mezunların verecekleri cevapların bilgisayarla değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, soruların yazılması ve kodlanmasında Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi uzmanlarının önerileri dikkate alınmıştır. Ankete verilen karşılıklar, her mezun için üç kart delinmesini gerektiren 230 kolondan meydana gelmektedir.

Cevapların güvenilirliğini çoğaltmak amacıyla, anket formlarını göndermeden önce, her mezuna bir kod numarası verilmiştir. Anket formuyla beraber gönderilen açıklayıcı mektupta, mezunun isminin hiçbir şekilde kimseye açıklanmayacağı ve her mezuna verilen kod numarasının, gerektiğinde belirli mezunlarla temasa geçilebilmesi için uygulandığı belirtilmiştir.

I.4.3. Anketteki Soruların Şekillendirilmesi.¹⁵ Anketteki bazı soruların cevaplarına, mezunlara esneklik sağlama düşüncesiyle, "bilemiyorum" şeklinde bir seçenek eklenmiştir. Bazılarına da, mezunun mevcut seçeneklerden herhangi birini seçmemesi halinde, yeni bir alternatif yazabilmesini kolaylaştırmak amacıyla, "başka" kelimesi ile başlayan boş satırlar konulmuştur. Anket sonuçları alındıktan sonra yapılan kontrolda, mezunların bazı sorulara sık sık "başka" alternatifine belirli bir ek cevap yazdıkları görüldüncce, bilgisayar işlemi için de bir ek alternatif kodlanmıştır (örneğin anketteki sayfa 3 soru no. 8, sayfa 8 soru no. 13 ve no. 15).

I.4.4. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi. Geliştirilen anketin sorularına Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının, ve erkek ve kadın mezunların, verdikleri cevapların anlamlı sayılabilecek derecede ayrı (independent, bağımsız) olup olmadığını araştırma, Khi Kare Testi yardımıyla yapılmıştır. Araştırmanın "Bulgular" bölümü ile ilgili tablolar verilirken, değeri beşin altında olan sayılar aynen belirtilmiş; bununla beraber, khi kare değerleri hesaplanırken, gerekli düzeltmelerin yapılması ihmal edilmemiştir.

Tablolardaki bilgiler, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi, ve kadın ve erkek grupları olarak, mezunların anket sorularına verdikleri cevapların frekansı ve yüzde değerlerini yansıtacak şekilde sunulmaktadır. Her tablonun altında anlamlılık düzeyi " α " harfiyle, verilerden hesaplandığı khi kare değeri ise χ_H^2 , χ_{HK}^2 ve χ_{HC}^2 şekillerinde

gösterilmektedir (χ_H^2 = "hesaplanan" khi kare değeri;
 χ_{HK}^2 = Ankara/Istanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kürsü-
 leri ilişkisi için hesaplanan khi kare değeri; χ_{HC}^2 ise,
 erkek/kadın, yani cinsiyet ilişkisi için hesaplanan khi
 kare değeridir.)

"Tartışma ve Yorum" bölümünde, hesaplanan khi kare değerleri ile beraber, anlamlılık düzeyi α , serbestlik derecesi "SD" harfleriyle, ve khi kare değerlerinin dağılım tablosundaki kritik değeri " χ_T^2 " olarak verilmektedir. Hesaplanan khi kare değerinin, tablodan alınan kritik khi kare değerinden yüksek olduğu hallerde, test edilen denencenin doğru olmadığı ve kabul edilmesi olanaksız olduğu işaretidir. Bu, bağımsızlık denencesinin reddi şeklinde yorumlanmaktadır.

Burada uygulanan khi kare testi (sınaması) düşece ya da kontenjans sınaması denen türdür. Bu tür testlerde, çeşitli sınıflandırmaların karşılıklı etkileşim ya da bağımlılık içinde bulunup bulunmadıkları soruşturulur. Testin mantığı şu şekildedir: ilk önce bağımsızlık denencesi ortaya atılır. Bulunan χ_H^2 değeri, χ_T^2 değerinden anlamlı derecede (verilen anlamlılık derecesinde) büyük ise, "bağımsızlık denencesini kabul etmek olanağı bulunmamaktadır"

I. Bölümün Dip Notları

1. Bkz. Ersoy, Osman. "Kütüphanecilik Kürsüleri," Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, XXIII: 49-59 (Sayı 1-2, 1965).
2. 1939 yılında Almanya'da dört yıllık bir kütüphanecilik ihtisas öğrenimini tamamladıktan sonra Türkiye'ye dönen ve 1972 yılındaki ölümüne kadar Türk kütüphaneciliğinin ilerlemesi için çalışan A. Ötüken ile ilgili TKDB XXI. Cildin 2. sayısına bkz.
3. Bkz. Ötüken, Adnan. "Türkiye'de Kütüphanecilik Öğretiminin Tarihçesi," TKDB VI: 1-35 (Sayı 1-2, 1957).
4. Kum, İlhan. Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi. (basılmamış Doktora tezi) Ankara, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü, 1970, s. 60.
5. Kum, İlhan, a.g.e. s. 62.
6. Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsü ise, 1972 Güz Sömestresinde, bu bilim dalında bir Yüksek Lisans ders programına başlamıştır.
7. Dört öğrenci 1974-75 ders yılında İngilizce derslerinden muafiyet kazanmışlar ve hemen birinci sınıfa devam etmişlerdir.
8. Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüleri tarafından verilen rakamlar,
9. Millî, halk ve çocuk kütüphanelerinin sayıları, Kültür Bakanlığındaki Kütüphaneler Genel Müdür Yardımcısından Nisan 1976 ayında elde edilmiştir.
10. Okul kütüphanelerinin ve üniversite, yüksek okul ve akademi kütüphanelerinin sayılarının kaynağı: Devlet İstatistik Enstitüsü, Millî Eğitim İstatistikleri: Millî, Halk, Çocuk, Üniversite ve Okul Kütüphaneleri 1959-1968, s. 157 (lise ve dengi okullar) ve s. 144 (üniversite, fakülte ve yüksek okullar).
11. Baysal, Jale. Resmî Daire Kütüphaneleri ve Dokümantasyon Merkezleri. Ankara, TBTA, 1974 (İstanbul, Doçentlik Tezi, 1972), s. 38-41.
12. Yıldırım, O. Üstün. "Kütüphanecilerin Yetiştirilmesi ve Değerlendirilmesi," Kütüphanecilik 1:3 (Sayı 3, Ekim 1972).

13. Smith, Patricia Cain, Kendall, Lorne M., ve Hulin, Charles L., The Measurement of Satisfaction in Work and Retirement: A Strategy for the Study of Attitudes. Chicago: Rand McNally and Company, 1969.
14. Vaughn, William J., ve Dunn, J.D. "A Study of Job Satisfaction in Six University Libraries," College and Research Libraries 35:163-177 (May 1974).
15. Anket formundaki soruların şekillendirilmesinde, Hillway, Tyrus, Introduction to Research, Boston: Houghton Mifflin Company, ind ed., 1964 ("The Questionnaire," s. 201-203) ve Goode, William J., ve Hatt, Paul K., Methods in Social Research ("Constructing a Questionnaire" ve "The Mailed Questionnaire," s. 132-183) eserlerinde bulunan tavsiyeler dikkate alınmıştır.

II. BÖLÜM

KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA VE YAYINLAR

II.1. Türkiye'de.

II.1.1. Araştırmalar. Prof. Dr. Osman Ersoy, kütüphaneciliğin sorunlarını incelediği bir eserinde,¹ kütüphaneyi oluşturan unsurları şu şekilde sıralamaktadır: kütüphaneci, koleksiyon, yapı, bütçe ve okuyucu. Eserde, kütüphanenin bel kemiği olarak nitelenen kütüphaneciye, aslında, Türkiye'de şimdiye dek çok az dikkat yöneltilmiştir.

Türkiye'de özellikle kütüphanecilik öğrenimini bitirenlerin durumlarını inceleyen çalışmaların sayıları yok denecek kadar azdır. Ayrıca, kütüphaneci açısından ilginç sayılabilecek konulara pek değinilmemiştir. Değişik türdeki kütüphaneler hakkında yazılan yazılarda, "kütüphaneciler" konusuna zaman zaman yer verilmekle beraber, kütüphaneciler, bu tür yazıların nadiren ana konusu olmaktadır. Bazı kütüphane türlerinde, kütüphanecilik mezunları, kütüphanelerde çalışan personelin çok düşük bir yüzdesini oluşturmaktadır. Bu bakımdan, örneğin halk, çocuk ve okul kütüphanelerini ele alan yazılarda, personel sorununa fazla değinilmemekte, ve bu sorun ele alınsa bile kütüphanecilik mezunlarına özel bir dikkat gösterilmemektedir.

Kütüphaneler hakkında yazılan yazılarda dikkati çeken başka bir husus da, sorunların analizinde konunun ele alınış yöntemi olmaktadır. Yazılar, genellikle kütüphanelerin durumlarını ve gereksinmelerini değerlendirmektedir; kuruluşların amaçları, olanakları ve politikası düşünülerek, kütüphanecinin o ortamdaki yeri incelenmektedir. Yani, bu yazılarda problem sadece kütüphane açısından ele alınarak kütüphaneci faktörüne gereken ilgi gösterilmemekte ve soruna "kütüphaneciler" açısından bakılmamaktadır. Oysaki, kütüphanecilik mezununun kütüphanedeki yerinin ve karşılaştığı koşulların ayrıntılı olarak analizinde büyük yararlar vardır ve bu husus hiçbir zaman ihmal edilmemelidir.

Kütüphanecilik mezunlarını ayrıntılı olarak inceleyen çalışmalara pek rastlanamamakla beraber, bu konu daha çok Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünde ele alınarak bazı öğrenciler tarafından kütüphanecilik kürsüsü bitirme tezi olarak hazırlanmıştır.

Muhsin Cellek'in 1962 yılında sözü geçen kürsüde bitirme tezi yaptığı "Türkiye Kütüphanelerinde Personel Yetiştirme Problemleri" isimli araştırmada,² Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünde öğrenci dosyaları araştırılarak 1958-1961 yılları arasında kürsüden ilk dört yıl içinde mezun olanların durumları incelenmektedir.

Cellek'in tezinde mezuniyet dereceleri, cinsiyetleri, kürsüye girdiklerinde bildikleri yabancı dil, yaş, ve 1962 yılında çalıştıkları yerler ortaya konmaktadır. Ayrıca, mezunların kürsüye kaydoldukları anda çalışmak

istedikleri kütüphane türleri anlatılmaktadır. Yazar, bu çalışmasında karşılaştırmaya geçmemiştir (örneğin, mezunların kürsüye girdikleri anda çalışma? İstedikleri kütüphane türleri ve araştırma sırasında çalıştıkları türler).

Cellek'in tezinde sonuç olarak şu hususlar belirtilmektedir:

(1) Özellikle personel statüsünü saptayan bir kütüphanecilik kanununa ihtiyaç vardır.

(2) Kürsünün kendi faaliyetleri dışında kursların açılması ve kütüphanecilik öğrenimi için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl bursların verilmesi gereklidir.

(3) Hizmet içi eğitim programları ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl en iyi öğrencilerden beşine yabancı memleketlerde staj yapma olanağı sağlanmalıdır.

Bu tezde bazı ilginç istatistikler verilmekle beraber, verilen istatistiklerin Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü tarafından elde edildiği sayısal bilgilere uymayan yanları bulunmaktadır.³ Ayrıca, yazarın ulaştığı bazı sonuçların tezde verilen bilgilere dayanmadığı veya açıklanmadığı görülmektedir. Örneğin, "pek iyi" derece ile mezun olanların en iyi işlere girdikleri söylenmektedir. Ancak, "pek iyi" derece alıp almadıkları iş verenler tarafından sorulup sorulmadığı veya bu dereceyi alan mezunların en iyi işlere bir rastlantı sonucu girip girmedikleri açık değildir. Bütün bunlara rağmen, daha sonraki durumlarla karşılaştırma olanağı sağladığı için, Cellek'in tezindeki bilgiler oldukça yararlı bulunmaktadır.

Bir başka araştırma da 1963 yılında Gülsan Birgöl tarafından hazırlanan "Türkiye Halk Kütüphaneleri Kanun Tasarısı Üzerine Bir Araştırma" isimli bitirme tezidir.⁴ Araştırmada, Türk halk kütüphanelerinde çalışan mezunların durumu ile üniversitelerin diğer bölümlerinden ve yüksek okullardan mezun olanların durumları sözü geçen kanun tasarısı ışığında karşılaştırılmaktadır.

Bir yıl sonra, 1964te, Naile Kamay'ın hazırladığı bitirme tezinin konusu, "Türk Kütüphaneciliğine Hizmet Edenler ve Kütüphanecilik Kürsüsü Mezunlar Biyografisi'dir."⁵ Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünü bitirenlerin kısa biyografilerini veren bu tezde, mezunlar hakkında bilgi edinebilmek için, kendilerine birer anket formu gönderildiği belirtilmektedir. Tezde anket formunun bulunmadığı gibi, ankete verilen cevaplar istatistiksel bilgi olarak, yani sayı veya yüzdeler olarak verilmemektedir. Ancak, her biyografide anketi cevaplandıranların belirttikleri fikirler metin olarak sunulmaktadır.

Tezde genel olarak şu sonuçlar verilmektedir:

(1) Kütüphaneciliğin önemi henüz tam anlamıyla kavranmamıştır.

(2) Kütüphaneciliği kendine meslek edinmiş olan kimselerin çoğu bu mesleği bir rastlantı veya merak sonunda (örneğin, bir üniversite diplomasına sahip olabilmek için) seçmişlerdir.

(3) Maddî olanakların yetersizliğinden kütüphanecilik mezunların kütüphanecilik dışında çalışmalarını önlemek için, kütüphanecilere değişik hak ve olanaklar sağlayan

bir kanun gereklidir.

60

(4) Mezunlar sadece büyük şehirlerde çalışmak istemektedirler.

(5) Kütüphanecilik eğitiminde çeşitli değişikliklerin yapılması gerekmektedir:

(a) Teorik bilginin yanında, kataloglama ve tasnif derslerinin uygulamasına fazlaca yer verilmesi;

(b) Kütüphanecilik literatürünün çoğalması ve kürsü öğretim üyelerinin ders kitapları hazırlamaları;

(c) Yabancı dile önem verilmesi;

(d) Yardımcı derslerin daha iyi bir biçimde ayarlanmaları

önerilmektedir.

Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü 1960 yılı mezunlarından olan Orhan Öcal'ın bu kürsüde 20.12.1965 tarihinde verdiği konferansta, "Türk Silahlı Kuvvetlerinde Kütüphanecilik ve Kütüphaneler" konusu ele alınmıştır.⁶ Bir kütüphane türünü inceleyen bu tebliğ, aynı zamanda Silahlı Kuvvetlerin kütüphanecilik mezunlarına tanıdığı hak ve olanaklara dikkati çekmektedir. Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünü bitiren askerî öğrencilerin sayıları ve bunların mezuniyet sonrası yaptıkları işler anlatılmamakla beraber, askerî ortamda mezunların anlayışla karşılandıkları ve kendilerine kütüphanelerde çalışanlar arasında özel bir statünün ayrıldığı görülmektedir.

Kütüphaneciliğin Sesi⁷ adlı periyodik yayının Kasım 1965 ve Mart 1966 tarihli sayılarında, "DTCF Kütüphanecilik Bölümü Mezunlarını Tanıtıyoruz" adı altında 46 mezunun kısa biyografilerine yer verilmektedir. 1958-1960 yılları arasında mezun olanların özgeçmişleri kısaca verilerek çalışma durumları belirtilmiştir. Ne yazık ki, bu bilgiler derli toplu bir hale getirilmemiş ve daha önce sözü geçen Muhsin Cellek'in verdiği bilgilerle karşılaştırılmamıştır.

Bitirme tezleri arasında kütüphanecilerin durumuna değinen bir başka çalışma da 1967 yılında Galip Demirer'in "Halk Kütüphanelerimizin Personel Sorunları Konusunda Bir Deneme" isimli incelemesidir.⁸ Ancak, sözü geçen tezde kütüphaneciden çok, kütüphanelerin sorunlarına dikkat çekilmektedir. Halk kütüphanelerinde çalışan kütüphanecilik mezunlarının sayılarının çok düşük olduğu ve bunun nedeni olarak ta bu tür kütüphanelerde çalışanların çok düşük maaş aldıklarına işaret edilmektedir. Tezde "Aynı seviyedeki diğer meslek sahiplerinin aldıkları ücretler incelenirse, aradaki bariz fark kütüphanecilerimizin hak ettiklerini alamadıklarını gösterir" denilmekle beraber, kütüphanecilerin aldıkları ücretlerin hangi mesleklerde çalışanların ücretleri ile karşılaştırıldığı belirtilmemiştir. Demirer'in "Sonuç ve Tavsiyeler" kısmında şu sorunlara önem verilmektedir:

(1) Kütüphanecilik maalesef meslek olarak kabul edilmemektedir. Bu mesleğe gereken değer ve önem verilmelidir.

(2) Kütüphanecilerin aldıkları maaşların arttırılmasının çareleri düşünölmelidir. Resmen arttırılmaları olanaksız olduğunu kabul ederek, fazla mesai, kefalet aidatı yerine tazminat, ve düşük kadrolar yerine gündelik usulü uygulanması önerilmektedir.

1969 yılında Neşe Başbay, "Ankara Dahilindeki Çocuk Kütüphanelerinde Personel ve Bütçe Durumu" isimli bir bitirme tezi hazırlamıştır.⁹ Tezde sözü geçen kütüphanelerde çalışan 54 kişiden yalnız 3 kişinin kütüphanecilik mezunu ve 4 kişinin de Kütüphanecilik Kürsüsünde okuyan öğrenci olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla, bu çalışma ile kütüphanecilik mezunlarının durumundan çok, öğretmen kütüphaneciler (kütüphaneye bakan öğretmenler) ve hizmetlilere tanınan haklar ve bu personelin durumları incelenmektedir.

Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü bitirme tezleri arasında, 1969 yılından sonra mezunlar ile ilgili bir konuya rastlamak olanak dışıdır. Şinasi Akkaya tarafından hazırlanmış olan İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü mezunlarının yaptıkları bitirme tezlerinin bibliyografyasında¹⁰ mezunlar veya uğraşları ve statüleri ile ilgili hiçbir teze rastlanamamaktadır. Tez isimleri ve bibliyografyada kullanılan tasnif sisteminden anlaşılmaktadır ki, belirli kütüphaneler veya kütüphane türleri ile ilgili olan tezlerde, kütüphanecilerin durumları incelenmemektedir.

1952 yılından beri yayınlanmakta olan ve Türk Kütüphaneciliğini en uzun zamandır temsil eden Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde (TKDB)¹¹ mezunların durumlarını

inceleyen ilk yazı, yukarıda sözü geçen Orhan Öcal'ın 1965 yılında yayımlanmış olan konuşma tebliğidir. TKDB' inde 1969 yılında yayımlanan, Prof. Ersoy'un 25 Kasım 1969 tarihinde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde verdiği "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümünün Onbeş Yılı" adlı konferansının metninde,¹² Ekim 1969 tarihine kadar sözü geçen kürsünün 347 mezunundan durumları bilinen 291 mezunun çalışma durumları anlatılmıştır. Prof. Ersoy'un yazısında, kütüphanecilik alanında çalışan mezunlar kütüphane türlerine göre, ve meslek dışı çalışmalarda bulunan mezunlar da iş türlerine göre sınıflandırılarak incelenmektedir. Bu bilgilerin dışında, kütüphanecilik mezunlarının cinsiyetlerine, maaşlarına, mezun oldukları yıllara veya kütüphanecilerle ilgili başka herhangi bir hususa dair bilgi verilmemektedir.

Leman Şenalp'in "Cumhuriyet Döneminde Kütüphaneciliğimiz" adı altında 28.III.1974 tarihinde X. Kütüphane Haftası dolayısıyla verdiği konferansta,¹³ Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü ile ilgili Prof. Ersoy'un 1969 yılında vermiş olduğu bilgiler tekrar edilerek, İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden mezun olan 96 kişinin¹⁴ çalışma durumlarının bilinmediği belirtilmektedir.

Türk Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi de, Ağustos 1972 ayında başlayarak Haziran 1974 sayısına kadar Kütüphanecilik adlı dergi çıkartmıştır. Derginin Ekim 1972 sayısında, O. Üstün Yıldırım'ın "Kütüphanecilerin Yetiştirilmesi ve Değerlendirilmesi" adlı bir yazıda,¹⁵ orta okul

mezunlarına, 3 aylık kütüphanecilik kurslarının açılması kınanarak, kütüphanelerde üniversite kütüphanecilik kürsüsü mezunlarına henüz belirli bir statü getirilmeden daha düşük seviyelerde kütüphanecilerin yetiştirilmesinin bölüm mezunlarına çok zararlı olacağına işaret edilmektedir. Yazıda, çeşitli çizelgelerde, 1958-1970 yılları arasında Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden mezun olanların çalıştıkları yerler, ve Türk halk kütüphanelerinde çalışan memurların ve müdürlerin öğrenim durumları gösterilmektedir. Herhangi bir bilgi kaynağı belirtilmediği gibi, İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik mezunlarına da hiç ilgi gösterilmemektedir. Yalnız, konuyu mezunların açısından ele aldığı için, bu yazı ilginç görülmektedir.

Hacettepe Üniversitesinde 1972-1973 ders yılında başlayan Kütüphanecilik Yüksek Lisansı programından mezun olanların kütüphanecilik mezunları ile ilgili hiçbir çalışma yapmamıştır. Hazırlanmakta olan tezler arasında da, yazarın bildiği kadarıyla, bu konuda bir çalışma yapılmamaktadır. Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsündeki Yüksek Lisans programında yapılan tezler hakkında da bu konuda Hacettepe Üniversitesi hakkında söylenenleri tekrarlamak mümkündür. Türkiye'de kütüphanecilik alanında sunulmuş olan 7 Doçentlik tezi ve 9 Doktora tezi arasında, doğrudan doğruya mezunlara değinen herhangi bir tez yoktur. Ancak Doç. Dr. İlhan Kum, 1970 yılında yazdığı "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi" adlı doktora tezinde,¹⁶ üniversite kütüphanelerindeki personel alma politikalarına değinerek sözü geçen kütüphanelerde mezunların iş bulma olanaklarından söz etmektedir. Ancak,

Ankara Üniversitesi mezunları hakkında verdiği bilgiler, Prof. Ersoy'un yukarıda sözü geçen 1969 tarihli konuşmasında verilen bilgilerden daha fazla olmadığı gibi, İstanbul Üniversitesi mezunları hakkında verilen bilgiler için de herhangi bir kaynak gösterilmemektedir.

Muzaffer Gökman'ın 1964 yılında yayımladığı Türk Kütüphaneciliğinin Bibliyografyası (Bir Deneme),¹⁷ 1924-1964 yılları arasında hem Arap harfleriyle hem Latin harfleriyle yazılan makale, kitap ve süreli yayınları içermektedir. Türk kütüphaneciliği ile ilgili olarak toplanan 141 yazıdan, hiçbirisi özellikle kütüphanecilik mezunlarını, hattâ genel olarak, kütüphanelerde çalışan personeli konu olarak almaktadır.

1970 yılında kurulan "Üniversite Kütüphanecilik Bölümü Mezunları Derneği"nin (ÜKBMD) amacı, "Türk Kütüphaneciliğinin gelişmesini, üniversite seviyesinde eğitim görmüş kütüphanecilerin gerekli hak, görev, yetki ve sorumlulukla teçhizini sağlamak" olarak belirtilmektedir.¹⁸ Derneğin çalışma konularının birincisi de "Meslekî yayın ve toplantılar...yapar" şeklinde açıklanmaktadır.¹⁹ Şimdiye kadar hiçbir yayını bitmemekle beraber, sözü geçen Dernek, "Yeni Yayınlar" adını ve 1956 yılından itibaren çıkan, kitap tanıtma aylık dergisini Temmuz 1972de ele almıştır. TKD üyeliği, kütüphaneciliğe ilgi duyan herkese açıkken, ÜKBMD'ne asil üye olabilmek için, "...üniversitelerde (yerli ve yabancı) kütüphanecilik alanında Lisans veya Lisans üstü eğitim görmüş" olma koşulu konmuştur.²⁰ Bunun için, ÜKBMD'min yayınları arasında, doğal olarak, mezunların sorunları ile ilgili

yazıların bulunabilmesi beklenmektedir.

Yeni Yayınlar'ın Nisan 1975 tarihli sayısında da, "Kütüphaneciler ve Sorunları" adı altında, Ali Rıza Cihan'ın XI. Kütüphane Haftası'nın açılışı dolayısıyla 24.3.1975 tarihinde yaptığı konuşmanın metni bulunmaktadır.²¹ Adı geçen konuşmada, konuşmacı Mart 1975 tarihine kadar (kaynağını belirtmeden) 800 civarında kişinin mezun olduğunu ve bunlardan "en iyimser bir hesapla kütüphanecilik yapanların sayısının...500 kişi dolayında olduğunu" söylemektedir.²² Mezunların, yetersiz hazırlıklarından dolayı, kütüphanelere bir canlılık getiremedikleri, ve bunun iki nedeni olduğu söylenmektedir. Gördükleri eğitimde kütüphane türlerine göre bir uzmanlaşmanın olmadığına ve yetiştirilen mezunların sayısının çok düşük olduğuna dikkat çekilmekte, ve kütüphaneciliğin meslek olarak tanıtılması için bölümün kütüphanecilik öğrencilerini dikkatli olarak mesleği isteyen öğrenciler arasından seçmesi önerilmektedir. Görüldüğü gibi, bu konuşmada bile, mezunların karşılaştıkları koşullardan çok, Türk kütüphaneciliğinin sorunları dile getirilmektedir.

O. Üstün Yıldırım'ın Yeni Yayınlar'ın Haziran 1975 sayısında yayımlanan "Yan Ödemeler, Kütüphaneciler ve Yöneticileri" adlı yazısında Devlet Memurları Kanunu ele alınmaktadır.²³ Yazıda sözü geçen kanunun "Genel İdarî Hizmetler Sınıfı"nda olup ta üniversiteyi bitirmiş bütün kamu personeli için tanınmış kadro yükseltmeleri ve yan ödemeleri, kütüphaneci açısından incelenmektedir. Ancak, özellikle kütüphanecilerin değil de devlet sektöründe

çalışan tüm üniversite mezunlarının durumlarını ayarlayan sözü geçen kanun gibi, Yıldırım'ın yazısı da özellikle mezunlarla ilgili olmayıp, kütüphanelerde çalışan tüm personelin durumlarını ele almaktadır.

Kütüphaneciler hakkında dolaylı bir şekilde bilgi toplayan bir başka kaynak ta Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan Millî Eğitim İstatistikleri: Millî, Halk, Çocuk, Üniversite ve Okul Kütüphaneleri 1959-1968dir.²⁴ Kaynakta yer alan her kütüphane türü için gösterilen "Memur durumu" kısmında, "fakülte ve yüksek okul seviyesinde kütüphanecilik tahsili yapan" bir memur grubu ayrılmıştır. Böylece, bu kütüphane türlerinde çalışan mezunların dağılımını öğrenebilmek mümkündür. Ancak, kaynağın ismindeki zaman süresinin 1959-1968 olarak belirtilmesine rağmen, sözü geçen memur grubu hakkındaki istatistikler, sadece 1968 yılı için verilmektedir. Her yıl Türk kütüphanelerine gönderilen ve durumlarını inceleyen anket sorularının 1968den sonraki cevapları henüz yayımlanmamıştır. Ayrıca, kütüphanelere gönderilen anket formu ve doldurulması için gerekli bilgi, kaynakta verilmemektedir. O bakımdan, okuyucunun sözü geçen "yüksek öğrenimi kütüphaneci" grubundan sadece Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kürsüleri mezunlarının mı kastedildiğini yoksa bu üniversitelerde kütüphanecilik kürsüsünde öğrenci olanların ve bu üniversiteler dışındaki (yüksek okullar veya yabancı üniversite) mezunlar da sözü geçen grup içinde düşünülüp düşünülmediğini saptayabilmesi olanak dışıdır. C Eki olarak gösterilen "Halk ve Çocuk Kütüphaneleri İstatistik Çizelgesi"nden anlaşılmaktadır

ki, yayından sonraki anketlerde, kütüphanedeki personelin mesleki kurs görme durumları da araştırılmakta, ve üniversite, fakülte ve yüksek okul kütüphaneleri araştırma dışı bırakılmaktadır.

II.1.2. Eldeki Bilgi. Türkiye'deki kütüphanecilik mezunları hakkında çalışmaların sayısı çok azdır. İstanbul Üniversitesi mezunlarını ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanamamaktadır. Ankara Üniversitesi mezunları ise, birkaç araştırmanın konusu olmakla beraber, bu mezunlara ait istatistiksel bilgi veren en son yazı yalnız 1970 yılına kadar mezun olanları dahil etmektedir. Yani, başka bir deyişle, 1970 yılından sonraki mezunlarla ilgili herhangi bir istatistiksel çalışma yapılmamıştır.

Ekim 1970 tarihine kadar Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden 408 kişi mezun olmuştur, ve o tarihten elimizdeki çalışmanın sınırı olan Haziran 1974 tarihine kadar, aynı Kürsüden 151 kişi daha mezun olmuştur.²⁵ Demek ki yaklaşık olarak mezunların %27,0si hakkında hiçbir bilgi mevcut bulunmamaktadır. Daha önce mezun olanlar ile ilgili mevcut bilgi ise, en az 6 yıl öncesine ait olmaktadır.

Kütüphanecilere ait toplanıp ortaya çıkartılan bilgilerin çok sınırlı olduğu bir gerçektir. Mezunların coğrafik kökenleri ve lisede okudukları kollar incelenmemiştir. Kütüphanecilik Kürsüsünü seçmelerini etkileyen faktörler ortaya çıkartılmamıştır. Hangi işlerde ve hangi kütüphane türlerinde çalıştıkları incelendiği halde, çalıştıkları süreler, kütüphanecilik içi işlerden kütüphanecilik

dışı işlere geçmeler veya meslek dışından kütüphaneciliğe geçenler ve bunların iş değiştirme nedenleri incelenmemiştir. Ne kütüphanecilik mesleğinde ve ne de meslek dışında çalışan mezunların maaşları incelenmiştir. Çalışmalarından memnun olup olmadıkları, tercih ettikleri işler ve ne dereceye kadar onlarla meşgul olmaya olanak buldukları araştırılmamıştır. Değişik kütüphane türlerinde çalışanların durumları karşılaştırılmamıştır. Mezunların meslekî örgütleri ve iş dışında meslekî faaliyetlere katılıp katılmadıkları araştırılmamıştır. Kütüphanecilik eğitiminin bir doktora tezinin konusu olarak ele alınmasına rağmen, mezunların, iş hayatlarına atıldıktan sonra, gördükleri meslekî eğitim hakkındaki fikirlerini ve duygularını saptamak için herhangi bir girişimde bulunulmamıştır.

Türkiye'de yapılan çalışmalardan elde edilen bilgiler şöyle sıralanabilir:

(1) Elimizdeki çalışmanın sınırı olan Haziran 1974 tarihine kadar, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden 559 kişi ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden 104 kişi olmak üzere, 663 kişi mezun olmuştur:

(a) Ankara Kütüphanecilik Kürsüsü mezunları hakkında şu bilgiler mevcuttur:

(i) 1958-1961 yılları arasında mezun olanların mezuniyet dereceleri, cinsiyetleri, bölüme girdiklerinde bildikleri yabancı dil ve çalışmak istedikleri kütüphane türleri, mezun oldukları yaş, ve 1962 yılında çalıştıkları yerler

genç kız öğren-
cilerin, genç olanların, ve İngilizce
bilenlerin genellikle daha iyi mezuni-
yet derecesi elde ettikleri işaret-
lenmiştir. Belişek'in tezinde ayrı
ayrı bildirilen veriler inceleyerek,
mezunların istedikleri branşlarda
çalışıp çalışmadıkları, Tablo 2-1'de
gösterilmektedir.

(ii) 1958-1959 yılları arasında mezun
olanların (1965 yılındaki bir araş-
tırmadan), ve 1960 yılında mezun
olanların (1966 yılındaki bir araş-
tırmadan), nerede çalıştıkları, cin-
siyetlerine göre, Tablo 2-2'de göste-
rilmektedir.

(iii) 1969 yılının sonuna kadar mezun
olanların %83,0ünün durumları (o yılın
sonundaki araştırmalara göre), çalışıp
çalışmadıkları ve çalışanların hangi
tür kütüphanede çalıştıkları veya
çalıştıkları kütüphane dışı işler,
Tablo 2-3'te belirtilmektedir.

(iv) 1970 yılı sonuna kadar mezunların
çalışma durumları, 1972 yılında ya-
yımlanmış bir yazıda bildirilmiştir.
Bu durumları, Tablo 2-4'te verilme-
ktedir.

(b) İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü mezunlarının uğraşları ve statüleri hakkında herhangi bir çalışmaya rastlanamamaktadır.

(2) Konu ile ilgili hemen hemen her çalışmada, "Sonuç" olarak şu genellemeler ortaya konulmaktadır:

- (a) Kütüphanecilik ve önemi henüz tam anlamıyla kavranmamıştır.
- (b) Kütüphanecilik henüz meslek olarak kabul edilmemiştir.
- (c) Kütüphanecilerin, maddî olanakları yetersizdir.
- (d) Bir kütüphanecilik kanununa gereksinme duyulmaktadır.
- (e) Kütüphanecilik eğitiminde çeşitli değişikliklere gereksinme duyulmaktadır.

II.2. Türkiye Dışında. Türkiye dışında, ve özellikle üniversite seviyesinde bir kütüphanecilik eğitime uzun zamandır sahip olan ülkelerde, sayıları az da olsa kütüphanecilik mezunları ile ilgili daha geniş çapta ve daha fazla ayrıntılara inmiş olan çalışmalar bulunmaktadır. Genellikle kütüphaneciler dernekleri ve üniversitedeki kütüphanecilik bölümleri tarafından yürütülen bu çalışmalar, bazan da devlet kuruluşlarının desteğiyle yapılmaktadır.

Kütüphanecilere ait dünyanın en devamlı çalışması, Library Journal²⁶ adlı bir Amerikan kütüphanecilik dergisi tarafından yapılmaktadır. Bu dergide, 1951 yılından

bu yana her yıl, Amerikan Birleşik Devletleri ve Kanada'daki yeni mezun olanların, bitirdikleri bölümlere göre hangi işlere girdikleri ve ilk aldıkları maaşlar raporlar halinde incelemektedir. Bu bilgiler, Amerikan Kütüphaneciler Derneği tarafından tanıtılan Amerikan Kütüphanecilik bölümlerine birer anket formu gönderilerek toplanmaktadır. Böylece, kütüphanecilerin aldıkları maaşları daha önceki yıllarda alınan maaşlarla karşılaştırabilmek ve mevcut hayat pahalılığı ile gerekli ilgiyi kurabilmek olanakları elde edilmekte, ve kütüphanecinin iş hayatının başlangıcındaki durumu takip edilebilmektedir. Ayrıca, kütüphanecilerin girdikleri kütüphane türleri ve bu türlere göre maaşları, geçmiş yıllarla karşılaştırılmaktadır ve önceki tecrübelerle göre maaşlardaki farklar incelenebilmektedir. 1972 yılından bu yana da Dergide, erkek ve kadın mezunların durumları ayrı ayrı incelenerek karşılaştırmalar yapılmaktadır.

"Council on Library Resources, Inc.", Amerika Birleşik Devletlerinde, Ford Vakfı tarafından finanse edilen ve kütüphanecilik sorunlarını çözümlenmek amacıyla 1956 yılından beri özel bir vakıf olarak çalışmaktadır. Bu kuruluş, 1969-1970 yılında başlayarak, şimdiye dek üç defa, yüksek öğrenim kuruluşlarında çalışan meslekî eğitim görmüş olan kütüphanecilerin maaş ve yan ödemelerini inceleyen yayınlar yapmıştır.²⁷⁻²⁹ Ödemeler, kuruluş tipi (devlet üniversitesi, özel üniversite, devlet yüksek okulu ve kurulmakta olan üniversiteleri, özel yüksek okul ve kurulmakta olan üniversiteler),³⁰ kütüphanecinin kütüphanedeki yeri, kütüphanenin meslekî personel sayısı, ve aynı tip kuruluşta

çalışan öğretim üye ve görevlilerinin maaş (ve yan ödemeleri) durumlarına göre karşılaştırılmaktadır. Ayrıca, incelenmekte olan yıldaki maaş artışları, kütüphane tipi, kütüphanecinin kütüphanedeki yeri ve çalıştıkları yıllara göre araştırılmaktadır. Her raporun sonuçları, daha önceki sonuçlar ile karşılaştırılmaktadır. Şimdiye dek 1969-1970, 1970-1971 ve 1972-1973 yıllarına ait olan sayılar yayımlanmıştır.

Nathan M. Cohen ve arkadaşlarının³¹ hazırladıkları kütüphanecilik doktora tezleri bibliyografyası, Library Literature³² adlı kütüphanecilik ile ilgili aylık bibliyografya, ve benzeri kaynaklardan anlaşılmaktadır ki, Amerika Birleşik Devletlerinde 1937 yılından bugüne kadar, kütüphanecilerin uğraşmaları ve statüleri ile ilgili olan yalnız 10 doktora tezi ve aşağı yukarı aynı sayıda da yüksek lisans tezi yazılmıştır. Türkiye'deki çalışmalar gibi, A.B.D.'inde hazırlanan tezler de özellikle mezunlarla değil, daha ziyade kütüphanelerde çalışanlarla ilgilidir.

Amerikan Kütüphaneciler Derneği, Amerikan Kütüphanecilik Bölümleri Kuruluşu ve çeşitli yerli kuruluşlar da kütüphanecilerin uğraşmaları ve özellikle maaş ve statülerini incelemektedir,³³

Yaklaşık olarak son 30 yıldır A.B.D.'inde kütüphanecilik eğitimi lisans seviyesinden çok lisans üstü seviyede yapılmaktadır. Bunun için, birkaç ayrıcalık dışında, kütüphanecilik mezunları ile ilgili araştırmalar lisanslı değil, fakat "Master" diploması olan (yüksek lisanslı) mezunların durumlarını incelemektedir. Özellikle lisans

seviyesindeki kütüphanecilik mezunları hakkında bir teze rastlanmıştır: "A Study of the Graduates of the School of Library Science, University of North Carolina, 1951-1957; An Analysis of the Careers in Librarianship of Recipients of the Bachelor of Science in Library Science."³⁴ Bu tezde, mezunların transkriptleri ve kendilerine gönderilen anket formundaki cevapları incelenerek, 138 mezunun şu nitelikleri araştırılmıştır: coğrafik kökenleri ve çalıştıkları yerler; mezuniyetteki yaşları ve mesleki çalışmaları; cinsiyet, daha önce gördükleri eğitim ve mezuniyetten sonraki çalışmaları; mezuniyetten önce ve sonra yaptıkları işler; maaşları.

Kanada'da Feliciter³⁵ adlı mesleki dergi de, kütüphanecilik lisansı alanların hangi işlere girdiklerini ve maaş durumlarını her yıl bir kez olmak üzere yayımlamaktadır.

İngiliz Kütüphaneciler Derneği'nin yayımladığı monografiler arasında, İngiltere'de kadın kütüphanecilerin durumunu inceleyen Women and Librarianship³⁶ adlı bir yayın bulunmaktadır. İsmi daha geniş bir anlamı kapsamasına rağmen, sözü geçen araştırma yalnız evli veya çalışma sırasında evlenen kadın kütüphanecilerin durumlarıyla ilgilenebilmektedir. Lisans seviyesinde kadınların durumu ele alınmayarak üniversitelerde yürütülen lise sonrası bir yıllık kursu bitiren kadınların durumları incelenmektedir. Yazar, "Women and Librarianship in 1975" adlı makalesiyle³⁷ yukarıda sözü geçen yayını günümüze kadar getirerek, İngiltere'de kadın ve erkek kütüphaneciler arasında maaş farkının

kalmadığına ve kadınların (evli olanlar dahil) meslekte daha büyük bir orana çalıştıklarına işaret etmektedir.

İngiliz Kütüphaneciler Derneği dergisi olan Library Association Record³⁸ Aralık 1969'dan bu yana, yılda 2 kez olmak üzere, çeşitli kütüphanecilik kurslarını bitirenlerin ilk girdikleri iş ve maaş durumlarını incelemektedir.³⁹⁻⁴³ Amerika'daki Library Journal'ın yıllık araştırmasından daha sık yapılan bu inceleme için, anket formları kütüphanecilik bölümlerine değil, kütüphanecilik mezunlarına gönderilmektedir. İngiltere'de üniversite içi kütüphanecilik eğitimi, ön lisans (2 yıllık), lisans, lisans sonrası ve yüksek lisans (master) seviyelerinde olmak üzere, bu dört seviyeden mezun olanların girdikleri işler takip edilmektedir. Mezunların bitirdikleri bölümlere göre, hem meslekte hem dışında, girdikleri işler ve başlangıç maaşları belirtilerek önceki senelerdeki durumlar ile karşılaştırmalar yapılmaktadır. Yüksek lisans alan mezunların girdikleri işler, lisans konularına göre ayrıca ayrılmaktadır. Yılda 2 kez çıkan bu raporlarda, cinsiyet ve medenî hal ayırımı yapılmamaktadır.

Aynı dergide çıkan "Salaries of professional librarians 1965-75: a 10-year review" adlı yazıda,⁴⁴ dört kütüphane türünde çalışan, yeni başlayan ve tecrübeli kütüphanecilerin 1965, 1970 ve 1975 yıllarında asgarî ve azamî maaşları belirtilmektedir. Cinsiyet ayırımı yapılmamıştır. Ancak, maaş artışları, perakende fiyat indeksi (retail price index) ve gelir ortalama indeksi (average earnings index) ile karşılaştırılmıştır.

Görüldüğü gibi, yabancı memleketlerde yapılan araştırmalarda çalışılan kütüphane türleri ve maaşlara çok büyük önem verilmektedir. Uzun zamandan beri devam eden ve karşılaştırmalar için toplanan bilgi, çeşitli açılardan incelenmektedir: kütüphanecilerin bitirdikleri bölümler, cinsiyetleri, buldukları bölge, önceki tecrübeleri, çalıştıkları kütüphane türüne göre maaşları ve sağlanan diğer maddi çıkarıları özenle ele alınmaktadır.

II. Bölümün Dip Notları

1. Ersoy, Osman. Kütüphaneciliğimizin Sorunları. Ankara: Anadolu Matbaası, 1966, s. 42.
2. Cellek, Muhsin. "Türkiye Kütüphanelerinde Personel Yetiştirme Problemleri." Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Bitirme Tezi (1962).
3. Ankara Üniversitesi Bölümünde görevli olanlar, bu farkların dosyaların o zamanki karışık durumundan ileri geldiğini tahmin etmektedirler.
4. Birgöl, Gülsan. "Türkiye Halk Kütüphaneleri Kanun Tasarısı Üzerine Bir Araştırma." Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi. Ankara, 1963.
5. Kamay, Naile (Binark). "Türk Kütüphaneciliğine Hizmet Edenler ve Kütüphanecilik Kürsüsü Mezunlar Biyografisi." Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Bitirme Tezi. Ankara, 1964.
6. Öcal, Orhon. "Türk Silahlı Kuvvetlerinde Kütüphanecilik ve Kütüphaneler." TKDB XIV:43-56 (Sayı 3-4, 1965).
7. Kütüphaneciliğin Sesi. Ankara: D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü, Mayıs 1962-Mart 1966).
8. Demirer, Galip. "Halk Kütüphanelerimizin Personel Sorunları Konusunda Bir Deneme." Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Bitirme Tezi. Ankara, 1969.
9. Başbay, Neşe. "Ankara Dahilindeki Çocuk Kütüphanelerinde Personel ve Bütçe Durumu." Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Bitirme Tezi. Ankara, 1969.
10. Akkaya, Şinasi. "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümünde Yapılan Bitirme Tezleri Bibliyografyası Denemesi," TKDB XXIII:233-241 (Sayı 4, 1974).
11. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1952- .
12. Ersoy, Osman. "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümünün Onbeş Yılı," TKDB XVIII:228-231 (Sayı 4, 1969).
13. Şenalp, Leman. "Cumhuriyet Döneminde Kütüphaneciliğimiz," TKDB XXIII:38-47 (Sayı 1, 1974).

14. Ekim 1972 tarihine kadar mezun olanların sayısı 96dir. Şenalp'in konferans verdiği tarihte ise, en az 103 kişi mezun olmuştu (İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü tarafından verilen bilgi).
15. Yıldırım, O. Üstün. "Kütüphanecilerin Yetiştirilmesi ve Değerlendirilmesi," Kütüphanecilik 1:3 (Sayı 3, Ekim 1972).
16. Kum, İlhan. Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi. (basılmamış Doktora tezi) Ankara, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü, 1970, s. 82.
17. Gökman, Muzaffer. Türk Kütüphaneciliğinin Bibliyografyası (Bir Deneme). Ankara: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, 1964. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 4)
18. Üniversite Kütüphanecilik Bölümü Mezunları Derneği Tüzüğü, Madde 2. Ankara: Yeni Desen Matbaası, 1975. (Baskıda yer alan "genişlemesini" kelimesi hâtalıdır; "gelişmesini" doğrusudur.)
19. a.g.e. Madde 3a.
20. a.g.e. Madde 4a.
21. Cihan, Ali Rıza. "Gerçeği Ararken: Kütüphaneciler ve Sorunları," Yeni Yayınlar XX:121, 152-154 (Sayı 4, 1975).
22. Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsüne göre, Şubat 1975te mezun olanlar dahil, sözü geçen kürsüden 567 kişi mezun olmuştu. İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünden ise, aynı tarihe kadar 107 kişi mezun olmuştu. Türkiye toplamı: 674.
23. Yıldırım, O. Üstün. "Yan Ödemeler, Kütüphaneciler ve Yöneticileri," Yeni Yayınlar XX:201, 229-230 (Sayı 6, 1975).
24. Devlet İstatistik Enstitüsü: Millî Eğitim İstatistikleri: Millî, Halk, Çocuk, Üniversite ve Okul Kütüphaneleri 1959-1968. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1972.
25. O. Üstün Yıldırım'ın "Yan Ödemeler..." adlı yazısında, 1969 yılında 44 mezun ve 1970 yılına kadar toplam olarak 409 mezundan söz edilmektedir. Ancak Kürsü dosyalarına göre, 1969 yılında 43 mezun olup Ekim 1970 tarihine kadar toplam olarak 408 kişi mezun olmuştur.
26. "Placements and Salaries, 1951 - ", Library Journal. (Çeşitli adlar altında ve çeşitli yazarlar tarafından hazırlanan bu çalışmalar, adı geçen dergide her 15 Haziran tarihli sayısında yayımlanmaktadır.)

27. Cameron, Donald F. ve Heim, Peggy. The Economics of Librarianship in College and University Libraries, 1969-1970. Washington, D.C.: Council on Library Resources, Inc., Temmuz 1970.
28. Cameron ve Heim, How Well are They Paid? Compensation Structures of Professional Librarians in College and University Libraries, 1970-71: The Second Survey. Washington, D.C.: Council on Library Resources, Inc., Şubat 1972.
29. Cameron ve Heim, Librarians in Higher Education: Their Compensation Structures for the Academic Year 1972-73. A Third Survey for The Council on Library Resources, Inc. Washington, D.C.: Council on Library Resources, Inc., Nisan 1974.
30. "universities, state and private; liberal arts colleges and emergent universities, state and private," Cameron and Heim 1970, s. 17.
31. Cohen, Nathan M., Denison, Barbara, ve Boehlert, Jessie C., Library Science Dissertations: 1925-60. An Annotated Bibliography of Doctoral Studies. Washington D.C.: U.S. Office of Education Bulletin No. 38, 1963.
32. Library Literature. New York: The H.W. Wilson Company, 1936- .
33. Bkz. "Bibliografya."
34. Thomas, Mary Ellen. "A Study of the Graduates of the School of Library Science, University of North Carolina, 1951-1957; An Analysis of the Careers in Librarianship of Recipients of the Bachelor of Science in Library Science." Unpublished Master's Thesis, School of Library Science, University of North Carolina, Chapel Hill, 1964.
35. CLA Feliciter. Ottawa: Canadian Library Association, 1956- . (Önceki yıllarda ismi Feliciter olarak verilmiştir.)
36. Ward, Patricia Layzell. Women and Librarianship: An Investigation into Certain Problems of Library Staffing. London: The Library Association, 1966. (Library Association Pamphlet No. 25).
37. Ward, "Women and Librarianship in 1975," Library Association Record 77 (No. 4, Nisan 1975).
38. Library Association Record. London: The Library Association, 1899- .

39. Clements, D.W.G. "Survey of Students of Librarianship and Information Science Completing Courses During December 1969"... "...During Summer 1970," "...During December 1970." Library Association Record 72:312-316 (No. 9, Eylül 1970); 73:85-89 (No. 5, Mayıs 1971); 73:207-209 (No. 11, Kasım 1971).
40. Ashby, R.F. ve Clements, D.W.G. "Survey of Students of Librarianship and Information Science Completing Courses During Summer 1971," Library Association Record 74:193-194 (No. 10, Ekim 1972).
41. Ashby, R.F. "Survey of Students of Librarianship and Information Science Completing Courses During December 1971," Library Association Record 75 (No. 11, Kasım 1973).
42. Moore, Nick. "Survey of Students of Librarianship and Information Science Completing Courses During December 1973," Library Association Record 77:5 (No. 1, Ocak 1975).
43. Keith, Sylvia. "Survey of Students of Librarianship and Information Science Completing Courses in U.K. Colleges during the Period 1969-70 to 1973-74." Library Association Record 77:282-284 (No. 12, Aralık 1975).
44. Haslam, D.D. "Salaries of Professional Librarians 1965-75: a 10-year review," Library Association Record 77:264-265 (No. 11, Kasım 1975).

III. BÖLÜM

BULGULAR

Cevaplandırılan anket formlarını inceleyerek, kütüphanecilik mezunları hakkında bilgiler toplanmıştır. Buradaki açıklamalar ve bulgular, "Amaçlar" kısmındaki düzeni takip etmektedir. "Bulgu" numaraları, I.3. kısmındaki "Sorulara" uymaktadır.

III.1. Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması.

III.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler.

III.1.1.1. Tüm Mezunlar. Türkiye'deki kütüphanecilik kürsülerinin ilk mezunlarını verdikleri Haziran 1958 tarihinden, anketin kapsadığı Haziran 1974 tarihine kadar, Ankara ve İstanbul Kütüphanecilik Kürsülerinden mezun olanların toplam sayısı 663tür. Toplam sayının 559u Ankara Üniversitesinden mezun olanlara, 104ü ise İstanbul Üniversitesinden mezun olan kütüphanecilere aittir. Bu sayılara göre, Türkiye kütüphanecilik mezunlarının %84,3ü Ankara Üniversitesini ve %15,7si İstanbul Üniversitesini bitirmiştir.

1. BULGU. Mezunların cinsiyetlerine göre bir analiz yapıldığında, meslekteki kadın mezunların erkek mezunlara göre

daha fazla oldukları dikkati çekmektedir. Toplam mezun sayısının 241ini erkek (%36,4), 422sini ise kadın mezunlar (%63,6) oluşturmaktadırlar.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kürsüleri ayrı ayrı ele alındığında, her iki üniversitede de kadın mezunların erkeklerden daha fazla oldukları görülmektedir. Ankara Üniversitesinde toplam 559 mezunun 196sı (%35,1) erkek ve 363ü (%64,9) kadın iken, İstanbul Üniversitesinde toplam 104 mezunun 45i (%43,3) erkek ve 59u (%56,7) kadındır.

Ankara Üniversitesi mezunlarının dağılımı tüm mezunların kadın/erkek dağılımını yansıtmakta iken, İstanbul Üniversitesi mezunları arasında erkeklerin daha yüksek bir oranla buldukları görülmektedir. Yine de, gerek tüm Türkiye'de ve gerekse her iki kütüphanecilik kürsüsünde, kadınların oranının daha yüksek olduğu, ve Türkiye'de kütüphaneciliğin daha ziyade kadınlara çekici gelen bir meslek olduğu kesindir.

Türkiye'de tüm mezunların %29,6sını Ankara Üniversitesi erkek mezunları ve %6,8i İstanbul Üniversitesi erkek mezunları oluşturmaktadır. Yine, Türkiye'de tüm mezunlara göre kadın mezunların oranı Ankara Üniversitesi için %54,7 ve İstanbul Üniversitesi için %8,9dur. Tablo 3-1de Ankara ve İstanbul Üniversitelerinden mezun olan erkek ve kadın kütüphanecilerin sayısal değerleri ve oranları her üniversite için ayrı ayrı ve Türkiye için gösterilmektedir.

Tablo 3-1de verilen değerler tüm mezunları içermektedir. Oysa bu araştırma, daha önce de söz edildiği gibi,

ölenler ve yabancı uyruklu (Kıbrıslıların dışında) mezunlarının durumlarını içermemektedir. Anket dışı kalan mezunların dağılımı Tablo 3-2de gösterilmektedir. Tablo'da görüldüğü gibi, anket dışı kalan toplam mezun sayısı 11'dir. Tüm mezunların %1,7'sini oluşturan bu mezunların 9'u Ankara Üniversitesine ve 2'si İstanbul Üniversitesine aittir. Yabancı uyruklu mezunların sayısı 3,¹ ölenlerin sayısı ise 8'dir. Şimdiye kadar Türkiye kütüphanecilik kürsülerinin yabancı uyruklu hiçbir kadın mezunu yoktur. Sözü geçen 11 mezunu çıkarttıktan sonra kalan ve araştırma kapsamına giren mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-3te gösterilmektedir.

III.1.1.2. Ankete Cevap Veren Mezunlar. "Yöntem" kısmında anlatıldığı gibi, bazı mezunların adresleri bulunamadığı için araştırma kapsamına giren bütün mezunlara anket formu gönderilememiştir. Adresleri bulunabilen 616 mezuna (%94,5) anket formu gönderilmiştir. 17 anket formu "yanlış adres" işareti ile geri gelmiştir; böylece toplam olarak 599 mezuna anket formu gönderilmiştir (araştırma kapsamına giren mezunların %91,9'u). Net olarak formların 501'i Ankara Üniversitesi mezunlarına (araştırma kapsamındaki Ankara Üniversitesi mezunlarının %91,1'i), ve 98'i İstanbul Üniversitesi mezunlarına (araştırma kapsamındaki İstanbul Üniversitesi mezunlarının %96,3'u) aittir.

Anket formunu alan mezunlar arasında adresleri en az cranda bilinen grup, Ankara Üniversitesi kadın mezunlarıdır. Bunların sayısı 317'dir (araştırma kapsamındaki Ankara Üniversitesi kadın mezunlarının %88,3ü). Ankara Üniversitesi

erkek mezunların 184üne (araştırma kapsamındaki Ankara Üniversitesi erkek mezunlarının %96,3ü) ve dolayısıyla araştırma kapsamındaki tüm Ankara Üniversitesi mezunlarının %91,1ine anket formu net olarak gönderilebilmiştir.

İstanbul Üniversitesi mezunlarından araştırma kapsamına giren ve anket formu net olarak gönderilen 98 kişiden, 42si erkek (araştırma kapsamındaki İstanbul Üniversitesi erkek mezunlarının %95,5i) ve 56sı kadındır (araştırma kapsamındaki İstanbul Üniversitesi kadın mezunlarının %96,6sı).

Anket formu net olarak gönderilen erkek ve kadın mezun kitleleri arasında da ayrılık vardır. Türkiye'de araştırma kapsamına giren erkek mezunların %96,2sine ve kadın mezunların ise ancak %89,4üne net olarak anket formu gönderilebilmiştir.

Gönderilebilen anket formu sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-4te gösterilmektedir.

Anket formunu alan mezunların sayısının gerçekte daha düşük olduğu tahmin edilmekle beraber, toplam olarak 599 mezunun eline anket formu geçtiği kabul edilmektedir; gönderilen net 599 anket formunun 45li (%75,3) vaktinde cevaplandırılmıştır. Tablo 3-5te anket formunu cevaplandıran mezunların, kendi kürsü ve cinsiyet gruplarına göre, katılma yüzdeleri verilmektedir. Görüldüğü gibi, anketi cevaplandıran mezunların sayısı, araştırma kapsamındaki tüm mezunların %69,2sini temsil etmektedir. Ankara Üniversitesi mezunlarının 368i (%73,5), İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise 83ü (%84,7) anketi cevaplandırmıştır.

Erkeklerin 166sı (%73,5), kadın mezunların ise

2851 (%76,40) ankete katılımlık vermişlerdir. Anket formunu dolduran mezunlar köndi körsü ve cinsiyet gruplarını şu derecelerde temsil etmektedirler: Ankara Üniversitesi erkeklerinin %69,11 ve Ankara Üniversitesi kadınlarının %65,7si; İstanbul Üniversitesi erkeklerinin %77,30 ve İstanbul Üniversitesi kadınlarının %84,5i; tüm Ankara Üniversitesi mezunlarının %66,9u ve tüm İstanbul Üniversitesi mezunlarının %81,40; tüm erkek mezunların %70,6si ve tüm kadın mezunların %68,30. Görüldüğü gibi, Ankara Üniversitesi kadın mezunları ve tüm Ankara Üniversitesi mezunları grupları, İstanbul Üniversitesine göre daha az oranlarla temsil edilmektedirler.

2. BULGU. Anket formunu cevaplandıran mezunların %81,6si Ankara Üniversitesinden, %18,40 ise İstanbul Üniversitesindedir. Araştırma kapsamına giren tüm mezunların ise %84,40 Ankara Üniversitesinden ve %15,6si İstanbul Üniversitesindedir. Burada İstanbul Üniversitesi mezunlarının Ankara Üniversitesi mezunlarından daha yüksek bir oranla ankete katıldıkları görülmektedir.

Cevap veren mezunların %36,8i erkek ve %63,2si kadındır. Anket kapsamındaki tüm mezunların bu yüzdelerine bakıldığında, erkeklerin yüzdesinin 36,4 ve kadınların yüzdesinin de 63,6 olduğu görülür ve bu değerler oldukça yaklaşıktır, hatta aynıdır denilebilir.

Ankete katılan Ankara Üniversitesi erkek ve kadın mezunları, katılan tüm Türkiye mezunlarının sırasıyla %29,3ünü ve %52,3ünü oluşturmaktadır ve tüm mezunlar kitlesindeki yüzdelerine oldukça yakındır: Ankara Üniversitesi erkekleri %29,6, kadınları %54,7. Ankete katılan İstanbul Üniversitesi

erkekleri, ankete katılan tüm mezunların %7,9'u ve İstanbul Üniversitesi kadınları %10,9'u ile, tüm mezun kitlesindeki yüzdelerini yaklaşık oranlarla temsil etmektedirler (İstanbul Üniversitesi erkekleri %6,8, İstanbul Üniversitesi kadınları %8,9).

Sözü geçen iki kürsünün erkek ve kadın mezunlarının katılma yüzdelerine ayrı ayrı bakıldığında, katılan Ankara Üniversitesi mezunlarının %35,9'u erkek ve %64,1'i kadın oldukları, tüm Ankara Üniversitesi mezunlarının bu yüzdelerine (erkekler %34,7, kadınlar %65,3) çok yakın olduğu görülmektedir. İstanbul Üniversitesi mezunlarından ankete katılanların %41,0'i erkek ve %59,0'u kadındır, ve tüm İstanbul Üniversitesi mezunlarının %43,1'i erkek ve %56,9'u kadın olduğuna göre, bu kürsüden ankete katılan mezunların cinsiyet dağılımının da tüm grubununkine benzediği açıktır. Ancak, İstanbul Üniversitesi kadın mezunlarının, İstanbul Üniversitesi erkeklerine göre, ankete daha çok katıldıkları bir gerçektir.

Tablo 3-6da anket formunu cevaplandıran mezunların kürsülere ve cinsiyete göre dağılımı verilmektedir.

III.1.2. Mezunların Çalışma Durumları. Çalışma durumlarına göre kütüphanecilik mezunlarını iki ana grupta toplayabilmek olasılığı vardır: çalışmayan mezunlar ve çalışan mezunlar. Tablo 3-7de anket yapıldığı anda temas edilen mezunlardan çalışanların ve çalışmayanların genel durumları verilmektedir. Tablodaki çalışan ve çalışmayan mezun sayıları ve yüzdeleri, mezun oldukları üniversitelere ve tüm Türkiye mezunlarına göre ayrı ayrı ve tüm olarak belirtilmektedir.

Ayrıca cinsiyete göre bir inceleme yapabilmek amacıyla, mezun sayıları ve yüzdeleri "erkek", "kadın" ve "toplam" olarak ta gösterilmektedir.

3. BULGU. Anket sırasında temas edilen 451 mezundan 394ü (%87,4) çalışmakta ve 57si (%12,6) çalışmamaktadır. Ankara Üniversitesi mezunlarının 325i (%88,3ü) çalışmakta ve 43ü (%11,7si) çalışmamakta iken, İstanbul Üniversitesi mezunlarının nispeten daha düşük bir yüzdesinin çalışmakta olduğu görülmektedir: 69 kişi çalışmakta (%83,1) ve 14 kişi (%16,9) çalışmamaktadır. Çalışan mezunların cinsiyet ayırımına gelince, erkek mezunların 158i (%95,2si), kadınların ise 236sı (%82,8i) çalışmaktadırlar. Çalışmayan erkeklerin sayısı 8 iken (%4,8), çalışmayan kadınların oranının daha çok olduğu anlaşılmaktadır: 49 (%17,2).

III.1.2.1. Çalışmayan Mezunlar. Mezunların çalışmama nedenlerini araştırabilmek için, anket sırasında çalışmayanların iki grupta incelenmeleri uygun görülmüştür:

(1) Mezuniyetten sonra hiçbir işte çalışmamış olan mezunlar;

(2) Önceden çalışmış olan fakat anket yapıldığı sırada çalışmayan mezunlar.

4. BULGU. Tablo 3-8de anket yapıldığı sırada çalışmayanların durumları incelenmektedir. Burada çalışmayanlar "mezuniyetten sonra hiç çalışmayanlar" ve önceden çalışmış olup "anket sırasında çalışmayanlar" olarak ele alınmaktadır. Tablodan da anlaşıldığı gibi, "hiçbir zaman çalışmayan mezunlar"ın hepsini kadın mezunlar oluşturmaktadırlar. Ankara'dan 11

mezun (Ankara Üniversitesi kadın mezunlarının %4,7'si ve tüm Ankara Üniversitesi mezunlarının %3,0ü) mezuniyetten sonra hiçbir zaman çalışmamışlardır. İstanbul'dan ise 4 mezun (İstanbul Üniversitesi kadın mezunlarının %8,2'si ve tüm İstanbul Üniversitesi mezunlarının %4,8i) hiçbir zaman çalışmamışlardır. Hiçbir işte çalışmamış Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yüzdelerinin yakın (%3,0 ve %4,8) oldukları görülmektedir. Kendi cinsiyet ve kursu gruplarına bakılırsa ise, Ankara Üniversitesi kadınlarının %4,7'si, ve İstanbul Üniversitesi kadınlarının %8,2'sinin çalışmamakta olduğu görülmektedir. Demek ki hiçbir işte çalışmamış olan İstanbul Üniversitesi kadın mezunlarının, bu kategorideki Ankara Üniversitesi kadın mezunlarının iki katıdır.

5. BULGU. Daha önce çalışmış olan ancak anket sırasında çalışmayan 42 mezun görülmektedir. Ankara Üniversitesi mezunlarının 32'si (%8,7) ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının 10'unun (%12,0) daha önce çalışıp ancak anket sırasında çalışmadıkları anlaşılmaktadır. Cinsiyet ayırımına göre incelendiğinde, erkeklerin 8'inin (%4,8) ve kadınların 34'ünün (%11,9) bu kategoriye girdikleri görülmektedir.

III.1.2.2. Çalışan Mezunlar. Bu araştırmanın amacına uygun olarak, mezunlar çalışma durumlarına göre üç grupta incelenmektedir:²

- (1) Kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olanlar;
- (2) Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar;
- (3) Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanlar.

6. BULGU. Tablo 3-9da anket sırasında çalışan mezunların durumları özetlenmektedir. Tabloda, kütüphanecilik alanında ve kütüphanecilik dışında çalışan mezun sayıları ve yüzdeleri verilmektedir. Mezunların genel durumu ele alınınca, anket sırasında çalışan mezunların 294ünün (%74,6) kütüphanecilik alanında ve 100ünün (%25,4) kütüphanecilik dışında çalışmakta oldukları görülmektedir. Toplam Ankara mezunlarının 241i (%74,2) kütüphanecilik alanında ve 84ü (%25,8) kütüphanecilik dışında çalışmaktadır. Toplam İstanbul mezunlarının 53ü (%76,8) kütüphanecilik alanında ve 16sı (%23,2) kütüphanecilik dışında çalışmaktadır.

Cinsiyete göre incelenecek olursa, Türkiye toplam erkek mezunlarının 102si (%64,6) kütüphanecilik alanında, 56sı (%35,4) kütüphanecilik dışında çalışmaktadır. Türkiye kadın mezunlarının 192si (%81,4) kütüphanecilik alanında ve 44ü (%18,6) kütüphanecilik dışında çalışmaktadır. Bu sayılardan görülmektedir ki kütüphanecilik alanında çalışan kadın mezunların oranı, erkeklere göre daha yüksektir.

Bütün mezunların çalışma tecrübelerini inceleyebilmek amacıyla anket sırasında çalışan mezunlara ek olarak, daha önce çalışmış olup anket sırasında çalışmayan mezunların durumları incelenerek Tablo 3-10da gösterilmektedir. Tablodaki mezunlar, ayrıca "kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olanlar" (Tablo 3-10a), "yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanlar" (Tablo 3-10b), ve "hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar" (Tablo 3-10c) olarak sınıflandırılmıştır.

7. BULGU. Tablo 3-10a'dan görüldüğü gibi, mezunlardan 781 kütüphanecilik alanında hiç çalışmamıştır. Bunlar herhangi bir işte çalışmış olanların %17,9unu oluşturmaktadır. Bunlardan 65i Ankara Üniversitesinden (çalışmış olan Ankara Üniversitesi mezunlarının %10,2si) ve 13ü İstanbul Üniversitesinden (çalışmış olan İstanbul Üniversitesi mezunlarının %16,5i) olduğuna göre, kütüphanecilik dışında çalışanların oranının Ankara Üniversitesi mezunları için biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Cinsiyetler arasında ise daha önemli bir ayrılık mevcuttur: çalışmış olan erkek mezunların %22,9u (38 kişi), çalışmış olan kadın mezunların ise yalnız %14,8i (40 kişi), kütüphanecilik alanında hiç çalışmamıştır.

Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan mezunların oldukça fazla olduğu Tablo 3-10b'den anlaşılmaktadır.

8. BULGU. 299 mezun (çalışmış olanların %68,6sı) yalnız kütüphanecilik alanında çalışmıştır. Bunlardan 243ü Ankara Üniversitesi mezunları (çalışmış olan Ankara Üniversitesi mezunlarının %68,1i), ve 56sı İstanbul Üniversitesi mezunları (çalışmış olan İstanbul Üniversitesi mezunlarının %70,9u). Çalışmış olan erkek mezunlardan 95i (çalışmış olan erkeklerin %57,2si) ve kadınlardan 204ü (çalışmış olan kadınların %75,6sı) sadece kütüphanecilik alanında çalışmıştır. Bu sayılardan, kadınların kütüphanecilik mesleğine daha fazla sadık kaldıkları görülmektedir.

9. BULGU. Hem kütüphanecilik alanında hem de dışındaki işlerde çalışmış olan mezunların durumu Tablo 3-10c'de gösterilmektedir. Tabloya göre bu durumdaki mezunların sayısı 50dir.

(Bütün çalışmış olan mezunların %11,5ini ve ankete katılanların %11,1ini oluşturmaktadır.) Bu 50 mezunun 41i (çalışmış olan Ankara Üniversitesi mezunlarının %11,5i) çalışmış olan Ankara Üniversitesi mezunlarına ve 9u (çalışmış olan İstanbul Üniversitesi mezunlarının %11,4ü) çalışmış olan İstanbul Üniversitesi mezunlarına aittir. Her iki kürsü için bu yüzdeler çok yakın olmakla beraber, cinsiyetler arasında bir ayrılık mevcuttur: çalışmış olan tüm erkeklerin %16,9u (28 kişi) hem kütüphanecilik alanında ve hem de dışarıda çalışmışken, çalışmış olan kadınların ancak %8,1i (22 kişi) her iki iş türünü yapmıştır.

III.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları.

Herhangi bir meslek için de söylenebileceği gibi, kütüphanecilik mezunlarının bir kısmı isteyerek bu öğrenim dalına girmiştir, bir kısmı da başka bir dalda öğrenim istediği halde, birtakım nedenlerle kütüphanecilik bölümüne girmiştir.

10. BULGU. Mezunların lise yıllarındaki tercih ettikleri öğrenim türleri, Tablo 3-11de gösterilmektedir. Tabloda en çok istenen ilk beş öğrenim dalı belirtilmektedir. Burada, ankete katılan 451 mezundan 450si tercih ettikleri öğrenim dalını belirttikleri için, değerlendirmeler 450 mezun üzerinden yapılmıştır.

Lisede iken, kütüphaneciliği düşünen mezunların sayısı 43tür (%9,6) ve bu bilim dalı, tercih edilen öğrenim dalları arasında ancak beşinci sırada yer almaktadır. Tercih edilen ilk dört öğrenim dalları ve bunları tercih eden mezun sayıları ve yüzdeleri şöyledir:

- (1) Tıp ve benzeri, 98 kişi (%21,8).
- (2) Hukuk/siyasal bilgiler, 77 kişi (%17,1).
- (3) Öğretmenlik, 48 kişi (%10,7).
- (4) Mühendislik/mimarlık, 47 kişi (%10,4).

Mezunların, kendi kürsülerine göre tercih ettikleri branşlar yukarıda verilen genel dağılıma göre biraz değişiklik arz etmektedir. Ankara Üniversitesi mezunlarının tercih sırası Tablo 3-11a'da gösterilmektedir. Buna göre, tercih edilen ilk beş öğrenim dalı ve bunları tercih eden mezun sayıları ve yüzdeleri şöyledir:

- (1) Tıp ve benzeri, 79 kişi (%21,5).
- (2) Hukuk/siyasal bilgiler, 71 kişi (%19,3).
- (3) Mühendislik/mimarlık, 44 kişi (%12,0).
- (4) Kütüphanecilik, 34 kişi (%9,3).
- (5) Sosyal bilimler, 33 kişi (%9,0).

İstanbul Üniversitesi mezunlarının tercih sırası da Tablo 3-11b'de gösterilmektedir:

- (1) Öğretmenlik, 22 kişi (%26,5).
- (2) Tıp ve benzeri, 19 kişi (%22,9).
- (3) Kütüphanecilik, 9 kişi (%10,9).
- (4) Sosyal bilimler, 7 kişi (%8,4).
- (5) ve (6) Ekonomi ve hukuk/siyasal bilgiler, 6şar kişi (her biri %7,2).

Cinsiyetlere göre mezunların tercih ettikleri öğrenim dalları her iki cinsiyet için tüm mezunlar grubunun tercih sırasından biraz farklıdır. Erkeklerin tercih sırası şöyledir:

- (1) Hukuk/siyasal bilgiler, 41 kişi (%24,8).
- (2) Tıp ve benzeri, 25 kişi (%15,2).
- (3) Mühendislik/mimarlık, 20 kişi (%12,1).
- (4) ve (5) Öğretmenlik ve sosyal bilimler, 15er kişi (her biri %9,1).

(6) Kütüphanecilik, 13 kişi (%7,9).

Kadınların tercih sırası ise şöyledir:

- (1) Tıp ve benzeri, 73 kişi (%25,6).
- (2) Hukuk/siyasal bilgiler, 36 kişi (%12,6).
- (3) Öğretmenlik, 33 kişi (%11,6).
- (4) Güzel sanatlar, 31 kişi (%10,9).
- (5) Kütüphanecilik, 30 kişi (%10,5).

Lise yıllarında iken kütüphaneciliği tercih edenlerin yüzdesi 9,6dır (43 kişi), ve kürsülerine göre de kütüphaneciliği tercih eden mezunların yüzdeleri birbirine yakındır: Ankara Üniversitesi %9,3 (34 kişi) ve İstanbul Üniversitesi %10,9 (9 kişi). Cinsiyetler arasında biraz daha büyük bir ayrılık görülmektedir: erkeklerin %7,9u (13 kişi) ve kadınların %10,5i (30 kişi) kütüphaneciliği tercih etmektedir.

11. BULGU. Kürsüyü bitirdikten sonra düşüncelerinin değişip değişmediğini öğrenmek için, mezunların anket sırasındaki tecrübeleriyle hangi öğrenim branşını tercih ettiklerine dair incelemeler Tablo 3-12, 3-12a ve 3-12b'de özetlenmektedir. Tablolarda, sırasıyla tüm mezunların, Ankara Üniversitesi mezunlarının ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının anket sırasında tercih ettikleri öğrenim dalları gösterilmektedir.

Mezunların anket sırasında tercih ettikleri öğrenim dallarından ilk beşi, lise yıllarında tercih ettikleri dallardır. Ancak, lise yıllarında iken beşinci sırada tercih edilen kütüphaneciliğin burada birinci sıraya geçtiği görülmektedir. Tercih sırasına göre mezunların anket sırasında beğendikleri ilk 5 öğrenim dalı şunlardır:

- (1) Kütüphanecilik, 112 kişi (%26,7).
- (2) Tıp ve benzeri, 104 kişi (%24,8).
- (3) Hukuk/siyasal bilgiler, 47 kişi (%11,2).
- (4) Mühendislik/mimarlık, 38 kişi (%9,1).
- (5) Öğretmenlik, 29 kişi (%6,9).

Kütüphanecilik, Ankara Üniversitesi mezunlarının en fazla beğendikleri bilim dalı olarak yer alırken (92 kişi, %27,0), İstanbul Üniversitesi mezunlarının en fazla istediği tıp vb. (22 kişi, %28,2) olmaktadır, ve kütüphaneciliği ikinci sırada tercih edilmektedir: 20 kişi (%25,6).

Cinsiyetlere göre, hem erkekler (40 kişi, %26,1), hem kadınlar (72 kişi, %27,1) kütüphaneciliği ilk tercih olarak belirtmektedirler.

12. BULGU. Tablo 3-13te hem lise yıllarında hem de anket sırasındaki tecrübeleri ile kütüphaneciliği tercih eden mezun sayıları ve yüzdeleri verilmektedir. Tabloda, ayrıca lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerin anket sırasındaki tercihlerinin hâla kütüphanecilik mi yoksa başka bir öğrenim dalı mı, ve lise yıllarında başka bir öğrenim dalını tercih eden mezunların anket sırasındaki tercihlerinin kütüphanecilik mi yoksa başka bir dal mı olduğu da verilmektedir.

Tablo 3-11de lise yıllarındaki tercihlerini belirten mezun sayısı 450 olarak verilirken, Tablo 3-12den anlaşılmaktadır ki anket formlarında yalnız 419 mezun, anket sırasındaki tercih ettikleri öğrenim dalını göstermektedir. Bunun için, Tablo 3-13te de yalnız 419 mezunun cevabı ele alınmakta ve değerlendirilmeler buna göre yapılmaktadır.

Toplam olarak 21 mezun hem lise yıllarında hem de anket sırasındaki tecrübeleriyle kütüphaneciliği, diğer yüksek öğrenim branşlarına tercih etmektedir. Bu iki dönemdeki tercihlerini belirten mezunların (419 kişi), ancak %5,0ini oluşturmaktadır. Buna karşı, 291 kişi (%69,5) ne lise yıllarında ne de anket sırasındaki tecrübeleriyle kütüphaneciliği tercih etmektedir.

Lise yıllarında kütüphaneciliği, sonra ise başka bir branşı tercih eden mezunların sayısı 16dır (%3,8); lise yıllarında başka bir öğrenim dalını ancak sonra kütüphaneciliği tercih edenlerin sayısı da 9'dur (%21,7).

Her iki kürsünün mezunları ayrı ayrı ele alınacak olursa, Ankara Üniversitesi mezunlarının 19'u (%5,6), İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise 2'si (%2,5) hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih etmektedir. Cinsiyetlere göre de erkeklerden 4'ü (%2,6), kadınlardan 17'si (%6,4), sözü geçen her iki dönemde kütüphaneciliği tercih etmektedir.

Yukarıdaki III.1.2.2. no'lu şıkta, mezunların çalışma tecrübelerine değinildiğinde, bazılarının yalnız kütüphanecilik alanında, bazılarının yalnız dışında ve

bazılarının da hem kütüphanecilikte hem de dışında çalıştıkları gösterilmektedir.

13. BULGU. Mezunların tercih ettikleri yüksek öğrenim dalları ve yaptıkları işler arasında bir ilişkinin olup olmadığı incelenmek amacıyla, kütüphaneciliği tercih edenlerin ve etmeyenlerin kütüphanecilik alanında çalışıp çalışmadıkları incelenmektedir.

Tablo 3-14 ve 3-14a'dan anlaşılmaktadır ki, lise yıllarında iken kütüphaneciliği tercih eden 43 mezundan ancak 28inin (%65,1) ilk işlerini kütüphanecilik alanında yaptıklarını belirtmektedir. Buna karşılığında, 9unun (%20,9) ilk işlerinin kütüphanecilik dışında olduğu görülmektedir. Geri kalan altı kişi ise ya hiçbir işte çalışmamış yahut anket formlarındaki bazı soruları karşılıksız bırakmış olanlardır.

Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden Ankara Üniversitesi mezunlarının 22si (%64,7), İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise 6sı (%67,0) ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapmışlardır. Erkek ve kadın mezunların bu yüzdeleri ise, sırasıyla %53,8 (7 kişi) ve %70,0 (21 kişi)dir.

14. BULGU. Anket sırasındaki tecrübelerine sahip olsalardı, kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren 112 mezundan 93 (%83,0), ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve 19u (%17,0) ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapmışlardır.

Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden Ankara Üniversitesi mezunlarından 73ü (%79,3) ve İstanbul Üniversitesi mezunlarından 20si (%100) ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapmışlardır.

Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunlardan ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve kütüphanecilik dışında yapan mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-15 ve 3-15a'da gösterilmektedir.

15. BULGU. Hem lise yıllarında hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunların ilk işleri Tablo 3-16 ve 3-16a'da gösterilmektedir.

Hem lisede hem de anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden 21 kişiden 17sinin (%81,0) ilk işi kütüphanecilik alanında, 4ünün (%19,0) ilk işi ise kütüphanecilik dışında olmuştur.

19 Ankara Üniversitesi mezunundan 15i (%78,9) ve 2 İstanbul Üniversitesi mezunundan her ikisinin ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapmışlardır. 4 Ankara Üniversitesi mezunu ise (%21,1) ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapmış durumdadırlar.

21 mezunun 4ü erkek ve 17si kadındır, ve erkeklerin hepsi kütüphanecilik alanında çalışmışlardır. Kadınlardan ancak 13ü (%76,5) kütüphanecilik alanında, diğer 4ü (%23,5) dışında çalışmışlardır.

16. BULGU. Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden 43 mezundan 26sı (%60,5) son işlerini kütüphanecilik alanında, 11i ise (%25,6) dışında yapmışlardır. Altı kişi ise hiçbir işte çalışmamış yahut anket formunda bazı soruları cevaplandırmamış olanlardır.

34 Ankara Üniversitesi mezununun 22sinin (%64,7) kütüphanecilik alanında ve 7sinin (%20,6) kütüphanecilik

dışında 79 İstanbul Üniversitesi mezununun 4ünün (%44,4) kütüphanecilikte, 4ünün de kütüphanecilik dışında son işlerini yaptıkları görülmektedir.

13 Erkeğin 5inin (%38,5) kütüphanecilikte ve 4ünün (%30,8) dışında, 30 kadının ise 21inin (%70,0) kütüphanecilikte ve 7sinin (%23,3) dışında çalıştıkları görülmektedir.

Sırasıyla Tablo 3-17 ve 3-17a'da lise yıllarında iken kütüphaneciliği tercih eden mezunlardan son işlerini kütüphanecilik alanında yapanların ve yapmayanların sayıları ve yüzdeleri verilmektedir.

17. BULGU. Kütüphanecilik kürsüsüne kaydoldukları anda, anket sırasındaki tecrübelerine sahip olsalardı kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren 112 mezundan 98i (%87,5) son işlerini kütüphanecilik alanında, 14ü ise (%12,5) kütüphanecilik dışında yapmışlardır.

92 Ankara Üniversitesi mezununun 79u (%85,9) son işini kütüphanecilik alanında yaparken, 13ü (%14,1) kütüphanecilik dışında yapmaktadır. 20 İstanbul Üniversitesi mezununun 19u (%95,0) kütüphanecilik alanında çalışmakta, biri ise (%5,0) kütüphanecilik dışında çalışmaktadır.

Erkek ve kadın grupları ise şu yüzdeleri göstermektedir: 40 erkekten 32si (%80,0) kütüphanecilikte, 8i (%20,0) kütüphanecilik dışında; 72 kadından 66sı (%91,7) kütüphanecilik alanında ve 6sı (%8,3) kütüphanecilik dışında son işlerini yapmışlardır.

Tablo 3-18 ve 3-18a'da kütüphanecilik kürsüsüne kaydoldukları anda anket sırasındaki tecrübelerine sahip olsalardı kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren

mezunlardan son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapanların sayıları ve yüzdeleri verilmektedir.

18. BULGU. Hem lise yıllarında hem de anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden 21 mezundan 17si (%81,0) son işlerini kütüphanecilik alanında, 4ü (%19,0) kütüphanecilik dışında yapmışlardır.

19 Ankara Üniversitesi mezununun 16sı (%84,2) kütüphanecilikte ve 3ü (%15,8) kütüphanecilik dışında, 2 İstanbul Üniversitesi mezununun ise, biri kütüphanecilikte biri dışında çalışmışlardır.

Yalnız 4 erkek hem lise yıllarında iken hem de anket sırasında kütüphaneciliği tercih etmektedir, ve bunlardan 3ü (%75,0) son işlerini kütüphanecilikte, biri ise (%25,0) dışında yapmıştır. 17 kadın mezundan 14ü (%82,4) son işlerinde kütüphanecilikte ve 3ü (%17,6) dışında çalışmışlardır.

Tablo 3-19 ve 3-19a'da hem lise yıllarında ve hem de anket sırasındaki tecrübeleriyle kütüphaneciliği tercih eden mezunlardan son işlerini kütüphanecilikte ve kütüphanecilik dışında yapanların sayıları ve yüzdeleri verilmektedir.

III.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri. Mezunların kütüphaneciliği seçmeleri çeşitli nedenlerden ileri gelmektedir. Anket formunda sıralanan nedenler ele alındığında³ bunların üçünün "olumlu" ("kütüphaneciliği her zaman düşünmüştüm"; "sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi"; ve "mesleğin yeni olmasından"), ve üçünün de "olumsuz" ("ailem

istiyordu"; "istediğim bölümler için giriş puanlarım yetersizdi"; ve "şans eseri") oldukları görülmektedir. Olumlu sayılan nedenler, mezunun kendiliğinden gelen bir istek, olumsuz sayılanlar ise, dıştan gelen bir etkinin sonucudur.

19. BULGU. Mezunların kütüphaneciliği seçme nedenlerinin dağılımı Tablo 3-20, 3-20a ve 3-20b'de görülmektedir.

Genel olarak, çeşitli nedenler arasında en önemli neden olarak mezunların "istedikleri bölüm için gerekli puana sahip olamayışları" ve dolayısıyla kütüphaneciliği seçtikleri belirtilmektedir. Mezunlardan 105 kişi (%23,3) istedikleri bölüme girebilmek için gereken puanları kazanamadıkları için kütüphaneciliği seçmişlerdir.

Ankara Üniversitesi mezunlarından istedikleri bölüm için puanların yetersiz olduğundan kütüphaneciliği seçenler 76 kişidir (%20,7).

İstanbul Üniversitesi mezunları arasında istedikleri bölüm için puanlarının yetersiz oluşundan dolayı kütüphaneciliği seçmiş olan 29 kişi vardır (%34,9). İstanbul Üniversitesi için bu neden birinci sırada yer alırken, Ankara Üniversitesi mezunlarının birinci sıradaki nedenleri "sevdiikleri bir kütüphaneci tarafından etkilenmek" olmuştur. Bu nedeni belirten mezun sayısı 85'tir (%23,2). İstenilen bölüm için puanlarının yetersiz olması ancak ikinci sırada yer almaktadır (76 kişi, %20,7).

Cinsiyetler arasında durum şöyledir: erkeklerden 43ü (%26,1) giriş puan durumu yüzünden kütüphaneciliği seçmişlerdir ve bu neden erkeklerin sıraladıkları nedenler arasında birinci sırada yer almaktadır. Kadınlar ise daha çok

bir kütüphanecinin etkisi ile kütüphaneciliğe girmişlerdir (64 kişi, %22,5). İstedikleri bölüm için gerekli puanları kazanamadıklarından dolayı kütüphaneciliği seçen kadınların sayısı 62dir (%21,8) ve ikinci sırada yer almaktadır.

"Olumlu" ve "olumsuz" olarak tanımlanan nedenler ele alındığında 150 mezunun (%33,3) olumlu, 220'nin (%48,9) olumsuz nedenlerden dolayı kütüphaneciliğe girdikleri görülmektedir: Ankara Üniversitesi mezunları arasında 129 kişi (%35,1); İstanbul Üniversitesi mezunlarından 21 kişi (%25,3); erkeklerden 50 kişi (%30,3); ve kadınlardan 100 kişi (%35,1) olumlu nedenlerden dolayı bu öğrenim dalını seçmişlerdir.

20. BULGU. Lisede ve anket sırasında tercih ettikleri yüksek öğrenim branşlarının ışığı altında da mezunların kütüphaneciliği seçme nedenlerinin incelenmesi yararlı görülmektedir. Tablo 3-21, 3-21a ve 3-21b'de lisede kütüphaneciliği tercih eden mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri verilmektedir.

Lise yıllarında kütüphaneciliği seçmeyi düşünen 43 mezundan en çoğu (30 kişi, %69,8), doğal olarak bu dalı seçmeyi her zaman düşündüklerini belirtmektedirler. "Olumlu" sayılan nedenler 37 kişi (%86,0) tarafından işaretlenmektedir, ve sadece 2 kişi (%4,7) "olumsuz" sayılan nedenleri göstermektedir.

Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunları da genel dağılımla aşağı yukarı aynı oranda, "her zaman düşünmüştüm" nedenini göstermektedir: Ankara Üniversitesi 24 kişi (%70,6), İstanbul Üniversitesi 6 kişi (%66,7).

Erkeklerin ve kadınların en çoğu, aynı seçme nedenini işaretlemiş olmakla beraber, aralarındaki ayrılık pek küçük sayılamaz: erkeklerden 8 kişi (%61,5), kadınlardan 22 kişi (%73,3) "her zaman düşünmüştüm" nedenini göstermişlerdir.

Tüm mezun grubu için olduğu gibi, her iki kürsü ve cinsiyet grubundaki mezunların en fazlası "olumlu" nedenler için de kütüphaneciliği seçmişlerdir. Ancak, Ankara Üniversitesi mezunlarınının %88,2si (30 kişi) olumlu bir nedeni gösterirken, İstanbul Üniversitesi mezunlarınının yalnız %77,8i (7 kişi) olumlu bir neden için kütüphaneciliği seçtiklerini belirtmektedir. Erkeklerin %69,2si (9 kişi), kadınların ise %93,3ü (28 kişi) olumlu nedenleri göstermektedir.

21. BULGU. Anket sırasındaki tecrübeleriyle kütüphaneciliği tercih eden 112 mezunun kütüphaneciliği seçme nedenleri eleştirilmiştir. Tablo 3-22, 3-22a ve 3-22b'de gösterildiği gibi mezunlardan 35inin (%22,3) bu dalı her zaman düşüncükleri için seçtikleri görülmektedir.

Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunları da aynı anket "her zaman düşünmüştüm" nedenini en fazla bir neden olarak belirtmektedirler ve oranlara bakınca hemen hemen eşitdir. Ankara Üniversitesi 10 kişi (%21,7); İstanbul Üniversitesi 5 kişi (%22,2).

Erkekler çoğunlukla bu nedeni gösterirken (9 kişi, %22,5), kadınlardan 17 kişi (%23,6) "sevdiğileri bir kütüphanecinin etkisi ile kütüphaneciliği seçmiş olduklarını" birinci sırada belirtmektedir. "Her zaman düşünmüştüm" nedenini 16 kadın (%22,2) belirtmektedir ve bu neden ikinci sırada yer almaktadır.

Olumlu nedenleri gösteren 52 mezuna (%46,4) karşı, 39 kişi (%34,8) olumsuz nedenleri işaretlemektedir. Ankara Üniversitesi mezunlarından 44ü (%47,8) olumlu ve 32si (%34,8) olumsuz, İstanbul Üniversitesi mezunlarından ise 8i (%40,0) olumlu, 7si (%35,0) olumsuz nedeni göstermektedir. Erkeklerden 16sı (%40,0) olumlu, 13ü (%32,5) olumsuz; kadınlardan 36sı (%50,0) olumlu ve 26sı (%36,1) olumsuz nedenleri göstermektedir.

22. BULGU. Lise yıllarında kütüphaneciliğin yerine başka herhangi bir yüksek öğrenim dalını tercih eden mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri Tablo 3-23, 3-23a ve 3-23b'de sıralanmaktadır.

Kütüphaneciliği seçme nedenini belirten 406 kişiden, 105i (%25,9) istediği bölüm için puanların yetersiz olduğundan kütüphaneciliği seçmişlerdir. Bu, en önemli neden olarak birinci sırada yer almaktadır.

332 Ankara Üniversitesi mezunundan ise 76sı (%22,9) "puan yetersizliği" ile kütüphaneciliği seçmişlerdir, fakat bu neden ancak üçüncü sırada yer alabilmektedir. 80 mezun (%24,1) "şans eseri" ve 79u (%23,8) sevdikleri bir kütüphanecinin etkisi sonucu olarak kütüphaneciliği seçtiklerini belirtmektedirler. 74 İstanbul Üniversitesi mezunundan ise 29u (%39,2) istedikleri bölüm için puanların yetersizliğinden kütüphaneciliği seçmişlerdir ve burada bu neden birinci sırada yer almaktadır.

Genel olarak, en önemli neden olarak 156 erkekten 47si (%30,1) istedikleri bölüme giremedikleri için ve 250 kadından 60ı (%24,0) "şans eseri" sonucu kütüphaneciliği

seçmişlerdir. Kadınların 58i (%23,2) istedikleri bölümün gerektirdiği puanları kazanamadıkları için kütüphaneciliği seçmişlerdir ve bu ikinci sırada yer alan bir neden olarak görülmektedir.

Olumlu ve olumsuz nedenler ayrıldığı zaman, tüm mezunların ancak %27,8ininin (113 kişi); Ankara Üniversitesi mezunlarının %29,8ininin (99 kişi); İstanbul Üniversitesi mezunlarının yalnız %18,9unun (44 kişi); erkeklerin %26,9unun (42 kişi); ve kadınların %28,4ünün (71 kişi) olumlu nedenler için kütüphaneciliği seçtikleri görülmektedir.

23. BULGU. Anket sırasındaki tecrübeleriyle, kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih eden mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri Tablo 3-24, 3-24a ve 3-24b'de gösterilmektedir.

Kütüphaneciliği seçme nedenlerini belirten 306 kişiden 84ü (%43,3) istedikleri bölüm için gerekli puanları kazanamadıklarından kütüphaneciliği seçmişlerdir. Aynı neden 59 Ankara Üniversitesi mezunu (%23,8) tarafından da gösterilmiştir fakat burada bu neden ikinci sırada yer almaktadır. 61 mezun (%24,6) kütüphaneciliği seçmelerinin nedeni olarak "şans eseri"ni göstermekte ve bunun en önemli neden olduğunu belirtmektedir. 25 İstanbul Üniversitesi mezunu (%43,1) ise birinci neden olarak istedikleri bölümün gerektirdiği puanlara sahip olamadıkları için kütüphaneciliği seçtiklerini işaretlemiştir.

Erkekler gibi, kadınlarda da kütüphaneciliğin en çok "puan yetersizliği" nedeni ile seçilmiş olduğu görülmektedir: erkeklerden 36sı (%32,1), kadınlardan 48i (%24,7).

Mezunların kütüphaneciliği seçimlerindeki olumlu ve olumsuz nedenler ayrılacak olursa, her grubun üçte birinden az bir kısmının olumlu nedenlerle kütüphaneciliği seçtiği açıkça görülür: tüm mezunların %27,8i (85 kişi); Ankara Üniversitesi mezunlarının %29,4ü (73 kişi); İstanbul Üniversitesi mezunlarının %20,7si (12 kişi); erkeklerin %24,1i (27 kişi); ve kadınların %29,9u (58 kişi).

24. BULGU. Tablo 3-21 ve 3-23ten, lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezunların en çok "her zaman bu dalı düşündükleri" için kütüphaneciliği seçtikleri (30 kişi, %69,8) ve kütüphaneciliği tercih etmeyen mezunların da en çok "istedikleri bölüme giremedikleri için" (105 kişi, %25,9) bu dalı seçtikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 3-22 ve 3-24ten de, anket sırasındaki tecrübeleriyle kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri görülmektedir. Lise yıllarındaki kütüphaneciliği tercih eden mezunlar için de aynı nedenler gösterilmektedir. Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler "her zaman düşündükleri için" bu dalı seçmişlerdir; anket sırasında kütüphaneciliği tercih etmeyenler ise, "istedikleri bölüme giremedikleri için" bu dalı seçmişlerdir.

III.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunma-

sının Etkisi. Mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri incelendiğinde, sözü geçen öğrenim dalını tercih eden ve etmeyenler arasında bazı mezunların kütüphaneciliği, sevdikleri bir kütüphanecinin etkisiyle seçtikleri görülmektedir. Bu bakımdan, yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların

tercih ettikleri öğrenim dalları ve kütüphaneciliği seçme nedenleri bu çalışmada özellikle araştırılmaktadır.

25. BULGU. Ankete katılan mezunlardan 90ı (%20,0), yakınları arasında kütüphaneci bulunduğunu işaretlemektedir.⁴ Tablo 3-25ten anlaşılacağı gibi, 366 Ankara Üniversitesi mezunundan 81inin (%22,1), ve 83 İstanbul Üniversitesi mezunundan 9unun (%10,8) yakınları arasında bir kütüphaneci bulunmaktadır.

Erkek ve kadın mezunlarda bu yüzdeler birbirine çok yakındır: 165 erkekten 34ünün (%20,6), 284 kadından 56sının (%19,7) yakınları arasında kütüphaneci bulunmaktadır.

26. BULGU. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lise yıllarında kütüphaneciliği tercih etmiş olan mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-26da gösterilmektedir.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan toplam 90 mezundan 14ü (%15,6) kütüphaneciliği tercih etmişlerdir. 81 Ankara Üniversitesi mezunundan 12si (%14,8) ve 9 İstanbul Üniversitesi mezunundan 2si (%22,2) lise yıllarında kütüphaneciliği tercih etmişlerdir.

Cinsiyetlere göre, 34 erkekten 4ü (%11,8) ve 56 kadından 10u (%17,9) lise yıllarında kütüphaneciliği tercih etmişlerdir.

Tablo 3-26a'da, yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezunlardan lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerin sayıları ve yüzdeleri gösterilmektedir. 359 mezundan 29u (%8,1) bu öğrenim dalını tercih etmişlerdir. Oysa ki

yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bu dalı tercih eden mezunların oranı %15,6dır, yani yakınları arasında kütüphaneci bulunmayanların hemen hemen iki katı kadardır.

27. BULGU. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve anket sırasındaki tecrübeleriyle kütüphaneciliği tercih eden mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-27de verilmektedir. Bu durumdaki toplam 81 mezundan 32si (%39,5) anket sırasında kütüphaneciliği tercih etmektedir.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan 72 Ankara Üniversitesi mezunundan 27si (%37,5) ve 9 İstanbul Üniversitesi mezunundan 5i (%55,6) anket sırasında bu öğrenim dalını tercih etmektedir.

Cinsiyetlere göre, bu durumda olan 30 erkekten 9u (%30,0) ve 51 kadından 23ü (%45,1) kütüphaneciliği tercih etmektedir.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunların durumu Tablo 3-27a'da gösterilmektedir. Cevap veren 337 mezundan 79u (%23,4) anket sırasında bu öğrenim dalını tercih etmektedir. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunlara göre, bu oran çok düşüktür.

28. BULGU. Tablo 3-28, 3-28a ve 3-28b'de, yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri sıralanmaktadır. Bu durumdaki toplam 90 mezundan 28i (%31,1), sevdikleri bir kütüphanecinin etkisi sonucu bu öğrenim dalını seçtiklerini belirtmektedir. Bu neden aynı zamanda kütüphaneciliği seçme nedenleri arasında birinci sırada yer almaktadır.

81 Ankara Üniversitesi mezunundan da 27'si (%33,3) kütüphaneciliği seçmelerinde aynı nedeni göstermişler ve Ankara Üniversitesi mezunları arasında da bu neden birinci sırada yer almaktadır. 9 İstanbul Üniversitesi mezunundan ancak biri (%11,1) sevdiği bir kütüphanecinin etkisi ile kütüphaneciliği seçtiğini belirtmektedir. İkişer (%22,2şer) mezun ise, "kütüphaneciliği her zaman düşündüklerini," "istedikleri bölümlere puanlarının yetmediğini" ve bir "şans eseri" olarak kütüphanecilik öğrenimini yaptıklarını belirtmektedirler.

Toplam 34 erkekten 8i (%23,5) kütüphaneciliği bir şans eseri sonucu olarak seçmişlerdir. Sevdiği bir kütüphanecinin etkisi ile kütüphaneciliği seçen 7 erkek mezun vardır (%20,6). Erkekler arasında bu neden, ikinci sırada yer almaktadır. Kadınlarda "sevilen bir kütüphanecinin etkisi ile bu dalı seçme" nedeni birinci sırada yer almaktadır. Toplam 56 kadın mezundan 21i (%37,5) kütüphanecilik mesleğini bu nedenle seçtiklerini belirtmektedir.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri ve yine aynı grup mezunların Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesine göre, kütüphaneciliği seçme nedenleri sırasıyla Tablo 3-29, 3-29a ve 3-29b'de gösterilmektedir.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan 359 mezundan 92 kişi (%25,6), istedikleri bölüme girebilmek için yeterli puanı kazanamadıkları için kütüphaneciliği seçtiklerini belirtmektedirler. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunlardan yalnız 12 kişi (%13,3ü) kütüphaneciliği

bu yüzden seçmişlerdir. Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan fakat "sevdiği bir kütüphaneci tarafından etkilenecek" bu mesleği seçen 65 mezun vardır (%18,1). Bu neden, bu gruptaki mezunların kütüphaneciliği seçmelerinde "puan yetersizliği" ve "şans eseri"nden sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

Kütüphaneciliği seçme nedenlerini belirten ve yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan 285 Ankara Üniversitesi mezunundan 58i (%20,4) "sevdiği bir kütüphaneci tarafından etkilenme" nedenini üçüncü sırada belirtirken, 74 İstanbul Üniversitesi mezunundan 7si (%9,5) aynı nedeni dördüncü sırada vermektedirler.

III.2. Çalışmayan Mezunlar. Bulguların III.1.2.1. no'lu şikkında, anket sırasında çalışmayan mezunların sayıları ve yüzdeleri sunulmuştur (Tablo 3-8). Mezunların çalışmama nedenleri incelenirken, "hiçbir işte çalışmamış olanlar" ve "daha önce çalışmış ancak anket sırasında çalışmayanlar" olarak iki gruba ayrılan bu mezunlara üçüncü bir grubu ekleyebilmek uygun görülmektedir: anket sırasında çalışan fakat mezuniyetten sonra herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olan mezunlar.

Anket formları incelendiğinde, hiçbir işte çalışmamış olan mezunların hepsinin kadın olduğu, ve hepsinin de evli ve çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Daha önce çalışmış olan ve anket sırasında çalışmayan kadınlar, çeşitli nedenler yüzünden çalışmamaya karar vermişlerdir. Anket sırasında çalışmayan erkekler ise ya askerlik görevini yeni

İtirip iş atanmalarını beklemekte veya son işlerini bırakıp öğrenimlerine devam eder durumda olduklarını belirtmişlerdir.

29. BULGU. Anket sırasında çalışan ancak daha önce çalışmamış bir devreleri olan mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-30da gösterilmektedir.

451 mezundan 99unun (%22,0), çalışmadıkları devreler olmuştur. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarından herhangi bir devrede çalışmamış olanların yüzdeleri, hem tüm mezunlarınkine hem de birbirine yakındır: Ankara Üniversitesi mezunlarının %21,7si, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %22,9u herhangi bir zaman aralığında çalışmamışlardır. Erkeklerden %13,9u, kadınlardan ise, bunun 2 katı (%26,7) herhangi bir devrede çalışmamışlardır.

30. BULGU. Mezunların çalışmayış nedenlerini incelemek amacıyla, hem anket sırasında çalışmayan hem daha önce çalışmadıkları devreleri olan mezunların gösterdikleri nedenler Tablo 3-31, 3-31a ve 3-31b'de sıralanmaktadır.

Tüm mezunlar tarafından çalışmayış nedeni olarak en çok, "çocuk büyütmek için" nedeni gösterilmektedir ve bu neden, doğal olarak, yalnız kadınlar tarafından işaretlenmektedir.

Toplam 118 mezundan 24ü, ki bunların hepsi kadındır (kadınların %31,6sı, tüm çalışmamış mezunlar grubunun %24,2si), herhangi bir zaman aralığında "çocuk büyütmek" nedeniyle çalışmamış olduklarını belirtmektedir. Bu sayının 22si Ankara Üniversitesine aittir ve aynı neden o grup

tarafından da en çok gösterilen neden olmaktadır (Ankara Üniversitesi mezunlarınının %27,5i). Çalışmayan 23 İstanbul Üniversitesi mezunundan 3er kişi 3 ayrı nedeni işaretlemiştir: "öğreniminin devamı", "yurt dışında olma", ve "uygun bir işin bulunamayışı". Burada "çocuk büyüme" nedeni iki mezun tarafından belirtilmektedir.

Erkek mezunlarda, "kütüphanecilikte bir işin bulunmadığından çalışmadıkları" nedeni birinci sırada yer almaktadır (toplam 26 erkek mezundan 5 kişi, %21,7).

III.3. Mezunların Çalışmaları. Çalışmış olan mezunların tecrübelerini incelemek amacıyla, bunların 3 ayrı grupta toplanmaları uygun görülmüştür:

- (1) Mezunların kütüphanecilik alanı dışındaki çalışmaları.
- (2) Mezunların hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmaları.
- (3) Mezunların kütüphanecilik alanında çalışmaları.

III.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları. Çalışmış olan fakat kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan mezunların sayısı ve dağılımı 7. Bulgu ve Tablo 3-10a'da verilmektedir (78 kişi, %17,9). Başka bir iş yapmış olan fakat kütüphanecilikte çalışmamış olanlar, cevap veren mezunların %17,3ünü oluşturmaktadır. Aynı zamanda, bir işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapmış olan ancak diğer işlerini bu alanda yapan 50 kişi daha bulunmaktadır. Kimi mezunların kütüphanecilik alanında çalışmak istemedikleri tahmin edilmekle beraber, mezunların büyük bir

kısmını bundan sonra kütüphaneciliğe yöneltebilmek amacıyla, mezunların kütüphanecilik dışında iş almalarının nedenleri incelenmektedir.

31. BULGU. Tablo 3-32de, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapmış olan mezunların, o işlerine başlarken kütüphanecilik alanında iş arayıp aramadıkları ve bu alanda çalışmamalarının nedenleri sıralanmaktadır. İlk işlerini kütüphanecilik dışında bulan 96 kişiden 42si (%43,7) kütüphanecilik alanında hiç iş aramayıp doğrudan doğruya kütüphanecilik alanı dışında çalışmaya başlamışlardır. 20 kişi ise (%20,8) kütüphanecilik alanında iş aradıkları halde bulamamış ve kütüphanecilik dışında çalışmaya başlamışlardır. Diğer 34 mezun (%35,5) ise, buldukları kütüphanecilik işlerini çeşitli nedenlerden dolayı almamışlardır.

Kütüphanecilik alanı dışında çalışanlar, herhangi bir zamanda ve herhangi bir işte çalışmış olan 436 mezuna göre ele alındığında, kütüphanecilik alanında iş aramayan 42 kişinin %9,6sı, kütüphanecilik alanında iş arayıp bulamayan 20 kişinin %4,6sı, ve buldukları işleri benimsemeyen 34 kişinin %7,3i bulunduğu anlaşılmaktadır.

Kürsülere ayrı ayrı bakıldığı zaman, Tablo 3-32a ve 3-32b'den anlaşılmaktadır ki Ankara Üniversitesi mezunlarından 36sının (ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan Ankara Üniversitesi mezunlarının %43,9u), tüm çalışan Ankara Üniversitesi mezunlarının %10,1i ve İstanbul Üniversitesi mezunlarından 6sının (ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan İstanbul Üniversitesi mezunlarının %42,9u, tüm çalışan İstanbul Üniversitesi mezunlarının %7,6sı), kütüphanecilik

alanında iş aramayıp ilk işlerini doğrudan doğruya kütüphanecilik dışında yaptıkları görülmektedir. Ankara Üniversitesi mezunlarından 17 kişi (%20,7), İstanbul Üniversitesi mezunlarından ise, 3 kişi (%21,4), kütüphanecilik alanında iş aradıkları halde bulamamışlardır. Diğer 29 Ankara Üniversitesi mezunu (%35,4) ve 5 İstanbul Üniversitesi mezunu (%35,7), kütüphanecilik alanında buldukları işleri, çeşitli nedenlerle beğenmemişlerdir.

Erkek ve kadın gruplarına gelince, kütüphanecilik alanında iş aramayan ve ilk işlerini doğrudan doğruya kütüphanecilik dışında yapan erkek sayısı 36 (ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkeklerin %43,9u, tüm çalışan erkeklerin %21,7si), kadın sayısı ise 6'dır (ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan kadınların %42,9u, tüm çalışan kadınların %2,2si) olduğu görülmektedir. Kütüphanecilik alanında iş arayıp bulamayanlarda durum şöyledir: erkekler 17 (%20,7), kadınlar 3 (%21,4). Buldukları kütüphanecilik işlerini beğenemeyen 29 erkek (%35,4) ve 5 kadın (%35,7) mezun vardır.

32. BULGU. 31. Bulguda görüldüğü gibi, ilk işlerine başlarken, kütüphanecilik alanında iş bulan ancak çeşitli nedenlerden dolayı o işlere girmeyen ve kütüphanecilik dışında olan işleri tercih eden mezunların sayısı 33'tür. Buldukları kütüphanecilik işlerini beğenmeyiş nedenleri de Tablo 3-32, 3-32a ve 3-32b'de özetlenmektedir. En başta gelen "maaş uygunsuzluğu" nedeni, 14 kişi tarafından gösterilmiştir. Fakat bulunan kütüphanecilik işi ile bu neden yüzünden ilgilenmeyen hiçbir İstanbul Üniversitesi mezunu ve hiçbir kadın mezun bulunmamaktadır. İstanbul Üniversitesi mezunlarının en çok gösterdikleri neden

(2 kişi), "il uygunsuzluğu" nedenidir.

33. BULGU. Birden fazla iş yapan mezun sayısı 227dir. Bunların dağılımlı şu bişimdedir:

Ankara Üniversitesi erkek mezunları	76
Ankara Üniversitesi kadın mezunları	<u>115</u>
Toplam Ankara Üniversitesi mezunları	<u>191</u>
İstanbul Üniversitesi erkek mezunları	22
İstanbul Üniversitesi kadın mezunları	<u>14</u>
Toplam İstanbul Üniversitesi mezunları	36

İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunlardan 45i anket sırasında aynı işe devam etmektedirler; ve altı kişi, o ilk işten ayrılıp başka herhangi bir işe girmemişlerdir.

Diğer 27si (23 Ankara Üniversitesi ve 4 İstanbul Üniversitesi mezunu) ilk işlerini kütüphanecilik dışında yaptıktan sonra son işlerini de kütüphanecilik dışında bulmuşlardır. Bunlara ilk işlerini kütüphanecilik alanında yaptıktan sonra son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunları ekleyerek, son işlerini kütüphanecilik dışında bulanlar Tablo 3-33, 3-33a ve 3-33b'de gösterilmektedir. 30 Ankara Üniversitesi ve 6 İstanbul Üniversitesi mezunu olmak üzere, 36 kişi (%61,0) kütüphanecilik alanında hiç iş aramadan son işlerini kütüphanecilik dışında bulmuşlardır. Bunlardan 21i erkek (%63,6) ve 15i (%57,7) kadındır. Altı kişi (hepsi Ankara Üniversitesi mezunu) kütüphanecilikte iş aradıkları halde bu alanda iş bulamamışlar (%10,2), geri kalan 17 kişi ise (%28,8) çeşitli nedenlerden dolayı buldukları işleri benimsememişlerdir.

34. BULGU. Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların o işlerine girince, kütüphanecilik alanında buldukları işleri beğenmeyiş nedenleri Tablo 3-33de sıralanmaktadır. İlk işlerini aradıklarında olduğu gibi, son işlerini ararken de en fazla gösterilen kütüphanecilik alanında çalışmama nedeni, "maaş uygunsuzluğu"dur. Sözü geçen nedeni gösteren 10 Ankara Üniversitesi ve 2 İstanbul Üniversitesi mezununun 10u erkek ve 2si kadındır.

35. BULGU. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların maaş dağılımı, mezun oldukları kürsü ve cinsiyetlerine göre hazırlanmıştır. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların en çoğu (35 kişi, %40,7), ayda 500-1000 TL almışlardır. Aynı işte uzun yıllar kalan bir mezunun ankette ilk girdiğindeki maaşını mı yoksa son yıllardaki maaşını mı belirttiği bilinmemekle beraber, 46 mezunun (%53,5) ilk maaşının 1000 TL'dan az olduğu açıktır. Mezunların %88,4ü ise, kütüphanecilik dışında olan ilk işlerinden 2000 TL'dan az bir maaş almışlardır.

Kürsülere ayrı ayrı bakıldığında, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan Ankara Üniversitesi mezunlarının en çoğu (31 kişi, %41,3) 500-1000 TL almışlardır, ve %50sinden fazlası (42 kişi, %56,0) 1000 TL'dan az olan bir maaşla iş hayatlarına başlamışlardır. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan İstanbul Üniversitesi mezunlarının en çoğunun aldıkları maaş ise 1001-2000 TL arasındadır (7 kişi, %63,6), ve yalnız 4 kişi (%36,4) 1000 TL'dan az olan bir maaş almışlardır.

Erkek ve kadın mezunlarının arasında bir ayırımın yapıldığında, görülmektedir ki, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkeklerin %39,0u (16 kişi), kadınların ise %42,2si (19 kişi), 500-1000 TL'lık bir maaşla çalışmaya başlamışlardır.

Kadın ve erkek yüzdelerinin farkının daha yüksek maaşlarda daha da büyüdüğü görülmektedir: ilk işlerinden ayda 2000 TL'dan fazla alan erkek sayısı 9 iken (%22,0), aynı seviyede maaş alan yalnız bir kadın vardır (%2,2).

Sözü geçen maaş dağılımları Tablo 3-34 ve 3-34a'da gösterilmektedir. Ayrıca, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların maaşları, mezun oldukları yıla göre, Tablo 3-35 ve 3-35a-d'de gösterilmektedir.

36. BULGU. Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan 107 mezundan 45i, ilk yaptıkları kütüphanecilik dışındaki işlere devam etmektedirler. Bu bakımdan, bazılarının gösterdikleri maaşların oldukça geçmiş bir zamana ait olduklarını kabul etmek gerekmekte olduğu halde, ilk işlerine devam eden mezunların genellikle ayrıca en son maaşlarını gösterdikleri anlaşılmaktadır. 107 kişi tarafından oluşan bu grubun %35,5i (38 mezun), 1000-2000 TL arasında bir maaş almaktadır. 1000 TL'dan az alan mezunlarla beraber, %44,8inin (48 kişi) 2000 TL'dan az maaş aldıkları görülmektedir.

Kürsülere ayrı ayrı bakıldığı zaman, Ankara Üniversitesi mezunlarının yalnız %37,5inin (33 kişi) 2000 TL'dan az alan gruba ait olduğu, en büyük kısmı ise 2001-3000 TL maaş grubunda (%29,5) bulunduğu anlaşılmaktadır. İstanbul

Universitesi mezunları ise daha düşük maaşlar almaktadırlar: %78,9u (15 kişi) 2000 TL'dan az ve en büyük kısmı (13 kişi, %68,4) 1000-2000 TL arasında almaktadırlar.

Cinsiyetlere göre maaşlara bakılırsa, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkek mezunların 18i (%31,0) 2001-3000 TL alırken, kadın mezunların en büyük kısmı (21 kişi, %42,9) 1000-2000 TL arasında almaktadır. Erkeklerin yalnız %34,5i (20 kişi) 2000 TL'dan az alırken, kadınların yarısından fazlası (28 kişi, %57,2) bu civarda maaş almaktadır. Erkeklerin de %34,4ü (20 kişi) 3000 TL'dan fazla bir maaş alırken, bu kadar para alan kadınların oranı yalnız %18,2dir (9 kişi). 4000 TL'dan fazla alan 9 erkek (%15,4) ve yalnız 3 kadın (%6,0) görülmektedir. Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların maaş dağılımı Tablo 3-36 ve 3-36a'da verilmektedir.

Son işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunların aylık maaşları, mezun oldukları yıla göre, Tablo 3-37 ve 3-37a-d'de verilmektedir.

37. BULGU. Kütüphanecilik alanı dışında çalışmış olan ve yaptıkları o işlerinden ayrılış nedenlerini belirten 62 mezundan 18i (%29,0) kütüphanecilikle ilgili yeni bir işe girdikleri için ayrılmışlardır. 15i ise (%24,2) başka bir işe hire taşındıkları için yaptıkları işlerden ayrılmışlardır.

Kürsülere ayrı ayrı bakılırsa, Ankara Üniversitesi mezunlarının %29,6sı (16 kişi) ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının %25,0i (2 kişi) kütüphaneciliğe geçmek için kütüphanecilik dışındaki işlerinden ayrılmışlardır. Başka bir

şehire taşındıkları için işlerini bıraktıklarını belirten 15 kişinin hepsi Ankara Üniversitesi mezunlarıdır.

Erkeklerin %27,6sının (8 kişi), kadınların da %30,3ünün (10 kişi) kütüphanecilikle ilgili bir işe geçtikleri görülmektedir. Ayrıca 10 kadın, başka bir şehire taşındıkları için işlerinden ayrılmışlardır. "Başka" bir nedeni belirten 15 erkeğin (%51,7) 12sinin (%41,4) yedek subaylıklarını yapmak için ayrıldıkları görülmektedir.

Mezunların kütüphanecilik dışındaki işlerinden ayrılış nedenleri, Tablo 3-38 ve 3-38a'da verilmektedir.

III.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilik Alanında Hem Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları. Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların kütüphaneciliğe karşı gösterdikleri ilgi, bu iki işin yapıldığı sıraya göre ve mezunların çalışma tecrübelerine göre incelenmektedir. Bu mezunların kürsü ve cinsiyet dağılımları, çalıştıkları sıraya göre, Tablo 3-39 ve 3-39a'da verilmektedir.

38. BULGU. İlk ve son işlerinin birini kütüphanecilikte ve birini de kütüphanecilik dışında yapmış olan 50 mezundan 30u (%60,0) ilk önce kütüphanecilikte daha sonra dışında çalışmışlardır. 20 mezun (%40,0) ise başka bir iş alanından kütüphaneciliğe geçmişlerdir.

Kürsü dağılımı şöyledir: ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve son işlerini kütüphanecilik dışında yapan 22 Ankara Üniversitesi mezunu (her iki iş türünde çalışmış olan Ankara Üniversitesi mezunlarının %53,7si) ve 8 İstanbul

Üniversitesi mezunu (%88,9) vardır.

Cinsiyetlere göre: 18 erkek (her iki iş türünde çalışmış olan erkeklerin %64,3ü) ve 12 kadın (%54,5) ilk işlerini kütüphanecilikte ve son işlerini kütüphanecilik dışında yapmışlardır.

II.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Çalışmaları.

Kütüphanecilik alanında yapılan çalışmalar 5 ayrı faktör açısından incelenmiştir: (1) maaşlar; (2) yapılan işler; (3) yaptıkları işlerde kütüphanecilik mezunu olmalarının yararını görüp görmemeleri ve o işlerde yükselme olanakları; (4) iş arkadaşları; (5) amirler.

III.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Maaşlar.

39. BULGU. İlk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunların o işlerden aldıkları maaşlar, ayda 500 TL'dan az olan sayılardan başlayarak 5001-8000 TL arasında sayılara kadar gruplandırılmıştır. (Aslında 5000 TL'dan fazla alan yalnız bir mezun mevcuttur, ve o da Türkiye dışında çalışmaktadır.)

Tablo 3-40dan görüleceği gibi, hem Ankara Üniversitesi hem İstanbul Üniversitesi mezunlarında ilk işlerini kütüphanecilikte yapanlardan en büyük grubu ellerine 1001-2000 TL arasında aylık maaş geçenler oluşturmaktadır: Ankara Üniversitesi, 102 kişi (%38,2); İstanbul Üniversitesi, 23 kişi (%34,8). İlk aldıkları maaşın 1000 TL'dan aşağı olduğu Ankara Üniversitesi mezunlarının yüzdesi, İstanbul Üniversitesi mezunlarının yüzdesine göre daha yüksektir: Ankara Üniversitesi, 152 kişi (%57,0); İstanbul Üniversitesi, 30 kişi (%45,4).

Tablo 3-40a'da verilen erkek ve kadın mezunların maaş dağılımları, hem birbirine hem üniversitelere göre yapılan dağılımlara benzemektedir: 1001-2000 TL arasında alan 49 erkek (%42,6) ve 88 kadın (%40,4) vardır; 44 erkek (%38,3) ve 79 kadın (%36,2) 500-1000 TL arasında almışlardır. 1000 TL'dan aşağı alan 64 erkek (%55,7) ve 118 kadın (%54,1) görülmektedir.

Maaşların kütüphane türüne göre incelendiğinde görülmektedir ki ilk işlerini üniversite ve halk kütüphanelerinde yapan mezunların en büyük oranını 1001-2000 TL arasında kazananlar oluşturmaktadır; ilk işlerini okul ve özel kütüphanelerde ve çeşitli "başka" kütüphanecilik işlerinde (arşiv, öğretim gibi) yapan mezunların en büyük oranı 500-1000 TL arasında maaşlar almışlardır; ve ilk işlerini Millî Kütüphanede yapan mezunların en büyük oranı ise ayda 500 TL'dan az bir gelir elde edenlerden oluşmaktadır. (Çocuk kütüphanelerinde yalnız 2 mezun çalışmıştır, ve biri 500 TL'dan az, öbürü ise 1001-2000 TL arasında almıştır.)

Kütüphane türüne göre alınan maaşlar Tablo 3-40b'de gösterilmiştir. Mezunların üniversiteyi bitirme yıllarına göre alınan maaşlar, Tablo 3-40c'de görülmektedir.

40. BULGU. Son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar, 1000 TL'dan az bir aylık maaş ile 10,000 TL'dan fazla bir maaş arasında kazanmaktadırlar. Yalnız, önemli olan bir husus, 6000 TL'dan fazla maaş aldıklarını belirten mezunların hepsi Türkiye dışında çalışmalarıdır.

İlk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlarda görüldüğü gibi, son işlerini bu alanda yapan mezunlardan en büyük oranını ayda 1000-2000 TL arasında kazananlar oluşturmaktadır. 198 kişi (%62,7), Ankara Üniversitesi mezunlarından 156 kişi (%59,8) ve İstanbul Üniversitesi mezunlarından 42 kişi (%76,4), bu sayılar arasında olan bir maaş almaktadırlar. Fakat ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunların maaşlarına göre ikinci sırada gelen mezun grubu 1000 TL'dan aşağı alırken, son işlerinde maaşlar daha yüksek görülmektedir: 77 mezun (%24,4) 2001-3000 TL, 19'u ise (%6,0) 3001-4000 TL arasında almaktadırlar.

Ankara Üniversitesi mezunlarından 67 kişi (%25,7) 2001-3000 TL, 37 kişi (%14,1) 3000 TL'dan fazla almaktadırlar. İstanbul Üniversitesi mezunlarından ise 10'u (%18,2) 2001-3000 TL, ve ondan fazla alan yalnız 1 kişi vardır (5001-6000 TL).

Erkek ve kadın mezun gruplarının en büyük yüzde-leri de 1000-2000 TL arasında almaktadırlar: 68 erkek (%66,0), 130 kadın (%61,0). İkinci büyük grubu da 2001-3000 TL arasında almaktadır: 18 erkek (%17,5), 59 kadın (%27,7). 3000 TL'dan fazla olan maaşlar ise, daha fazla erkekler tarafından kazanılmaktadır: 16 erkek (%15,6), 22 kadın (%10,3).

Son kütüphanecilik alanında yapılan işlerin maaş dağılımına kütüphane türüne göre bakılırsa, her kütüphane türünde çalışan mezunlardan en büyük grubu 1000-2000 TL arasında maaş alanların oluşturduğu görülmektedir. Tablo 3-41b' de gösterilen kütüphane türlerine ek olarak, "başka" kütüphanecilik çalışmalarını yapanların en büyük grubu ise 2001-3000

TL maaş almakta olan mezunlar oluşturmaktadır. Halk kütüphanelerinde çalışanlardan 2 kişi ve özel kütüphanelerde çalışan 1 kişi hariç tutulursa, diğer bütün kütüphanecilerin 2000 TL'dan fazla almakta oldukları görülür. Okul ve özel kütüphanelerde ve "başka" işlerde çalışanların yarısından fazlası 2000 TL'dan daha yüksek bir maaş kazanmaktadırlar. (6000 TL'dan fazla alan mezunların hepsinin Türkiye dışında çalışmakta oldukları görülmektedir.)

Yukarıda sözü geçen maaş dağılımları, Tablo 3-41 ve 3-41a ve 3-41b'de gösterilmiştir. Tablo 3-41c'de de mezunların üniversiteyi bitirme yıllarına göre alınan maaşlar verilmektedir.

III.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler. Mezunların yaptıkları işler iki şekilde değerlendirilmeye çalışılmıştır: çalıştıkları kütüphane türleri ve kütüphanecilik içi yaptıkları iş türleri incelenmiştir.

41. BULGU. Mezunların en büyük grubu (168 kişi, %46,2) üniversite veya araştırma kütüphanelerinde çalışmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. İkinci sırada gelen halk kütüphanelerini 82 kişi (%22,5), üçüncü sırada gelen özel kütüphaneleri ise 66 kişi (%18,1) tercih etmiştir. Diğer kütüphane türlerinin herbiri %10 dan az oranda mezun tarafından tercih edilmektedir.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun gruplarının tercihlerine ayrı ayrı bakıldığında, her ikisinin de üniversite/araştırma kütüphanelerini tercih ettiği görülmektedir (Ankara Üniversitesinden 134 kişi, %45,4; İstanbul Üniversi-

tesinden 34 kişi, %49,3). Bu iki üniversite için ikinci sırada gelen halk kütüphaneleri, Ankara Üniversitesinden 60 mezun (%20,3), İstanbul Üniversitesinden ise 22 mezun (%31,9); üçüncü sırada bulunan özel kütüphaneler de Ankara Üniversitesinden 58 mezun (%19,7), İstanbul Üniversitesinden ise 8 mezun (%11,6) tarafından tercih edilmektedir. Diğer kütüphane türleri çok az sayıda mezun tarafından tercih edilmektedir.

Erkek ve kadın mezun grupları tarafından da ilk sırada üniversite/araştırma kütüphaneleri tercih edilmektedir. Erkeklerin 45i veya %34,4ü, kadınların ise 123ü veya %52,8i, bu tür kütüphane tercih etmektedir. Erkekler için ikinci sırada gelen halk kütüphaneleri 50 erkek (%38,2) fakat yalnız 32 kadın (%13,7) tarafından tercih edilmektedir. Kadınların ise 51i (%21,9u) özel kütüphaneleri tercih etmektedirler.

Mezunların tercih ettikleri kütüphane türleri Tablo 3-42 ve 42a'da gösterilmektedir.

42. BULGU. İlk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunların en fazla çalıştıkları kütüphane türleri, üniversite/araştırma, özel, ve halk kütüphaneleridir. 121 kişi (%36,2) üniversite/araştırma, 90 kişi (%26,9) özel, ve 75 kişi (%22,5) halk kütüphanelerinde çalışmışlar.

Ankara Üniversitesi mezunlarının çalışmaları yukarıda belirtilen dağılıma uymaktadır: 97 kişi (%36,2) üniversite/araştırma, 80 kişi (%29,9) özel, ve 43 kişi (%16,0) halk kütüphanelerinde çalışmışlar. İstanbul Üniversitesi mezunlarının çalışmaları ise değişiklidir: 32 kişi (%48,5) halk kütüphanelerinde, 24 kişi (%36,4) üniversite/araştırma

kütüphanelerinde, ve 10 kişi (%15,2) özel kütüphanelerde çalışmışlar. Ankara Üniversitesi mezunlarının ayrıca her tür kütüphanede temsil edildiği, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise bu üç kütüphane türünün haricinde çalışmadıkları görülmektedir.

Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında olmak üzere yaptıkları ilk çalışmalar şu şekildedir: 43 erkek (%37,4) halk kütüphanelerinde, 33ü (%28,7) üniversite/araştırma, ve 15i (%13,0) özel kütüphanelerde çalışmışlardır. Kadınların ise 88i (%40,2) üniversite/araştırma, 75i (%34,2) özel, ve 32si (%14,6) halk kütüphanelerinde çalışmışlardır.

Yukarıda mezunların tercih ettikleri kütüphane türleri ve ilk yaptıkları işlerin buldukları kütüphane türleri görülmüştür. Acaba, mezunların tercih ettikleri kütüphane türleri ile kütüphanecilik alanında olmak üzere yaptıkları ilk işler bir uyum göstermekte midir? Mezunların %55,5i ilk işlerini tercih ettikleri kütüphane türünde yapmışlardır. "Başka" kütüphane türlerini tercih edenlerin %80,0i, okul kütüphanelerini tercih edenlerin yalnız %40,0i o işlerde çalışmıştır. Çocuk kütüphanelerini tercih eden 19 mezundan ise hiçbiri bu tür kütüphanede çalışmamıştır.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları tercih ettikleri kütüphane türlerinde aşağı yukarı aynı oranda çalışmışlarsa da, halk kütüphanelerini tercih eden İstanbul Üniversitesi mezunlarının %85,0i, Ankara Üniversitesi mezunlarının ise yalnız %50,0si bu tür bir kütüphanede çalışmıştır.

Erkek ve kadın mezunlar arasında, bu hususta biraz daha büyük ayrılıklar görülmektedir. Üniversite, halk ve özel kütüphaneleri tercih eden erkekler, kadınlara göre daha yüksek oranlarla o tip kütüphanelerde çalışmışlar. Millî Kütüphanede çalışmayı tercih eden erkeklerin yalnız %40,01, kadınların %75,01 o kütüphanede çalışmışlardır.

Mezunların ilk çalıştıkları kütüphane türleri ve bunların tercih ettikleri türler ile karşılaştırılması Tablo 3-43 ve 3-43a-c'de gösterilmektedir.

43. BULGU. Mezunların kütüphanecilik alanında olmak üzere en son çalıştıkları kütüphane türleri, üniversite/araştırma (123 kişi, %34,1), özel (115 kişi, %31,9), ve halk kütüphaneleridir (72 kişi, %19,9).

Ankara Üniversitesi mezunlarının sayıca en büyük grubu özel (107 kişi, %36,6), üniversite/araştırma (95 kişi, %32,5), ve halk kütüphanelerinde (41 kişi, %14,0) çalışmışlar. İstanbul Üniversitesi mezunları ise sırasıyla halk (31 kişi, %44,9), üniversite/araştırma (28 kişi, %40,6), ve özel kütüphanelerde (8 kişi, %11,6) çalışmışlar.

Cinsiyetlere bakıldığında, mezunların yukarıda belirtilen 3 kütüphane türünde, ancak farklı sıralara göre çalıştıkları görülmektedir. Erkeklerden 46'sı (%35,4) halk, 33'ü (%25,4) özel, ve 26'sı (%20,0) üniversite/araştırma kütüphanelerinde çalışmışlar. Kadınların ise 97'si (%42,0) üniversite/araştırma, 82'si (%35,5) özel, ve 26'sı (%11,3) halk kütüphanelerinde çalışmışlar.

Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları en son işleri ile tercih ettikleri kütüphane türünün ne gibi

bir uyum gösterdiği incelendiğinde görülmektedir ki tercihlerini belirtenlerin %64,6'sı tercih ettikleri kütüphane türünde çalışmaktadır. "Başka" kütüphane türlerini tercih eden 5 mezunun hepsi, özel kütüphaneleri tercih eden 66 mezunun %93,9'u bu tür işlerde bulunmaktadır. En düşük oranda tercih ettikleri kütüphane türünde çalışanlar ise, çocuk kütüphanelerini (20 mezundan hiçbirisi) ve okul kütüphanelerini (6 kişiden ikisi) tercih edenlerdir.

Ankara Üniversitesi mezunları ele alındığında görülmektedir ki "başka" kütüphane türlerini tercih eden 5 mezunun hepsi, özel kütüphaneleri tercih eden 58 mezunun %94,8'i ve Millî Kütüphaneyi tercih eden 12 mezunun %75,0'i o tür kütüphanelerde çalışmaktadır. Çocuk kütüphanelerini tercih eden 18 ve yazma kütüphanesini tercih eden 1 mezunun ise hiçbirisi o tür kütüphanelerde çalışmamaktadır. İstanbul Üniversitesi mezunlarından ise özel, halk ve üniversite kütüphanelerini tercih edenlerinin %70,0'i ve daha yüksek oranlarda o kütüphane türlerinde çalışırken, çocuk kütüphanelerini ve Millî Kütüphaneyi tercih eden ikişer kişinin hiçbirisi o tür kütüphanelerde çalışmamaktadır.

Tercihlerine göre erkek mezunların çalışma durumları şöyledir: "başka" kütüphane türlerini tercih eden 5 ve özel kütüphaneleri tercih eden 15'in hepsi o işlerde çalışmaktadır. Çocuk kütüphanelerini tercih 2 mezundan ise hiçbirisi o tür kütüphanede çalışmamaktadır.

Kadın mezunların, çocuk ve halk kütüphanelerini tercih edenleri hariç tutulursa, %71,7 ve daha yüksek bir oranda o tür kütüphanelerde çalışmaktadırlar. Halk kütüp-

hanelerini tercih eden 31 mezundan %48,4ü, çocuk kütüphanelerini tercih eden 18 mezundan ise hiçbiri o tür kütüphanelerde çalışmaktadır.

Mezunların son çalıştıkları kütüphane türleri ve bunların tercih ettikleri türleri ile karşılaştırılması Tablo 3-44 ve 3-44a-c'de gösterilmektedir.

44. BULGU. Mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işleri öğrenbilmek amacıyla, anket formunda, istendiği kadar iş işaretleme olanağı verilmiştir. Tercih edilen kütüphanecilik içi işlerin isimleri ve bunları işaretleyen mezun sayıları, sırasıyla şunlardır: (1) kataloglama/tasnif, 234 kişi (toplam işaretlenen işlerin %22,2); (2) müracaat hizmeti, 222 kişi (%21,1); (3) kitap seçimi ve yönetim, 156şar kişi (herbiri %14,8).

Ankara Üniversitesi mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler şöyledir: (1) müracaat hizmeti, 194 kişi (%23,3); (2) kataloglama/tasnif, 182 kişi (%21,9); (3) yönetim, 119 kişi (%14,3); (4) kitap seçimi, 117 kişi (%14,1). İstanbul Üniversitesi mezunlarının tercihleri ise şu şekilde sıralanmaktadır: (1) kataloglama/tasnif, 52 kişi (%23,4); (2) kitap seçimi, 39 kişi (%17,6); (3) yönetim, 37 kişi (%16,7); (4) müracaat hizmeti, 28 kişi (%12,6).

Erkek ve kadın mezun grupları tarafından en fazla tercih edilen işlerin türü aynıdır, fakat tercih sıraları değişiktir. Erkeklerin tercihleri: (1) yönetim, 86 kişi (%22,1); (2) kataloglama/tasnif, 72 kişi (%18,5); (3) müracaat hizmeti, 68 kişi (%17,5); (4) kitap seçimi, 59 kişi

(%15,2). Kadınların tercihleri ise şöyledir: (1) kataloglama/tasnif, 162 kişi (%24,4); (2) müracaat hizmeti, 154 kişi (%23,2); (3) kitap seçimi, 97 kişi (%14,6); (4) yönetim, 70 kişi (%10,5).

Mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler Tablo 3-45 ve 3-45a'da bulunmaktadır.

45. BULGU. Mezunların son yaptıkları kütüphanecilik işlerinde tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile ne dereceye kadar meşgul olabildikleri araştırılarak meşguliyet dereceleri "hiç, az, orta, çoğu zaman ve daima" olarak nitelendirilmiştir. Mezunların işaretledikleri kütüphanecilik içi işler ve bunlarla ne kadar meşgul olabildiklerini gösteren dereceler şöyledir: (1) daima, 501 (%47,6); (2) çoğu zaman, 306 (%29,1); (3) az, 105 (%10,0); (4) orta, 87 (%8,3); (5) hiç, 54 (%5,1).

Ankara Üniversitesi mezunlarının meşguliyet olanakları da aynı sırayı takip etmektedir. İstanbul Üniversitesi mezunları ise kütüphanecilik içi işlerle ne kadar meşgul olabildiklerini şu şekilde belirtmektedirler: (1) %43,2siyle daima; (2) %27,9uyla çoğu zaman; (3) %14,4üyle orta; (4) %11,3üyle az derecede meşgul olabilmektedir, ve (5) %3,2siyle hiç meşgul olamamaktadırlar.

Erkek mezunların meşguliyet olanakları, daima meşgul olabildikleri işlerin %43,4ünden, hiç meşgul olamadıkları işlerin %8,7sine sırayla birbirini takip etmektedir. Kadın mezunların meşguliyet olanakları ise tüm mezunlar grubununki gibidir ve şu sırayı takip etmektedir: (1) daima, %50,0; (2) çoğu zaman, %31,3; (3) az, %9,2; (4) orta, %6,5; (5)

hiç, %3,0.

Mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işleri ve bunlarla meşgul olabildikleri olanakları Tablo 3-46 ve 3-46a'da gösterilmektedir.

Tercih edilen kütüphanecilik içi işlerle meşgul olabilme derecelerinin kütüphane türleri arasında birbirine benzeyip benzemediği de araştırılmıştır. "Başka" kütüphane işleri hariç tutulursa, her kütüphane türünde çalışan mezunların en büyük oranı tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle daima meşgul olabildiğini belirtmişlerdir. "Başka" türlerde çalışan mezunların ise %47,6sı çoğu zaman ve %31,0i daima tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle meşgul olma olanağına sahiptir. Tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle daima meşgul olabildiklerini belirten ve özel kütüphanelerde çalışan mezun oranınının %60,5 olması göze çarpmaktadır.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları ayrı ayrı incelendiğinde görülmektedir ki, çalıştıkları kütüphane türlerine göre tercih ettikleri işlerle meşgul olma olanağı bakımından aşağı yukarı tüm mezunlar kitlesine benzemektedir. Ancak özel kütüphanelerde çalışan İstanbul Üniversitesi mezunlarının yalnız %33,3ü daima, ve %60,0i çoğu zaman cevaplarını işaretlemişlerdir.

Erkek ve kadın mezun grupları hem tüm mezun kitesinden hem birbirinden farklı meşgul olma olanağı dağılımları göstermektedir. Üniversite/araştırma, çocuk, halk ve özel kütüphanelerde çalışan hem erkek hem kadın mezunların en büyük oranları tercih ettikleri işlerle daima meşgul olabil-

mektedir. Buna karşı, Millî Kütüphanede çalışan kadın mezunların %25,0i daima, %28,6si ise çoğu zaman tercih ettikleri işlerle meşgul olma olanağını bulmaktadır. Okul kütüphanelerinde erkeklerin %6,7si daima, %46,7si çoğu zaman, ve %46,7si az meşgul olma olanağını bulmaktadır. "Başka" kütüphanelerde çalışan erkeklerin %29,2si ve kadınların %33,3ü daima, erkeklerin %50,0si ve kadınların %44,4ü çoğu zaman, tercih ettikleri işlerde çalışabilmektedir.

Mezunların çalıştıkları kütüphane türlerine göre tercih ettikleri işlerle meşgul olma olanakları Tablo 3-46b, 3-46c'de gösterilmektedir.

III.3.3.3. Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Kütüphanecilik Mezunu Olmalarının Yararını Görüp Görmemeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları. Kütüphanecilik alanında yapılan işlerin durumlarını incelemek amacıyla, mezunların bu işlere müracaat ettikleri zaman mezun olmalarının tercih nedeni olup olmadığı; yaptıkları işlerin mezun olmayanlara da açık olup olmadığı; ve yaptıkları işlerde yükselme olanaklarının olup olmadığı araştırılmıştır.

46. BULGU. Kütüphanecilik alanındaki bir iş için müracaat ettiklerinde, mezunların kütüphanecilik bölümünü bitirmiş olmalarının işe alınmalarında tercih nedeni olduğunu belirten 244 mezun vardır (%75,8). Kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının işe alınmaları için hiç tercih nedeni olmadığını veya tercihi az derecede etkilediğini söyleyen 33er kişi (herbiri %10,2) görülmektedir. (12 kişi, %3,7, mezun olduktan sonra herhangi bir işe müracaat etmedikleri için, bu

soruya karşılık verememiştir.)

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun gruplarının bu husustaki tecrübeleri aşağı yukarı tüm mezun kitlelerinin durumuna benzemektedir. Ankara Üniversitesi mezunlarının %75,3ü, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %77,7si kütüphanecilik alanında bir işe girebilmek için mezun olmalarının yararını görmüşlerdir. Ankara Üniversitesi mezunlarının %10,8i, İstanbul Üniversitesi mezunlarının %7,9u ise müracaat ettiklerinde bölüm mezunu olmalarının tercih nedeninin olmadığını belirtmektedirler.

Erkeklerin yalnız %63,9u, kadınların ise %81,8i kütüphanecilikteki bir işe müracaat ettiklerinde kütüphanecilik bölümü mezunu oldukları için tercih edilmişlerdir. Kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının işe alınmaları için tercih nedeni olmadığını belirten ve tercihi az etkilediğini işaretleyenler ise şöyledir: erkeklerin %13,0ü az, %15,7si hiç; kadınların ise yalnız %8,9u az, ve %7,5i hiç.

Mezunların kütüphanecilikteki bir işe müracaat ettikleri zaman kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının tercih nedeni olup olmadığı Tablo 3-47 ve 3-47a'da gösterilmektedir.

47. BULGU. Anket cevaplarından mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları işlerin yarısından fazlasının kütüphanecilik bölümü mezunu olmayanlara da açık olduğu anlaşılmaktadır. Mezunların yaptığı 485 kütüphanecilik işinden 275inin (%56,7) mezun olmayanlara da açık olduğu öğrenilmiştir. Buna karşı 186 iş (%38,4) yalnız kütüphanecilik mezununa açıktır: 24 işin (%4,9) mezun olmayanlara açık olup olmadığı

mezunlar tarafından bilinmemektedir.

Ankara Üniversitesi mezunlarının 210 işi (%53,2), İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise 65 işi (%72,2) mezun olmayanlara da açıktır. Ankara Üniversitesi mezunlarının 166 işi (%42,0) ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının 20 işi (%22,2) yalnız kütüphanecilik bölümü mezunlarına açıktır.

Erkek mezunların yaptıkları 120 iş (%66,7), kadınlarınki 155i (%50,8) mezun olmayanlara da açıktır. Erkeklerin 51i (%28,3), kadınların ise 135 işi (%44,3) mezun olmayanlara açık değildir.

Kütüphane türüne göre işlerin mezun olmayanlara açık olma hususunda "özel" ve "başka" kütüphanelerden hariç, her kütüphane türündeki işlerin yarısından fazlası mezun olmayanlara da açık bulunmaktadır. Özel kütüphanelerdeki işlerin %45,4ü, "başka" kütüphanelerdeki işlerin %40,0ı mezun olmayanlara da açıktır. Mezun olmayanlara açık işler, sırasıyla şu kütüphane türlerinde bulunmaktadır: çocuk, %100,0; Millî, %80,0; okul, %73,3; halk, %70,3; üniversite/araştırma, %54,5.

Mezunların yaptıkları işlerin kütüphanecilik mezunu olmayanlara ne derecede açık olduğu Tablo 3-48 ve 3-48a'da gösterilmektedir.

48. BULGU. Mezunların, anket sırasında yaptıkları işlerde yükselme olanakları incelenerek, yükselme olanağı olan ve olmayan mezunların oranlarının hemen hemen aynı olduğu öğrenilmiştir: yükselme olanağı bulunan, %37,3; bulunmayanlar %37,8. Yaptıkları işlerde yükselme olanağının olup olmadığı

ğını bilmeyen mezunların sayısı ise 9'dur (%24,9).

Ankara Üniversitesi mezunlarının %36,1'i, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %42,0'si, yükselme olanaklarının olduğunu belirtmişlerdir. Ankara Üniversitesi mezunlarının %39,2'si, İstanbul Üniversitesi mezunlarının %31,9'unun yükselme olanağının olmadığını işaretlemişlerdir. Bilmeyenlerin oranları ise birbirine yakındır: Ankara Üniversitesi, %24,7; İstanbul Üniversitesi, %26,1.

Cinsiyetler arasında bu dağılım şöyledir: erkeklerin %46,2'sinin, kadınların ise yalnız %32,3'ünün, son işlerinde yükselme olanağı bulunmaktadır. Yükselme olanağı olmayan mezunların oranları erkekler için %36,2; kadınlar, %38,7'dir. Yükselme olanakları olup olmadığını bilmeyen erkekler %17,7; kadınlar, %28,9'dur.

Mezunların çalıştıkları kütüphane türlerine göre, yükselme olanağı olanların oranı şu şekilde sıralanmaktadır: "başka", %72,2; halk, %44,1; özel, %38,6; Millî, %33,3; üniversite/araştırma, %29,6; okul, %14,3. (Çocuk kütüphanelerinde çalışan 2 mezundan ikisi de yükselme olanağının olup olmadığını bilmediklerini işaretlemişlerdir.) Yükselme olanağı olmayan işlerin oranları şöyle sıralanmaktadır: okul, %57,1; üniversite/araştırma, %43,5; özel, %41,2; Millî, %33,3; halk, %23,5; "başka", %16,7. İşlerinde yükselme olanağının olup olmadığını bilmeyen mezunlardan "başka" kütüphanelerde çalışan 2 mezun (%11,1) bulunmaktadır.

Bunların dışında, değişik kütüphane türleri ele alındığında işlerinde yükselme olanağının bulunup bulunmadığını bilmeyen mezunların oranı %20,2 ile %33,3 arasında

yer almaktadır.

Mezunların çalıştıkları işlerde yükselme olanaklarının olup olmadığı Tablo 3-49 ve 3-49a-c'de gösterilmektedir.

III.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları. Kütüphanecilik alanındaki işlerinde, mezunların ne gibi personel durumları ile karşılaştıklarını öğrenmek amacıyla, aynı kurumda beraber çalışan kişilerin ve diğer kütüphanecilik mezunlarının sayıları incelenmiştir. Ayrıca, kütüphanecilik bölümü mezunları ile mezun olmayanlar arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

49. BULGU. Mezunların yaptıkları çeşitli kütüphanecilik işlerinde, aynı serviste çalışmakta olan kendileri de dahil olmak üzere, 1 mezundan 20den fazla mezuna kadar sayılarda mezun bulunmaktadır. Ankete cevap veren mezunların en büyük oranı (246 iş, %51,6) çalışılan serviste tek mezun olarak görülmektedir. İkinci sırada gelen 2-mezunlu işlerin sayısı 70dir (%14,7), ve üçüncü sırada 5-10 mezunlu işler gelmektedir.

Hem Ankara Üniversitesi hem İstanbul Üniversitesi mezunları için bu dağılımlar yukarıdaki sırayı takip etmektedir: Ankara Üniversitesi mezunlarının 186 işi (%47,7) tek mezunlu, 60ı (%15,4) 2 mezunlu, ve 57si (%14,6) 5-10 mezunlu servislerde; İstanbul Üniversitesi mezunlarının 60 işi (%69,0) tek, 10u (%11,5) 2-mezunlu ve 6şar işi (herbiri %6,9) 4-mezunlu ve 5-10 mezunlu servislerde yapmıştır.

Erkek ve kadın mezunların yaptıkları işlerdeki mezun sayısı dağılımları da aynı şekilde sıralanmaktadır.

Değişik kütüphane türlerinde çalışmış olan mezunların bu hususta durumlarına gelince, daha değişik dağılımlar ortaya çıkmaktadır. Yine de, Millî Kütüphane hariç tutulursa, her tür kütüphanede çalışan mezunların en büyük oranı tek mezun olarak görülebilir. Üniversite/araştırma ve halk kütüphanelerinde, 5-10 mezunlu servisler, özel kütüphanelerde 2-mezunlu servisler, ikinci sırada yer almaktadır. Çocuk kütüphanelerinde çalışan her iki mezun tek olarak, okul kütüphanelerinde 16 mezun tek olarak, ve yalnız 2 mezun başka bir mezunla beraber çalışmaktadır. "Başka" kütüphanelerde 3-mezunlu işler ikinci sırada ve 5-10 mezunlu işler üçüncü sırada gelmektedir. Büyük bir kurum olan Millî Kütüphanede, çeşitli servislerde değişik durumlar görülmektedir: 16-20 mezunlu serviste 8 mezun (%25,0); 5-10 mezunlu serviste 7 mezun (%21,9); 2-mezunlu servislerde, 6 mezun (%18,8); 3-mezunlu servislerde 5 mezun (%15,6); ve "20den fazla mezun"lu, 4-mezunlu ve tek mezunlu servislerde, 2şer mezun (herbiri %6,3), çalışmaktadır.

Mezunların yaptıkları kütüphanecilik işlerinde çalışan mezun sayıları Tablo 3-50 ve 3-50a-d'de gösterilmektedir.

50. BULGU. Kütüphanelerde, mezunlardan başka kütüphanecilik mezunu olmayan birçok kişi çalışmaktadır, fakat kütüphane türlerine göre bunların oranları değişmektedir. Türkiye'deki mezunların işlerinin en büyük oranı (128 iş, %26,8) 3-5 kişilik kütüphane servislerinde yer almaktadır (bu servislerde cevap veren mezundan başka 2-4 kişi bulunmaktadır). 6-10 kişilik servisler ikinci sırada (87 iş, %18,2), 2

kişilik servisler üçüncü sırada (64 iş, %13,4), 11-20 kişilik servisler (56 iş, %11,7) dördüncü sırada ve tek kişilik servisler (55 iş, %11,5) beşinci sırada yer almaktadır.

Ankara Üniversitesi mezunlarının işleri aynı dağılımı göstermektedir. İstanbul Üniversitesi mezunlarının işleri ise çeşitli personel sayıları arasında biraz farklı ve daha eşit bir şekilde dağılmıştır: 21 mezun (%24,1) 3-5 kişilik servislerde, 18 mezun (%20,7) 6-10 kişilik servislerde, 17 mezun (%19,5) 11-20 kişilik servislerde, ve 16 mezun (%18,4) tek kişilik servislerde çalışmaktadırlar.

Erkek ve kadın mezunlar incelendiğinde birinci ve ikinci sırada yer alan işler olarak 3-5 kişilik servisler ve 6-10 kişilik servisler görülmektedir. Erkeklerin üçüncü sıradaki işleri, 2-kişilik ve 11-20 kişilik servislerde, kadınlarinki ise tek kişilik servislerde yer almaktadır.

Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunlar farklı personel sayılarıyla karşılaşmaktadırlar. Üniversite/araştırma ve özel kütüphanelerde, mezunların en büyük oranı 3-5 kişilik, halk ve "başka" kütüphanelerde ise 6-10 kişilik servislerde bulunmaktadır. Okullarda 2 kişilik ve Millî Kütüphanede "50" kişilik servislerde en fazla mezun çalışmaktadır. Çocuk kütüphanelerinde çalışan her iki mezun tek kişi olarak bulunmaktadır.

Mezunların yaptıkları kütüphanecilik işlerinde çalışan kişi sayıları, Tablo 3-51 ve 3-51a-d'de gösterilmektedir.

51. BULGU. Mezunların birçoğu herhangi bir kütüphane türünde tek kişi olarak çalışıyor görünmekle beraber, çoğu zaman bu mezunlar kütüphanecilik mezunu olmayan başka kişilerle çalışma durumundalardır. Kütüphanecilik bölümünü bitirenler ile o bölümden mezun olmayanların aralarındaki ilişkilerin incelenmesi uygun görülerek bu ilişkiler şöyle nitelendirilmiştir: "çok gergin," "soğuk," "hiç bir özelliği yok," "ahenkli," ve "dostluk havasında."

Mezunların en büyük oranı çalıştıkları yerlerdeki mezun ile olmayan ilişkilerinin "dostluk havasında" olduğunu belirtmişlerdir: 171 iş (%37,8). 113 iş için (%25,0) sözü geçen ilişkilerin "ahenkli" olduğu ve 89 iş için de (%19,7) "hiç bir özelliği olmadığı" belirtilmiştir. Olumsuz olarak belirtilen ilişkilerin ise ancak 79 işte (%17,5) olduğu (70i "soğuk", 9u "çok gergin") görülmektedir.

Ankara Üniversitesi mezunlarının belirttikleri mezun ile olmayan ilişkiler yukarıdaki dağılıma uymaktadır. İstanbul Üniversitesi mezunları ise daha farklı bir ilişki durumu göstermektedirler. İstanbul Üniversitesi mezunları işlerinin en büyük oranında (25 iş, %30,1) bu ilişkileri "dostluk havasında" geçirmişlerse de, 21'inden (%25,3) "hiç bir özelliği yok" ve 19'undan da (%22,9) "soğuk" ilişkileri olduğuna dair cevaplar alınmıştır. "Ahenkli" olarak nitelendirilen ilişkiler yalnız 15 işte (%18,1) mevcuttur ve 3 işte de (%3,6) sözü geçen ilişkiler "çok gergin" olarak belirtilmişlerdir.

Erkek ve kadın mezunların "mezun olmayanlarla" ilişkilerinin dağılımı, tüm mezun kitlesinininkine uymaktadır.

Değişik kütüphane türlerinde ilişki dağılımı incelendiğinde, Millî Kütüphane ve "başka" kütüphaneler hariç tutulursa, mezunların yaptıkları işlerin en büyük oranında sözü geçen ilişkilerin "dostluk havasında" olduğu görülmektedir. Millî Kütüphanede yapılan işlerin %29,0unda ilişkilerin "hiç bir özelliği" olmadığı ve %29,0unda da "soğuk" olduğu belirtilmiştir. Yine de ilişkilerin %25,8i "ahenkli" ve %12,9unun "dostluk havasında" olduğu bildirilmektedir. "Başka" kütüphanelerde yapılan işlerdeki ilişkilerin %44,4ü "ahenkli," %27,8i "dostluk havasında," ve %22,2si "hiç bir özelliği yok" olarak duyurulmuştur.

Mezunların çalıştıkları yerlerde karşılaştıkları kütüphanecilik mezunu olan ve olmayan ilişkiler durumları Tablo 3-52 ve 3-52a'da gösterilmektedir.

III.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri.

52. BULGU. Kütüphanecilik alanında çalışmakta olan mezunlar, 129 iş yerinde (%26,5) en yakın amirlerinin de kütüphanecilik bölümü mezunu olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, ankete cevap verenlerden 104 mezun (%21,4), işlerinde "müdür" olarak kendilerini tanıtmışlardır. Mezunların yaptıkları 204 işte (%42,0) en yakın amirler başka bir yüksek öğrenim dalından mezun olmuştur. Herhangi bir yüksek öğrenimi bulunmayan amirlere sahip olan mezunların iş sayısı 49dur (%10,0).

Ankara Üniversitesi mezunlarının yaptıkları işlerde amirlerinin öğrenim durumları yukarıdakine benzer bir dağılım takip etmektedir. İstanbul Üniversitesi mezunlarının yaptıkları işlerde ise, yalnız 3 işte (%3,4) en yakın

amirleri kütüphanecilik bölümü mezunudur. Mezunların kendilerinin müdür olduğu 23 iş (%26,1) vardır. En yakın amirlerinin başka yüksek öğrenim dalından mezun olduğu belirtilen 41 iş (%46,6) vardır. Herhangi bir yüksek öğrenimi bitirmemiş amirlere sahip olan işlerinin sayısı da 21dir (%23,9).

Erkek ve kadınların en yakın amirlerine bakılırsa, erkeklerin yaptıkları 26 işte (%14,1), kadınlarında da 103 işte (%34,1) amirler kütüphanecilik bölümü mezunudur. Kendilerinin müdür olduğunu bildiren erkek oranı %28,8 (53 erkek), kadın oranı ise %16,9dur (51 kadın). Kütüphanecilikten başka bir yüksek öğrenimi bulunan amirlerin sayısı erkeklerde 84 (%45,7); kadınlarda ise 120dir (%39,7). Amirlerinin yüksek öğrenimi olmadığı belirtilen iş sayısı, erkeklerde 21 (%11,5) ve kadınlarda 28dir (%9,2).

İşlerin yapıldıkları kütüphane türlerine göre, amirlerin öğrenim durumları çok değişmektedir. Üniversite/araştırma ve Millî Kütüphanede en yakın amiri kütüphanecilik bölümü mezunu olan işlerin oranları sırasıyla %43,2 ve %43,8dir. Diğer tür kütüphanelerdeki oranları ise (çocuk kütüphaneleri hariç tutulursa), %5,5 (okul kütüphanelerinde) ilâ %26,1 arasında ("başka" kütüphanelerde) değişmektedir. Ankete cevap veren mezunların müdür olarak çalıştıkları işlerin oranları da (çocuk kütüphaneleri dışında), Millî Kütüphanedeki %6,3 ilâ halk kütüphanelerindeki %38,2 arasında değişmektedir. Başka bir yüksek öğrenimi bitirmiş amirlerin bulunduğu işlerin oranları da %23,5 (halk kütüphanesinde) ilâ %57,1 (okul kütüphanesinde) arasında değişmektedir. Herhangi bir yüksek öğrenim mezunu olmayan amirlerin bulunduğu işler

de şöyledir: mezunların çocuk kütüphanelerinde yaptıkları 2 iş (%100,0); halk kütüphanelerinde 28 iş (%27,4); özel kütüphanelerde 13 iş (%8,9); okul kütüphanelerinde 1 iş (%5,5); Millî Kütüphanede 1 iş (%3,1); ve Üniversite/araştırma kütüphanelerinde 4 iş (%2,5). "Başka" kütüphanelerde çalışan mezunlardan hiçbirinin, yüksek öğrenim yapmamış bir amiri olmamıştır.

Mezunların amirlerinin öğrenim durumları Tablo 3-53 ve 3-53a'da gösterilmektedir.

53. BULGU. Mezunların amirleri ile olan ilişkiler incelemeye geçtikten sonra bu ilişkiler "olumsuz", "gergin," "orta," "iyi," ve "çok iyi" olarak nitelendirilmiştir. En son yaptıkları işlerde mezunların en iyi durumda olacağı varsayımı ile amirleri ile olan ilişkiler yalnız son yaptıkları işlerde araştırılmıştır.

Cevap veren 349 mezundan 135i (%38,7) amirleri ile olan ilişkilerini "iyi" ve 124ü (%35,5) "çok iyi" olarak nitelendirmişlerdir. 57 mezun da (%16,3) bu ilişkilerinin "orta" olduğunu bildirmişlerdir. Yalnız 14 mezun (%4,0) "gergin" ve 19 mezun (%5,4) "olumsuz" terimlerini seçmişlerdir.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının belirttikleri amirleri ile olan ilişkiler de tüm mezun kitlesinin dağılımına uymaktadır.

Kadınların ilişkiler dağılımı da yukarıdaki sırayı takip etmektedir. Erkeklerinki ise biraz farklıdır: 42 erkek (%34,7) "çok iyi;" 35 erkek (%28,9) "iyi;" 29 erkek (%24,0) "orta;" 9 erkek (%7,4) "olumsuz"; ve 6 erkek (%5,0)

"gergin" ilişkiler belirtmişlerdir.

Kütüphane türlerine göre mezunların amirleri ile olan ilişkileri incelendiğinde, bir kısım kütüphane türlerinde çalışan mezunların en büyük oranının bu ilişkileri "çok iyi" olarak (okul, özel ve "başka" kütüphanelerde), bir kısım kütüphanelerde "iyi" olarak (üniversite/araştırma, çocuk, halk ve Millî Kütüphanelerde) belirttikleri görülmektedir. Her tür kütüphanede çalışan mezunların yarısından fazlası, ilişkilerin "orta"dan iyi olduğunu belirtmişlerdir. Amirleri ile olan ilişkilerini "gergin" ve "olumsuz" olarak belirten mezunların çalıştıkları kütüphane türleri şöyledir: halk kütüphanelerinde çalışan mezunların %12,7si; üniversite/araştırma kütüphanelerinde çalışan mezunların %12,5i; özel kütüphanelerde çalışan mezunların %7,7si; ve Millî Kütüphanede çalışan mezunların %4,8i.

Mezunların son kütüphanecilik işlerinde amirleri ile olan ilişkiler Tablo 3-54 ve 3-54a'da gösterilmektedir.

iii. Bölümün Dip Notları

1. Anket formlarından anlaşılmaktadır ki bazı mezunlar, yurt dışından Türkiye'ye göç eden Türklerdir. Türk vatandaşı olmayanlar bu ankette "yabancı" sayılmamaktadır.
2. Araştırma anketinde, mezunların yalnız ilk ve son yaptıkları işler sorulduğu için, her mezun ancak bu duruma göre sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Oysa ki mezunlar ilk ve son işleri arasında da başka bir iş yapmış olabilirler ve bu durum onların sınıflandırmadaki yerlerini etkileyebilir. (Örneğin bir mezunun ilk işi ve son işi kütüphanecilik olduğunda, "yalnız kütüphanecilikte çalışanlar" grubunda yer verilmektedir. Oysa arada başka bir iş yapmış olabilir.) Anket formları incelendiğinde mezuniyetten sonra ikiden fazla iş yapanların sayısının 93 olduğu görülmektedir. Bunlardan 22sinin ilk ve son işlerinin arasında yine kütüphanecilikte çalıştıkları, 8inin muvazzaf subay, ve 26sinin de yedek subaylık görevini yaptıkları öğrenilmiştir. O bakımdan ilk ve son işleri arasında üçüncü bir iş yapma olanağı olan mezunların sayısı sadece 37dir (temasta bulunan tüm mezunların %8,2si).
3. Cevaplandırılmış anket formları değerlendirildiğinde, bazı mezunun "başka" sebepten dolayı kütüphaneciliği seçtiklerini işaretledikleri görülmüştür. Bunlardan 9 mezun, mesleğin yeni olmasından ilgilendirdiklerini söylemektedir, ve bilgi sayar değerlendirilmesi için bu 7. "seçme nedeni" eklenmiştir.
4. Anket formlarındaki cevapların değerlendirildiğinde, yakınları arasında kütüphaneci bulunan bazı bilinen mezunların formda bunu işaretlemedikleri görülmektedir. Mezunların kütüphaneciliğe kaydoldukları zaman akrabaları olmayan (örneğin daha sonra evlendikleri kütüphaneci) veya kütüphaneci olmamış olanlar (örneğin daha genç kardeş) saymadıkları tahmin edilmektedir. Bunun için, 90dan fazla mezunun akrabaları arasında kütüphaneci bulunduğu bilinmekle beraber, sayısı öğrenilemediği için hesaplar 90 üzerinden yapılmıştır.

IV. BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

"Türkiye'de kütüphanecilik mezunlarının uğraşları ve statüleri" hakkında elde edilen araştırma sonuçları "Bulgular" bölümünde açıklanmaktadır.

Türkiye'de kütüphanecilik mezunlarının özellikleri, çalışma durumları ve statüleri, bunların muhtemel nedenleri ve anlamları, "Bulgular" bölümündeki sıraya uyarak bu bölümde tartışılmaktadır.

"Amaçlar" bölümünde belirtilen denenceler de, buradaki bölümde araştırma sonuçlarına göre değerlendirilip, gerektiğinde kabul veya red edilmektedir.

IV.1. Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması.

IV.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler.

IV.1.1.1. Tüm Mezunlar. Kütüphanecilik Kürsülerinden mezun olanların sayıları ve yüzdeleri, Tablo 3-1de gösterilmektedir.

1a. Denence. Bütün kütüphanecilik mezunlarının erkek ve kadın sayıları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

1958-1974 yılları arasında Türkiye kütüphanecilik mezunlarından %36,4ü erkek ve %63,6sı kadındır. Yapılan khi kare

hesaplamadan, mezunların beklenebilen eşit cinsiyet dağılımından uzak olduğu bellidir. Hesaplanan $\chi_{HC}^2 = 49,4132$. Kritik değeri ise $\chi_T^2 = 7,8794$ ($\alpha = 0,005$, $SD = 1$). Kütüphanecilik bölümleri mezunları, aynı yıllar arasında Türkiye'de bütün fakülte ve yüksek okullar mezunlarıyla karşılaştırılacak olursa, kadın ve erkek sayıları arasında daha önemli bir ayrılığın olduğu anlaşılmaktadır. 219.516 mezundan¹ 174.418i erkek (%79,5) ve 45.098i (%20,5) kadındır. Bütün mezunların yalnız 1/5i kadındır; halbuki, kütüphanecilik mezunlarının 2/3si kadındır. 1a. denence reddedilmektedir, ve böylece Türkiye'de kütüphanecilik öğrenimini yapan kadınların çok yüksek oranının, bir rastlantıya bağlanması olanağı bulunmamaktadır. Daha ilerdeki tartışmalarda, kendi öğrenim tercihleri, aile etkileri ve çalışma durumları ışığında, bu cinsiyet oranı ayrılığının neden ileri geldiği açıklanmaya çalışılacaktır.

1b. Denence. Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek ve kadın sayıları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı, hiç te beklenilebilen, yarısı erkek yarısı kadın dağılımını göstermemekte ve bunu gösteren ve 1b. denencenin reddine zorlayan bir khi kare değeri hesaplanmaktadır: $\alpha = 0,005$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 7,8794$; $\chi_{HC}^2 = 48,8908$.

1c. Denence. Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı ve tüm mezunların erkek/kadın oranı arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı eşit olmadığı halde, bu üniversitenin erkek/kadın dağılımı, tüm mezunların erkek/kadın dağılımından aslında anlamlı bir düzeyde ayrı değildir, ve 1c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,4008$.

1d. Denence. İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek ve kadın sayıları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı ise, cinsiyet eşitliği gösteren bir dağılımdan (yarısı erkek, yarısı kadın) anlamlı bir derecede ayrı değildir, ve 1d. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 1,8846$.

1e. Denence. İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı ve tüm mezunların erkek/kadın oranı arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranının, eşitlikten anlamlı bir düzeyde ayrı olmadığı halde, yine de tüm mezunların erkek/kadın dağılımından anlamlı bir derecede ayrı değildir, ve 1e. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 2,1545$.

1a, 1c. denencelerden anlaşılmaktadır ki, İstanbul Üniversitesi dışarıda tutularak, Haziran 1974 tarihine kadar Türkiye'de kütüphanecilik öğrenimi daha çok kadınlar tarafından benimsenmiştir. 1974-1975 ders yılında işlerine başlayan "Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi"nin yürüttüğü yerleştirme sisteminin, kütüphanecilikte görülen erkek/kadın dağılımını 1974 ve 1975 yıllarında

kütüphanecilik sınıflarında değiştirttiği ve erkeklerin oranını arttırdığı anlaşılmaktadır. Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversiteleri Kütüphanecilik Kursülerine yerleştiren öğrencilerin 1974 yılında %43ü erkek ve %57si kadındır. 1975 yılında da kütüphaneciliğe yerleştirilen öğrencilerin %47si erkek ve %53ü kadındır. Ancak, bu bilim dalına kaydolun ve Mayıs 1976 tarihinde devam eden mezunların cinsiyet dağılımı göstermektedir ki, kütüphanecilik öğrencilerinin aşağı yukarı %43ü erkek ve %57si kadındır.² Böylece anlaşılmaktadır ki, kütüphaneciliğe yerleştirilmelerine rağmen, erkek öğrenciler, kursüye kadınlara göre daha az oranda devam etmektedir. Bu değişiklik, araştırılan mezunların cinsiyet dağılımının bir rastlantı sonucu olmadığını destekler durumdadır.

IV.1.1.2. Ankete Cevap Veren Mezunlar. Ankete cevap veren mezunlar, bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır, ve bu yüzden bu mezunların, tüm mezunlar grubundan ayrı olup olmadığını araştırmak zorunludur. Çeşitli nedenlerden dolayı 11 mezun araştırma kapsamı dışında kalmıştır (bkz. Tablo 3-2). Tablo 3-3te araştırma kapsamına giren ve Tablo 3-4te anket formu gönderilebilen mezunların sayıları ve yüzdeleri gösterilmektedir.

2a. Denence. Anket formu gönderilebilen mezunların kursü/cinsiyet dağılımı, ve araştırma kapsamına giren tüm mezunların kursü/cinsiyet dağılımı arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

2a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 3$, $\chi_T^2 = 7,8147$;

$\chi_{HKC}^2 = 1,0892$.

2b. Denence. Anket formuna cevap veren mezunların kürsü/cinsiyet dağılımı ve araştırma kapsamına giren tüm mezunların kürsü/cinsiyet dağılımı arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Anket formunu doldurup bu çalışmaya katılan mezunların dağılımı, Tablo 3-5te sıralanan verilere göre değerlendirilmektedir. Hesaplanan khi kare değeri $\chi_{HKC}^2 = 2,9863$, kritik değerinin altında olması ($\alpha = 0,05$, SD = 3, $\chi_T^2 = 7,8147$), 2b. denencenin kabul edilebildiğini göstermektedir.

Teker teker ele alındığında (bkz. Tablo 3-6), cevap veren Ankara Üniversitesi erkek ve kadın mezun grupları ve İstanbul Üniversitesi erkek ve kadın mezun grupları, tüm mezunlar kitlesinin bu gruplarından ayrı mıdır?

2c. Denence. Ankete cevap veren mezunların Ankara Üniversitesi mezunu/İstanbul Üniversitesi mezunu oranı, tüm mezunların bu oranından aslında anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, SD = 1, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 2,5821$.

2d. Denence. Anket formunu dolduran mezunların erkek/kadın oranı, tüm mezunların bu oranından aslında anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2d. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, SD = 1, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,1112$.

2e. Denence. Anket formunu dolduran Ankara Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı aslında tüm Ankara Üniversitesi mezunlarının bu oranından anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2e. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$,
 $\chi_{HC}^2 = ,2114$.

2f. Denence. Anket formunu dolduran İstanbul Üniversitesi mezunlarının erkek/kadın oranı aslında tüm İstanbul Üniversitesi mezunlarının bu oranından anlamlı bir şekilde ayrı değildir.

2f. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$;
 $\chi_{HC}^2 = ,1591$.

Anket formunu dolduran mezunlar, hem bir bütün olarak, hem ayrı ayrı gruplarına göre, tüm kütüphanecilik mezunlarını, kürsü ve cinsiyet açılarından temsil edebilir bir kitle olduğu böylece gösterilmektedir.

Tablo 1-İden de anlaşılmaktadır ki, Ankara Üniversitesi 1959 ve 1962 mezunları hariç, her iki kürsünün her sınıfından, 50den fazla mezun ankete katılmıştır. Böylece 1958 yılından itibaren hemen hemen her sınıf temsil edilmektedir, ve dolayısıyla mezunların yıllar geçtikçe değişen koşulları ve kazandıkları tecrübelerin yararları takip edilebilmektedir.

IV.1.2. Mezunların Çalışma Durumları. Anket sırasında çalışan mezunlar ele alındığında görülmektedir ki cevap verenlerden 87,4ü (394 kişi) o anda çalışmakta idi. Diğer 57 mezun ise (12,6) çalışmamakta idi (bkz. Tablo 3-7).

3a. Denence. Anket sırasında çalışmakta olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

3a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$;
 $\chi_{HK}^2 = ,2071$.

3b. Denence. Anket sırasında çalışmakta olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Erkek mezunların %95,2'si çalışırken, kadınların yüzdesinin ona göre düşük olması (%82,8) doğal olarak karşılanmaktadır. Erkekler mezuniyetten sonra genellikle hayatlarını kazanmak sorunda kalmaktadır. Kadınlar ise, çalışmalarına çeşitli nedenlerden dolayı sık sık ara verebilmektedir. Bazı evlilikten dolayı çalışmaktan vazgeçmekte, veya çocukları küçük yaşlarda iken kadınlar çalışmamaktadır. Bununla beraber, hesaplanan khi kare değeri $\chi^2_{HC} = 1,8442$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi^2_T = 3,8415$), çalışan erkek ve kadın mezunlar arasında aslında anlamlı bir ayrılığın olmadığını işaretlemektedir, ve 3b. denence kabul edilmektedir.

IV.1.2.1. Çalışmayan Mezunlar. Anket sırasında çalışmayan mezunlar, mezuniyetten sonra herhangi bir zamanda çalışıp çalışmadıklarına göre Tablo 3-8de sınıflandırılmaktadır.

4a. Denence. Herhangi bir işte hiçbir zaman çalışmamış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

4a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi^2_T = 3,8415$;
 $\chi^2_{HK} = ,2152$.

4b. Denence. Herhangi bir işte hiçbir zaman çalışmamış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Tablodan hiçbir işte çalışmamış olan mezunların hepsinin kadın olduğu anlaşılırken, bu denencenin reddedilmesinin icab

ettiğini tahmin etmek güç değildir. Hesaplanan khi kare değeri $\chi_{HC}^2 = 7,1771$ de, yalnız $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde değil, $\alpha = 0,01$ anlamlılık düzeyinde de ($SD = 1$, $\chi_T^2 = 6,6349$) reddedilmesine yol açmaktadır. Yukarıda söz edildiği gibi, hiçbir işte çalışmamış olan mezunların hepsi kadın olmaları doğal karşılanmaktadır. Sosyal düzenin icabı, erkekler her zaman çalışmak zorundadırlar. Türkiye'nin tüm kadınların çalıştığı bir ülke olmadığı ve kadınların ancak son yıllarda iş hayatına girdikleri düşünülecek olursa, yalnız 15 kadının (%5,3) çalışmamış olması düşük bir yüzde sayılabilmektedir.

5a. Denence. Anket sırasında çalışmamakta oldukları halde daha önce çalışmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

5a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$;
 $\chi_{HK}^2 = ,8412$.

5b. Denence. Anket sırasında çalışmamakta oldukları halde daha önce çalışmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Hiçbir işte çalışmamış olan mezunlarda görüldüğü gibi, daha önce çalışmış olup, fakat anket sırasında çalışmayan mezunlarda, cinsiyet grupları arasında anlamlı bir ayrılık belirlemektedir. Bu durumda olan erkek mezunlar, tüm erkeklerin %4,8ini, kadın mezunlar ise tüm kadınların %11,9unu oluşturmaktadır, ve khi kare hesaplandığında, $\chi_{HC}^2 = 5,7516$ olarak belirlemektedir. Kritik khi kare değerinin $\chi_T^2 = 3,8415$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$) olduğuna göre, 5b. denencenin reddedilmesi

gerekmektedir. Hatta $\alpha = 0,025$ anlamlılık düzeyinde de $(\chi^2_T = 5,024)$ reddedilmelidir. Demek ki erkek ve kadın mezunların arasındaki çalışma durumu ayrılığının, bir rastlantıya bağlanması olanağı bulunmamaktadır.

IV.1.2.2. Çalışan Mezunlar. Kütüphanecilik Kürsüsünü bitirdikten sonra mezunların ne oranla bu meslekte çalıştıkları, Türk kütüphaneciliğinin en önemli sorunlarından sayılabilir. Üniversitede 4 yılını bu dala verdikten sonra mezunlar, kazandıkları bilgileri kütüphanelerin gelişmesi için kullanmakta ve kullanabilmekte midir? Anket sırasında çalışan mezunların %74,6'sı (tüm cevap veren mezunların %65,2'si) kütüphanecilik alanında çalıştıkları Tablo 3-9'dan anlaşılmaktadır. Herhangi bir meslek öğrenimini yapan bir grup ele alınırsa, bazılarının o meslekte, bazılarının da başka bir alanda çalıştıklarının görülebilmesi doğaldır. Ayrıca, yukarıda söz edildiği gibi bazı mezunlar herhangi bir işte hiç çalışmamış ve başkaları daha önce çalıştıkları halde anket sırasında çeşitli nedenlerden dolayı çalışmalarına ara vermişlerdir. Daha önce yapılan araştırmalarda, 1955 yılında mezunların %63,0'ünün,³ 1969 yılında mezunların %53,3'ünün,⁴ ve 1972 yılında mezunların %48,9'unun⁵ kütüphanecilik alanında çalıştıklarına dair sonuçlar ortaya çıktığı düşünülürse (bkz. Tablo 2-2, 2-3, 2-4), 1958-1974 yıllarının tüm mezunların %65,2'sinin kütüphanecilikte çalışmaları normal karşılanabilir.

Yalnız, sözü geçen "çalışan mezunların %74,6'sı" ve "tüm mezunların %65,2'si" oranlarının, aslında bütün Türkiye kütüphanecilik mezunları için geçerli olup olmadığı

bilinmemektedir, ve çok kuvvetli bir olasılıkla geçersizdir. "Kapsam" kısmında belirtildiği gibi (bkz. I.1.2.1.) anket formunu gönderebilmek için gerekli adresleri öğrenmek amacıyla çeşitli kütüphanecilik kuruluşlarına baş vurulmuştur. Anket formlarının dağıtıldığı anda, mezunlardan da sınıf arkadaşlarının adresleri istenmiştir. Bu ikinci yolla adresleri öğrenilen mezunlardan 103ü ankete katılmıştır ve yalnız %35,9unun (37 kişi) kütüphanecilik alanında çalıştıkları görülmüştür.

Ankete son olarak katılan bu 103 kişi, toplam 451 kişiden düşürülürse, 348 mezundan %73,0ü (257 kişi) kütüphanecilik alanında çalışmaktadır. Ancak, anket kapsamına giren 652 kişiden bu 348 mezun düşürülürse, ve kalan 304 kişinin %35,9unun kütüphanecilik alanında çalıştıkları tahmin edilirse, kütüphanecilik alanında çalışan 257 kişilik gruba böylece 109 kişi eklenmektedir. Tahmin olarak 652 kişiden %36,1 kütüphanecilikte çalışmakta olacaktır, yani bu oran ancak %56,1dir.

Yukarıdaki hesapların gerçeğe yaklaşıp yaklaşmadığını bilmek olanaksız olmakla beraber, 652 mezundan %56,1- inden az kişinin kütüphanecilikte çalıştıkları da düşünmek gerekmektedir: 451 kişiden 103ünün adresleri güç öğrenilebilmiştir ve bu 103 kişinin düşük bir yüzdesi kütüphanecilikte çalışmaktadır. Adresleri öğrenilemeyen 201 kişinin, meslektan daha da uzaklaştıkları kabul edilirse, yukarıda tahmin edilen mezun sayısından daha az bir sayının kütüphanecilikte çalıştıkları ortaya çıkmaktadır ve böylece kütüphanecilik alanında çalışan mezunlar, tüm mezunların

%56,1inden az bir yüzdesini oluşturmaktadır.

Yukarıdaki kısıtlamalara rağmen, kütüphanecilikte çalışan mezunların kürsü ve cinsiyet dağılımlarının, tüm cevap veren mezunlardan aslında ayrı olup olmadığını incelemekte yarar vardır.

6a. Denence. Anket sırasında kütüphanecilik alanında çalışan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

6a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$;

$\chi_{HK}^2 = ,0530$.

6b. Denence. Anket sırasında kütüphanecilik alanında çalışan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Kütüphanecilik alanında çalışan mezunların cinsiyet dağılımı da, tüm çalışan mezunlarinkinden, $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde aslında ayrı olmamakla beraber: $\chi_{HC}^2 = 3,5799$ ($SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$), $\alpha = 0,10$ anlamlılık düzeyinde bulunan kritik khi kare değerine göre ($\chi_T^2 = 2,7055$), 6b. denence reddedilmelidir.

Bunun için, kütüphanecilik alanında çalışan mezunların erkek/kadın oranı, biraz da olsa kadın tarafında ağır olduğu söylenebilir.

Mezunların çalışma tecrübeleri ele alınırken, yalnız anket sırasında çalışanlar değil, kürsüyü bitirdikten sonra herhangi bir zamanda çalışmış olan mezunların yaptıkları işler dahil edilmektedir. Yukarıda söz edildiği gibi, ankete karşılık veren 451 mezunun çalışmaları hakkında verilen istatistikler ve yapılan tahminler, tüm mezunlar grubunu oluşturan 652 kişi için büyük bir olasılıkla geçerli olmayabilmektedir.

Bunun için, burada yapılan bütün genellemeler, ancak 451 kişilik mezun grubu için düşünülmelidir. Sözü geçen 451 mezunun, kürsüyü bitirdikten sonra yaptıkları çalışmalar, Tablo 3-10 ve 3-10a-b'de sıralanmaktadır ve aşağıda değerlendirilmektedir.

7a. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Hesaplanan khi kare değeri $\chi_{HK}^2 = ,1047$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$) göstermektedir ki, 7a. denence kabul edilebilmektedir.

7b. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

$\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde 7b. denence kabul edilmelidir: $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 3,7458$. $\alpha = 0,10$ anlamlılık düzeyinde ise ($\chi_T^2 = 2,7055$) 7b. denencenin reddedilmesi gerekmektedir, ve az da olsa, erkeklerin kütüphanecilik alanında daha az çalışmış olmaları kabul edilmelidir.

Tüm cevap veren mezunlara kıyaslanırsa, kütüphanecilikte hiç çalışmamış olan erkek grubu, bu alanda hiç çalışmamış olan kadın grubundan anlamlı bir düzeyde büyük olduğu görülmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 4,7680$. Ancak, daha önce işaretlendiği gibi, bütün mezunlar için bir genelleme yapmak yersiz olmaktadır.

8a. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış

olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Çalışmış olan mezunların birçoğunun, yalnız kütüphanecilik alanında çalıştıkları Tablo 3-10b'den anlaşılmaktadır. Bu durumda olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılığın olmadığı, hesaplanan khi kare değerinden açıktır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0730$.

8b. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

8b. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 5,0142$. Kütüphanecilikte hiç çalışmamış olan erkeklerin oranı kadınlarinkinden büyük olduğu görüldükten sonra, yalnız kütüphanecilikte çalışmış mezunlar arasında kadınların oranı büyük olması ve 8b. denencenin reddedilmesi doğaldır.

9a. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların sayı ve yüzdeleri Tablo 3-10c'de sıralanmaktadır.

Hesaplanan khi kare değerinden anlaşılmaktadır ki, 9a. denence kabul edilmelidir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0013$.

9b. Denence. Çalışmış olan mezunlar arasında, hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

9b. denencenin reddedilmesi gerektiği hesaplanan khi kare değeri ortaya koymaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 6,8761$. 9b. denencenin reddedilmesinin $\alpha = 0,01$ anlamlılık düzeyinde de ($\chi_T^2 = 6,6349$) icabettiği ve her iki iş türünde çalışmış olan erkek mezunların, kadınlardan daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

IV.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları.

Mezunların kütüphaneciliği mi yoksa başka bir yüksek öğrenim dalını mı tercih ettikleri, bu meslekte çalışıp çalışmamaları ile bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmaktadır. Mezunların lise yıllarında iken kütüphaneciliği tercih edip etmemeleri, yüksek öğrenim dalını seçtikleri zaman etkili olabileceği gibi, yaptıkları işlerin kütüphanecilik alanında veya dışında olmaları da anket sırasındaki yüksek öğrenim dalı tercihlerini etkilemiş olabilmektedir. Bunun için, mezunların her iki zamanda tercih ettikleri öğrenim dalları incelenmektedir ve yaptıkları işlerle karşılaştırılmaktadır.

Tablo 3-ilden anlaşıldığı gibi, lise yıllarında iken yalnız 43 mezun (%9,6) kütüphanecilik okumayı düşünmüşlerdir. Tıbbî bilimler, hukuk ve siyasal bilgiler, öğretmenlik, ve mühendislik/mimarlık branşları, kütüphanecilikten daha çekici görülmektedir.

10a. Denence. Lise yıllarında iken Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yüksek öğrenim olarak düşündükleri ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Lise yıllarında iken mezunların en çok tercih ettikleri yüksek öğrenim dalları sıralandığında, ilk beş sırada bulunan öğrenim türü dağılımlarının çeşitli mezun grupları için ayrı olduğu görülmektedir. Tablo 3-11a ve 3-11b'den görüldüğü gibi, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri dallar, tüm mezun grubunkine benzememektedir. Tablo 3-11'deki beş öğrenim dalı, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları tarafından anlamlı bir düzeyde ayrı olarak ta tercih edilmektedir. Bu beş dal bir arada ele alınırsa, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının gösterdiği ilginin hesaplandığında, kni kare değerinin, kritik değerin epey üstünde görülmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,4877$; $\chi_{HK}^2 = 30,8988$, ve $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de her iki grubun aslında ayrı olduğu görülmektedir ($\chi_T^2 = 14,8602$). Bundan anlaşılacaktır ki, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercihlerinin ayrı olmalarının bir rastlantıya bağlanması olanağı bulunmamaktadır, ve 10a. denence reddedilmektedir.

Öğretmenliği tercih eden İstanbul Üniversitesi mezunlarının, bu dalı tercih eden Ankara Üniversitesi mezunlarından da anlamlı bir düzeyde fazla görülmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 23,6710$. Hukuk/siyasal bilgileri tercih eden Ankara Üniversitesi mezunları da, İstanbul Üniversitesi mezunlarından anlamlı bir derecede fazladır:

$\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 5,8059$.

Her iki kürsünün dağılımları ayrı ayrı ele alındığında görülmektedir ki, Ankara Üniversitesi mezunlarının anlamlı bir düzeyde düşük bir oranı öğretmenliği tercih etmiştir. İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise anlamlı bir düzeyde yüksek bir oranı öğretmenliği tercih ederken, yine anlamlı bir düzeyde düşük oranlarda hukuk/siyasal bilgileri tercih etmiştir.

10b. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

10b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,1877$.

10c. Denence. Lise yıllarında iken erkek ve kadın mezunların yüksek öğrenim olarak düşündükleri ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Her iki kürsünün mezun grupları için olduğu gibi, erkek ve kadın mezunların lisedeki yüksek öğrenim tercihleri arasında aslında anlamlı bir ayrılığın olduğu anlaşılmaktadır, ve 10c. denence reddedilmektedir. Tercih ettikleri ilk beş öğrenim dalının dağılımlarının anlamlı ayrılığını, hesaplanan khi kare değeri göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,4877$; $\chi_{HC}^2 = 16,4998$. Tercih edilen ilk iki bilim dalı arasında da anlamlı bir ayrılık mevcuttur: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; kadınlar tarafından daha fazla benimsenen tıp için hesaplanan $\chi_{HC}^2 = 5,2227$ dir, erkeklerin ise tercih ettikleri hukuk/siyasal

bilgiler için hesaplanan $\chi^2_{HC} = 9,1673$ tür.

Her iki cinsiyetin tercih dağılımlarının ayrı ayrı incelendiğinde görülmektedir ki erkeklerin anlamlı düzeyde yüksek bir oranı hukuk/siyasal bilgileri tercih etmiştir. Kadınların dağılımı ise normal bir dağılıma uymaktadır.

10d. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

10d. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi^2_T = 3,8415$; $\chi^2_{HC} = ,7844$.

Mezunların, kütüphanecilik kursüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, hangi yüksek öğrenim dallarını seçecekleri Tablo 3-12, 3-12a ve 3-12b' de sıralanmaktadır.

11a. Denence. Kütüphanecilik Kursüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yüksek öğrenim olarak tercih edeceklerini bildiren ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi^2_T = 9,4877$; $\chi^2_{HK} = 4,9597$.

11b. Denence. Kütüphanecilik Kursüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$;
 $\chi_{HK}^2 = ,0378$.

11c. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, erkek ve kadın mezunların yüksek öğrenim olarak tercih edeceklerini bildiren ilk beş öğrenim dalının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11c. denence kabul edilememektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,4877$; $\chi_{HC}^2 = 9,5443$.

Öğrenim dalları arasında ise, yalnız öğretmenliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar arasında anlamlı bir ayrılık görülmektedir: öğretmenliği tercih eden kadınların, bu dalı tercih eden erkek mezunlardan aslında anlamlı bir düzeyde fazla olduğu anlaşılmaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$,
 $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 5,5327$.

11d. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

11d. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,0312$.

Hem lise yıllarında hem anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunlar Tablo 3-13te gösterilmektedir.

12a. Denence. Hem lise yıllarında hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

12a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,6172$.

12b. Denence. Hem lise yıllarında hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

12b. denence de kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 2,0998$.

Lise yıllarında ve anket sırasında tercih edilen yüksek öğrenim dalları, dikkati çeken iki husus ortaya koymaktadır. Kütüphanecilik mesleği bakımından ümit verici olan bir sonuç, mezunların bu meslekte birkaç yıl bulunduktan sonra daha fazla ilgi göstermeleridir. İkinci ilginç veri de, üniversiteye kaydoldukları sırada, tercih ettikleri yüksek öğrenim dalları ile ilgili, hem Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında hem erkek ve kadın mezunlar arasında anlamlı bir düzeyde bir ayrılığın bulunmasıdır. İstanbul Üniversitesi mezunlarının tercih olarak en fazla gösterdikleri öğretmenlik öğrenimi, Ankara Üniversitesi mezunlarının ilk beş tercihi arasında bile girmemektedir, ve Ankara Üniversitesi mezunlarının öğretim sırasında tercih ettikleri mühendislik/mimarlık dalı İstanbul Üniversitesi mezunlarının ilk beş tercihi arasında bulunmamaktadır.

Erkek ve kadın mezunlar arasında da özellikle tıp ve hukuk/siyasal bilgiler konularına gelince, anlamlı bir düzeyde ayrılık görülmektedir.

Anket sırasındaki tecrübeleriyle tercih edilen yüksek öğrenim dalları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları arasında anlamlı bir ayrılık yokken,

erkek ve kadın mezunların anket sırasında düşündükleri yüksek öğrenim dalları anlamlı bir düzeyde ayrıdır, ve kadınların öğretmenlik öğrenimini daha fazla sevdikleri görülmektedir.

Acaba, kütüphaneciliğin veya başka bir öğrenim dalının tercih edilmesi, mezunların kütüphanecilikte veya başka bir işte çalışmaları ile ilgili midir?

Mezunların lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edenleri, ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında mı yoksa dışında mı yaptıkları Tablo 3-14 ve 3-14a'da gösterilmiştir.

13a. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0022$.

13b. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8145$; $\chi_{HC}^2 = ,3801$.

13c. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13c. denence kabul edilmektedir. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan 9 mezun vardır (Tablo 3-14a). Hesaplanan khi kare değerine göre, $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = ,5000$, sözü geçen mezunlar ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan 28 mezun arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13d. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen, fakat ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

13d. denence de kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = ,3417$.

Anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların yaptıkları ilk işler Tablo 3-15 ve 3-15a'da verilmektedir.

14a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,8477$.

14b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında

yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,2267$.

14c. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 2,2669$.

14d. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edip etmeyeceklerini bildiren fakat, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

14d. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = ,7098$.

Hem lise yıllarında hem anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden yalnız 21 mezun bulunmaktadır. Tablo 3-16 ve 3-16a'daki verilere göre, 15a. ve 15b. denenceler incelenmektedir.

15a. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

15a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 0$.

15b. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrüberiyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

15b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,0346$.

15c. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

15c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = ,0244$.

13.-15. denencelerden anlaşılmaktadır ki, lisede veya anket sırasında, veya her iki anda yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında ve erkek ve kadın mezunlar oranları arasında, ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve bu alanın dışında yapan mezunlar oranları arasında, anlamlı hiçbir ayrılık yoktur. Yani, mezunların lisede kütüphaneciliği tercih etmeleri, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapmaları ile bir ilgisi görülmemektedir, ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapmış olan mezunların daha sonra kütüphaneciliği tercih etmeleriyle bir ilişki belirtilmemektedir.

Lisede veya anket sırasında, veya her iki anda yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar, Tablo 3-17 ve 3-17a, 3-18 ve 3-18a, ve 3-19 ve 3-19a'da gösterilmektedir.

16a. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

16a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,1893$.

16b. Denence. Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

16b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 1,5292$.

16c. Denence. - Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

16c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 1,5694$.

17a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları

oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

17a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,1566$.

17b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

17b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,4000$.

17c. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren fakat son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapmış olan mezunların oranı, beklenen orandan anlamlı bir düzeyde yüksektir, ve 17c. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 10,9379$.

18a. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

18a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0069$.

18b. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrüberiyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

18b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 0$.

18c. Denence. Hem lise yıllarında iken hem şimdiki tecrüberiyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden, fakat son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

18c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = ,2947$.

16.-18. denencelerden anlaşılmaktadır ki, lisede veya anket sırasında, veya her iki anda yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında ve erkek ve kadın mezunlar oranları arasında, anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır. Ancak, anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapmış olan mezunlar oranları arasında anlamlı bir ayrılık bulunmaktadır. Son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar, meslek dışında çalışan mezunlardan daha çok kütüphaneciliği tercih etmektedir. Yalnız, kütüphanecilikte çalıştıkları için mi tercih ettiklerini yoksa tercih ettikleri için mi çalıştıklarını bilmek olarak dışıdır.

IV.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri.

Mezunların yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği neden seçtiklerini öğrenmek amacıyla, çeşitli olanaklar arasında seçtikleri nedenlerin dağılımı Tablo 3-20, 3-20a ve 3-20b'de sıralanmaktadır.

19a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık olduğunu ve 19a. denencenin reddedilmesinin gerektiğini hesaplanan khi kare değeri göstermektedir:

$$\alpha = 0,05, SD = 6, \chi_T^2 = 12,5916; \chi_{HK}^2 = 13,1716.$$

Seçme nedenleri ayrı ayrı ele alındığında, aslında anlamlı ayrılığın iki neden arasında görülmektedir. "İstenen bölüm için giriş puanlarının yetersizliği" nedenini, kütüphaneciliği seçen İstanbul Üniversitesi mezunlarının %34,9u halbuki Ankara Üniversitesi mezunlarının ancak %20,7si göstermiştir. Toplam mezunların 2. sırada gösterdikleri "sevdiği bir kütüphanecinin etkisi" nedeni de, Ankara Üniversitesi mezunlarının %23,2si ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının ancak %9,6sı tarafından işaretlenmiştir.

19b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

19b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05, SD = 6, \chi_T^2 = 12,5916; \chi_{HC}^2 = 10,5722.$ Nedenlere ayrı ayrı bakıldığı zaman da, ancak "aile isteği" nedeniyle kütüphaneciliği seçen

erkek ve kadın mezunlar arasında anlamlı bir ayrılık belirlemektedir. Erkeklerin ancak %1,2'si bu nedeni gösterirken, kadınların %7,0'si bu nedeni işaretlemişlerdir.

"Bulgular" kısmında "olumlu" ve "olumsuz" olarak nitelendirilen kütüphaneciliği seçme nedenleri düşünülürse, Ankara Üniversitesi mezunlarının en büyük grubu "sevdikleri kütüphanecinin etkisiyle" (olumlu) halbuki İstanbul Üniversitesi mezunlarının en çoğu "istedikleri bölüm için puanların yetersizliğinden" (olumsuz) kütüphaneciliği seçtikleri, genel olarak ta her iki kürsü arasında anlamlı bir olumlu-olumsuz ayrılığın olması beklenebilir. Ancak, hesaplanan khi kare değerinden görülmektedir ki, "olumlu-olumsuz" seçme nedenleri açısından, sözü geçen iki kürsü arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 1,9876$.

Erkek ve kadın mezunlar arasında da "olumlu-olumsuz" seçme nedenleri açısından anlamlı bir ayrılık yoktur: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,7177$.

20a. ve 20b. denenceler, Tablo 3-21deki verilere göre değerlendirilmektedir.

20a. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

20a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,4877$; $\chi_{HK}^2 = 0,7656$.

20b. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

20b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,4877$; $\chi_{HC}^2 = 2,5040$.

Olumlu ve olumsuz seçme nedenleri açısından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında anlamlı bir ayrılığın olmadığı gibi ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0803$), erkek ve kadın mezunlar arasında da anlamlı bir ayrılık yoktur ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,6197$).

Halen yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-22, 3-22a ve 3-22b'de sıralanmaktadır.

21a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının bu dalı seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

21a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 1,5963$.

21b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini bildiren erkek ve kadın mezunların bu dalı seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

21b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = 4,5905$.

Olumlu ve olumsuz olarak nitelendirilen seçme nedenleri açısından da, ne Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında, ne de erkek-kadın mezunlar arasında ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,2213$; $\chi_{HC}^2 = ,5658$) anlamlı bir ayrılık bulunmaktadır.

Tablo 3-23, 3-23a ve 3-23b'de, lise yıllarında kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih eden mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri verilmektedir.

22a. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını düşünen Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını düşünen Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır, ve 22a. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 13,8033$.

Bütün mezunların seçme nedenleri dağılımında olduğu gibi (Tablo 3-20), ilk 2 sırada gelen nedenler, lisede kütüphaneciliği tercih etmeyen Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları tarafından anlamlı bir ayrılıkla işaretlenmiştir. Ankara Üniversitesi mezunlarının %22,9u, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %39,2si, istedikleri bölüm için gerekli

puanlara sahip olmadıkları için kütüphaneciliği seçmişlerdir. Ankara Üniversitesi mezunlarının da %23,81 sevindikleri bir kütüphanecinin etkisiyle kütüphaneciliği seçmiş iken, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ancak %9,51 bu nedeni göstermişlerdir.

22b. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını düşünen erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

22b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = 11,2369$. Nedenlerin teker teker ele alındığında ise, "aile isteği" ile kütüphaneciliği seçen erkeklerin yüzdesi (%1,3) ve kadınların yüzdesi (%7,6) arasında anlamlı bir ayrılık mevcuttur.

Olumlu-olumsuz seçme nedenleri açısından ise ne kürsüler arasında ne cinsiyetler arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 2,5860$; $\chi_{HC}^2 = ,0734$.

23a. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih edeceklerini bildiren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir dalı tercih eden mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri Tablo 3-24, 3-24a ve 3-24b'de gösterilmiştir. 23a.

denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 8,3696$. Ancak, "sevdiği bir kütüphanecinin etkisiyle" kütüphaneciliği seçen Ankara Üniversitesi mezunlarının yüzdesi (%23,4) ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının yüzdesi (%8,6) arasında anlamlı bir ayrılığın olduğu anlaşılmaktadır.

23b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliğin yerine başka bir yüksek öğrenim dalını tercih edeceklerini bildiren erkek ve kadın mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

23b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = 6,7705$.

Olumlu-olumsuz seçme nedenleri açısından da ne ayrı kürsü mezunları, ne de erkek-kadın mezunlar arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 1,2881$; $\chi_{HC}^2 = ,8524$.

Kürsülerarası ve cinsiyetlerarası karşılaştırma yapıldığında, görülmektedir ki Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları ve erkek ve kadın mezunlar arasında, kütüphaneciliği seçme nedenleri açısından anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır. Yalnız lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih etmeyen Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında bir ayrılık belirtilmiştir.

Acaba, tercih ettikleri yüksek öğrenim dalı kütüphanecilik olan ve olmayan mezunların kütüphaneciliği seçme nedenlerinin dağılımları da birbirine benzemekte midir?

24a. Denence. Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Lise yıllarında iken yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-21 ve 3-23te verilmiştir.

Lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların kütüphaneciliği seçme nedenlerinin dağılımları arasında aslında bir ayrılık mevcuttur, ve 24a. denence hem $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde ($SD = 6, \chi_T^2 = 12,5916$) hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde ($SD = 6, \chi_T^2 = 16,7496$) reddedilmektedir: $\chi_H^2 = 167,9262$.

24b. Denence. Kütüphanecilik Kürsüsüne kaydoldukları anda şimdiki tecrübelerine sahip olsalardı, yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edeceklerini ve etmeyeceklerini bildiren mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların sayıları ve yüzdeleri Tablo 3-22 ve 3-24te verilmiştir.

Anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında bir ayrılık mevcuttur, ve 24b. denence hem $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde ($SD = 6, \chi_T^2 = 12,5916$) hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde ($SD = 6, \chi_T^2 = 16,7496$) reddedilmektedir: $\chi_H^2 = 31,0045$.

Seçme nedenlerine ayrı ayrı bakıldığında da, her iki mezun grubu (kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyenler) için her iki zamanda (lisede ve anket sırasında) arasında anlamlı ayrılıklar görülmektedir.

Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezunların %86,0'si olumlu, ve yalnız %4,7'si olumsuz sayılan seçme nedenleri göstermişlerdir. Lise yıllarında başka bir yüksek öğrenim dalını tercih edenlerin ise, %27,8'i olumlu ve %53,7'si olumsuz seçme nedenlerini şaretlemiştir.

Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden ve etmeyen mezunlar arasında daha az bir ayrılık görülmüş ise de, aslında yine anlamlıdır. Kütüphaneciliği tercih edenlerin %46,4ü, etmeyenlerin %27,8'i olumlu seçme nedenleri gösterirken, kütüphaneciliği tercih edenlerin %34,8'i ve etmeyenlerin %55,2'si olumsuz nedenleri göstermişlerdir.

IV.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmasının Etkisi. Ankete katılan ve yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların sayıları, Tablo 3-25te gösterilmektedir.

25a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan Ankara Üniversitesi mezunları oranı, İstanbul Üniversitesi mezunları oranından aslında anlamlı bir düzeyde yüksek olduğunu ve 25a. denencenin reddedilmesi gerektiğini, hesaplanan khi kare değeri göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 4,2664$.

Ancak, yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve anketin bu bölümüne cevap veren mezunların, yakınları kütüphaneci olduğu için midir, kendilerinin de kütüphaneci oldukları, veya kendilerinin kütüphaneciliği seçtikleri için midir daha sonra yakınlarının kütüphaneci olduğu açıkça belirtilmiş değildir.

25b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

25b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,0387$.

26a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

26a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0079$.

26b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

26b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,1944$.

26c. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların, lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edenlerinin oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunlar oranı, yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan ve lise yıllarında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunlar oranından aslında anlamlı bir düzeyde yüksektir, ve 26c. denence reddedilmelidir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 4,2384$.

Burada düşünülebilir ki, lisede kütüphaneciliği tercih edenler, kütüphaneci olan yakınları tarafından etkilenmiş olabilirler. Tablo 3-26 ve 3-26a'dan görülmektedir ki, yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve lisede kütüphaneciliği tercih eden mezunlar arasında, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve tüm Türkiye için kadınların oranları erkeklerinkinden daha yüksektir. Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan ve lisede kütüphaneciliği tercih eden mezunlardan, İstanbul Üniversitesi erkek mezunlarının yüzdesi %13,8dir. Buna karşı, İstanbul Üniversitesi kadın mezunlarının %6,7dir.

27a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

27a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,6134$.

27b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve şimdiki tecrübeleriyle yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

27b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 1,1251$.

27c. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların, anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların oranı, yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan ve anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden mezunların oranından aslında anlamlı bir düzeyde yüksek olduğunu hesaplanan khi kare değeri göstermektedir, ve 27c. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 6,3597$. Khi kare değerlerini veren tablolardan anlaşıl- maktadır ki, $\alpha = 0,025$ anlamlılık düzeyinde de ($\chi_T^2 = 5,0239$) sözü geçen iki mezun grubu arasındaki ayrılığın bir rastlan- tıya bağlanması olanağı yoktur.

Tablo 3-27den görülmektedir ki, yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunlardan, her grupta kadınların oranları erkeklerin- kinden daha yüksektir. Yakınları arasında kütüphaneci bulun- mayan ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunlar- dan ise (Tablo 3-27a), kadınların oranı yalnız İstanbul Üni- versitesi mezunları arasında daha yüksektir. Hem Ankara Üniversitesi mezun grubu hem Türkiye mezun kitlesinde, yakın- ları arasında kütüphaneci bulunmayan ve anket sırasında kü- tüphaneciliği tercih etmekte olan erkeklerin oranı kadınlara göre daha yüksektir.

Tüm mezunlar kitlesinin incelendiğinde, her mezun grubunda, anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerin oranının lise yıllarında bu mesleği tercih edenlerin oranından daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 3-11 ve 3-12). Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan İstanbul Üniversitesi erkek mezunlarından ise, lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerin yüzdesinin 13,8 ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerin yüzdesinin 11,1'e düştüğü dikkati çeken bir husustur.

28a. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

28a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 2,0739$.

28b. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan erkek ve kadın mezunların yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

28b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = 6,2214$.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri Tablo 3-28, 3-28a ve 3-28b'de gösterilmektedir.

28c. Denence. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

28c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 11,2696$.

Seçme nedenlerinin ayrı ayrı incelendiğinde ise, yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunlar arasında bazı ayrılıklar belirtilmektedir. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların %31,11, bulunmayan mezunların ise ancak %18,11 sevdikleri bir kütüphanecinin etkisiyle mesleklerini seçtiklerini söylemektedir. Bu iki grup arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 5,3233$.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların %13,3ü, istedikleri yüksek öğrenim için puanların yetersiz olduğundan kütüphaneciliği seçtiklerini belirtmektedir. Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezunların ise %25,6sı aynı seçme nedenini işaretlemişlerdir. Sözü geçen iki grup arasında belirtilen ayrılığın aslında anlamlı olduğunu hesaplanan khi kare değeri göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 4,1400$.

Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri Tablo 3-29, 3-29a ve 3-29b'de gösterilmektedir.

IV.2. Çalışmayan Mezunlar. Anket sırasında çalışan fakat kürsüyü bitirdikten sonra herhangi bir devrede çalışmamış olan mezunlar Tablo 3-30da gösterilmektedir.

29a. Denence: Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

29a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0431$.

29b. Denence. Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan kadın mezunların oranı, erkeklerinkinin 2 katıdır ve aslında anlamlı bir düzeyde yüksek olduğunu ve 29b. denencenin reddedilmesinin gerektiğini hesaplanan khi kare değeri göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 7,8014$. Her iki mezun grubunun çalışma tecrübeleri ayrıca, $\alpha = 0,01$ anlamlılık düzeyinde ($\chi_T^2 = 6,6349$) ayrıdır.

Hiç çalışmamış olan mezunların hepsi kadın olduğu gibi, iş hayatlarında çalışmalarına ara vermiş olan mezunların büyük bir yüzdesinin kadın olması doğal karşılanmaktadır.

30a. Denence. Herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalışmayış nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

30a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 8$, $\chi_T^2 = 15,5073$; $\chi_{HK}^2 = 4,6116$.

30b. Denence. Herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olan erkek ve kadın mezunların çalışmayış nedenleri dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

30b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 8$, $\chi_T^2 = 15,5073$; $\chi_{HC}^2 = 14,7196$. Hesaplanan khi kare değerinin,

kritik değere yakın olması dikkati çekmekle beraber, nedenler ayrı ayrı incelendiğinde anlaşılmaktadır ki, erkek ve kadın mezunların çalışmayış nedenleri arasında, aslında yalnız "çocuk büyüme" nedeni için anlamlı bir ayrılık görülmektedir ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 5,5793$).

Herhangi bir zaman aralığında çalışmamış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalışmayış nedenleri Tablo 3-31, 3-31a ve 3-31b'de sayısal olarak gösterilmektedir.

IV.3. Mezunların Çalışmaları. Kütüphanecilik Kürsüsünü bitirdikten sonra herhangi bir zaman aralığında çalışmış olan mezunlar, yaptıkları işlere göre üç ayrı grup halinde ele alınmaktadır. İlk grubu, kütüphanecilik mezunu olmalarına rağmen, fakülteyi bitirdikten sonra mesleklerinin dışında çalışmış olanlar oluşturmaktadırlar. İkinci grup, hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlardan ve üçüncü grup ise kütüphanecilik alanında çalışan mezunlardan meydana gelmektedir.

IV.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları. Kütüphanecilik öğrenimini tamamladıktan sonra, mezunların bu mesleğin dışındaki çalışmalarının isteyerek mi olduğu, yoksa kendi mesleklerinde iş bulamadıkları için mi olduğu incelenmiştir.

İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların ilk işlerine başlamadan önce kütüphanecilik alanında iş arama durumları Tablo 3-32 ve 3-32a ve b'de gösterilmektedir.

31a. Denence. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

31a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0019$.

31b. Denence. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

31b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,0019$.

32a. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

32a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HK}^2 = 3,0297$.

32b. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkek ve kadın mezunların kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

32b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0715$; $\chi_{HC}^2 = 3,0297$.

Buldukları işi, maaş uygunsuzluğundan beğenmediklerini belirten mezunların yalnız Ankara Üniversitesi mezun grubundan olduklarına rağmen, kendilerinin ve İstanbul Üniversitesi mezunları oranı arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

33a. Denence. Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların, o işlerine başlarken kütüphanecilik alanında iş arama durumları Tablo 3-33, 3-33a ve 3-33b'de gösterilmektedir.

33a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = ,0898$.

33b. Denence. Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan ve kütüphanecilik alanında iş aramayan erkek ve kadın mezunları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

33b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,0912$.

34a. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

34a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HK}^2 = 6,6707$.

Ankara Üniversitesi mezunlarından hiçbirinin "başka"

nedenler yüzünden, kütüphanecilikte bulduğu işi beğenmediklerini işaretlemediklerine karşı, 3 İstanbul Üniversitesi mezunu (%27,3) bu cevabı işaretlemişlerdir ve her iki kürsünün mezunları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 6,0377$.

34b. Denence. Zamanında kütüphanecilik alanında iş aramış olmalarına rağmen, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan erkek ve kadın mezunların kütüphanecilikte çalışmama nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

34b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HC}^2 = 8,4335$. Kütüphanecilik alanında iş aradıkları halde bulamadıklarını belirten 6 kadın mezuna karşı hiçbir erkek bu durumu belirtmemiştir, ve her iki cinsiyet arasında aslında anlamlı bir ayrılık görülmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 4,5116$.

İlk işlerini kütüphanecilik alanı dışında yapan mezunların o işlerinde kazandıkları maaşlar, mezun oldukları üniversiteye göre, ve cinsiyetlerine göre, Tablo 3-34 ve 3-34a'da gösterilmektedir.

35a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik dışında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

35a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HK}^2 = 2,8786$.

35b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik dışında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

35b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HC}^2 = 4,1523$.

Maaşlar incelenirken, alındıkları yıllara da bakmak gerekmektedir. Mezunlardan 378inin (%83,8), mezuniyetten sonraki ilk 6 ay içerisinde ilk işlerine başladıkları bildirildiği için, mezunların büyük bir kısmının mezun oldukları yıl içerisinde işe girdikleri kabul edilebilmektedir. Buna hiç çalışmamış olan 15 kişi (%3,3) eklenirse, 58 mezunun (%12,9) dışında, bütün mezunların ilk işlerine aşağı yukarı mezun oldukları yılda başladıkları tahmin edilebilir.

İlk işini 1958 yılında yapan bir mezunun maaşının, ilk işini 1974 yılında yapan bir mezunun maaşından az olması, dünyadaki ve Türkiye'deki ekonomik gelişmeler bakımından doğaldır. İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların, üniversiteyi bitirme yıllara göre maaş dağılımı Tablo 3-35a-d'de gösterilmiştir.

İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan 86 mezunun hemen hemen yarısı (44 kişi) 1970 yılı sonuna kadar mezun olmuştur. 1970 yılına kadar mezun olan ve ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapanların %56,8i 1000 TL'dan az maaş almışlardır. 1971 yılından itibaren mezun olup ve ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapanların ise %49,9u 1000 TL'dan az para almışlardır. Yeni mezunların ilk işlerinden daha yüksek maaş almaları beklenirken, bu grubun düşük maaş düzeylerinde, eski mezunlardan daha büyük bir oranla mevcut olduğu görülmektedir. 2000 TL'sına kadar maaş alanların dağılımı da şöyledir: 1971 yılından önce mezun olanların %86,3ü; 1971 yılından itibaren mezun olanların %90,4ü.

Daha yüksek maaşlarda hiçbir ayrılık yoktur; veya eski mezunların lehinde az bir ayrılık görülmektedir. Bu durumu şöyle açıklayabilmek mümkün görülmektedir: yeni mezun olanlar daha yakın tarihlerde işe başladıkları için, giriş maaşları da eski mezunların ilk maaşlarına göre daha yüksektir. Eski mezunların da, bir kısmı halen ilk işlerine devam ettikleri için, giriş maaşlarının yerine halen aldıkları maaşları belirtmiş olabilirler. Yani, eski mezunların maaşları, çalıştıkları yılları (kıdemliliklerini) yansıtabilmektedir.

36a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik dışında son yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların o işlerinden aldıkları maaşlar, mezun oldukları üniversiteye göre, ve cinsiyetlerine göre, Tablo 3-36 ve 3-36a'da gösterilmektedir.

36a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$,
 $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HK}^2 = 8,9889$.

Maaş gruplarına ayrı ayrı bakıldığı zaman ise, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan İstanbul Üniversitesi mezunlarının %68,4ünün, Ankara Üniversitesi mezunlarının ancak %28,4ünün, 1001-2000 TL arasında aldıkları görülmektedir.

Hesaplanan khi kare değerinden anlaşılmaktadır ki bu ayrılığın bir rastlantı olabilmesi olanaksızdır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$,

$\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 6,0957$.

Ankara Üniversitesi mezunlarının %62,4ü 2000 TL'dan fazla alırken, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ancak %21,1i

2000 TL'dan fazla olan bir maaş almaktadırlar. Daha önce söz edildiği gibi, bu farklı durum, Ankara Üniversitesi mezunlarının daha uzun yıllar çalıştıklarından doğmuş olabilir. Tablo 3-37a ve 3-37b'den anlaşılmaktadır ki, 4000 TL'dan fazla alan 12 Ankara Üniversitesi mezunun hepsi 1968'den önce mezun olmuştur, halbuki İstanbul Üniversitesi ancak 1968 yılında ilk mezunlarını vermeye başlamıştır.

36b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik dışında son yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

36b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HC}^2 = 3,5812$. Maaş gruplarına ayrı ayrı bakıldığı zamanda herhangi anlamlı bir ayrılık görülmemektedir.

Kütüphanecilik dışı işlerinden ayrılmış olan ve ayrılış nedenlerini belirten 62 mezunun durumları Tablo 3-38 ve 3-38a'da görülmektedir.

37a. Denence. Kütüphanecilik dışında çalışmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının bu işlerden ayrılma nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

37a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HK}^2 = 6,4154$.

Ayrılma nedenlerinin ayrı ayrı incelendiği zaman ise, "başka" nedeni işaretleyen İstanbul Üniversitesi mezunlarının %75,0i, Ankara Üniversitesi mezunlarının yalnız %22,2si olduğu dikkati çekmektedir ve her iki mezun grubu oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 5,1044$. İstanbul Üniver-

sitesi mezunlarından yalnız 8i bu tablolara girdikleri için ve bunlardan 4 erkeğin, yani İstanbul Üniversitesi mezunlarının %50,0si, yedek subaylığını yapmak için ve 2 kadının (%25,0) çocuklarına büyütmek için işinden ayrıldığı anlaşıldığında, %75 oranı ilk bakışta şaşırtıcı kadar değildir.

37b. Denence. Kütüphanecilik dışında çalışmış olan erkek ve kadın mezunların bu işlerden ayrılma nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Kütüphanecilik dışında çalışmış olan erkek ve kadın mezunların bu işlerden ayrılma nedenlerinin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\chi_{HC}^2 = 11,4484$, ve 37b. denence reddedilmektedir.

Ancak, ayrılma nedenlerinin ayrı ayrı incelendiğinde aralarında tek "başka" nedeni işaretleyen erkek ve kadın mezun oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık ortaya çıkmaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 8,3058$. Erkeklerin %51,7sinin, kadınların ise yalnız %9,1inin "başka" nedeni işaretlemeleri yine erkeklerin "yedek subaylık" yapma nedeninden ortaya çıkmaktadır.

IV.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilikte Hem Kütüphanecilik Dışında Çalışmaları. Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışan mezunların durumları, mezun oldukları üniversiteye ve cinsiyetlerine göre sırasıyla Tablo 3-39 ve 3-39a'da gösterilmektedir.

38a. Denence. İlk işini kütüphanecilik alanında ve son işini kütüphanecilik dışında yapmış olan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları, oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

38a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 1,5267$.

38b. Denence. İlk işini kütüphanecilik alanında ve son işini kütüphanecilik dışında yapmış olan erkek ve kadın mezunlar oranları arasında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

38b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = ,1948$.

Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların yaptıkları bu işlerin sırası açısından gerek kürsüler arasında gerekse cinsiyetler arasında anlamlı bir ayrılık yoktur. Hem Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun gruplarının hem de erkek ve kadın mezun gruplarının yarısından fazlası, ilk önce kütüphanecilik alanında çalışmış ve daha sonra mesleklerini bırakıp çalışmalarına kütüphanecilik dışında bir alanda devam etmişlerdir.

IV.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Çalışmaları.

Mezunların kendi mesleklerindeki çalışmalarında 5 ayrı faktör incelenmiştir: (1) maaşlar; (2) yaptıkları işler; (3) yaptıkları işlerde kütüphanecilik mezunu olmalarının yararını görüp görmemeleri ve o işlerde yükselme olanakları; (4) iş arkadaşları; (5) amirleri.

IV.3.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Aldıkları Maaşlar.

Mezunların kütüphanecilik alanında aldıkları maaşlar, bu kısımda bitirdikleri Üniversite, cinsiyetleri, ve çalıştıkları kütüphane türlerine göre incelenmektedir. Yeni mezunların maaşları, daha uzun zamandan beri çalışmış olan mezun-

ların maaşları ile de karşılaştırılmaktadır. Ayrıca, mezunların kütüphanecilik alanında aldıkları maaşlar, IV.3.1. no'lu bölümde tartışılan kütüphanecilik dışı maaşlarla da karşılaştırılmaktadır.

Mezunların kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaşlar Tablo 3-40, 3-40a ve 3-40b'de gösterilmektedir.

39a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

39a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 4,8228$.

39b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

39b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = ,6098$.

39c. Denence. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların ilk işlerinden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

39c. denence için hesaplanan khi kare değeri $\chi_H^2 = 50,1351$. $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde, $SD = 30$ için $\chi_T^2 = 43,8$ ve $SD = 40$ için $\chi_T^2 = 55,8$. 39c. denence için $SD = 36$ göz önünde tutulursa, χ_H^2 değerinin, kritik değere çok yakın olduğu dikkati çekmektedir; ve denencenin kabul edilmesinin gerektiği anlaşılmaktadır.

Millî Kütüphanede ve özel kütüphanelerde çalışan

mezunların maaşlarının incelendiğinde, anlamlı ayrılıklar görülmektedir. İlk işlerini Millî Kütüphanede yapan mezunların maaş dağılımı için hesaplanan khi kare değerinden anlaşılmaktadır ki, sözü geçen dağılımı bir rastlantıya bağlamak olanak dışıdır ($\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 26,7005$); zira bu değer yalnız $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde değil, $\alpha = 0,005$ için de kritik khi kare değerinden büyüktür ($\chi_T^2 = 18,5476$).

İlk işlerini özel kütüphanelerde yapan mezunların maaş dağılımı için hesaplanan khi kare değeri, $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde kritik khi kare değerinden büyüktür: $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 13,1899$.

İlk işlerini Millî Kütüphanede yapan mezunların %57,7sinin 500 TL'dan az ve %11,5inin 500-1000 TL arasında almaları, yani %69,2sinin 1000 TL'dan az maaş almaları, ve özel kütüphanelerde çalışan mezunların da %56,2sinin 1000 TL'dan az maaş almaları, Millî Kütüphane ve özel kütüphanelerde çalışan mezunların büyük bir oranının eline oldukça düşük maaşlar geçtiğini göstermektedir.

Kütüphane türlerine göre incelenecek olursa, görülmektedir ki, "500 TL'dan az" maaş alanlar grubu hariç tutulduğunda, Tablo 3-40b'deki maaşların dağılımları için hesaplanan khi kare değerleri kritik khi kare değerinden azdır. Bu demektir ki, çeşitli düzeylerde olan maaşları alan mezunların her kütüphane türündeki dağılımı olağan dışı değildir.

Millî Kütüphanede ve özel kütüphanelerde çalışan ve "500 TL'dan az" maaş alan mezunların yüzdelerinin yüksek

olması, bu maaş grubunun dağılımına olağan dışı yapmaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 27,8450$. Hatta, $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde bile 500 TL'dan az alan mezunların kütüphane türleri arasındaki dağılımı normal bir dağılıma uymamaktadır ($\chi_T^2 = 18,5476$).

35b. denencedeki tartışmada açıklandığı gibi, mezunların %87,1inin mezun oldukları yılın içinde işe başladıkları kabul edilebilmektedir. Tablo 3-40c'de görüldüğü gibi, kütüphanecilik alanında çalışan 333 mezunun aşağı yukarı yarısı ilk işlerine 1958-1968 yılları arasında başlamışlardır. Bunlardan 44ü (%28,8) 500 TL'dan az, ve 75i (%49,0) 500-1000 TL arasında maaş almışlardır. 1968 yılından sonra mezun olan 180 kişinin %8,3ü (15 kişi) 500 TL'dan az ve %26,7si (48 mezun) 500-1000 TL arasında almışlardır. Yani, eski mezunlardan %77,8i, yeni mezunlardan ise %35,0i 1000 TL'dan az maaş almışlardır.

1000-2000 TL arasında alan eski mezunların yüzdesi de %16,3 iken (25 kişi), yeni mezunları %62,2dir (112 kişi). Ancak, daha yüksek maaş gruplarında eski mezunların oranı daha yüksektir: 2001-3000 TL alan 5 eski mezun (%3,3) ve 5 yeni mezun (%2,8) vardır; 3000 TL'dan daha yüksek maaş alan 4 mezunun hepsi de üniversiteyi 1958-1968 yılları arasında bitirmişlerdir.

İlk işlerinde eski mezunların daha yüksek maaş almaları şu şekilde açıklanabilir: eski mezunlardan bazıları ilk işlerini yurt dışında yaparak, Türkiye'ye göre daha yüksek maaş almışlardır; eski mezunların diğer bir kısmı anket sırasında yine o ilk işlerine devam ettikleri için, giriş maaşlarının yerine o sırada aldıkları maaşları belirtmişlerdir.

Mezunların son yaptıkları kütüphanecilik alanındaki işlerden aldıkları maaşlar, Tablo 3-41, 3-41a ve 3-41b'de gösterilmektedir.

40a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında son yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

40a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 =$

14,0671; $\chi_{HK}^2 = 8,7756$.

40b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında son yaptıkları işlerden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

40b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 =$

14,0671; $\chi_{HC}^2 = 5,1919$.

40c. Denence. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların son işlerinden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Hesaplanan khi kare değerine göre, değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların son işlerinden aldıkları maaş dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır, ve 40c. denencenin reddedilmesi gerekmektedir: $\alpha = 0,05$, $\chi_H^2 = 68,6097$, $SD = 42$. Bu anlamlılık düzeyinde, $SD = 50$ için $\chi_T^2 = 67,5$, ve böylece, $SD = 42$ için hesaplanan khi kare değerinin kritik değerinden fazla olduğu açıktır. Maaş grupları ayrı ayrı incelendiğinde, 1000-2000 TL, 2001-3000 TL ve 5001-6000 TL'lik grupların kütüphane türlerine göre mezunlar arasındaki dağılımları olağan bir dağılıma uymamaktadır. Dört tür kütüphanede (Üniversite/araştırma, çocuk, halk ve Milli) çalışan

mezunların %70'i ve daha fazlası 1000-2000 TL maaş alırken, diğer 3 kütüphane türünde çalışan mezunların ancak yarısından azı bu maaşı almaktadır ($\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 18,3527$). 2001-3000 TL maaş alan ve halk kütüphanelerinde çalışan mezun sayısının (5 kişi) normal dağılıma göre az ve özel kütüphanelerde çalışan mezun sayısı (40 kişi) normal dağılıma göre çok fazla olmaları, bu maaş grubunun dağılımını da olağan bir dağılımdan ayırmaktadır ($\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 16,1432$). 5001-6000 TL maaş arasında alan mezunların sayısı ancak 5 iken, bunlardan 3'ünün "başka" kütüphanelerde çalışmaları da bu maaşı alan mezunların kütüphane türleri arası dağılımını normal dağılımdan farklı kılmaktadır ($\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 16,1333$).

Kütüphane türleri açısından ("başka" kütüphaneler hariç tutulursa) her türde çalışan mezunların oranları aldıkları maaşlara göre normal bir dağılım göstermektedir. "Başka" kütüphanelerdeki maaş dağılımı farklı görülmektedir: 1000-2000 TL maaş alan yalnız 1 mezunun bulunması, ve 3'er mezunun yüksek sayılabilen 4001-5000 TL ve 5001-6000 TL arasında maaş almaları bu durumu yaratmaktadır ($\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_H^2 = 34,8865$).

Üniversiteyi 1958-1968 yılları arasında bitiren 143 mezunun ve 1969 yılından Haziran 1974'e kadar bitiren 173 mezunun son kütüphanecilik maaşları karşılaştırıldığında, eski mezunların daha yüksek maaşlar aldıkları görülmektedir. 1968 yılına kadar mezun olanların %42,6'sı ve sonraki yıllarda mezun olanların %80,9'u 2000 TL'dan az maaş almaktadırlar.

3000 TL'dan az maaş alan eski mezunların yüzdesi %76,9 ve yeni mezunlarınkı %97,1dir. O halde 1958-1968 yılları arasında mezun olanların %23,1i, yeni mezunların ise yalnız %2,9u 3000 TL'dan fazla bir maaş almaktadırlar. Hesaplanan khi kare değeri, eski ve yeni mezunların maaş dağılımlarının arasındaki ayrılığın aslında anlamlı bir düzeyde olduğunu belirtmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_H^2 = 58,6073$. Bu ayrılık $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde bile geçerlidir: $\chi_T^2 = 20,2777$). Maaş gruplarına ayrı ayrı bakıldığında görülmektedir ki 1000-2000 TL, 2001-3000 TL, 3001-4000 TL, ve 4001-5000 TL maaş alan mezun gruplarının oranları normal bir dağılıma uymamaktadır.

Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları son çalışmalardan aldıkları maaşların, ilk çalışmalardan aldıkları maaşlara göre yüksek olduğu görülmüştür. Üniversiteyi bitirme yıllarına göre de, ilk işlerinden yeni mezunların daha yüksek maaşlar aldıkları, fakat son işlerinden eski mezunların daha fazla maaş aldıkları ortaya çıkmıştır.

Kütüphanecilik alanı dışındaki çalışmalardan elde edilen maaşlarla (35. ve 36. bulgular), kütüphanecilik alanında elde edilen maaşların karşılaştırılması ilginç sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Tablo 3-34teki ilk kütüphanecilik dışı maaşların dağılımı ile Tablo 3-40taki ilk kütüphanecilik alanındaki maaşların dağılımları karşılaştırıldığında aslında anlamlı bir ayrılığın bulunmadığı görülmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_H^2 = 10,2232$.

Ancak kütüphanecilik alanı dışındaki işlerden 3001-4000 TL arasında alan mezunların oranının, kütüphanecilik alanında çalışan ve bu büyüklükte bir maaş alan mezunların oranına

göre anlamlı bir düzeyde yüksek olduğu görülmektedir:

$$\alpha = 0,05, SD = 1, \chi_T^2 = 3,8415; \chi_H^2 = 8,5804.$$

Tablo 3-36da verilen son kütüphanecilik alanı dışı maaşlar ve Tablo 3-41de verilen son kütüphanecilik alanındaki maaşlar incelendiğinde ise, her iki dağılımın arasında aslında anlamlı bir ayrılığın bulunduğu görülmektedir: $\alpha = 0,05, SD = 7, \chi_T^2 = 14,0671; \chi_H^2 = 38,0884$. Kütüphanecilik alanında çalışan mezunların %63,6'sı kütüphanecilik alanı dışında çalışan mezunların ise %44,8'i 2000 TL'dan az bir maaş almaktadırlar. 2001-3000 TL arasında alan kütüphanecilik alanında çalışan mezunların oranı (%24,4) ile kütüphanecilik alanı dışında çalışanların oranı (%28,0) arasındaki ayrılık az olmakla beraber, 3000 TL'dan fazla alan mezunlar için bu oranlar daha büyük bir ayrılık göstermektedir: kütüphanecilik alanında çalışanların %12,0'si, kütüphanecilik dışında çalışanların %27,2'si 3000 TL'dan fazla maaş almaktadırlar.

IV.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları

İşler. Kütüphanecilik alanında yapılan çalışmalar iki açıdan ele alınmaktadır. İlk olarak mezunların çalıştıkları kütüphane türleri incelenmekte ve daha sonra yaptıkları kütüphanecilik içi işler ele alınmaktadır.

Mezunların çalıştıkları kütüphane türleri olarak hem tercih ettikleri kütüphane türleri hem de gerçekte çalıştıkları kütüphane türleri araştırılmıştır. Tercih ettikleri kütüphane türleri Tablo 3-42 ve 3-42a'da gösterilmektedir.

41a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalışmayı tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

41a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HK}^2 = 5,9173$.

41b. Denence. Erkek ve kadın mezunların çalışmayı tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Erkek ve kadın mezunların çalışmayı tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılığın olduğunu ve 42b. denencenin reddedilmesi gerektiğini, hesaplanan khi kare değeri açıkça ortaya koymaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HC}^2 = 46,7925$. Hatta, $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de 42b. denence reddedilmektedir ($\chi_T^2 = 20,2777$).

Erkeklerin tercihleri incelendiğinde, halk kütüphanelerini tercih eden 50 ve okul kütüphanelerini tercih eden 6 erkek vardır, ve bu sayıların normal bir dağılımdan beklenilen sayılardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunu, halk kütüphanelerini tercih eden erkekler için hesaplanan khi kare değeri ($\chi_H^2 = 13,5593$) ve okul kütüphanelerini tercih edenler için de ($\chi_H^2 = 4,9500$) göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$.

Halk kütüphanelerini tercih eden 32 kadının oranı ise normal dağılımdan beklenen orandan anlamlı bir düzeyde düşüktür ($\chi_H^2 = 7,6190$). Erkeklerin ve kadınların tercihleri arasındaki ayrılık, üniversite/araştırma, halk, okul ve özel kütüphaneleri tercih oranlarında görülmektedir. Üniversite/araştırma ve özel kütüphaneleri tercih eden erkeklerin

oranı, kadınlarinkine göre daha düşükken, diğer 2 tür kütüphane türünü tercih eden erkeklerin oranı, kadınlarinkine göre daha yüksektir.

1958-1961 yıllarında mezun olanların kürsüye kaydedildikleri anda tercih ettikleri kütüphane türleri ile ankete cevap veren mezunların tercih ettikleri kütüphane türleri karşılaştırılırsa (bkz. Tablo 2-1), görülmektedir ki, 1974 yılında birinci sırada tercih edilen üniversite kütüphaneleri, 1958-1961 yılları arasında ancak dördüncü sırada yer almıştır. İkinci sırada gelen halk kütüphaneleri ise, daha önce ilk sırada, çocuk kütüphaneleri ile beraber yer almıştı. Özel kütüphaneler, tüm mezunların anket sırasındaki üçüncü sırada gelen kütüphane türü olduğuna rağmen, ilk yıllardaki öğrencilerin hiçbirinin çalışmak için tercih etmediği bir kütüphane türü olarak görülmektedir.

Mezunların kütüphanecilik alanında ilk yaptıkları işlerin buldukları kütüphane türleri Tablo 3-43 ve 3-43a'da gösterilmektedir.

42a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Hesaplanan khi kare değeri 42a. denencenin reddedilmesi gerektiğini açıkça göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 34,5166$. $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalıştıkları ilk kütüphane türleri arasında anlamlı bir ayrılık vardır ($\chi_T^2 = 18,5476$). Kütüphane türlerine ayrı ayrı bakıldığında, bu anlamlı ayrılığın

halk kütüphanelerinde ve Millî Kütüphanede çalışan Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının oranları arasındaki ayrılıktan ortaya çıktığı görülmektedir. Kütüphanecilikte çalışan Ankara Üniversitesi mezunlarının %16,0'sı ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %48,5'i ilk işlerini halk kütüphanelerinde yapmışlardır ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 23,4766$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 7,87944$). İlk işleri olarak, Millî Kütüphanede 27 Ankara Üniversitesi mezununun (%10,1) çalıştığı halde, hiçbir İstanbul Üniversitesi mezunu çalışmamıştır ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 5,4090$).

42b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Bu denencenin reddedilmesi gerektiğini hesaplanan khi kare değeri ortaya koymaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = 38,4000$). Hatta $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de ($\chi_T^2 = 18,5476$) kütüphanecilikte çalışan erkek ve kadın mezunların ilk çalıştıkları kütüphane türleri arasında anlamlı bir ayrılık vardır. Kütüphane türü olarak, halk ($\chi_{HC}^2 = 16,4782$), okul ($\chi_{HC}^2 = 5,5040$), ve özel ($\chi_{HC}^2 = 11,8220$) kütüphanelerde cinsiyetlerarası anlamlı ayrılıklar bulunmaktadır. Halk kütüphanelerinde erkeklerin %37,4ü, kadınların ise yalnız %14,6's çalışmaktadırlar. Okul kütüphanelerinde erkeklerin %7,0'si çalışırken, kadınlar için oran yalnız %1,4'tür. Özel kütüphanelerdeki kadınların oranı erkeklere göre daha büyüktür: kadınların %34,2'si, erkeklerin ise yalnız %13,0ü bu tür kütüphanede çalışmaktadır.

Mezunların tercih ettikleri kütüphane türleri ve ilk işlerinin o kütüphane türünde bulunup bulunmaması Tablo 3-43b ve 3-43c'de gösterilmektedir.

42c. Denence. Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları ilk işlerin bulunduğu kütüphane türü ile tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

42c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_H^2 = 10,9455$. Tercih ettikleri kütüphanelerde çalışan mezunların kütüphane türleri arasındaki dağılımı normal bir dağılıma uymaktadır. Kütüphane türleri ayrı ayrı ele alındığında görülmektedir ki çocuk kütüphanelerini tercih eden ve o tür kütüphanelerde çalışan mezunlar arasında aslında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 9,6236$. Çocuk kütüphanelerinde çalışmak isteyen 19 mezundan hiçbiri, ilk kütüphanecilik işini o tür kütüphanede yapmamıştır.

Mezunların kütüphanecilik alanında son yaptıkları işlerin buldukları kütüphane türleri Tablo 3-44 ve 3-44a'da gösterilmektedir.

43a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik alanında yaptıkları son işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

İlk çalıştıkları kütüphane türleri için geçerli olduğu gibi, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının son çalıştıkları kütüphane türlerinin dağılımları arasındaki ayrılığı bir rastlantıya bağlamak olanak dışıdır ve 43a. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HK}^2 = 41,4474$.

$\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de, bu ayrılık mevcuttur ($\chi_T^2 = 18,5476$).

Kütüphane türlerinin ayrı ayrı incelendiğinde görülmektedir ki, son işlerinde halk ve özel kütüphanelerde çalışan mezunların oranları normal bir dağılımdan ayrıdırlar. Halk kütüphanelerinde çalışan Ankara Üniversitesi mezunlarının %14,0ü ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının %44,9u arasında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 25,0013$. Bu ayrılık $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de mevcuttur ($\chi_T^2 = 7,87944$). Özel kütüphanelerde çalışanların oranları da şöyledir: Ankara Üniversitesi mezunlarının %36,6sı, İstanbul Üniversitesi mezunlarının %11,6sı ($\chi_{HK}^2 = 10,2438$) bu tür kütüphanelerde çalışmaktadır.

43b. Denence. Erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları son işlerin yer aldığı kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

Erkek ve kadın mezunların da çalıştıkları son kütüphane türleri arasında anlamlı bir ayrılık vardır, ve 43b. denencenin reddedilmesi gerekmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 6$, $\chi_T^2 = 12,5916$; $\chi_{HC}^2 = 47,9405$. $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde de bu ayrılığın anlamlı olduğu ve bir rastlantıya bağlanamadığı anlaşılmaktadır ($\chi_T^2 = 18,5476$). Mezunların ilk yaptıkları işlerde olduğu gibi, halk ve okul kütüphanelerinde çalışan erkek ve kadın oranları arasında da bir ayrılık mevcuttur. Son işlerini üniversite/araştırma ve "başka" kütüphanelerde yapan erkek ve kadın mezunların oranları arasında da anlamlı bir ayrılık bulunmaktadır.

En önemli ayrılığa, halk kütüphanelerinde çalışan

erkeklerin oranı (%35,4) ile kadınların oranı (%11,3) arasında rastlanmaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 23,1656$ ($\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 7,87944$). Üniversite/araştırma kütüphanelerinde çalışan erkekler (%20,0) ve kadınlar (%42,0) arasında da anlamlı bir ayrılık görülmektedir: $\chi_{HC}^2 = 11,1780$. Okul ve "başka" kütüphanelerde çalışan erkek ve kadın mezunlar arasındaki ayrılıklar da anlamlıdır ve şöyledir: ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$): okul kütüphaneleri için hesaplanan $\chi_{HC}^2 = 6,6016$; "başka" kütüphaneler için $\chi_{HC}^2 = 4,0126$).

Mezunların tercih ettikleri kütüphane türleri ve son işlerinin o kütüphane türünde bulunup bulunmaması Tablo 3-44b de 3-44c'de gösterilmektedir.

43c. Denence. Mezunların kütüphanecilik alanında yaptıkları son işlerin bulunduğu kütüphane türü ile tercih ettikleri kütüphane türü dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

43c. denence hem $\alpha = 0,05$ hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde reddedilmelidir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 20,2777$; $\chi_H^2 = 21,6846$. Çalıştıkları kütüphane türleri ve tercih ettikleri kütüphane türlerindeki mezunların dağılımları arasındaki ayrılık aslında anlamlıdır. Kütüphane türleri ayrı ayrı incelendiğinde görülmektedir ki, yalnız çocuk kütüphaneleri ve özel kütüphanelerde çalışan mezunların oranları, o tür kütüphaneleri tercih eden mezunların oranlarına göre anlamlı bir düzeyde ayırdır. Çocuk kütüphanelerinde ilk işlerdeki durum aynen mevcuttur; bu tür kütüphaneyi tercih eden 20 mezundan hiçbiri çalışmamaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 11,9194$. Özel kütüphaneleri tercih eden 66

mezundan ise 62'si (%93,9) bu tür kütüphanede çalışmaktadır. Bu olağanüstü yüksek oranı bir rastlantıya bağlamak olanak dışıdır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_H^2 = 8,2773$.

Mezunların yaptıkları ilk kütüphanecilik işleri ve son kütüphanecilik işleri ele alındığında görülmektedir ki, çalıştıkları kütüphane türüne göre, İstanbul Üniversitesi, erkek ve kadın mezun gruplarının dağılımları normal dağılımdan beklenebilenden anlamlı bir düzeyde ayrıdır. Yalnız Ankara Üniversitesi mezunlarının kütüphane türleri arası dağılımları her iki iş zamanında normal bir dağılımdan ayrı değildir.

İlk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunların tercih ettikleri kütüphanelerde bulunma oranları, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunların tercih ettikleri kütüphanelerde bulunma oranlarından daha yüksektir.

Mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler Tablo 3-45 ve 3-45a'da gösterilmektedir.

44a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

44a. denencenin reddedilmesinin gerektiği, hesaplanan khi kare değerinden anlaşılmaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 9$, $\chi_T^2 = 16,9190$; $\chi_{HK}^2 = 20,0893$. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerin dağılımları anlamlı bir düzeyde ayrı olduğu halde, bu işlere ayrı ayrı bakıldığında görülmektedir ki yalnız "müracaat hizmetini" tercih eden Ankara (%23,3) ve İstanbul (%12,6) Üniversiteleri mezunlarının oranları arasında anlamlı bir ayrılık bulunmaktadır:

$\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 9,0673$.

44b. Denence. Erkek ve kadın mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerin dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

44b. denence hem $\alpha = 0,05$, hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_{HC}^2 = 45,2647$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 9$, $\chi_T^2 = 16,9190$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 23,5893$). "Öğretimi", "sürelî yayınları" ve "yönetimi" tercih eden erkek ve kadın mezunların oranları arasında anlamlı ayrılıklar bulunmaktadır. Erkekler, "öğretimi" ve "yönetimi" kadınlardan daha büyük oranlarda tercih etmekte iken, kadınlar "sürelî yayınlar" işlerini erkeklerden daha fazla tercih etmektedirler. Erkek mezunlar grubunun içinde de kütüphanecilik içi işlerinin tercih dağılımı anlamlı bir düzeyde, beklenen normal dağılımdan ayırıcıdır. Burada bu durumu "sürelî yayınları" ve "yönetimi" tercih eden erkeklerin oranları yaratmaktadır.

Mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ve bunlarla meşgul olma olanakları Tablo 3-46a, 3-46b ve 3-46c'de gösterilmektedir.

45a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile meşgulliyet olanakları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

45a. denencenin reddedilmesi hem $\alpha = 0,05$ hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeyinde gerektiği, hesaplanan khi kare değerinden anlaşılmaktadır: $\chi_{HK}^2 = 16,6116$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,48773$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 14,8602$). Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle

meşguliyet olanakları arasında anlamlı bir ayrılık belirtildiği halde, teker teker incelendiğinde tercih ettikleri işlerle "orta" derecede meşgul olabilen mezunlar arasındaki ayrılık, aslında tek anlamlı ayrılığın olduğu görülmektedir (Ankara Üniversitesi mezunlarının %6,6'sı, İstanbul Üniversitesi mezunlarının %14,4ü): $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 12,7484$.

45b. Denence. Erkek ve kadın mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile meşguliyet olanakları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

45b. denence, 45a. denencede olduğu gibi hem $\alpha = 0,05$ hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_{HC}^2 = 29,0389$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,48773$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 14,8602$). Erkek ve kadın mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle meşguliyet olanakları arasındaki ayrılık, "hiç" meşgul olamayan ve "orta" derecede meşgul olabilen mezunlarda ortaya çıkmaktadır: erkeklerin %8,7'si, kadınların ise yalnız %3,0ü tercih ettikleri işlerle hiç meşgul olamaktadır ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 15,5647$); erkeklerin de %11,3ü, kadınların ise yalnız %6,5i tercih ettikleri işlerle "orta" derecede meşgul olabilmektedirler ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 6,9909$).

45c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler ile meşguliyet olanakları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

45c. denencenin reddedilmesi gerektiği; hesaplanan khi kare değerinden anlaşılmaktadır: $\chi_H^2 = 113,0005$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 24$,

$\chi^2_T = 36,4151$; $\alpha = 0,005$, $\chi^2_T = 45,5585$). Kütüphane türlerine bakarak, özel kütüphanelerde çalışan mezunların tercih ettikleri işlerle meşguliyet olanakları, beklenen normal dağılımdan en büyük ayrılığı göstermektedir. "Daima" meşgul olabilen mezunların oranı, bu dereceden daha az meşgul olabilenlerin- kine göre yüksektir. Aynı şekilde, Millî Kütüphanede ve halk kütüphanelerinde çalışan mezunlardan "orta," "az" ve "hiç" meşgul olamayanlarının oranları, "çoğu zaman" ve "daima" meşgul olabilenlerinkine göre yüksektir. Üniversite/araştırma kütüphanelerinde "çoğu zaman" ve "orta," "başka" kütüphanelerde de "çoğu zaman" ve "az" meşgul olabilen mezunların oranları beklenen oranlardan yüksektir.

Tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle "hiç" meşgul olamayan mezunların kütüphane türleri arasındaki dağılımı göstermektedir ki, halk kütüphanelerinde çalışanların oranı beklenen orandan anlamlı bir düzeyde yüksektir. Tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle "orta" derecede meşgul olabilen mezunlardan, Millî Kütüphanede çalışanların oranı yüksek, özel kütüphanelerde çalışanlarınkine ise düşüktür.

Diğer meşguliyet dereceleri dağılımları, beklenen dağılımdan anlamlı bir düzeyde ayrılmamaktadır.

IV.3.3.3. Yaptıkları işlerde Kütüphanecilik Mezunu Olmalarının Yararını Görüp Görmemeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları. Mezunların kütüphanecilik alanında bir işe müracaat ettiklerinde, kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının tercih nedeni olup olmadığı Tablo 3-47 ve 3-47a'da gösterilmektedir.

46a. Denence. Kütüphanecilik alanında bir iş için müracaat ettiklerinde, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmalarının tercih nedeni dereceleri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

46a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 3$, $\chi_T^2 = 7,81473$; $\chi_{HK}^2 = ,2083$.

46b. Denence. Kütüphanecilik alanında bir iş için müracaat ettiklerinde, erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmalarının tercih nedeni dereceleri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

46b. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 3$, $\chi_T^2 = 7,81473$; $\chi_{HC}^2 = 12,1164$. Kütüphanecilik alanında bir işe müracaat ettiklerinde, erkek ve kadın mezunların kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının işe alınmalarındaki tercih nedeni dereceleri arasındaki ayrılık, aslında anlamlıdır ve bu ayrılığı bir rastlantıya bağlamak olanak dışıdır. Kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının, işe alınmalarında hiç tercih nedeni olmadığını işaretleyen erkeklerin oranı, kadınların oranının iki katıdır ve bu 2 oran aslında anlamlı bir düzeyde ayırdır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 3,9585$. Kütüphanecilik mezunu olarak bir iş için müracaat etmediklerinden, bu soruyu cevaplandırmayan erkekler (%7,4) ve kadınlar (%1,9) arasındaki ayrılık ta aslında anlamlıdır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 4,5938$.

Tablo 3-48 ve 3-48a'da mezunların kütüphanecilikte çalıştıkları işlerin aynı zamanda kütüphanecilik mezunu olmayanlara da açık olup olmadığı gösterilmektedir.

47a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının yaptıkları kütüphanecilik işlerinin mezun olmayanlara da açık olup olmama oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

47a. denencenin hem $\alpha = 0,05$ hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_{HK}^2 = 19,7139$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 2$, $\chi_T^2 = 5,99147$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 10,5966$). İki kürsünün mezunlarının karşılaştıkları durumlar aslında anlamlı bir düzeyde ayrıdır. Kütüphanecilik mezunu olmayanlara da açık olan işlerde, Ankara Üniversitesi mezunları için %53,2 ve İstanbul Üniversitesi mezunları için %72,2 oranları görülmektedir ($\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HK}^2 = 12,1691$).

47b. Denence. Erkek ve kadın mezunların yaptıkları kütüphanecilik işlerinin mezun olmayanlara da açık olup olmama oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

47b. denence $\alpha = 0,05$ ve $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_{HC}^2 = 12,4581$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 2$, $\chi_T^2 = 5,99147$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 10,5966$). Erkeklerin çalıştıkları işlerin %66,7'si, kadınların yaptıkları işlerin ise %50,8'i kütüphanecilik mezunu olmayanlara da açıktır.

47c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların yaptıkları işlerinin mezun olmayanlara da açık olma oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

47c. denencenin reddedilmesi gerekmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 12$, $\chi_T^2 = 21,0261$; $\chi_H^2 = 24,4794$. Aslında halk ve özel kütüphanelerde çalışan mezunların, mezun olmayanlara da açık olan işleri beklenen normal dağılımdan ayrıdır. Tüm işlerin

%56,7si mezun olmayanlara da açıkken, halk kütüphanelerindeki işlerin %70,3ü, özel kütüphanelerdeki ise yalnız %45,4ü bu durumda bulunmaktadır.

Mezunların anket sırasında veya en son yaptıkları işlerdeki yükselme olanakları Tablo 3-49 ve 3-49a-c'de gösterilmektedir.

48a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanakları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

48a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 2$, $\chi_T^2 = 5,99147$; $\chi_{HK}^2 = 1,3626$.

48b. Denence. Erkek ve kadın mezunların anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanakları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

48b. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 2$, $\chi_T^2 = 5,99147$; $\chi_{HC}^2 = 8,7042$. Erkeklerin yükselme olanakları olan işleri, yaptıkları işlerinin %46,2si iken, kadınlarınkinin %32,3ü olduğu görülmektedir, ve bu ayrılığın bir rastlantıya bağlanması olanak dışıdır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 4,3163$.

Kadınların %28,9u, erkeklerin ise yalnız %17,7si, yaptıkları işlerde yükselme olanağının olup olmadığını bilmemektedir ve her iki yüzde arasında anlamlı bir ayrılık vardır: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 4,2350$.

Erkeklerin genellikle aile reisi olup, işlerinde daha fazla yükselme olanağı aradıkları düşünülürse, her iki cinsiyet arasındaki ayrılığı normal olarak karşılamak

gerekir. Burada, kütüphanecilik mezunu olan erkeklerin ancak yarısından azının yükselme olanağının olması, kütüphanecilik mesleğine ait özel bir durumu mu yoksa bütün üniversite erkek mezunlarına ait bir durumun mu yansıttığının incelenmesi gerekli görülmektedir.

48c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların anket sırasında (veya en son) yaptıkları işlerde yükselme olanakları oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

48c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 12$, $\chi_T^2 = 21,0261$; $\chi_H^2 = 19,7277$. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların yükselme olanakları arasında bir ayrılık görülmediği gibi, "başka" kütüphaneler hariç tutulursa her türün yükselme olanağı dağılımı normal bir dağılıma benzemektedir. "Başka" kütüphanelerdeki işlerin %72,2'si gibi yüksek bir yükselme olanağı oranına sahip olması, bu kütüphanelerin dağılımını normalinkinden ayırmaktadır.

IV.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları. Mezunların yaptıkları kütüphanecilik işlerinde çalışan mezun sayıları Tablo 3-50 ve 3-50a'da verilmektedir.

49a. Denence. Beraber çalıştıkları kütüphanecilik mezunu sayıları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

Hesaplanan khi kare değeri, 49a. denencenin reddedilmesini gerektirmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HK}^2 = 16,3353$. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalıştıkları yerlerdeki kütüphanecilik mezunu sayıları

dağılımlarına ayrı ayrı bakıldığında normal bir dağılım görülmekte ise de, tek mezun olarak çalışan bu iki üniversitenin mezunların oranları arasında aslında anlamlı bir ayrılık görülmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8145$; $\chi_{HK}^2 = 5,8074$. Ankara Üniversitesi mezunlarının oranı düşük (%47,7), İstanbul Üniversitesi mezunlarınkine ise, yüksektir (%69,0).

49b. Denence. Beraber çalıştıkları kütüphanecilik mezunu sayıları bakımından, erkek ve kadın mezunların dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

49b. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HC}^2 = 14,2114$. Her iki cinsiyetin dağılımları normal olduğu halde, tek mezun olarak ve 16-20 mezunu olan servislerde çalışan erkek ve kadın mezunların oranları arasında aslında anlamlı ayrılıklar görülmektedir. Erkeklerin %62,1i, kadınların ise %45,5i çalıştıkları servislerde tek mezun olmaktadır. 16-20 mezunlu servislerde ise, bu durumun tersi ile karşılaşılmaktadır: erkeklerin %1,7si, kadınların ise %6,3ü 16-20 mezun arasında çalışmaktadır.

49c. Denence. Beraber çalıştıkları kütüphanecilik mezunu sayıları bakımından, mezunların buldukları değişik kütüphane türlerindeki dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

49c. denencenin kabul edilemeyeceğini, hesaplanan khi kare değeri ortaya koymaktadır: $\alpha = 0,05$, $SD = 50$, $\chi_T^2 = 67,5$; $\chi_H^2 = 135,4524$. Buradaki ayrılık için $SD = 42$ olduğuna göre, sözü geçen denencenin reddedilmesinin gerektiği açıktır.

Çocuk ve okul kütüphaneleri hariç tutulursa, çalışan mezun sayısına göre hiçbir kütüphane türü beklenen dağılımı göstermemektedir.

Üniversite kütüphanelerinde, tek mezun olarak çalışanlar oranının, beklenen orandan anlamlı bir düzeyde düşük, 11-15 ve 16-20 mezunlu servislerde çalışanların oranının ise beklenenden yüksek olduğu görülmektedir. Millî Kütüphanede tek mezunlu servislerde çalışanların oranı da beklenenden düşüktür. Halk ve özel kütüphanelerde ise tek mezun olarak çalışanların oranları anlamlı bir düzeyde yüksektir. Özel kütüphanelerde 2 mezunu olan servislerde, "başka" kütüphanelerde de 3 mezunu olan servislerde çalışanların oranları, beklenen orandan yüksektir.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalıştıkları kütüphane türlerine bakıldığı zaman (Tablo 3-43 ve 3-44), halk kütüphanelerinde çalışan İstanbul Üniversitesi mezunları oranının, yine, halk kütüphanelerinde çalışan Ankara Üniversitesi mezunları oranının aşağı yukarı 3 katı olduğu görülmektedir. Halk kütüphanelerinde çalışan mezunların en büyük oranının da tek mezun olarak çalışanlardan oluştuğu hatırlanırsa, İstanbul Üniversitesi mezunlarının neden daha büyük bir oranda tek mezun olarak çalıştıkları açıklığa kavuşmuş olabilir.

Erkek ve kadın mezunların çalıştıkları kütüphane türleri Tablo 3-43a ve 3-44a'da gösterilmektedir. Halk kütüphanelerinde çalışan erkek mezunların oranı, kadınlarınkinden 2-3 katı büyük olduğu görülmekte ve bu tür kütüphanede en fazla tek mezunu olan servislerin olması dolayısıyla,

erkeklerin, kadınlardan daha büyük bir oranda tek mezun olarak çalışmalarının nedeni olarak açıklanabilir. Üniversite kütüphanelerinde 16-20 mezunlu servislerde çalışanların oranının diğer kütüphane türlerine göre daha yüksek olduğu ve kadınların, erkeklere göre daha fazla bu tür kütüphanede çalıştıklarına dikkat edilecek olursa, bu hususun 16-20 mezunlu servislerde çalışan kadınların oranının yüksek olma nedenini ortaya çıkarır nitelikte olduğu görülebilir.

Mezunların yaptıkları kütüphanecilik işlerinde çalışanların sayıları Tablo 3-51 ve 3-51a'da gösterilmektedir.

50a. Denence. Beraber çalıştıkları iş arkadaşları sayıları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

50a. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$, $\chi_T^2 = 14,0671$; $\chi_{HK}^2 = 15,2170$. Beraber çalıştıkları arkadaş sayılarına göre hem Ankara Üniversitesi hem İstanbul Üniversitesi mezunlarının dağılımları normal dağılıma uydukları halde, 11-20 kişilik servislerde çalışan her iki üniversitenin mezunlarının oranları arasında anlamlı bir ayrılık mevcuttur: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8145$; $\chi_{HK}^2 = 4,7578$. Ankara Üniversitesi mezunlarının %10,0u, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %19,5i, 11-20 kişilik servislerde çalışmaktadırlar.

50b. Denence. Beraber çalıştıkları arkadaşları sayıları bakımından, erkek ve kadın mezunların dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık bulunmamaktadır.

50b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 7$,

$$\chi_T^2 = 14,0671; \chi_{HC}^2 = 8,7955.$$

50c. Denence. Beraber çalış-
tıkları iş arkadaşı sayıları
bakımından, mezunların bulun-
dukları değişik kütüphane tür-
lerindeki dağılımları arasında
aslında anlamlı bir ayrılık
bulunmamaktadır.

50c. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 50$, $\chi_T^2 = 67,5$; $\chi_H^2 = 183,6992$. Çocuk, okul ve "başka" kütüphanelerin dışındaki diğer kütüphane türlerinde çalışanların sayısı dağılımları normal dağılıma uymamaktadır. Ayrıca, çalışan kişi sayısına göre dağılımların incelendiğinde görülmektedir ki, 3-5 kişilik servisler hariç, çalışan kişi sayıları, kütüphane türleri arasında da normal bir dağılıma uymamaktadır.

Üniversite kütüphanelerinde 21-30 (%14,4) ve 31-50 (%15,6) kişilik servisler, ve Millî Kütüphanede 50den fazla kişilik servislerde (%34,4) çalışan mezunların oranları beklendiğinden yüksektir. Halk kütüphanelerinde ise, 6-10 kişilik (%30,9) ve 11-20 kişilik (%19,6) servislerde çalışan mezunların oranları beklendiğinden yüksektir. Okul kütüphanelerinde 2 kişilik (%38,9), özel kütüphanelerde ise tek kişilik (%17,8), 2 kişilik (%21,9) ve 3-5 kişilik (%35,6) servislerde çalışan mezunların oranları yüksektir.

Düşük oranlar ise halk kütüphanelerinde tek kişilik servislerde (%3,1), ve özel kütüphanelerde 11-20 kişilik (%4,1) ve 31-50 kişilik (%1,4) servislerde görülmektedir.

Kütüphanecilik kürsüsü mezunu olan ve olmayanlar arasındaki ilişkiler, Tablo 3-52 ve 3-52a'da gösterilmektedir.

51a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının çalıştıkları kütüphanelerde karşılaştıkları mezun olmayanlarla ilişkiler dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

51a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,48773$; $\chi_{HK}^2 = 7,9224$.

51b. Denence. Erkek ve kadın mezunların çalıştıkları kütüphanelerde karşılaştıkları mezun olmayanlarla ilişkiler dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

51b. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,48773$; $\chi_{HC}^2 = 1,2790$.

51c. Denence. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların karşılaştıkları mezun olmayanlarla ilişkiler dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

51c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 24$, $\chi_T^2 = 36,4151$; $\chi_H^2 = 25,1840$.

Kütüphanecilik bölümü mezunu olan ve olmayanlar arasındaki ilişkiler, ne mezunların bitirdikleri üniversite, ne cinsiyetleri ve ne de çalıştıkları kütüphane türüne göre anlamlı bir ayrılık göstermektedir.

Kütüphane türlerine ayrı ayrı bakıldığında, yalnız üniversite kütüphanelerinde çalışıp, sözü geçen ilişkilerinin "hiç bir özelliği olmadığını" belirten mezunların, ve Millî Kütüphanede çalışıp, ilişkilerin "dostluk havasında" olduğunu belirten mezunların oranlarının düşük olduğu görülmektedir.

IV.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri. Mezunların en yakın amirlerinin öğrenim durumları Tablo 3-53 ve 3-53a'da verilmektedir.

52a. Denence. Amirlerinin öğrenim durumları bakımından, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

52a. denence hem $\alpha = 0,05$ hem $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_{HK}^2 = 38,9771$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 16,7496$). Ankara Üniversitesi mezunlarının amirlerinin öğrenim durumları normal bir dağılıma uyarken, İstanbul Üniversitesi mezunlarının amirlerinin öğrenim durumları ayrılık göstermektedir. İstanbul Üniversitesi mezunlarının kütüphanecilik bölümü mezunu olan amirleri anlamlı düzeyde düşük bir oranı (%3,4) ve lise mezunu olan amirleri yüksek bir oranı (%19,3) oluşturmaktadır.

52b. Denence. Amirlerinin öğrenim durumları bakımından, erkek ve kadın mezunlar dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

52b. denence $\alpha = 0,05$ ve $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_{HC}^2 = 26,4045$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 5$, $\chi_T^2 = 11,0705$; $\alpha = 0,005$, $\chi_T^2 = 16,7496$). Kadınların amirlerinin öğrenim durumları normal bir dağılıma uyduğu halde, kütüphanecilik bölümü mezunu olan amirlere sahip olan kadın mezunların oranı (%34,1) anlamlı bir düzeyde yüksektir.

Erkeklerin amirlerinin öğrenim durumları ise normal bir dağılıma uymamaktadır. Kendilerini müdür olarak tanıtan erkeklerin oranı (%28,8) anlamlı bir düzeyde yüksek,

amirlerinin kütüphanecilik bölümü mezunu olduğunu işaretleyen erkeklerin oranı ise (%14,1) anlamlı bir düzeyde düşüktür.

52c. Denence. Amirlerinin öğrenim durumları bakımından, değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların dağılımları arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

52c. denence $\alpha = 0,05$ ve $\alpha = 0,005$ anlamlılık düzeylerinde reddedilmektedir: $\chi_H^2 = 114,3509$ ($\alpha = 0,05$, $SD = 30$, $\chi_T^2 = 43,7729$; $\chi_T^2 = 53,6720$).

Mezunların üniversite, halk ve özel kütüphanelerde görülen amirlerinin öğrenim durumları dağılımları normal bir dağılıma uymamaktadır.

Üniversite kütüphanelerinde çalışan ve kütüphanecilik bölümü mezunu olan amirlere sahip olan mezunların oranı yüksek (%43,2), lise mezunu olan amirlere sahip olanların oranı ise (%2,5) düşüktür.

Halk kütüphanelerinde çalışanların durumu şöyledir. Kendisini müdür olarak tanıtanların (%38,2), lise mezunu olan amirlere sahip olanların (%19,6) ve ilk okul mezunu olan amirlere sahip olanların (%3,9) oranları anlamlı bir düzeyde yüksektir. Kütüphanecilik bölümü mezunu olan amirlere sahip olanların oranı (%10,8) ile başka yüksek öğrenimden mezun olan amirlere sahip olanların oranı (%23,5) ise anlamlı bir düzeyde düşüktür.

Özel kütüphanelerde çalışan ve kütüphanecilikten başka bir yüksek öğrenimden mezun olan amirlere sahip olan mezunların oranı (%57,1) anlamlı bir düzeyde yüksektir.

Mezunların son kütüphanecilik işlerinde amirleri ile olan ilişkileri Tablo 3-54 ve 3-54a'da verilmektedir.

53a. Denence. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının amirleri ile olan ilişkileri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

53a. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,48773$; $\chi_{HK}^2 = 0,3866$.

53b. Denence. Erkek ve kadın mezunların amirleri ile olan ilişkileri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

53b. denence reddedilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 4$, $\chi_T^2 = 9,48773$; $\chi_{HC}^2 = 12,9809$. Amirleri ile olan ilişkilerini "orta" olarak nitelendiren erkeklerin oranı (%24,0), ve ilişkilerini "orta" olarak nitelendiren kadınların oranı (%12,3) arasındaki ayrılığın anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Amirleri ile olan ilişkilerini "iyi" olarak nitelendiren erkeklerin oranı (%28,9) ve kadınların oranı (%43,9) her iki cinsiyet dağılımında normal olarak görülmekte ise de, aralarındaki ayrılığın anlamlı bir düzeyde yüksek olduğunu hesaplanan khi kare değeri göstermektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 1$, $\chi_T^2 = 3,8415$; $\chi_{HC}^2 = 4,5539$.

53c. Denence. Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların amirleri ile olan ilişkileri arasında aslında anlamlı bir ayrılık yoktur.

53c. denence kabul edilmektedir: $\alpha = 0,05$, $SD = 24$, $\chi_T^2 = 36,4151$; $\chi_H^2 = 18,9963$. Her tür kütüphanede çalışan mezunların amirleri ile olan ilişkileri normal bir dağılıma uymaktadır. Kütüphane türlerine ayrı ayrı bakıldığı zaman, sadece Millî

Kütüphanede çalışan mezunlardan emirleri ile olan ilişkilerini "orta" olarak nitelendirenlerinin oranı (838,1), anlamlı bir düzeyde yüksektir.

IV. F.10'de Dii Dip Notlara

1. Milli Eğitim Hareketleri 1927-1966, Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Yayın No. 517, 1967; Milli Eğitim İstatistikleri: Yüksek Eğitim 1967-70, Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Yayın No. 646, 1972; Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından, 28.6.1976 tarihli ve TI/YAY/Kş1-4-1692 no'lu yazısında verilen bilgiler.
2. Yerleştirilen öğrenci sayıları, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından verilmiştir. Kürsülere devam eden öğrenci sayıları, her kürsüden ayrı ayrı toplanmıştır.
3. Bkz. II. Bölüme ait 7 no'lu Not.
4. Bkz. II Bölüme ait 12 no'lu Not.
5. Bkz. II Bölüme ait 15 no'lu Not.

V. BÖLÜM
SONUÇLAR VE ÖNERİLER

V.1. Sonuçlar.

V.1.1. Türkiye Kütüphanecilik Mezunlarının Tanıtılması.

V.1.1.1. Tüm Mezunlar ve Ankete Cevap Verenler. Bu çalışmanın kapsamına giren Ankara ve İstanbul Üniversiteleri toplam mezun sayısı 663'tür. Bunlardan 559'u Ankara Üniversitesi mezunları (%84,3) ve 104'ü İstanbul Üniversitesi mezunları (%15,7). Erkek sayısı 241 (%36,4), kadın sayısı ise 422'dir (%63,6).

Anketi yanıtlayan mezunların sayısı 451 olduğuna göre, buradaki sonuçlar mezunların %69,2'sinin tecrübelerinden çıkartılmıştır. Cevap veren mezunlardan 368'i (%81,6) Ankara Üniversitesi ve 83'ü (%18,4) İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursülerini bitirmişlerdir. Cinsiyet ayrımı da şöyledir: 166 erkek (%36,8) ve 285 kadın (%63,2).

Ankete katılan mezunları, mezun oldukları kursü ve cinsiyete göre gruplara ayırarak oranlar bulunduğunda, bu oranların tüm mezunlardaki kursü ve cinsiyet grupları oranlarından ayrı olmadıkları görülmektedir. Başka bir deyişle, ankete katılan mezunlar, tüm mezunları, dağılım olarak çok iyi temsil etmektedirler.

V.1.1.2. Mezunların Çalışma Durumları. Anket sırasında çalışan mezunların sayısı 394'tür (%87,4). Çalışmamakta olan 57 mezundan 15i, mezun olduktan sonra hiçbir zaman çalışmamışlardır, ve bunların hepsi kadındır. Diğer çalışmayan 42 mezundan da 34'ü kadındır.

Çalışma alanlarına gelince, başka işlerde çalışmış olmalarına rağmen, 78 mezun kütüphanecilik alanında hiç çalışmamışlardır. Bunlardan 38i erkek (çalışmış olan erkek mezunların %22,9u) ve 40ı kadındır (çalışmış olan kadın mezunların %14,8i).

Hem kütüphanecilik alanında hem kütüphanecilik alanı dışında çalışmış olan mezunların sayısı 50dir, ve bunlardan 28i erkek (çalışmış olan erkek mezunların %16,9u) ve 22si kadındır (çalışmış olan kadın mezunların %8,1i).

Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan mezunların sayısı 299'dür (çalışmış olan mezunların %68,6sı), ve bunlardan 95i erkek (çalışmış olan erkek mezunların %57,2si) ve 204'ü kadındır (çalışmış olan kadın mezunların %75,6sı).

Yukarıdaki sayılardan görülmektedir ki, bazılarının hiç çalışmamış olmalarına rağmen, kütüphanecilikte çalışan kadın mezunların oranı erkek mezunların oranından daha büyüktür ve kadın mezunlar kütüphaneciliğe erkeklerden daha sadık kaldıkları görülmektedir. (Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında ise anlamlı ayrılık yoktur.)

V.1.1.3. Mezunların Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları.

Kütüphanecilik kürsülerini bitirenlerin lise yıllarındaki tercih ettikleri ilk beş yüksek öğrenim dalı, sırasıyla şunlardır:

- (1) Tıp ve benzeri (%21,8)
- (2) Hukuk / siyasi bilgiler (%17,1)
- (3) Öğretmenlik (%10,7)
- (4) Mühendislik/mimarlık (%10,4)
- (5) Kütüphanecilik (%9,6).

Mezunların anket sırasında tercih ettikleri yüksek öğrenim dallarından ilk beşi ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- (1) Kütüphanecilik (%26,7)
- (2) Tıp ve benzeri (%24,8)
- (3) Hukuk/siyasal bilgiler (%11,2)
- (4) Mühendislik/mimarlık (%9,1)
- (5) Öğretmenlik (%5,9).

Görülmektedir ki, lise yıllarında tercih edilen yüksek öğrenim dalları ile mezunların anket sırasında tercih ettikleri dallar aynıdır. Ancak tercih sırası değişmiştir. Mezunların lise yıllarında beşinci sırada tercih edilen kütüphanecilik anket yapılırken birinci sırada yer almıştır. Diğer öğrenim dallarının sırasında büyük bir değişiklik görülmezken, kütüphanecilik beşinci sıradan en üst sıraya geçmiştir ki bu durum kütüphanecilik eğitiminin ve kütüphanecilikteki çalışma tecrübelerinin, mezunları olumlu bir şekilde etkilediğini ve mesleği sevdirdiğini ortaya koymaktadır.

Kütüphaneciliği tercih eden mezunlar ele alındığında, 21 kişinin hem lise yıllarında hem anket sırasında bu öğrenim dalını tercih ettikleri görülmektedir. 16 kişi, lise yıllarında kütüphaneciliği tercih ettikleri halde, anket sırasında başka bir dalı tercih ettiklerini ve 91 kişi, lise yıllarında başka bir dalı tercih ettikleri halde, anket sırasında kütüphaneciliği

tercih ettiklerini bildirmişlerdir.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları arasında ve erkek ve kadın mezun grupları arasında, her iki dönemde kütüphaneciliği tercih etmeleri bakımından, anlamlı ayrılıklar görülmemiştir.

V.1.1.4. Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri. Üniversiteye girdikleri zaman mezunların kütüphaneciliği seçme nedenleri sırasıyla şöyledir:

(1) "İstedikleri bölüm için gerekli puana sahip olamayışları" (%23,3)

(2) "Sevdikleri bir kütüphanecinin etkisiyle" (%20,7)

(3) "Şans eseri" (%20,7)

(4) "Her zaman düşündükleri için" (%10,7)

(5) "Aile isteği ile" (%4,9)

(6) "Mesleğin yeni olması" (%2,0)

(7) "Başka" nedenler (%17,8).

V.1.1.3. kısımda görüldüğü gibi başlangıçta kütüphanecilik ilk tercih sırasını almamaktadır. Ancak mezunların kütüphanecilik eğitimine başlamaları değişik nedenlere dayanmaktadır. 2., 4. ve 6. sırada yer alan ve olumlu sayılan nedenlerle kütüphanecilik dalını seçenlerin sayısı 150dir (%33,3). Bu durum, kütüphaneciliği severek ve isteyerek bu dalda eğitime başlayanların üçte birini oluşturduğunu göstermektedir. Olumsuz sayılan 1., 3. ve 5. nedenler de 220 mezun (%48,9) tarafından işaretlenmiştir.

V.1.1.5. Mezunların Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmasının Etkisi. Mezunların %20,0sinin, yakınları arasında kütüphaneci bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi mezunlarının %22,1inin ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının yalnız %10,8inin kütüphaneci olan yakınları vardır. Erkek ve kadın mezun gruplarının bu hususta yüzdeleri ise çok az bir ayrılık göstermektedir (erkek mezunların %20,6sı, kadın mezunların %19,7si).

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezun gruplarının hem lise yıllarında hem anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih edenleri arasında anlamlı bir ayrılık görülmüştür. Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezunların %15,6sı lise yıllarında ve %39,5i anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih etmişlerdir. Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezunların ise ancak %8,1i lise yıllarında ve %23,4ü anket yapıldığında, kütüphaneciliği tercih etmişlerdir.

Yakınları arasında kütüphanecinin bulunması mezunların hem mesleğe başlamalarında hem de kütüphanecilik mesleğini uygulamakta ve kütüphanecilik tecrübelerinde etkili bir faktör olarak görülmektedir.

V.1.2. Çalışmayan Mezunlar. Çalışmayan mezunlar şöyle sınıflandırılmıştır:

(1) Anket sırasında çalışmayan mezunlar, %12,6 (bkz. V.1.1.2. kısım).

(2) Lisans öğrenimini bitirdikten sonra herhangi bir işte çalışmamış olan mezunlar, %3,3 (bkz. V.1.1.2. kısım).

(3) Anket sırasında çalışan fakat daha önce çalışmamış devreleri olan mezunlar, %22,0.

Erkeklerden %13,9u, kadınlardan ise bunun 2 katı (%26,7) herhangi bir devrede çalışmamışlardır.

Çalışmayış nedenleri arasında en çok gösterilen "çocuk büyütmek" olmuştur (%24,2). İkinci sırada yer alan neden, "yurt dışında bulunmak"tır (%18,2si kadın ve %3,0ü erkek olmak üzere, mezunların %21,2si). Üçüncü sırada yer alan neden ise, "uygun bir iş bulunmaması"dır (%14,1).

"Çocuk büyütmek" nedeni tamamen kadınlar tarafından gösterilmiştir. "Yurt dışında bulunmak" nedenini gösterenlerin büyük bir kısmını da yine kadınlar oluşturmaktadırlar. Kadınların mesleğe daha sadık oldukları göz önünde tutulacak olursa (bkz. V.1.1.2. kısım), yukarıdaki bu iki nedenin etkisinin geçici olduğu kabul edilebilir. Üçüncü sırada yer alan "uygun bir iş bulunmaması" nedeni ise mezunlarla meslek arasındaki yakınlığı etkileyen ciddi bir neden olarak görülmektedir.

V.1.3. Mezunların Çalışmaları.

V.1.3.1. Mezunların Kütüphanecilik Alanı Dışındaki Çalışmaları. Çalışmış olan mezunlardan 78i (tüm mezunların %17,3ü) kütüphanecilik alanında hiç çalışmamışlardır. 50 mezun ise (%11,1) kütüphanecilik alanındaki çalışmalarının yanı sıra kütüphanecilik alanı dışında da çalışmalar yapmışlardır.

Kütüphanecilik alanı dışında yapılmış olan işlerin %50,3üne giren mezunlar, kütüphanecilik alanında hiç iş aramamışlar ve doğrudan doğruya bu işlerde çalışmaya başlamışlardır. İşlerin diğer %49,7si için ise mezunlar önce kütüphanecilik alanında iş aramışlar fakat aşağıdaki nedenlerle

Kütüphanecilik dışı işlerde çalışmaya başlamışlardır.

- (1) Kütüphanecilik alanında iş arandığı halde, bulunamamıştır (%16,8)
- (2) Kütüphanecilik alanında bulunan işin maaşının uygun olmayışı (%16,8)
- (3) Kütüphanecilik alanında bulunan işin çalışma koşullarının uygun olmayışı (%3,9)
- (4) Kütüphanecilik alanında bulunan işin ilinin uygun olmayışı (%2,6)
- (5) Kütüphanecilik alanında bulunan işin gerektirdiği kütüphanecilik içi işlerinin uygun olmayışı (%0,6)
- (6) Başka nedenler (%9,0).

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları arasında ve erkek ve kadın mezun grupları arasında anlamlı ayrılıklar görülmemiştir.

Kütüphanecilik alanı dışında yapılmış olan ilk işlerdeki aylık maaşlardan mezunlar tarafından en fazla alınmasının (%40,7) 500-1000 TL arasında olduğu belirtilmiştir. Alınan maaşların %53,5i 1000 TL'dan azdır. Kütüphanecilik alanı dışında yapılmış olan son işlerdeki aylık maaşlardan en fazla alınanının (%35,5) 1000-2000 TL arasında olduğu belirtilmiştir. 1000 TL'dan az maaşın alındığı işlerin yüzdesi %9,3tür.

Son işlerde 4000 TL'dan fazla maaş alan 12 mezunun hepsi de 1968 yılından önce Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsünü bitirmişlerdir. Bu husus göz önünde tutulduğunda, mezunların çalıştıkları işlerdeki kıdemliliğin maaşlarına olan etkisi açıkça görülmektedir.

Kütüphanecilik alanı dışında yapmış oldukları işlerden ayrılmak için en çok gösterilen neden, "kütüphanecilik ile ilgili bir işe girmek için" olmuştur. Bu, kütüphanecilik dışı işlerinden ayrılan mezunların %29,0u tarafından işaretlenmiştir.

Burada görülmektedir ki mezunların kütüphanecilik dışı alanda çalışmalara başlamasında en büyük etken kütüphanecilik alanında bir iş bulunamayışı ve belli bir ölçüde de bulunabilen işlerin uygun olmayışıdır. Mezunların kütüphanecilik dışındaki işlerinden ayrılış nedenleri arasında en çok gösterilen, "kütüphanecilik ile ilgili bir işe girmek" olduğu göz önünde tutulursa, mezunların çoğunlukla kütüphanecilik alanında çalışmak isteklerinde oldukları, kütüphaneciliği sevdiğikleri fakat iş olanaklarının bu isteklere tamamen karşılık veremediği sonucu elde edilmektedir.

V.1.3.2. Mezunların Hem Kütüphanecilik Alanında Hem Kütüphanecilik Alanında Hem de Diğer Alanlarda Çalışmış Olan Mezunların Yanıtlayan Mezunların, Genel Olarak, Kütüphaneciliğe Gösterdikleri İlgi Artarken (bkz. V.1.1.3. Kısım), Hem Kütüphanecilik Alanında Hem de Diğer Alanlarda Çalışmış Olan Mezunların İlk Önce Kütüphanecilik Alanında ve Anket Yapıldığında Kütüphanecilik Dışında Çalışmışlardır. Diğer %40,01 ise, İlk Önce Kütüphanecilik Dışında ve Anket Sırasında Kütüphanecilik Alanında Çalışmışlardır. Bu Hususta, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Mezun Grupları, ve Erkek-Kadın Mezun Grupları Arasında Anlamlı Ayrılıklar Gözlenmemiştir.

V.1.3.3. Mezunların Kütüphanecilik Alanındaki Çalışmaları.

V.1.3.3.1. Mezuniarın Kütüphanecilik Alanında Aldıkları

Maaşlar. İlk işlerini kütüphanecilik alanında yapmış olan mezunlar arasında en büyük grubu 1001-2000 TL arasında maaş alanlar oluşturmaktadır (%41,1). 1000 TL'dan az maaş alan 2 grupta bulunan mezunların oranı ise ondan daha yüksektir (%54,6). Çalıştıkları kütüphane türlerine göre düzenlenen mezun gruplarının en büyük oranları şu aylık maaşlar almışlardır:

(1) 1001-2000 TL: Üniversite/araştırma kütüphaneleri, %52,9; halk kütüphaneleri, %41,3.

(2) 500-1000 TL: okul kütüphaneleri, %54,5; özel kütüphaneler, %48,3; "başka" kütüphaneler, %57,1.

(3) 500 TL'dan az: Millî Kütüphane, %57,7.

Aldıkları ilk maaşlara göre, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları arasında, erkek ve kadın mezun grupları arasında ve değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunlar arasında anlamlı ayrılıklar görülmemiştir.

3000 TL'dan fazla alan 4 mezunun hepsi 1969 yılından önce mezun olmuşlardır. Bunlardan biri Türkiye dışında, 3ü ise özel kütüphanelerde çalışmışlardır.

Son işlerini kütüphanecilik alanında yapmış olan mezunların çoğunluğu, ilk işlerinde olduğu gibi, ayda 1000-2000 TL arasında maaş almışlardır (%62,7). İlk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezunlar arasında 1000 TL'dan az maaş alanların toplamı 182 iken (%54,6), burada bu sayı 3e düşmüştür (%0,9). Yani, çoğunluk yine 1000-2000 TL arasında maaş alırken, 1000 TL'dan az maaş alanlar yok denebi-

lecek kadar az olmuştur.

Maaş dağılımlarına göre, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları ve erkek ve kadın mezun grupları arasında anlamlı ayrılıklar görülmemiştir.

Çalıştıkları kütüphane türlerine göre düzenlenen mezun gruplarının büyük çoğunluğu ("başka" kütüphaneler hariç tutulduğunda), son işlerinden 1000-2000 TL arasında maaşlar almışlardır. Buna rağmen, anlamlı ayrılıklar mevcuttur. Üniversite/araştırma, çocuk, halk ve Millî Kütüphanede çalışan mezunların %70,0i veya daha fazlası, 1000-2000 TL arasında maaş alırken, okul, özel ve "başka" kütüphanelerde çalışanların yarısından azı 1000-2000 TL arasında bir maaş almaktadır. Okul, özel ve "başka" kütüphanelerde çalışanların yarısından fazlası ise, 2001 TL'dan fazla maaşlar almaktadırlar.

Üniversiteyi 1958-1968 yılları arasında bitiren mezunların son kütüphanecilik maaşları ile, üniversiteyi 1969-Haziran 1974 tarihleri arasında bitiren mezunların son kütüphanecilik maaşları karşılaştırıldığında, eski mezunların anlamlı bir düzeyde daha yüksek maaşlar aldıkları görülmektedir. Kütüphanecilik dışında olmak üzere son işlerinde olduğu gibi, mezunların kütüphanecilik işlerinde kıdemliliğin etkisi böylece anlaşılmaktadır.

Mezunların kütüphanecilik alanında ve dışında aldıkları maaşların dağılımlarının karşılaştırıldığında görülmektedir ki ilk işlerde alınan maaşlarda anlamlı bir ayrılık yoktur. Son işlerde ise, kütüphanecilik alanında çalışan mezunların anlamlı bir düzeyde daha düşük maaşlar aldıkları anlaşılmaktadır; hattâ, daha yüksek maaşlarda bu ayrılığın daha

büyük olduğu göze çarpmaktadır. Kütüphanecilik alanında çalışan mezunların %12,0'si, bu alanın dışında çalışan mezunların ise %27,2'si, 3000 TL'dan fazla maaş almaktadırlar.

V.1.3.3.2. Mezunların Kütüphanecilik Alanında Yaptıkları İşler.

V.1.3.3.2.1. Kütüphane Türleri. Çalışmak için tercih ettikleri kütüphane türlerine göre mezunların oranları şöyledir:

- (1) Üniversite/araştırma kütüphaneleri, %46,2
- (2) Halk kütüphaneleri, %22,5
- (3) Özel kütüphaneler, %18,1
- (4) Çocuk kütüphaneleri, %5,8
- (5) Millî Kütüphane, %3,8
- (6) Okul kütüphaneleri, %1,6
- (7) Yazma kütüphaneleri, %0,5
- (8) Başka kütüphaneler, %1,4.

Bu konuda, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında anlamlı bir ayrılık olmamaktadır; fakat, erkek ve kadın mezun gruplarının tercihleri arasında anlamlı bir ayrılık ortaya çıkmaktadır. Özellikle, halk kütüphanelerini tercih eden erkeklerin oranı yüksek (%38,2), kadınlarınki ise düşüktür (%13,7).

Çalıştıkları ilk kütüphane türlerine göre, mezunların dağılımı şöyledir:

- (1) Üniversite/araştırma kütüphaneleri, %36,2
- (2) Özel kütüphaneler, %26,9
- (3) Halk kütüphaneleri, %22,5
- (4) Millî Kütüphane, %8,1

- (5) Okul kütüphaneleri, %3,3
- (6) Çocuk kütüphaneleri, %0,6
- (7) Başka kütüphaneler, %2,4.

İlk çalıştıkları kütüphane türlerine göre, hem Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları arasında, hem erkek ve kadın mezun grupları arasında, anlamlı ayrılıklar ortaya çıkmaktadır. Ankara Üniversitesi mezunlarının %16,0'sı, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise bunun 3 katı (%48,5) halk kütüphanelerinde çalışmışlardır. Millî Kütüphanede çalışan Ankara Üniversitesi mezunlarının %10,1'ine karşı, hiçbir İstanbul Üniversitesi mezunu burada bulunmamaktadır.

Erkekler, kadınlara göre halk ve okul kütüphanelerinde daha fazla bulunmuştur. Erkeklerin %37,4'üne karşı, kadınların %14,6'sı halk kütüphanelerinde, ve erkeklerin %7,0'sine karşı, kadınların ancak %1,4'ü okul kütüphanelerinde çalışmıştır. (Erkeklerin çoğu, askerî okul kütüphanelerinde çalıştıkları için, kadınların oranından daha büyük bir oranda bu tür kütüphanede bulunmaları doğaldır.) Erkeklerin özel kütüphanelerde bulunan yüzdesi (%13,0'ü) ise, kadınlarinkine göre düşüktür (%34,2).

Çocuk kütüphanelerini tercih eden mezunlar hariç tutulursa, mezunların tercihlerine göre değişik kütüphane türleri arasındaki dağılımları normal bir dağılıma uymaktadır. Çocuk kütüphanelerini tercih eden 19 mezundan ise hiçbirisi ilk kütüphanecilik işini o tür kütüphanede yapmamıştır.

Çalıştıkları son kütüphane türlerine göre, mezunların dağılımı şöyledir:

- (1) Üniversite/araştırma kütüphaneleri, %34,1

- (2) Özel kütüphaneler, %31,9
- (3) Halk kütüphaneleri, %19,9
- (4) Millî Kütüphane, %5,5
- (5) Okul kütüphaneleri, %2,8
- (6) Çocuk kütüphaneleri, %0,3
- (7) Başka kütüphaneler, %5,5.

İlk kütüphanecilik işlerinin sırasına uymakla beraber, son kütüphanecilik işlerinde mezunların özel ve "başka" kütüphanelerde daha yüksek, diğer kütüphane türlerinde daha düşük oranlarda çalıştıkları görülmektedir.

İlk kütüphanecilik işlerinde görüldüğü gibi, Ankara Üniversitesi mezunlarının yalnız %14,00, İstanbul Üniversitesi mezunlarının ise %44,00 son işlerini halk kütüphanelerinde yapmışlardır. Özel kütüphanelerde ise bu durumun tersi mevcuttur. Ankara Üniversitesi mezunlarının %33,6'sı ve İstanbul Üniversitesi mezunlarının %52,0'i ilk işlerini halk kütüphanelerinde yapmışlardır.

İlk işlerinde çalıştıkları kütüphane türleri bakımından cinsiyetlere göre yapılan araştırmalar, erkeklerin %25,00 oranında çalıştıkları kütüphane türleri bakımından kadınların %20,00 oranında çalıştıkları kütüphane türleri bakımından erkeklerin %39,2) son işlerini "başka" kütüphanelerde yapan erkeklerin yüzdesi de (%39,2) kadınlara göre yüksektir (%33,5). Üniversite/araştırma kütüphanelerinde ise kadınların %42,0'si, erkeklerin ancak %20,0'si çalışmıştır.

Tercih ettikleri kütüphane türlerinde çalışıp çalışmadıkları konusunda, ilk kütüphanecilik işlerinde olduğu gibi, çocuk kütüphanelerini tercih eden 20 mezundan hiçbiri

çalışmamıştır. Özel kütüphaneleri tercih eden mezunların ise %93,9u bu tür kütüphanelerde çalışabilmiştir.

V.1.3.3.2.2. Kütüphanecilik İçi İşler. Mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işler şöyle sıralanmaktadır:

- (1) Kataloqlama/tasnif, %22,2
- (2) Müracaat hizmetleri, %21,1
- (3) Kitap seçimi, %14,8
- (4) Yönetim, %14,8
- (5) Öğretim, %6,6
- (6) Süreli yayınlar işleri, %6,1
- (7) Ödünç verme servisi, %5,6
- (8) Aksesyon (sağlama), %4,6
- (9) Arşiv, %2,6
- (10) Başka, %1,6.

Ankara Üniversitesi mezunları, İstanbul Üniversitesi mezunlarına göre, "müracaat hizmetini" daha fazla tercih etmektedirler. Erkek mezunlar da, kadınlara göre "öğretimi" ve "yönetimi" daha fazla, "süreli yayınlar işlerini" ise daha az tercih etmektedirler.

Çalıştıkları kütüphane türlerine göre, mezunların tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle meşgul olma olanakları şu şekilde sıralanmaktadır:

- (1) Çocuk kütüphanelerinde, daima %80,0
- (2) Özel kütüphanelerde, daima %60,5
- (3) Halk kütüphanelerinde, daima %42,6
- (4) Üniversite/araştırma kütüphanelerinde, daima

- (5) Okul kütüphanelerinde, daima %39,1
- (6) Millî Kütüphanede, daima %33,3
- (7) Başka kütüphanelerde, çoğu zaman %47,6.

Buradan anlaşılmaktadır ki, "başka" kütüphanelerde çalışan mezunlar hariç tutulursa, her tür kütüphanede çalışan mezunların en büyük oranı, tercih ettikleri kütüphanecilik içi işlerle daima meşgul olabilmektedir. Bunun yanı sıra, özel kütüphanelerde çalışan mezunların, sayılarına göre çok yüksek bir oranının "daima" işaretlediği, halk kütüphanelerinde çalışan mezunların da yüksek bir oranının "hiç" işaretlediği anlaşılmaktadır.

V.1.3.3.3. Mezunların Yaptıkları İşlerde Kütüphanecilik Mezunu Olmalarının Yararına Görüp Görmemeleri ve o İşlerde Yükselme Olanakları. Kütüphanecilik alanındaki bir iş için müracaat ettiklerinde, mezunların %75,8i kütüphanecilik bölümünü bitirmiş olmalarının işe alınmalarında tercih nedeni olduğunu belirtmiştir. Kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının işe alınmalarında hiç tercih nedeni olmadığını ise mezunların %10,2si, ve tercihi az derecede etkilediğini de %10,2si belirtmiştir.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında bu hususta bir ayrılık mevcut değildir. Erkek ve kadın mezunlara gelince, kadınların %7,5i, erkeklerin ise bunun 2 katı (%15,7) işe alınmaları için kütüphanecilik bölümü mezunu olmalarının hiç tercih nedeni olmadığını işaretlemişlerdir.

Mezunların yaptıkları işlerin kütüphanecilik bölümü mezunu olmayanlara da açık olup olmaması konusunda,

öğrenilmiştir ki, yapılan işlerin %56,7'si açık ve %38,4ü açık değildir. (İşlerin %4,9u hakkında bilgi yoktur.)

Mezun olmayanlara açık bulunan kütüphanecilik işlerinin yüzdesi oldukça yüksektir. Daha önce de belirtildiği gibi, kütüphanecilere olan gereksinmenin tam olarak anlaşılmadığı buna neden olarak gösterilebilir. Kütüphaneci ve uzmanlaşmış kütüphaneci sayısı arttıkça kütüphanecilik işlerinde doğal olarak kütüphanecilik eğitimi görmüş olanlar özellikle aranacak ve bu da mevcut problemleri azaltacak önemli bir etken olacaktır.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezun grupları, erkek ve kadın mezun grupları ve değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunlar arasında anlamlı ayrılıklar görülmüştür. Ankara Üniversitesi mezunlarının yaptıkları işlerden %53,2'si, İstanbul Üniversitesi mezunlarınkilerinden %72,2'si mezun olmayanlara da açıktır. Erkeklerin yaptıkları işlerden %66,7'si, kadınlarınkilerden %50,8'i açıktır. Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların karşılaştıkları durum da şöyledir: tüm işlerin %56,7'si mezun olmayanlara da açıkken, halk kütüphanelerindeki işlerin %70,3'ünün ve özel kütüphanelerdeki yalnız %45,4'ünün bu durumda oldukları belirtilmiştir.

Mezunların en son yaptıkları kütüphanecilik işlerindeki yükselme olanağı şöyle belirtilmiştir: yükselme olanağı bulunan, %37,3; bulunmayan, %37,8; olup olmadığı bilinmeyen, %24,9. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında ve değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunlar arasında bu hususta ayrılık görülmemekle beraber, erkeklerin yaptıkları işlerden %46,2'si ve kadınlarınkilerden

yalnız %32,3ünde yükselme olanağı olduğu için anlamlı bir ayrılığa rastlanmıştır.

Görüldüğü ki işlerinde yükselme olanağına sahip olan, kütüphanecilik alanında çalışan mezunların üçte birini oluşturmaktadırlar. Bu gerçeğin mezunların çalışmalarını olumlu bir biçimde etkilediği düşünülemez.

V.1.3.3.4. Mezunların İş Arkadaşları. Mezunların büyük bir oranı (%51,6) iş yerlerinde tek mezun olarak çalışmaktadır. İkinci sırada gelen 2-mezunlu işlerde ise mezunların %14,7si bulunmaktadır.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları ve erkek ve kadın mezunlar arasında, tek mezunlu servisteki oranları arasında anlamlı ayrılıklar görülmüştür: Ankara Üniversitesi mezunlarınınin %47,7sine karşı, İstanbul Üniversitesi mezunlarınınin %69,0u; erkeklerin %62,1ine karşı, kadınların %45,5i tek mezun olarak çalışmaktadır.

Değişik kütüphane türlerine bakılırsa, halk ve özel kütüphanelerde çalışan mezunların anlamlı düzeylerde yüksek oranlarda tek mezun olarak çalıştıkları görülmüştür.

Beraber çalıştıkları tüm iş arkadaşları (kütüphanecilik bölümünü bitirmiş olan ve olmayanlar) bakımından, mezunların yaptıkları işlerin en büyük oranı (%26,8) 3-5 kişilik kütüphane servislerinde yer almıştır. Mezunların işlerininin %18,2si 6-10 kişilik servislerde, %13,4ü 2-kişilik servislerde, %11,7si 11-20 kişilik servislerde ve %11,5i tek kişilik servislerde yer almıştır.

Ankara (%10,0) ve İstanbul (%19,5) Üniversiteleri

mezunlarının işleri arasında 11-20 kişilik servislerde anlamlı bir ayrılığa rastlanmasına karşı, erkek ve kadın mezunların işleri arasında hiçbir ayrılık görülmemiştir.

Çalıştıkları kütüphanecilik işlerinde karşılaştıkları mezun olan ve olmayan arasındaki ilişkiler konusunda, mezunlar, işlerinin %37,8inde bu ilişkilerin "dostluk havasında," %25,0inde "ahenkli" ve %19,7sinde "hiç bir özelliği olmadığı"ni belirtmişlerdir. Başka bir deyişle, mezunların çalıştıkları işlerde, mezun olmayanlarla önemli problemleri yoktur.

Ne Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları arasında, ne erkek ve kadın mezun grupları arasında ve ne de değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunlar arasında anlamlı ayrılıklar görülmüştür.

V.1.3.3.5. Mezunların Çalıştıkları Kütüphanecilik İşlerindeki Amirleri. Mezunlar, kütüphanecilik işlerindeki en yakın amirlerinin öğrenim durumları şu şekilde sıralanmaktadır:

(1) Kütüphanecilik bölümü mezunu, %26,5	)	
	)	%47,9
(2) Kendileri "müdür"dür, %21,4	)	
(3) Başka bir yüksek öğrenim mezunu, %42,0		
(4) Herhangi bir yüksek öğrenimi bulunmayan, %10,0.		

Buradan görülmektedir ki kütüphanecilik işlerindeki amirlerin yarısı kütüphanecilik mezunu iken, diğer bir yarısı da meslek dışında eğitim görenlerden oluşmuştur. Anket yapıldığı anda 16 yıllık geçmişe sahip olan kütüphanecilik mezunlarının %53ünün son 6 yıl içinde mezun oldukları düşünülürse, mezun

oranlarında son yıllarda bir artma olduğu görülmüştür. Yakın bir gelecekte, mezun sayılarının artması ile kütüphaneciliğe olan ilgi doğal olarak artacak ve önceleri kütüphanecilik dışındaki elemanlar tarafından doldurulan kütüphanecilik kadroları kütüphanecilik mezunları tarafından doldurulmuş olacaktır. Bu durumda, ileride amirlerin de kütüphanecilik mezunları içinden çıkacağı olanağını kuvvetlendirir ki, böylece kütüphaneci/amir ilişkilerinin giderek iyileşeceği, problemlerin azalacağı ve mesleğe olan ilginin ve sevginin daha da büyüyeceği beklenebilir.

Ankara Üniversitesi mezunlarına göre İstanbul Üniversitesi mezunlarının amirlerinin öğrenim durumları anlamlı bir ayrılık göstermektedir. Kütüphanecilik mezunu olan amirlere sahip olan İstanbul Üniversitesi mezunlarının oranı düşük, lise mezunu olan amirleri olanların oranı ise yüksektir.

Erkek mezunların %28,8'inin kendilerini "müdür" tanıtmaları anlamlı bir düzeyde yüksek, kütüphanecilik bölümü mezunu olan amirlere sahip olanların oranı ise (%14,1) düşüktür. Kütüphanecilik mezunu olan amirlere sahip olan kadınların oranı (%34,1) yüksektir.

Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunların amirlerinin öğrenim durumları da anlamlı ayrılıklar göstermektedir: üniversite kütüphanelerinde çalışanlar yüksek bir oranda kütüphanecilik bölümü mezunu olan amirlere; halk kütüphanelerinde çalışanlar yüksek oranlarda kendileri "müdür," lise mezunu ve ilk okul mezunu olan amirlere; özel kütüphanelerde çalışanlar yüksek bir oranda kütüphanecilikten başka

bir yüksek öğrenimden mezun olan amirlere sahiptirler.

Mezunların amirleri ile olan ilişkileri şu şekilde açıklanmıştır:

- (1) İyi, %38,7
- (2) Çok iyi, %35,5
- (3) Orta, %16,3
- (4) Gergin, %4,0
- (5) Olumsuz, %5,4.

Amirleri ile olan ilişkileri açısından Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunları ve değişik kütüphane türlerinde çalışan mezunlar arasında anlamlı ayrılıklar yoktur. Ancak amirleri ile olan ilişkilerini "iyi" olarak nitelendiren erkeklerin oranı (%28,9) kadınlarinkinden (%43,9) anlamlı bir düzeyde düşüktür. Amirleri ile olan ilişkilerini "gergin" ve "olumsuz" olarak nitelendiren erkeklerin oranları da, kadınlarinkilerden yüksektir. Bu durum genellikle kadınların amirleri ile olan ilişkilerinin erkeklerle göre daha iyi olduğunu işaret etmektedir ki, bu gerçek kadınların mesleğe daha sadık oluşları (bkz. V.1.1.2. kısım) ve daha büyük oranda kütüphanecilik mezunu olan amirlere sahip olmaları ile açıklanabilir.

V.2. Öneriler. Kütüphanecilik mezunlarının bu öğrenim dalını seçme nedenleri olarak ortaya koydukları gerekçelere ve daha sonraki meslek içi ve meslek dışı tecrübelerine dayanarak yapılması gerekli görülen bazı iş ve araştırmalar için şu öneriler yapılmaktadır.

Eldeki bilgilerin ışığında, yapılması gerekli

İşlere ait öneriler şunlardır:

(1) Kütüphanecilik alanı için öğrenci seçerken, adaylar içinde bu alana en fazla ilgi duyanlar üzerinde durulmalıdır.

(a) Anket sonuçlarından anlaşıldığına göre, yakınları arasında kütüphaneci olarak çalışan kimseler bulunan mezunlar hem lisede iken hem de anketin uygulandığı tarihte bu meslek dalına karşı, böyle yakınları bulunmayan mezunlardan daha büyük ilgi duymuşlardır. Böyle bir ilginin varlığı, kütüphanecilik mezunlarının ve öğrencilerinin, yakınları arasında kütüphaneciliği tanıtıcı bir kampanyaya giriştiklerinde bu alana gerçekten ilgi duyabilecek öğrenci adaylarının ortaya çıkmasına katkıda bulunabilecekleri inancını yaratmaktadır. Bu çeşit çabalar özellikle İstanbul Üniversitesi kütüphanecilik mezunları ve öğrencileri tarafından yürütüldüğünde büyük yararlar sağlayabilir, çünkü bu üniversiteden kütüphanecilik dalında mezun olanların aileleri ve diğer yakınları içinde kütüphanecilik mesleğinde çalışmakta olanların oranı, Ankara Üniversitesi mezunları arasında bu nitelikte kişiler bulunması oranının sadece yarısı kadardır.

(b) Kütüphanecilik dalından mezun olan kişilerin lise öğrenimleri sırasında meslek olarak kütüphaneciliğe öncelik tanıma sırasının oldukça düşük bir düzeyde olduğu görülmüştür. Daha sonra,

anketin uygulandığı tarihte ise, çeşitli yüksek öğrenim dalları arasında birinci tercih olarak kütüphanecilik işaretlenmiştir. Böyle bir gelişme, öğrencilere daha lisede iken kütüphanecilik mesleği ile ilgili olarak bilgi verilmesinin ve rehberlik sağlanmasının yararlı olabileceğini göstermektedir. Bu nitelikte bir yardım iki şekilde yapılabilir: birincisi, okul ve halk kütüphanelerinde düzenleyerek, kütüphaneciliği tanıtıcı kampanyalardan yararlanılarak; ikincisi ise, lise öğrencilerine kütüphaneden en etkili biçimde nasıl yararlanabileceklerini gösteren ve pratiğe önem veren eğitici bir girişimin programa girmesini sağlamak suretiyle.

(2) Ankara ve İstanbul Üniversiteleri mezunlarının görev aldıkları kütüphaneler arasında tür bakımından bazı önemli ayrılıkların bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu durum göz önünde tutularak, çeşitli kütüphanecilik bölümlerinin ya kendi başlarına ya da diğer bölümlerle işbirliği yapmak yoluyla, öğrencilerini akademik çalışmalar bittikten sonra çalışacakları kütüphane türlerine uyacak birtakım görevler için yetiştirmeye ve belirli görev alanlarında uzmanlaştırmaya yönelik programlar yapmaları önerilmektedir. Örneğin, İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin eğitiminde daha çok halk ve üniversite kütüphanelerinde görev alacak şekilde bir programa ağırlık verilirken, Ankara'daki kütüphanecilik bölümleri öğrencilerinin daha çok üniversite kütüphaneleri ve özel kütüphaneler tarafından işe alınacaklarını düşünerek bu kütüphanelerle ilgili

çalışmalar üzerinde durulmalıdır. Ankara'daki kütüphanecilik bölümleri, ayrıca Millî Kütüphane'deki çalışmalara da gerekli ilgiyi göstermelidir, zira bugüne kadar bu kurumda sadece Ankara Üniversitesi kütüphanecilik mezunları çalışmışlardır.

(3) Mezunların yakın iş arkadaşları ile ilgili olarak yapılan inceleme, mezunların büyük bir çoğunluğunun (%51,6), görevli oldukları kütüphane veya bölümlerde ve özellikle halk kütüphanelerinde tek başına çalışmakta olduklarını ortaya koymuştur. Bu bakımdan, kütüphanecilik bölümleri, mezunlarının büyük bir kısmının diğer mezunların tecrübe ve yardımlarından yararlanma olanaklarının kısıtlı olmalarını göz önünde tutarak, konuya bu açıdan eğilerek gereken önemi vermelidirler.

(4) Kütüphane personeline iş olanakları sağlayan kurumların yetkililerini kütüphanecilik mezunlarına öncelik tanımaya teşvik etmek ve uygun bir kütüphanecilik işi bulamadıkları için kütüphanecilik alanı dışındaki işlere girmek zorunda kalan mezunların bu sorununa çözüm bulmak amacıyla, kütüphanecilik bölümleri her tür kütüphaneye etkili ilişkiler sürdürmeli ve ayrıca etkin bir iş bulma bürosu kurulmalıdır.

(5) Mezunları ülke içinde çeşitli bölge ve illerde görevler almaya, Ankara ve İstanbul dışındaki kütüphanelerde de çalışmaya teşvik için yaz aylarında sürdürülen "staj" uygulamalarında, öğrencilere öğrenim gördükleri şehir dışındaki kütüphanelerde çalışmalar yapabilme olanakları yaratılmalıdır.

Yukarıda özet şeklinde verilen ve hemen yapılması gereken önerilere ek olarak, bu araştırmadan elde edilen bulgular, aşağıdaki alanlarla ilgili birtakım araştırmaların yapılmasına gereksinme olduğunu da açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır:

(1) Üike içinde, kütüphanelerin tür olarak ne şekilde dağıldığı, özellikle Ankara ve İstanbul'daki kütüphane türlerinin neler olduğu ve bu çeşitli kütüphanelerde görev almış mezunların bitirdikleri kütüphanecilik bölümü ve cinsiyetlerine göre nasıl bir dağılım gösterdikleri araştırılmalıdır. Ankara ve İstanbul'daki kütüphanecilik bölümlerinden mezun olanlar arasında mevcut olduğu anlaşılan ayrılıklarla cinsiyet ayrılıklarının, bu mezunların çalışmakta oldukları kütüphane türleriyle yakından ilişkili olup olmadığı hususu üzerinde durulmalıdır; mezunların öğrenim gördükleri şehirler içinde kalmayı tercih ederek Ankara ve İstanbul'daki kütüphanelerde görev almalarının da kütüphane türlerinin oluşmasını ne şekilde etkilediği incelenmelidir.

(2) Kütüphanecilik mezunlarının 1958 yılından bugüne kadar aldıkları ücretlerin ne olduğu araştırılmalı, bu ücretlerin millî gelire göre ve diğer işlerdeki ücretlere kıyasla hangi düzeyde bulunduğu araştırma konusu yapılmalıdır.

(3) Kadın mezunların kütüphanecilik mesleğine neden erkeklerden daha çok bağlılık gösterdikleri incelenmelidir. Kütüphanecilik alanında çalışan mezunların diğer alanlarda görev almış mezunlardan daha düşük ücretler almaları ve bu ücret ayrılığının cinsiyete bağlı olarak değişmemesi göz önünde tutularak, ~~erkek mezunların~~ kadınlara kıyasla maaşların düşük olduğundan mı daha büyük oranlarda

kütüphanecilik dışındaki iş alanlarını tercih ettikleri üzerinde durulmalıdır.

(4) Mezunların yaklaşık olarak yarısının, iş yeri olarak üniversite kütüphanelerini tercih etme nedenleri araştırılmalıdır.

(5) Erkek mezunların oldukça büyük bir yüzdesinin niçin halk kütüphanelerinde, kadın mezunların büyük çoğunluğunun ise neden üniversite kütüphanelerinde görev alma yoluna gittikleri incelenmelidir.

(6) İstanbul Üniversitesi mezunları arasında halk kütüphanelerinde görev almış olanların oranlarının, Ankara Üniversitesini bitirip de halk kütüphanelerinde çalışmakta olanların oranlarına kıyasla üç kat daha fazla olmasının nedenleri ile özel kütüphanelerde görev almış Ankara Üniversitesi mezunlarının oranlarının bu kütüphanelerde çalışan İstanbul Üniversitesi mezunlarının oranlarından daha yüksek olmasının nedenleri araştırılmalıdır.

Yukarıdaki beş ve altı numaralı araştırma önerileri ile daha önce özet şeklinde verilen 2 numaralı iş önerisi ve 1 numaralı araştırma önerisi arasında bir ilişki söz konusu olabilir. Mezunların görev türleri, onların ve kütüphane türlerinin coğrafi dağılımının bir sonucu olabilir. Ancak bu ilişkilerin varlığının kanıtlanması gerekmektedir.

(7) Kütüphane türlerine göre en çok gereksinme duyulan ve istenen kütüphanecilik çalışmalarının neler olduğu, ve bu çalışmaların kütüphanecilik bölümlerinin öğretim yaklaşımlarını nasıl etkilemesi gerektiği araştır-

rılmalıdır.

(8) Kütüphanecilik alanında kadın mezunların yaptıkları işlerin, erkek mezunlarinkine göre iki kat daha fazla bir oranda yalnız kütüphanecilik mezunlarına açık olmalarının nedenleri araştırılmalı ve böyle bir ayrılığın mezunların çalıştıkları kütüphane türlerine bağlı olup olmadığı üzerinde durulmalıdır.

TABLÖLAR

Tablo 1-1
Türkiye'deki Kütüphanelik Mezunları ve Ankete Katılma Oranları

Yıl	Ankara Üniversitesi			İstanbul Üniversitesi			Türkiye		
	Mezun sayısı	Ankete gelen cevap sayısı	%	Mezun sayısı	Ankete gelen cevap sayısı	%	Mezun sayısı	Ankete gelen cevap sayısı	%
1958	8	7	87,5				8	7	87,5
1959	9	4	44,4				9	4	44,4
1960	26 ⁴	18	69,2				26	18	69,2
1961	21 ³	13	61,9				21	13	61,9
1962	24	9	37,5				24	9	37,5
1963	22 ²	19	86,4				22	19	86,4
1964	50	29	58,0				50	29	58,0
1965	34 ²	24	70,6				34	24	70,6
1966	28	16	57,1				28	16	57,1
1967	32	23	71,9				32	23	71,9
1968	43	29	67,4	8	7	87,5	51	36	70,6
1969	43	36	83,7	12	9	75,0	55	45	81,8
1970	60 ¹	39	65,0	23 ¹	21	91,3	83	60	72,3
1971	46 ¹	22	47,8	31	25	80,6	77	47	61,0
1972	45	38	84,4	20 ²	16	80,0	65	54	83,1
1973	41	30	73,2	6	4	66,7	47	34	72,3
1974	18	13	72,2	2	1	50,0	20	14	70,0
TOPLAM	550	369	67,1	102	83	81,4	652	452	69,3

¹artı 1 yabancı uyruklu (araştırmaya dahil edilmemiştir). ²artı 1 ölüm ³artı 2 ölüm ⁴artı 3 ölüm

Tablo 2-1

1958-1961 Mezunlarının Üniversiteye Giriş Sırasında Çalışmak İstedikleri Kütüphane Türleri ve 1962 Yılında Çalıştıkları Yerler* (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)

Mezunların Üniversiteye Giriş Sırasında Çalışmak İstedikleri Kütüphane Türleri			Mezunların 1962 Yılında Çalıştıkları Yerler	
Kütüphane türü	Mezun sayısı	%	Mezun sayısı	%
Millî Kütüphane	1	1,6	2	3,1
Üniversite Kütüp.	10	15,6	0	-
Halk kütüphanesi	17	26,6	0	-
Çocuk kütüphanesi	17	26,6	0	-
Okul kütüphanesi	3	4,7	2	3,1
Kütüphanecilik Kürsüsü	12	18,7	3	4,7
Kütüphanelerin herhangi türü	1	1,6	0	-
Bilemeyenler	2	3,1	0	-
Özel kütüphane	0	-	23	35,9
Askerî kütüphane	0	-	14**	21,9
Toplam	64	100,1	44	68,7
Öğretmen	0	-	7	10,9
Memur	0	-	13	20,3
TOPLAM	64	100,1	64	99,9

*Bkz. II. Bölüme ait 2 no'lu Not.

**Askerî kütüphanelerde çalışanlar, üniversiteye girdikleri zamanda çocuk, halk ve okul kütüphanelerinde çalışmak istiyorlardı. Üçü askerî okul kütüphanelerinde çalışmaktadır.

Tablo 2-2

1958-1960 Yıllarında Mezun Olanların
1965-1966 Yıllarındaki Çalışma Durumları*
(Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)

1958 mezunları	Kadın	Erkek	Toplam	%
Kütüphanecilik alanında çalışanlar	5	2	7	87,5
Kütüphanecilik dışında çalışanlar	1	0	1	12,5
Toplam	6	2	8	100,0
1959 mezunları				
Kütüphanecilik alanında çalışanlar	3	1	4	44,4
Kütüphanecilik dışında çalışanlar	2	2	4	44,4
Bilinmeyen	1	0	1	11,2
Toplam	6	3	9	100,0
1960 mezunları				
Kütüphanecilik alanında çalışanlar	8	10	18	62,1
Kütüphanecilik dışında çalışanlar	2	7	9	31,0
Çalışmayanlar	1	0	1	3,4
Ölenler	1	0	1	3,4
Toplam	12	17	29	99,9
TOPLAM				
Kütüphanecilik alanında çalışanlar	16	13	29	63,0
Kütüphanecilik dışında çalışanlar	5	9	14	30,4
Çalışmayanlar	1	0	1	2,2
Bilinmeyen	1	0	1	2,2
Ölenler	1	0	1	2,2
TOPLAM	24	22	46	100,0

*Bkz. II. Bölüme ait 7 no'lu Not.

Tablo 2-3

1969 Yılına Kadar Mezun Olanların o Yılın Sonundaki Çalışma Durumları*
(Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)

Kütüphanecilik Alanında Çalışanlar			Kütüphanecilik Dışında Çalışanlar		
Kütüphane türü	Mezun sayısı	%	İş türü	Mezun sayısı	%
Millî Kütüphane	15	5,2	Öğretmen	5	1,8
Üniversite	46	16,0	Devlet memuru	27	9,4
Halk	21	7,3	Emniyet mensubu	13	4,5
Çocuk	-	-	Yedek subay	13	4,5
Okul	8	2,8	Subay	1	0,4
Kütüphanecilik Kürsüsü	2	0,7	Ticaret	1	0,4
Yazma kütüphanesi	-	-	Dış ülkelerde	2	0,7
Özel kütüphane (resmi daire, kurum ve yabancı kültür merkezleri)	61	21,3		62	21,7
Askerî kütüphane	11	3,8	Çalışmayanlar	40	13,9
Dış ülkelerde:			TOPLAM	102	45,6
kütüphanede	6				
öğrenimde	4	10			
Arşiv	2	0,7			
	176	61,3			
Kütüphaneci subay	9	3,1			
TOPLAM	185	64,4			
Tüm Mezunların Durumları					
			Mezun sayısı		%
Kütüphanecilik alanında çalışanlar			185		53,3
Kütüphanecilik dışında çalışanlar			62		17,9
Çalışmayanlar			40		11,5
Bilinmeyenler			56		16,1
Ölenler			4		1,2
TOPLAM			347		100,0

*Bkz. II. Bölüm'e ait 12 no'lu Not.

Tablo 2-4

1970 Yılı Sonuna Kadar Mezun Olanların 1972 Yılında Çalışma Durumları*
(Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü)

Kütüphanecilik Alanında Çalışanlar			Kütüphanecilik Dışında Çalışanlar		
Kütüphane türü	Mezun sayısı	%	İş türü	Mezun sayısı	%
Millî Kütüphane	21	6,4	Çeşitli işlerde	87	26,7
Özel kütüphane	68	20,9	Yedek subaylık	8	2,5
Üniversite ve akademi	60	18,4	Dış ülkelerde	11	3,4
Halk	29	8,9		106	32,6
Okul	7	2,2	Çalışmayanlar	20	6,1
Askerî kütüphane	9	2,8	TOPLAM	126	38,7
Kütüphanecilik Kürsüsü	2	0,6			
Dış ülkelerde öğrenim yapanlar	4	1,2			
TOPLAM	200	61,4			
Tüm Mezunların Durumları					
			Mezun sayısı	%	
Kütüphanecilik alanında çalışanlar			200	48,9	
Kütüphanecilik dışında çalışanlar			106	25,9	
Çalışmayanlar			20	4,9	
Bilinmeyenler			78	19,1	
Ölenler			5	1,2	
TOPLAM			409	100,0	

*Bkz. II. Bölümde ait 15 no'lu Not.

Tablo 3-1
Türkiye Kütüphanecilik Kürsülerinden Mezun Olanların Sayıları ve Yüzdeleri
(Haziran 1958 - Haziran 1974 tarihleri arasında)

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye	
	Mezun sayısı	Ankara Üniversitesi mezunlarının yüzdesi	Tüm mezunların yüzdesi	Mezun sayısı	İstanbul Üniversitesi mezunlarının yüzdesi	Tüm mezunların yüzdesi	Türkiye mezunlarının sayısı	Türkiye mezunlarının yüzdesi
Erkek	196	35,1	29,6	45	43,3	6,8	241	36,4
Kadın	363	64,9	54,7	59	56,7	8,9	422	63,6
TOPLAM	559	100,0	84,3	104	100,0	15,7	663	100,0

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 48,8908 \quad \alpha = 0,005 \quad \chi^2_{HC} = 49,4132$$

$$\text{İstanbul Üniversitesi: } \chi^2_{HC} = 1,8846$$

Tablo 3-2
Araştırma Kapsamı Dışında Kalan Mezunların Sayısal Durumları

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Ölen mezun sayısı	Yabancı uyruklu mezun sayısı	Anket kapsamı dışında kalan mezun sayısı	Ölen mezun sayısı	Yabancı uyruklu mezun sayısı	Anket kapsamı dışında kalan mezun sayısı	Ölen mezun sayısı	Yabancı uyruklu mezun sayısı	Anket kapsamı dışında kalan mezun sayısı
Erkek	3	2	5	0	1	1	3	3	6
Kadın	4	0	4	1	0	1	5	0	5
TOPLAM	7	2	9	1	1	2	8	3	11

Tablo 3-3
Araştırma Kapsamına Giren Mezunların Sayıları ve Yüzdeleri

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu				İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu				Türkiye			
	Mezun sayısı	Anket kapsamı dışında kalan mezun sayısı	Araştırılabilir mezun sayısı	Araştırılabilir mezun yüzdesi (tüm Türkiye mezunlarına göre)	Mezun sayısı	Anket kapsamı dışında kalan mezun sayısı	Araştırılabilir mezun sayısı	Araştırılabilir mezun yüzdesi (tüm Türkiye mezunlarına göre)	Toplam mezun sayısı	Anket kapsamı dışında kalan toplam mezun sayısı	Araştırılabilir toplam mezun sayısı	Araştırılabilir mezun yüzdesi (tüm Türkiye mezunlarına göre)
Erkek	196	5	191	28,8	45	1	44	6,6	241	6	235	35,4
Kadın	363	4	359	54,1	59	1	58	8,8	422	5	417	62,9
TOPLAM	559	9	550	82,9	104	2	102	15,4	663	11	652	98,3

Tablo 3-4
 Araştırma Kapsamındaki Mezunlara Gönderilebilen Anket Formu Sayıları ve Yüzdeleri

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü					İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü					Türkiye				
	Araştırma kapsamına giren mezun sayısı	Mezunlara gönderilen anket formu sayısı	Yanıt adres işaretli ile geri gelen anket formu sayısı	Net olarak gönderilen anket formu sayısı	Araştırma kapsamındaki mezunlara göre, net anket formu gönderilen yüzdesi	Araştırma kapsamına giren mezun sayısı	Mezunlara gönderilen anket formu sayısı	Yanıt adres işaretli ile geri gelen anket formu sayısı	Net olarak gönderilen anket formu sayısı	Araştırma kapsamındaki mezunlara göre, net anket formu gönderilen yüzdesi	Araştırma kapsamına giren mezun sayısı	Mezunlara gönderilen anket formu sayısı	Yanıt adres işaretli ile geri gelen anket formu sayısı	Net olarak gönderilen anket formu sayısı	Araştırma kapsamındaki mezunlara göre, net anket formu gönderilen yüzdesi
Erkek	191	188	4	184	96,3	44	43	1	42	95,5	235	231	5	226	96,2
Kadın	359	328	11	317	88,3	58	57	1	56	96,6	417	385	12	373	89,4
TOPLAM	550	516	15	501	91,1	102	100	2	98	96,1	652	616	17	599	91,9

$$\alpha = 0,05$$

$$\chi^2_{HKC} = 1,0892$$

Tablo 3-5
Ankete Katılan Mezunların Sayıları ve Yüzdeleri

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu					İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu					Türkiye				
	Arastırma kapsamına giren mezun sayısı	Anket formu net olarak gönderilen mezun sayısı	Cevap alınan mezun sayısı	Cevap alınan mezunların net gönderilenlere göre yüzdesi	Cevap alınan mezunların arastırma kapsamına girenlere göre yüzdesi	Arastırma kapsamına giren mezun sayısı	Anket formu net olarak gönderilen mezun sayısı	Cevap alınan mezun sayısı	Cevap alınan mezunların net gönderilenlere göre yüzdesi	Cevap alınan mezunların arastırma kapsamına girenlere göre yüzdesi	Arastırma kapsamına giren mezun toplamı	Anket formu net olarak gönderilen mezun toplamı	Cevap alınan mezun toplamı	Cevap alınan mezunların net gönderilenlere göre yüzdesi	Cevap alınan mezunların arastırma kapsamına girenlere göre yüzdesi
Erkek	191	184	132	71,7	69,1	44	42	34	81,0	77,3	235	226	166	73,5	70,6
Kadın	359	317	236	74,4	65,7	58	56	49	87,5	84,5	417	373	285	76,4	68,3
TOPLAM	550	501	368	73,5	66,9	102	98	83	84,7	81,4	652	599	451	75,3	69,2

$\alpha = 0,05$

$\chi^2_{HKC} = 2,9863$

Tablo 3-6

Ankete Katılan Tüm Mezunlara Göre Mezun Gruplarının Sayıları ve Yüzdeleri

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü				İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü				Türkiye				
	Arastırma kapsamına giren	Arastırma kapsamına giren kursü mezunlarına göre (652 kişi) yüzde	Cevap alınan mezun sayısı	Cevap alınan mezunların, cevap alınan toplam Ankara Univ. mezunlarına göre (368 kişi) yüzde	Arastırma kapsamına giren	Arastırma kapsamına giren kursü mezunlarına göre (652 kişi) yüzde	Cevap alınan mezun sayısı	Cevap alınan mezunların, cevap alınan tüm Türkiye mezunlarına göre (451 kişi) yüzde	Arastırma kapsamına giren	Arastırma kapsamına giren mezun toplamı	Arastırma kapsamına girenlerin, Türkiye toplamına göre (652 kişi) yüzde	Cevap alınan mezun toplamı	Cevap alınanların, cevap alınan toplam mezunlara göre (451 kişi) yüzde
Erkek	191	29,3	132	35,9	44	6,7	34	41,0	7,5	235	36,0	166	36,8
Kadın	359	55,1	236	64,1	58	8,9	49	59,0	10,9	417	64,0	285	63,2
TOPLAM	550	84,4	368	100,0	102	15,6	83	100,0	18,4	652	100,0	451	100,0

$$\chi^2 = 2,5821$$

$$\text{Tüm cevap veren mezunlar: } \chi^2 = .1112$$

$$\text{Ankara Üniversitesi: } \chi^2 = .2114$$

$$\text{İstanbul Üniversitesi: } \chi^2 = .1591$$

Tablo 3-7

Anket Sırasında Çalışan ve Çalışmayan Mezun Sayısı ve Yüzdesi

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü					İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü					Türkiye				
	Gelen cevapların toplamı	Çalışan mezun sayısı	Çalışan mezun yüzdesi	Çalışmayan mezun sayısı	Çalışmayan mezun yüzdesi	Gelen cevapların toplamı	Çalışan mezun sayısı	Çalışan mezun yüzdesi	Çalışmayan mezun sayısı	Çalışmayan mezun yüzdesi	Gelen cevapların toplamı	Çalışan mezun toplamı	Çalışan mezun yüzdesi	Çalışmayan mezun toplamı	Çalışmayan mezun yüzdesi
Erkek	132	126	95,5	6	4,5	34	32	94,1	2	5,9	166	158	95,2	8	4,8
Kadın	236	199	84,3	37	15,7	49	37	75,5	12	24,5	285	236	82,8	49	17,2
TOPLAM	368	325	88,3	43	11,7	83	69	83,1	14	16,9	451	394	87,4	57	12,6

$\alpha = 0,05$

Çalışan mezunlar: $\chi^2_{HK} = ,2071$

$\chi^2_{HC} = 1,8442$

Tablo 3-8
Anket Sırasında Çalışmayan Mezunların Durumu

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü		İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü		Türkiye		
	Mezuniyetten sonra hiç mezun sayısı ve yüzdesi	Önce çalışmış olup anket sırasında çalışmayan mezun sayısı ve yüzdesi	Anket sırasında çalışmayan toplam mezun sayısı ve yüzdesi	Mezuniyetten sonra hiç mezun sayısı ve yüzdesi	Önce çalışmış olup anket sırasında çalışmayan mezun sayısı ve yüzdesi	Anket sırasında çalışmayan toplam mezun sayısı ve yüzdesi	Anket sırasında çalışmayan toplam mezun sayısı ve yüzdesi
Erkek	0 (%0)	6 (%4,5)	6 (%4,5)	0 (%0)	2 (%5,9)	2 (%5,9)	8 (%4,8)
Kadın	11 (%4,7)	26 (%11,0)	37 (%15,7)	4 (%8,2)	8 (%16,3)	12 (%24,5)	49 (%17,2)
TOPLAM	11 (%3,0)	32 (%8,7)	43 (%11,7)	4 (%4,8)	10 (%12,0)	14 (%16,9)	57 (%12,6)

Hiç çalışmamış olan mezunlar: $\chi^2 = 0,05$ $\chi^2 = 2,152$ $\chi^2 = 7,1771$

Daha önce çalışmış olan mezunlar: $\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 8,412$ $\chi^2 = 5,7516$

Tablo 3-9
Mezunların Anket Sırasında Kütüphanecilik Alanındaki ve Kütüphanecilik Dışındaki Çalışma Durumları

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü				İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü				Türkiye			
	Kütüphanecilikte çalışanların sayısı	Ankara Univ. toplam çalışanlarına göre kütüphanecilik alanında çalışanların yüzdesi	Kütüphanecilik dışında çalışanların sayısı	Ankara Univ. toplam çalışanlarına göre kütüphanecilik dışında çalışanların yüzdesi	Kütüphanecilikte çalışanların sayısı	İstanbul Ü. toplam çalışanlarına göre kütüphanecilik alanında çalışanların yüzdesi	Kütüphanecilik dışında çalışanların sayısı	İstanbul Ü. toplam çalışanlarına göre kütüphanecilik dışında çalışanların yüzdesi	Kütüphanecilikte çalışanların sayısı	Toplam çalışanlara göre kütüphanecilik alanında çalışanların yüzdesi	Kütüphanecilik dışında çalışanların sayısı	Toplam çalışanlara göre kütüphanecilik dışında çalışanların yüzdesi
Erkek	80	63,5	46	36,5	22	68,8	10	31,2	102	64,6	56	35,4
Kadın	161	80,9	38	19,1	31	83,8	6	16,2	192	81,4	44	18,6
TOPLAM	241	74,2	84	25,8	53	76,8	16	23,2	294	74,6	100	25,4

$$\chi^2_{HK} = 0,0530 \quad \chi^2_{HC} = 3,5799$$

$$\alpha = 0,05$$

Tablo 3-10
Herhangi Bir İşte Çalışmış Olan Mezun Sayıları ve Yüzdeleri*

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Ankete katılan mezun sayısı	Herhangi bir işte çalışmış olan mezun sayısı	Yüzdesi	Ankete katılan mezun sayısı	Herhangi bir işte çalışmış olan mezun sayısı	Yüzdesi	Ankete katılan toplam	Herhangi bir işte çalışmış olan toplam	Yüzdesi
Erkek	132	132	100,0	34	34	100,0	166	166	100,0
Kadın	236	225	95,3	49	45	91,8	285	270	94,7
TOPLAM	368	357	97,0	83	79	95,2	451	436	96,7

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = ,0220 \quad \chi_{HC}^2 = ,2983$$

*Tablo 3-10, ankete katılan mezunlardan hiçbir işte çalışmamış olan mezunları çıkartarak hazırlanmıştır. Tablo 3-10a, Tablo 3-10b ve Tablo 3-10c, çalışmış olan mezunları 3 ayrı sınıfta göstermektedir. Bu 3 tablonun toplamlarının, Tablo 3-10daki sayılara eşit olması gerekmektedir. Ancak, anket formunun değişik cevaplarından hesaplandığı için ve 9 mezunun bazı soruları cevapsız bıraktıkları için, toplamlarda 9 sayı fark görülmektedir. Yüzdeler ise, Tablo 3-10daki sayılara göre hesaplanmıştır.

Tablo 3-10a
Çalışmış Olan Mezunlardan Kütüphanecilik Alanında Hiç İş Yapmamış Olanlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü			Türkiye		
	hiç çalışmamış olan mezun sayısı	Kütüphanecilikte hiç çalışmamış olanların, bu grupta herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzdesi	Kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan mezun sayısı	Kütüphanecilikte hiç çalışmamış olanların, bu grupta herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzdesi	Kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olan mezun sayısı	Kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olanların, bu grupta anket katılan mezunlara göre yüzdesi	Kütüphanecilik alanında hiç çalışmamış olanların, tüm mezun grubunda herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzdesi	Kütüphanecilikte hiç çalışmamış olanların, tüm mezun grubunda anket katılan mezunlara göre yüzdesi	Kütüphanecilikte hiç çalışmamış olanların, tüm mezun grubunda anket katılan mezunlara göre yüzdesi
Erkek	32	24,2	6	17,6	38	17,6	22,9	22,9	22,9
Kadın	33	14,7	7	15,6	40	14,3	14,8	14,0	14,0
TOPLAM	65	18,2	13	16,5	78	15,7	17,9	17,3	17,3

Çalışmış olan mezunlara göre: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HK} = 1,047$ $\chi^2_{HC} = 3,7458$

Tüm cevap veren mezunlara göre: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HK} = 1,669$ $\chi^2_{HC} = 4,7680$

Tablo 3-10b
Çalışmış Olan Mezunlardan Yalnız Kütüphanecilik Alanında İş Yapmış Olanlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			Türkiye		
	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan mezun sayısı	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanların bu grupta herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzdesi	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanların, bu grupta anket katılan mezunlara göre yüzdesi	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan mezun sayısı	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanların bu grupta herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzdesi	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanların, bu grupta anket katılan mezunlara göre yüzdesi	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olan toplam mezun sayısı	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanların, tüm mezun grubunda herhangi bir işte çalışmış olanlara göre (Tablo 3-10) yüzdesi	Yalnız kütüphanecilik alanında çalışmış olanların, tüm mezun grubunda anket katılan mezunlara göre yüzdesi
Erkek	75	56,8	56,8	20	58,8	58,8	95	57,2	57,2
Kadın	168	74,7	71,2	36	80,0	73,5	204	75,6	71,6
TOPLAM	243	68,1	66,0	56	70,9	67,5	299	68,6	66,3

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 0,0730 \quad \chi^2_{HC} = 5,0142$$

Tablo 3-10c
Çalışmış Olan Mezunlardan Hem Kütüphanecilik Alanında Hem Dışında İş Yapmış Olanlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			Türkiye		
	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezun sayı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar, bu grupta herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzde	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar, bu grupta anket katılan mezunlara göre yüzde	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezun sayı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar, bu grupta herhangi bir işte çalışmış olanlara göre yüzde	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan toplam mezun sayısı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar, tüm mezun grubunda herhangi bir işte çalışmış olanlara göre (Tablo 3-10) yüzde	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olanlar, tüm mezun grubunda anket katılan mezunlara göre yüzde	
Erkek	20	15,2	15,2	8	23,5	28	16,9	16,9	
Kadın	21	9,3	8,9	1	2,2	22	8,1	7,7	
TOPLAM	41	11,5	11,1	9	11,4	50	11,5	11,1	

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = ,0013 \quad \alpha = 0,01 \quad \chi^2_{HC} = 6,8761$$

Tablo 3-11a

Ankara Üniversitesi Mezunlarının Lise Yıllarında İken Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları

	Tıp vb.		Hukuk -siyasal bilgiler		Mühendislik -mimarlık		Kütüphanelilik		Sosyal Bilimler		İlk beş tercih edilen öğrenim dalının TOPLAMI	
	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	İlk beş öğrenim dalının tercih eden mezunların, tercihlerini belirten toplam mezun sayısına göre yüzdesi
Erkek	20	5,3	36	27,5	18	13,7	8	6,1	12	9,2	94	71,8
Kadın	59	25,0	35	14,8	26	11,0	26	11,0	21	8,9	167	70,7
TOPLAM	79	21,5	71	19,3	44	12,0	34	9,3	33	9,0	261	71,1

Tablo 3-11deki 5 öğrenim dalını tercih eden mezunlar için: $\chi^2_{HK} = 0,005$ $\chi^2_{HK} = 30,8988$
 Kütüphaneciliği tercih eden mezunlar için: $\chi^2_{HK} = 0,05$ $\chi^2_{HK} = ,1877$

Tablo 3-11b
 İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Lise Yıllarında İken Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları

	Öğretmenlik		Tıp vb.		Kütüphanelilik		Sosyal Bilimler		Ekonomi		Hukuk -Siyasal Bilgiler		İlk beş tercih edilen öğrenim dalının TOPLAMI		
	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Tercihini belirten toplam mezun sayısı	İlk beş öğrenim dalının tercih eden mezunların, tercihlerini belirten toplam mezun sayısına göre yüzdesi
Erkek	6	17,7	5	14,7	5	14,7	3	8,8	5	14,7	5	14,7	29	34	85,3
Kadın	16	32,6	14	28,6	4	8,2	4	8,2	1	2,0	1	2,0	40	49	81,6
TOPLAM	22	26,5	19	22,9	9	10,9	7	8,4	6	7,2	6	7,2	69	83	83,1

(²XHK değerleri Tablo 3-11a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-12

Kütüphanecilik Mezunlarının Anket Sırasında Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları

	Kütüphane- cilik		Tıp vb.		Hukuk -Siyasal Bilgiler		Mühendis- lik -Mimarlık		Öğretmenlik		İlk beş tercih edilen öğrenim dalının TOPLAMI		
	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Tercihini belirten toplam mezun sayısı	İlk beş öğrenim dalını tercih eden mezunların toplam mezun sayısına göre yüzdesi
Erkek	40	26,1	33	21,6	22	14,4	18	11,8	4	2,6	117	153	76,5
Kadın	72	27,1	71	26,7	25	9,4	20	7,5	25	9,4	213	266	80,1
TOPLAM	112	26,7	104	24,8	47	11,2	38	9,1	29	6,9	330	419	78,7

Tablodaki 5 öğrenim dalını tercih eden mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HC} = 9,5443$ Kütüphaneciliği tercih eden mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HC} = ,0312$

Tablo 3-12a

Ankara Üniversitesi Mezunlarının Anket Sırasında Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları

	Kütüphane- cilik		Tıp vb.		Hukuk -Siyasal Bilgiler		Mühendis- lik -Mimarlık		Güzel Sanatlar		İlk beş tercih edilen öğrenim dalının TOPLAMI		
	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Tercihini belirten toplam mezun sayısı	İlk beş öğrenim dalını tercih eden mezunların, tercihlerini belirten toplam mezun sayısına göre yüzdesi
Erkek	36	29,8	23	19,0	20	16,5	12	9,9	2	1,7	93	121	76,9
Kadın	56	25,5	59	26,8	23	10,5	19	8,6	20	9,1	177	220	80,5
TOPLAM	92	27,0	82	24,0	43	12,6	31	9,1	22	6,5	270	341	79,2

Tablo 3-12deki 5 öğrenim dalını tercih eden mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi_{HK}^2 = 4,9597$ Kütüphaneciliği tercih eden mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi_{HK}^2 = ,0378$

Tablo 3-12b

Istanbul Üniversitesi Mezunlarının Anket Sırasında Tercih Ettikleri Yüksek Öğrenim Dalları

	Tıp vb.		Kütüphane- cilik		Öğret- menlik		Mühendis- lik -Mimarlık		Ekonomi		Güzel Sanatlar		İlk beş tercih edilen öğrenim dalının TOPLAMI.		
	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Yüzdesi	Mezun sayısı	Tercihini belirten toplam mezun sayısı	İlk beş öğrenim dalını tercih eden mezunların, tercihlerini belirten toplam mezun sayısına göre yüzdesi
Erkek	10	31,3	4	12,5	1	3,1	6	18,8	5	15,6	0	0	26	32	81,3
Kadın	12	26,1	16	34,8	8	17,4	1	2,2	0	0	5	10,8	42	46	91,3
TOPLAM	22	28,2	20	25,6	9	11,5	7	8,9	5	6,4	5	6,4	68	78	87,2

(χ^2 değerleri Tablo 3-12b'de gösterilmiştir.)

Tablo 3-13

Kütüphanecilik Mezunlarından Lise Yıllarında ve Anket Sırasında
Yüksek Öğrenim Olarak Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Etmeyenleri

	Lise yıllarında ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Hicbir zaman kütüphaneciliği tercih etmeyen mezun sayısı	Yüzdesi	Lisede kütüphaneciliği, fakat anket sırasında başka bir öğrenim dalı tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Lisede başka bir öğrenim dalı, fakat anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında ve anket sırasında tercihlerini belirten mezun sayısı
Erkek	4	2,6	108	70,6	5	3,3	36	23,5	153
Kadın	17	6,4	183	68,8	11	4,1	55	20,7	266
TOPLAM	21	5,0	291	69,5	16	3,8	91	21,7	419

Hem lise yıllarında hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HC} = 2,0998$

Tablo 3-13a

Ankara Üniversitesi Mezunlarından Lise Yıllarında ve Anket Sırasında
Yüksek Öğrenim Olarak Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Etmeyenleri

	Lise yıllarında ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Hicbir zaman kütüphaneciliği tercih etmeyen mezun sayısı	Yüzdesi	Lise kütüphaneciliği, fakat anket sırasında başka bir öğrenim dalı tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Lisede başka bir öğrenim dalı, fakat anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarındaki ve anket sırasında tercihlerini belirten mezun sayısı
Erkek	3	2,5	83	68,6	2	1,6	33	27,3	121
Kadın	16	7,3	156	70,9	8	3,6	40	18,2	220
TOPLAM	19	5,6	239	70,1	10	2,9	73	21,4	341

Hem lise yıllarında hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezunlar için: $\chi^2_{HK} = 6,172$
 $\alpha = 0,05$

Tablo 3-13b
 İstanbul Üniversitesi Mezunlarından Lise Yıllarında ve Anket Sırasında
 Yüksek Öğrenim Olarak Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Etmeyenleri

	Lise yıllarında ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Hicbir zaman kütüphaneciliği tercih etmeyen mezun sayısı	Yüzdesi	Lisede kütüphaneciliği, fakat anket sırasında başka bir öğrenim dalı tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Lisede başka bir öğrenim dalı, fakat anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında ve anket sırasında tercihlerini belirten mezun sayısı
Erkek	1	3,1	25	78,1	3	9,4	3	9,4	32
Kadın	1	2,2	27	58,7	3	6,5	15	32,6	46
TOPLAM	2	2,5	52	66,7	6	7,7	18	23,1	78

(² xHK değeri Tablo 3-13a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-14
Lise yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	8	4	50,0	5	3	60,0	13	7	53,8
Kadın	26	18	69,2	4	3	75,0	30	21	70,0
TOPLAM	34	22	64,7	9	6	67,0	43	28	65,1

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = ,0022 \quad \chi^2_{HC} = ,3801$$

Tablo 3-14a

Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü			Türkiye		
	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	8	1	12,5	5	1	20,0	13	2	15,4
Kadın	26	6	23,1	4	1	25,0	30	7	23,3
TOPLAM	34	7	20,6	9	2	22,2	43	9	20,9

Lisede kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $X^2 = 5,000$

Tablo 3-15
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			Türkiye		
	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	36	27	75,0	4	4	100,0	40	31	77,5
Kadın	56	46	82,1	16	16	100,0	72	62	86,1
TOPLAM	92	73	79,3	20	20	100,0	112	93	83,0

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = ,8477 \quad \chi_{HC}^2 = ,2267$$

Tablo 3-15a
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih eden fakat İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			Türkiye		
	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	36	9	25,0	4	0	0	40	9	22,5
Kadın	56	10	17,9	16	0	0	72	10	13,9
TOPLAM	92	19	20,7	20	0	0	112	19	17,0

Anket sırasında Kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 2,2669$

Tablo 3-16
Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden
ve İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Japon Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Hem lisede hem anket sırasında mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Hem lisede hem anket sırasında mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik alanında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	3	3	100,0	1	1	100,0	4	4	100,0
Kadın	16	12	75,0	1	1	100,0	17	13	76,5
TOPLAM	19	15	78,9	2	2	100,0	21	17	81,0

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 0,0 \quad \chi^2_{HC} = ,0346$$

Tablo 3-16a

Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden
fakat İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, ilk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	3	0	0	1	0	0	4	0	0
Kadın	16	4	25,0	1	0	0	17	4	23,5
TOPLAM	19	4	21,1	2	0	0	21	4	19,0

Hem lise yıllarında hem anket sırasında yüksek öğrenim olarak kütüphaneciliği tercih eden ve ilk işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar için: $\chi^2 = 0,05$ $\chi^2 = ,0244$

Tablo 3-17
Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Lisede kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	8	4	50,0	5	1	20,0	13	5	38,5
Kadın	26	18	69,2	4	3	75,0	30	21	70,0
TOPLAM	34	22	64,7	9	4	44,4	43	26	60,5

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 1,893 \quad \chi_{HC}^2 = 1,5292$$

Tablo 3-17a
Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	8	1	12,5	5	3	60,0	13	4	30,8
Kadın	26	6	23,1	4	1	25,0	30	7	23,3
TOPLAM	34	7	20,6	9	4	44,4	43	11	25,6

Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 1,5694$

Tablo 3-18
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden ve Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			Türkiye		
	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik alanında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	36	29	80,6	4	3	75,0	40	32	80,0
Kadın	56	50	89,3	16	16	100,0	72	66	91,7
TOPLAM	92	79	85,9	20	19	95,0	112	98	87,5

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 1,566 \quad \chi^2_{HC} = 4,000$$

Tablo 3-18a
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden fakat Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	36	7	19,4	4	1	25,0	40	8	20,0
Kadın	56	6	10,7	16	0	0	72	6	8,3
TOPLAM	92	13	14,1	20	1	5,0	112	14	12,5

Anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar için:
 $\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 10,9379$

Tablo 3-19
Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden
ve son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden- lerden, son işlerini kütüphane- cilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden- lerden, son işlerini kütüphane- cilik alanında yapan mezun sayısı	Yüzdesi	Hem lisede hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden toplam mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden- lerden, son işlerini kütüphane- cilik alanında yapan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	3	3	100,0	1	0	0	4	3	75,0
Kadın	16	13	81,3	1	1	100,0	17	14	82,4
TOPLAM	19	16	84,2	2	1	50,0	21	17	81,0

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = ,0069 \quad \chi^2_{HC} = 0,0$$

Tablo 3-19a
Hem Lise Yıllarında Hem Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden
fakat Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü		İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih eden mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Lisede ve anket sırasında kütüp- haneciliği tercih edenlerden, son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı
Erkek	3	0	0	1	1	4	1	25,0
Kadın	16	3	18,8	1	0	17	3	17,6
TOPLAM	19	3	15,8	2	1	21	4	19,0
			Yüzdesi			Yüzdesi		Yüzdesi

Hem lise yıllarında hem anket sırasında kütüphaneciliği tercih eden
ve son işlerini kütüphanecilik alanında ve dışında yapan mezunlar için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2 = ,2947$

Tablo 3-20

İlaçların Kullanılma Sıklığı Seçme Nedensileri

	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)	"Sık kullanılan ilaçlar" (Yüzde)
Erkek	43 (25,1)	29 (17,6)	35 (20,9)	18 (10,9)	2 (1,2)	3 (1,8)	37 (22,4)	155	50	30,3	78	47,3
Kadın	62 (27,6)	64 (22,5)	60 (21,1)	30 (10,5)	20 (7,0)	6 (2,1)	43 (15,1)	265	100	35,1	142	49,5
TOPLAM	105 (26,3)	93 (20,7)	95 (20,7)	48 (10,7)	22 (4,9)	9 (2,0)	80 (17,8)	420	150	33,3	220	49,5

Seçme nedenleri dağılım testi için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{BC} = 10,5722$

Ölüm/yaşam tablosu nedenleri dağılımları için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HC} = 7,177$

Tablo 3-20a

Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedğim bölüm için puanlarım yetersizdi" (yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzde)	"Şans eseri" (yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (yüzde)	"Aitem istiyordum" (yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (yüzde)	"Başka" (yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"olumlu" nedenler (2., 4. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 3. ve 5.)	Yüzde
Erkek	31 (23,7)	28 (21,4)	27 (20,6)	14 (10,7)	2 (1,5)	1 (0,8)	28 (21,4)	131	43	32,8	60	45,8
Kadın	45 (19,1)	57 (24,2)	54 (22,9)	24 (10,2)	14 (5,9)	5 (2,1)	37 (15,7)	236	86	36,4	113	47,9
TOPLAM	76 (20,7)	85 (23,2)	81 (22,1)	38 (10,4)	16 (4,4)	6 (1,6)	65 (17,7)	367	129	35,1	173	47,1

Seçme nedenleri dağılımları için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HK} = 13,1716$

Olumlu/olumsuz nedenlerin dağılımları için: $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HK} = 1,9876$

Tablo 3-20b
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedikim bölüm için puanlarım yetersizdi" (yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzde)	"Şans eseri" (yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (yüzde)	"Atılım istiyordum" (yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (yüzde)	"Başka" (yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (2., 4. ve 6.)	"Olumsuz" nedenler (1., 3. ve 5.)	Yüzde
Erkek	12 (35,3)	1 (2,9)	6 (17,6)	4 (11,8)	0 (0)	2 (5,9)	9 (26,5)	34	7 20,6	18 52,9	Yüzde
Kadın	17 (34,7)	7 (14,3)	6 (12,2)	6 (12,2)	6 (12,2)	1 (2,0)	6 (12,2)	49	14 28,6	29 59,2	Yüzde
TOPLAM	29 (34,9)	8 (9,6)	12 (14,5)	10 (12,0)	6 (7,2)	3 (3,6)	15 (18,1)	83	21 25,3	47 56,6	Yüzde

(x²HK değerleri Tablo 3-20a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-21
Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzde)	"Ailem istiyordu" (Yüzde)	"Şans eseri" (Yüzde)	"Baska" (Yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (1. ve 2.) Yüzde	"Olumsuz" nedenler (3. ve 4.) Yüzde
Erkek	8 (61,5)	1 (7,7)	0 (0)	1 (7,7)	3 (23,1)	13	9 69,2	1 7,7
Kadın	22 (73,3)	6 (20,0)	1 (3,3)	0 (0)	1 (3,3)	30	28 93,3	1 3,3
TOPLAM	30 (69,8)	7 (16,3)	1 (2,3)	1 (2,3)	4 (9,3)	43	37 86,0	2 4,7

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 2,5040$$

Tablo 3-21a
Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzdesi)	"Ailem istiyordu" (Yüzdesi)	"Sans eseri" (Yüzdesi)	"Baska" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"olumlu" nedenler (1. ve 2.) Yüzdesi	"Olumsuz" nedenler (3. ve 4.) Yüzdesi
Erkek	6 (75,0)	0 (0)	0 (0)	1 (12,5)	1 (12,5)	8	6 75,0	1 12,5
Kadın	18 (69,2)	6 (23,1)	1 (3,8)	0 (0)	1 (3,8)	26	24 92,3	1 3,8
TOPLAM	24 (70,6)	6 (17,6)	1 (2,9)	1 (2,9)	2 (5,9)	34	30 88,2	2 5,9

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 0,7656$$

Tablo 3-21b
Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzdesi)	"Başka" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Ölümü" nedenler (1. ve 2.)	Yüzdesi	"Ölumsuz" nedenler
Erkek	2 (40,0)	1 (20,0)	2 (40,0)	5	3	60,0 60,0	0
Kadın	4 (100,0)	0 (0)	0 (0)	4	4	100,0	0
TOPLAM	6 (66,7)	1 (11,1)	2 (22,2)	9	7	77,8	0

(χ^2 değeri Tablo 3-21a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-22
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci deni etkiledi" (Yüzdesi)	"Şans eseri" (Yüzdesi)	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzdesi)	"Ailem istiyordu" (Yüzdesi)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzdesi)	"Başka" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Orumlu" nedenler (1., 2. ve 6.) Yüzdesi	"Olumsuz" nedenler (3., 4. ve 5.) Yüzdesi
Erkek	9 (22,5)	7 (17,5)	8 (20,0)	5 (12,5)	0 (0)	0 (0)	11 (27,5)	40	16 40,0	13 32,5
Kadın	16 (22,2)	17 (23,6)	11 (15,3)	9 (12,5)	6 (8,3)	3 (4,2)	10 (13,9)	72	36 50,0	26 36,1
TOPLAM	25 (22,3)	24 (21,4)	19 (17,0)	14 (12,5)	6 (5,4)	3 (2,7)	21 (18,8)	112	52 46,4	39 34,8

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 4,5905$$

Tablo 3-22a
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

Erkek	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzde) 7 (19,4)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzde) 7 (19,4)	"Şans eseri" (Yüzde) 8 (22,2)	"İstedikim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzde) 5 (13,9)	"Ailem istiyordu" (Yüzde) 0 (0)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzde) 0 (0)	"Başka" (Yüzde) 9 (25,0)	Nedenini belirten mezun sayısı 36	"Olumlu" nedenler (1., 2. ve 6.) 14	Yüzde 38,9	"Olumsuz" nedenler (3., 4. ve 5.) 13	Yüzde 36,1
Kadın	13 (23,2)	15 (26,8)	9 (16,1)	6 (10,7)	4 (7,1)	2 (3,6)	7 (12,5)	56	30	53,6	19	33,9
TOPLAM	20 (21,7)	22 (23,9)	17 (18,5)	11 (12,0)	4 (4,3)	2 (2,2)	16 (17,4)	92	44	47,8	32	34,8

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 1,5963$$

Tablo 3-22b
Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzdesi)	"Şans eseri" (Yüzdesi)	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzdesi)	"Atılım istiyordum" (Yüzdesi)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzdesi)	"Başka" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (1., 2. ve 6.) Yüzdesi	"Olumsuz" nedenler (3., 4. ve 5.) Yüzdesi
Erkek	2 (50,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (50,0)	4	2 50,0	0 0
Kadın	3 (18,8)	2 (12,5)	2 (12,5)	3 (18,8)	2 (12,5)	1 (6,3)	3 (18,8)	16	6 37,5	7 43,8
TOPLAM	5 (25,0)	2 (10,0)	2 (10,0)	3 (15,0)	2 (10,0)	1 (5,0)	5 (25,0)	20	8 40,0	7 35,0

(χ^2 değeri Tablo 3-22a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-23
Lise Yıllarında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden
Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzde)	"Sans eseri" (Yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzde)	"Ailem istiyordu" (Yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzde)	"Başka" (Yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 5. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 4.)	Yüzde
Erkek	47 (30,1)	32 (20,5)	29 (18,6)	2 (1,3)	10 (6,4)	3 (1,9)	33 (21,2)	156	42	26,9	81	51,9
Kadın	58 (23,2)	60 (24,0)	57 (22,8)	19 (7,6)	8 (3,2)	6 (2,4)	42 (16,8)	250	71	28,4	137	54,8
TOPLAM	105 (25,9)	92 (22,7)	86 (21,2)	21 (5,2)	18 (4,4)	9 (2,2)	75 (18,5)	406	113	27,8	218	53,7

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{H0} = 11,2369$$

Tablo 3-23a
Lise Yıllarında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (yüzde)	"Sans eseri" (yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzde)	"Atlem istiyordum" (yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (yüzde)	"Başka" (yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 5. ve 6.) Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 4.) Yüzde
Erkek	31 (25,4)	26 (21,3)	28 (23,0)	2 (1,6)	8 (6,6)	1 (0,8)	26 (21,3)	122	37 30,3	59 48,4
Kadın	45 (21,4)	54 (25,7)	51 (24,3)	13 (6,2)	6 (2,9)	5 (2,4)	36 (17,1)	210	62 29,5	112 53,3
TOPLAM	76 (22,9)	80 (24,1)	79 (23,8)	15 (4,5)	14 (4,2)	6 (1,8)	62 (18,7)	332	99 29,8	171 51,5

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 13,8033$$

Tablo 3-23b
Lise Yıllarında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalının Tercih Eden
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (yüzde)	"Şans eseri" (yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzde)	"Atlem istiyordum" (yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (yüzde)	"Başka" (yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 5. ve 6.) Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 4.) Yüzde
Erkek	12 (41,4)	6 (20,7)	0 (0)	0 (0)	2 (6,9)	2 (6,9)	7 (24,1)	29	4 13,8	18 62,1
Kadın	17 (37,8)	6 (13,3)	7 (15,6)	6 (13,3)	2 (4,4)	1 (2,2)	6 (13,3)	45	10 22,2	29 64,4
TOPLAM	29 (39,2)	12 (16,2)	7 (9,5)	6 (8,1)	4 (5,4)	3 (4,1)	13 (17,6)	74	14 18,9	47 63,5

(x²HK değeri Tablo 3-23a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-24
Anket Sırasında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden
Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzde)	"Sans eseri" (Yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzde)	"Atm istiyordum" (Yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzde)	"Başka" (Yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 4. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 5.)	Yüzde
Erkek	36 (32,1)	23 (20,5)	20 (17,9)	4 (3,6)	2 (1,8)	3 (2,7)	24 (21,4)	112	27	24,1	61	54,5
Kadın	48 (24,7)	47 (24,2)	43 (22,2)	12 (6,2)	13 (6,7)	3 (1,5)	28 (14,4)	194	58	29,9	108	55,7
TOPLAM	84 (43,3)	70 (36,1)	63 (32,5)	16 (8,2)	15 (7,7)	6 (3,1)	52 (26,8)	306	85	27,8	169	55,2

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 6,7705$$

Tablo 3-24a
Anket Sırasında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedigim bölüm için puanlarım yeterlidir" (yüzde)	"Şans eseri" (yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (yüzde)	"Atlem istiyordum" (yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (yüzde)	"Başka" (yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 4. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 5.)	Yüzde
Erkek	25 (29,8)	17 (20,2)	20 (23,8)	2 (2,4)	2 (2,4)	1 (1,2)	17 (20,2)	84	23	27,4	44	52,4
Kadın	34 (20,7)	44 (26,8)	38 (23,2)	9 (5,5)	10 (6,1)	3 (1,8)	26 (15,9)	164	50	30,5	88	53,7
TOPLAM	59 (23,8)	61 (24,6)	58 (23,4)	11 (4,4)	12 (4,8)	4 (1,6)	43 (17,3)	248	73	29,4	132	53,2

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 8,3696$$

Tablo 3-24b

Anket Sırasında Kütüphaneciliğin Yerine Başka bir Yüksek Öğrenim Dalını Tercih Eden
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedikim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzdesi)	"Şans eseri" (Yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzdesi)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"Ailem istiyordu" (Yüzdesi)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzdesi)	"Başka" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Ölümü" nedenler (3., 4. ve 6.)	Yüzdesi	"Ölumsuz" nedenler (1., 2. ve 5.)	Yüzdesi
Erkek	11 (39,3)	6 (21,4)	0 (0)	2 (7,1)	0 (0)	2 (7,1)	7 (25,0)	28	4	14,3	17	60,7
Kadın	14 (46,7)	3 (10,0)	5 (16,7)	3 (10,0)	3 (10,0)	0 (0)	2 (6,7)	30	8	26,7	20	66,7
TOPLAM	25 (43,1)	9 (15,5)	5 (8,6)	5 (8,6)	3 (5,2)	2 (3,4)	9 (15,5)	58	12	20,7	37	63,8

(χ^2 değeri Tablo 3-24a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-25
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Cevap veren mezun sayısı	Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezun sayısı	Yüzdesi	Cevap veren mezun sayısı	Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezun sayısı	Yüzdesi	Cevap veren toplam mezun sayısı	Yakınları arasında kütüphaneci bulunan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	131	29	22,1	34	5	14,7	165	34	20,6
Kadın	235	52	22,1	49	4	8,2	284	56	19,7
TOPLAM	366	81	22,1	83	9	10,8	449	90	20,0

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 4,2664 \quad \chi^2_{HK} = ,0387$$

Tablo 3-26
Yakınları Arasında Kütüphaneçi Bulunan ve Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Yakınları arasında kütüphaneçi bulunan mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi	Yakınları arasında kütüphaneçi bulunan mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi	Yakınları toplam mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi
Erkek	29	3	10,3	5	1	20,0	34	4	11,8
Kadın	52	9	17,3	4	1	25,0	56	10	17,9
TOPLAM	81	12	14,8	9	2	22,2	90	14	15,6

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = ,0079 \quad \chi^2_{HC} = ,1944$$

Tablo 3-26a
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan ve Lise Yıllarında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü		İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü		Türkiye		Yüzdesi
	Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenler	Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenler	Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan toplam mezun sayısı	Lise yıllarında kütüphaneciliği tercih edenler	
Erkek	102	5	29	4	131	9	6,9
Kadın	183	17	45	3	228	20	8,8
TOPLAM	285	22	74	7	359	29	8,1

$\chi^2 = 0,05$ Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların lisede kütüphaneciliği tercih edenler için: $\chi^2 = 4,2384$

Tablo 3-27
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan ve Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu			Türkiye		
	Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezun sayısı?	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi	Yakınları arasında kütüphaneci bulunan mezun sayısı?	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi	Yakınları arasında kütüphaneci bulunan toplam mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi
Erkek	25	8	32,0	5	1	20,0	30	9	30,0
Kadın	47	19	40,4	4	4	100,0	51	23	45,1
TOPLAM	72	27	37,5	9	5	55,6	81	32	39,5

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = ,6134$$

$$\chi^2_{HC} = 1,1251$$

Tablo 3-27a
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan ve Anket Sırasında Kütüphaneciliği Tercih Eden Mezunlar

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü			Türkiye		
	Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi	Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi	Yakınları arasında kütüphaneci bulunmayan toplam mezun sayısı	Anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenler	Yüzdesi
Erkek	96	28	29,2	27	3	11,1	123	31	25,2
Kadın	172	36	20,9	42	12	28,6	214	48	22,4
TOPLAM	268	64	23,9	69	15	21,7	337	79	23,4

$$\alpha = 0,05$$

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların anket sırasında kütüphaneciliği tercih edenleri:

$$\chi^2 = 6,3597$$

Tablo 3-28
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzde)	"Sans eseri" (Yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzde)	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzde)	"Aitem istiyordum" (Yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzde)	"Başka" (Yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (1., 3. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (2., 4. ve 5.)	Yüzde
Erkek	7 (20,6)	8 (23,5)	6 (17,6)	3 (8,8)	0 (0)	1 (2,9)	9 (26,5)	34	14	41,2	11	32,4
Kadın	21 (37,5)	7 (12,5)	7 (12,5)	9 (16,1)	5 (8,9)	0 (0)	7 (12,5)	56	28	50,0	21	37,5
TOPLAM	28 (31,1)	15 (16,7)	13 (14,4)	12 (13,3)	5 (5,6)	1 (1,1)	16 (17,8)	90	42	46,7	32	35,6

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 6,2214$$

Tablo 3-28a
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

Erkek	7 (24,1)	7 (24,1)	5 (17,2)	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (yüzde)	"Ailem istiyordu" (yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (yüzde)	"Başka" (yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (1., 3. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (2., 4. ve 5.)	Yüzde
Kadın	20 (38,5)	6 (11,5)	6 (11,5)	8 (15,4)	5 (9,6)	0 (0)	7 (13,5)	52	26	50,0	19	36,5
TOPLAM	27 (33,3)	13 (16,0)	11 (13,6)	10 (12,3)	5 (6,2)	1 (1,2)	14 (17,3)	81	39	48,1	28	34,6

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 2,0739$$

Tablo 3-28b
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzdesi)	"Şans eseri" (Yüzdesi)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"İstedğim bölüm için puan- tarım yeterliydi" (Yüzdesi)	"Başka" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Ölümü" nedenleri (1. ve 3.)	Yüzdesi	"Ölumsuz" nedenler (2. ve 4.)	Yüzdesi
Erkek	0 (0)	1 (20,0)	1 (20,0)	1 (20,0)	2 (40,0)	5	1	20,0	2	40,0
Kadın	1 (25,0)	1 (25,0)	1 (25,0)	1 (25,0)	0 (0)	4	2	50,0	2	50,0
TOPLAM	1 (11,1)	2 (22,2)	2 (22,2)	2 (22,2)	2 (22,2)	9	3	33,3	4	44,4

(χ^2 değeri Tablo 3-28a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-29
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan Mezunların Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedığım bölüm için puan- larım yetersizdi" (yüzdesi)	"Şans eseri" (yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (yüzdesi)	"Her zaman düşüncüm" (yüzdesi)	"Ailem istiyordu" (yüzdesi)	"Mesleğin yeni olması" (yüzdesi)	"Başka" (yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 4. ve 6.)	Yüzdesi	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 5.)	Yüzdesi
Erkek	40 (30,5)	25 (19,1)	22 (16,8)	12 (9,2)	2 (1,5)	2 (1,5)	28 (21,4)	131	36	27,5	67	51,1
Kadın	52 (22,8)	53 (23,2)	43 (18,9)	23 (10,1)	15 (6,6)	6 (2,6)	36 (15,8)	228	72	31,6	120	52,6
TOPLAM	92 (25,6)	78 (21,7)	65 (18,1)	35 (9,7)	17 (4,7)	8 (2,2)	64 (17,8)	359	108	30,1	187	52,1

Yakınları arasında kütüphaneci bulunan ve bulunmayan mezunların $\chi^2 = 11,2696$
kütüphaneciliği seçme nedenleri dağılımları: $\alpha = 0,05$

Tablo 3-29a
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzde)	"Sans eseri" (Yüzde)	"Sevdiğim bir kütüphaneci deni etkiledi" (Yüzde)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzde)	"Ailem istiyordu" (Yüzde)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzde)	"Baska" (Yüzde)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 4. ve 6.)	Yüzde	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 5.)	Yüzde
Erkek	29 (28,4)	20 (19,6)	21 (20,6)	9 (8,8)	2 (2,0)	0 (0)	21 (20,6)	102	30	29,4	51	50,0
Kadın	36 (19,7)	48 (26,2)	37 (20,2)	18 (9,8)	9 (4,9)	5 (2,7)	30 (16,4)	183	60	32,8	93	50,8
TOPLAM	65 (22,8)	68 (23,9)	58 (20,4)	27 (9,5)	11 (3,9)	5 (1,8)	51 (17,9)	285	90	31,6	144	50,5

Tablo 3-29b
Yakınları Arasında Kütüphaneci Bulunmayan
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Kütüphaneciliği Seçme Nedenleri

Erkek	"İstedğim bölüm için puan- larım yetersizdi" (Yüzdesi)	11 (37,9)	5 (17,2)	"Şans eseri" (Yüzdesi)	"Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi" (Yüzdesi)	"Her zaman düşünmüştüm" (Yüzdesi)	"Ailem istiyordu" (Yüzdesi)	"Mesleğin yeni olması" (Yüzdesi)	"Başka" (Yüzdesi)	Nedenini belirten mezun sayısı	"Olumlu" nedenler (3., 4. ve 6.)	Yüzdesi	"Olumsuz" nedenler (1., 2. ve 5.)	Yüzdesi
Kadın	16 (35,6)	5 (11,1)	6 (13,3)	5 (11,1)	3 (10,3)	6 (13,3)	2 (6,9)	1 (2,2)	7 (24,1)	45	12	26,7	27	60,0
TOPLAM	27 (36,5)	10 (13,5)	7 (9,5)	8 (10,8)	6 (8,1)	3 (4,1)	13 (17,6)	74	18	24,3	43	58,1	55,2	

Tablo 3-30
Anket Sırasında Çalışan fakat Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Mezunlar*

	Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü			İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü			Türkiye		
	Cevap veren mezun sayısı	Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan mezun sayısı	Yüzdesi	Cevap veren mezun sayısı	Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan mezun sayısı	Yüzdesi	Cevap veren toplam mezun sayısı	Anket sırasında çalışan fakat herhangi bir devrede çalışmayan toplam mezun sayısı	Yüzdesi
Erkek	132	14	10,6	34	9	26,5	166	23	13,9
Kadın	236	66	28,0	49	10	20,4	285	76	26,7
TOPLAM	368	80	21,7	83	19	22,9	451	99	22,0

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = ,0431 \quad \chi_{HC}^2 = 7,8014$$

*Çalışmadıkları devrelerini belirten mezun grubunu, herhangi bir zamanda Kütüphanecilik alanında çalışmış olan mezunlar teşkil etmektedir.

Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Mezunların Çalışmayı Nedenleri
Tablo 3-31

	Çocuk bütüme için (Yüzde)	Yurt dışında bulunma (Yüzde)	Uygun bir işin bulunmaması (Yüzde)	Esin iş gereği bulunduğu yerde uygun bir işin bulunmaması (Yüzde)	Kütüphanelik alanında iş bulunmaması (Yüzde)	İstendiği işde kütüphanecilik işinin bulunmaması (Yüzde)	Öğrenimin devamı (Yüzde)	Sağlık durumu (Yüzde)	Baska (Yüzde)	TOPLAM*
Erkek	0 (0)	3 (13,0)	4 (17,4)	1 (4,3)	5 (21,7)	1 (4,3)	3 (13,0)	0 (0)	9 (39,1)	26
Kadın	24 (31,6)	18 (23,7)	10 (13,2)	10 (13,2)	5 (6,6)	8 (10,5)	3 (3,9)	1 (1,3)	13 (17,1)	92
TOPLAM	24 (24,2)	21 (21,2)	14 (14,1)	11 (11,1)	10 (10,1)	9 (9,1)	6 (6,1)	1 (1,0)	22 (22,2)	118

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 14,7196$$

*Mezunların birden fazla neden gösterdikleri için, bu tablodaki toplamlar Tablo 3-30daki sayılardan büyüktür. Yüzdeler ise, cevap veren mezun sayılarına göre (Tablo 3-30dan) hesaplanmıştır.

Tablo 3-31a
Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Ankara Üniversitesi Mezunlarının Çalışmayı Nedenleri*

	Çocuk büyütme için (Yüzdesi)	Yurt dışında bulunma (Yüzdesi)	Uygun bir işin bulunmaması (Yüzdesi)	Eşin iş gereği bulunduğu yerde uygun bir işin bulunmaması (Yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş bulunmaması (Yüzdesi)	İstendiği işte kütüphanecilik işinin bulunmaması (Yüzdesi)	Öğrenimin devamı (Yüzdesi)	Sağlık durumu (Yüzdesi)	Başka (Yüzdesi)	TOPLAM
Erkek	0 (0)	2 (14,3)	3 (21,4)	0 (0)	3 (21,4)	0 (0)	2 (14,3)	0 (0)	4 (28,6)	14
Kadın	22 (33,3)	16 (24,2)	8 (12,1)	9 (13,6)	5 (7,6)	8 (12,1)	1 (1,5)	1 (1,5)	11 (16,7)	81
TOPLAM	22 (27,5)	18 (22,5)	11 (13,8)	9 (11,2)	8 (10,0)	8 (10,0)	3 (3,8)	1 (1,2)	15 (18,8)	95

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 4,6116$$

*Kadın mezun grubundan gelen 1'den fazla olan cevaplıardan 10u, "çocuk büyütme için" cevabı ile beraber verilmiştir. Yüzdeler, cevap veren mezun sayılarına göre (Tablo 3-30dan) hesaplanmıştır.

Herhangi bir Zaman Aralığında Çalışmayan Çalışmayan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Çalışmayı Nedenleri*
Tablo 3-31b

	Çocuk büyütmek için (Yüzdesi)	Yurt dışında bulunma (Yüzdesi)	Uygun bir işin bulunmaması (Yüzdesi)	Esin iş gereği bulunduğu yerde uygun bir işin bulunmaması (Yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş bulunmaması (Yüzdesi)	İstendiği işde kütüphanecilik işinin bulunmaması (Yüzdesi)	Öğrenimin devamı (Yüzdesi)	Sağlık durumu (Yüzdesi)	Baska (Yüzdesi)	TOPLAM
Erkek	0 (0)	1 (11,1)	1 (11,1)	1 (11,1)	2 (22,2)	1 (11,1)	1 (11,1)	0 (0)	5 (55,5)	12
Kadın	2 (20,0)	2 (20,0)	2 (20,0)	1 (10,0)	0 (0)	0 (0)	2 (20,0)	0 (0)	2 (20,0)	11
TOPLAM	2 (10,5)	3 (15,8)	3 (15,8)	2 (10,5)	2 (10,5)	1 (5,3)	3 (15,8)	0 (0)	7 (36,8)	23

(χ^2 değeri Tablo 3-31a'da gösterilmiştir.)

* Bkz. Tablo 3-31a'daki Not.

Tablo 3-32
İlk İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Mezunların
Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışma Nedenleri

	İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı (Ankete cevap veren mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş arayıp bulamayan mezunlar (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bütçeleri uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bütçeleri uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bütçeleri uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bütçeleri uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Başka nedenlerden dolayı bütçeleri uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)
Erkek	82 (62,1)	36 (43,9)	17 (20,7)	14 (17,1)	2 (2,4)	0 (0)	3 (3,7)	10 (12,2)
Kadın	14 (5,9)	6 (42,9)	3 (21,4)	0 (0)	2 (14,3)	1 (7,1)	1 (7,1)	1 (7,1)
TOPLAM	96 (26,1)	42 (43,7)	20 (20,8)	14 (14,6)	4 (4,2)	1 (1,0)	4 (4,2)	11 (11,5)

$\alpha = 0,05$

Kütüphanecilik alanında iş aramayanlar: $\chi^2_{HC} = ,0019$

Kütüphanecilik alanında iş arayanların, kütüphanecilik dışında çalışma nedenleri dağılımı: $\chi^2_{HC} = 3,0297$

Tablo 3-32a

İlk İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Ankara Üniversitesi Mezunlarının
Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışma Nedenleri

	İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı (Ankete cevap veren mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş arayıp bulamayan mezunların sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinde maasr uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin yapılacak işlerini uygun bulmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin çalışma koşullarının uygun bulunmayan mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Baska nedenlerden dolayı buldıkları kütüphanecilik işini benimsemeyen mezun sayısı (İlk işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)
Erkek	39 (29,5)	16 (41,0)	8 (20,5)	8 (20,5)	0 (0)	0 (0)	7 (17,9)
Kadın	43 (18,2)	20 (46,5)	9 (20,9)	6 (14,0)	2 (4,6)	0 (0)	3 (7,0)
TOPLAM	82 (22,3)	36 (43,9)	17 (20,7)	14 (17,1)	2 (2,4)	0 (0)	10 (12,2)

$\alpha = 0,05$

Kütüphanecilik alanında iş aramayanlar: $\chi^2_{HK} = ,0019$

Kütüphanecilik alanında iş arayanların,
Kütüphanecilik dışında çalışma nedenleri dağılımı: $\chi^2_{HK} = 3,0297$

Tablo 3-33
 Son İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Mezunların
 Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri

	Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı (Ankete cevap veren mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş arayıp bulamayan mezunlar (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinde maası uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin olduğu ile uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin yapacak işlerini uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin çalışma koşullarının uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Başka nedenlerden dolayı buldukları kütüphanecilik işini benimsemeyen mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)
Erkek	33 (19,9)	21 (53,6)	0 (0)	10 (30,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (6,1)
Kadın	26 (9,1)	15 (57,7)	6 (23,1)	2 (7,7)	0 (0)	0 (0)	2 (7,7)	1 (3,8)
TOPLAM	59 (13,1)	36 (51,0)	6 (10,2)	12 (20,3)	0 (0)	0 (0)	2 (3,4)	3 (5,1)

$\alpha = 0,05$

Kütüphanecilik alanında iş aramayanlar: $\chi^2_{HC} = ,0912$

Kütüphanecilik alanında iş arayanların, kütüphanecilik dışında çalışma nedenleri dağılımı: $\chi^2_{HC} = 8,4335$

Tablo 3-33a
 Son İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan Ankara Üniversitesi Mezunlarının
 Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri

	Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı (Ankete cevap veren mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş aramayan mezunlar (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bu işlerinde kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bu işlerinde kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bu işlerinde kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bu işlerinde kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bu işlerinde kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Bu işlerinde kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)
Erkek	23 (17,4)	0 (0)	8 (34,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Kadın	25 (7,0)	6 (24,0)	2 (8,0)	0 (0)	0 (0)	2 (8,0)	0 (0)	0 (0)
TOPLAM	48 (13,0)	6 (12,5)	10 (20,8)	0 (0)	0 (0)	2 (4,2)	0 (0)	0 (0)

$\alpha = 0,05$ Kütüphanecilik alanında iş aramayanlar: $\chi^2_{HK} = ,0898$

Kütüphanecilik alanında iş arayanların, kütüphanecilik dışında çalışma nedenleri dağılımı: $\chi^2_{HK} = 6,6707$

Tablo 3-33b
 Son İşlerini Kütüphanecilik Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi Mezunlarının
 Bu İşlerine Başlarken Kütüphanecilik Alanında İş Arama Durumları ve Kütüphanecilikte Çalışmama Nedenleri

	Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı (Ankete cevap veren mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş aramayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Kütüphanecilik alanında iş arayıp bulamayan mezunlar (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinde maası uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin olduğu ile uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin yapılacak işlerini uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Buldıkları kütüphanecilik işinin çalışma koşullarının uygun bulmayan mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)	Baska nedenlerden dolayı buldıkları kütüphanecilik işini benimsemeyen mezun sayısı (Son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezunların yüzdesi)
Erkek	10 (29,4)	6 (60,0)	0 (0)	2 (20,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (20,0)
Kadın	1 (2,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (100,0)
TOPLAM	11 (13,3)	6 (54,5)	0 (0)	2 (18,2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (27,3)

(x²HK değerleri Tablo 3-33a'da gösterilmiştir.)

Tablo 3-34
İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	≤ 500 T.L. (Yüzdesi)	500 - 1000 T.L. (Yüzdesi)	1001 - 2000 T.L. (Yüzdesi)	2001 - 3000 T.L. (Yüzdesi)	3001 - 4000 T.L. (Yüzdesi)	4001 - 5000 T.L. (Yüzdesi)	> 5000 T.L.	Gelirini belirten toplam mezun sayısı
Ankara Üniversitesi	11 (14,7)	31 (41,3)	23 (30,7)	4 (5,3)	5 (6,7)	1 (1,3)	0 (0)	75
İstanbul Üniversitesi	0 (0)	4 (36,4)	7 (63,6)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	11
TOPLAM	11 (12,8)	35 (40,7)	30 (34,9)	4 (4,7)	5 (5,8)	1 (1,2)	0 (0)	86

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 2,8786$$

Tablo 3-34a
İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Elllerine Geçen Aylık Gelirler
(Cinsiyetlerine göre)

	4 500 T.L. (Yüzde)	500 - 1000 T.L. (Yüzde)	1001 - 2000 T.L. (Yüzde)	2001 - 3000 T.L. (Yüzde)	3001 - 4000 T.L. (Yüzde)	4001 - 5000 T.L. (Yüzde)	> 5000 T.L. (Yüzde)	Getirlerini belirten toplam mezun sayısı
Erkek	4 (9,8)	16 (39,0)	12 (29,3)	4 (9,8)	4 (9,8)	1 (2,4)	0 (0)	41
Kadın	7 (15,6)	19 (42,2)	18 (40,0)	0 (0)	1 (2,2)	0 (0)	0 (0)	45
TOPLAM	11 (12,8)	35 (40,7)	30 (34,9)	4 (4,7)	5 (5,8)	1 (1,2)	0 (0)	86

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 4,1523$$

Tablo 3-35

İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların
0 İşlerinden Elllerine Gecen Aylık Gelirler

(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	< 500 TL	500-1000 TL	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	Toplam mezun sayısı
1958		1					1
1959							0
1960	2	2	1				5
1961	1		1				2
1962	1	1					2
1963	1						1
1964		4			1		5
1965	1	1			2		4
1966			1				1
1967		4	1				5
1968		2					2
1969		1	3			1	5
1970		3	6	1	1		11
1971	2	3	3	1	1		10
1972	1	6	4	1			12
1973		4	8				12
1974	2	3	2	1			8
TOPLAM	11	35	30	4	5	1	86
%	12,8	40,7	34,9	4,7	5,8	1,2	100,1

Tablo 3-35a

İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Ankara Üniversitesi
Mezunlarının o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	4 500 TL	500-1000 TL	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	Toplam mezun sayısı
1958		1					1
1959							0
1960	2	2	1				5
1961	1		1				2
1962	1	1					2
1963	1						1
1964		4			1		5
1965	1	1			2		4
1966			1				1
1967		4	1				5
1968		2					2
1969		1	2			1	4
1970		3	4	1	1		9
1971	2	2	3	1	1		9
1972	1	4	2	1			8
1973		3	7				10
1974	2	3	1	1			7
TOPLAM	11	31	23	4	5	1	75
%	14,7	41,3	30,7	5,3	6,7	1,3	100,0

Tablo 3-35b

İlk işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi
Mezunlarının o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	4 500 TL	500-1000 TL	1001-2000 TL	2 000 TL	Toplam mezun sayısı
1969			1		1
1970			2		2
1971		1			1
1972		2	2		4
1973		1	1		2
1974			1		1
TOPLAM	0	4	7	0	11
%	0	36,4	63,6	0	100,0

Tablo 3-35c

İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Erkek Mezunların
0 İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	≤ 500 TL	500-1000 TL	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	Toplam erkek sayısı
1958							0
1959							0
1960		1	1				2
1961							0
1962							0
1963							0
1964					1		1
1965	1				2		3
1966							0
1967		2					2
1968							0
1969		1				1	2
1970		2	3	1	1		7
1971	1	2	2	1			6
1972	1	4	1	1			7
1973		2	5				7
1974	1	2		1			4
TOPLAM	4	16	12	4	4	1	41
%	9,8	39,0	29,3	9,8	9,8	2,4	100,1

Tablo 3-35d

İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Kadın Mezunların
0 İşlerinden Elllerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	4 500 TL	500-1000 TL	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4 4000 TL	Toplam kadın sayısı
1958		1					1
1959							0
1960	2	1					3
1961	1		1				2
1962	1	1					2
1963	1						1
1964		4					4
1965		1					1
1966			1				1
1967		2	1				3
1968		2					2
1969			3				3
1970		1	3				4
1971	1	1	1		1		4
1972		2	3				5
1973		2	3				5
1974	1	1	2				4
TOPLAM	7	19	18	0	1	0	45
%	15,6	42,2	40,0	0	2,2	0	100,0

Tablo 3-36
 Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
 (Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	≤ 1000 T.L. (Yüzde)	1000-2000 T.L. (Yüzde)	2001-3000 T.L. (Yüzde)	3001-4000 T.L. (Yüzde)	4001-5000 T.L. (Yüzde)	5001-6000 T.L. (Yüzde)	6001-10000 T.L. (Yüzde)	> 10000 T.L. (Yüzde)	Gelirlerini belirten toplam mezun sayısı
Ankara Üniversitesi	8 (9,1)	25 (28,4)	26 (29,5)	17 (19,3)	5 (5,7)	1 (1,1)	3 (3,4)	3 (3,4)	88
İstanbul Üniversitesi	2 (10,5)	13 (68,4)	4 (21,1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	19
TOPLAM	10 (9,3)	38 (35,5)	30 (28,0)	17 (15,9)	5 (4,7)	1 (0,9)	3 (2,8)	3 (2,8)	107

α = 0,05 x²_{HK} = 8,9889

Not: 3001-4000 TL alanlardan 1, 6001-10000 TL alanlardan 1 ve 10000 TL'sından fazla alanlardan 2 mezun Türkiye'nin dışında çalışmaktadırlar.

Tablo 3-36a
 Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
 (Cinsiyetlerine göre)

	1000 T.L. (Yüzde)	1000-2000 T.L. (Yüzde)	2001-3000 T.L. (Yüzde)	3001-4000 T.L. (Yüzde)	4001-5000 T.L. (Yüzde)	5001-6000 T.L. (Yüzde)	6001-10000 T.L. (Yüzde)	> 10000 T.L. (Yüzde)	Getirlerini belirten toplam mezun sayısı
Erkek	3 (5,2)	17 (29,3)	18 (31,0)	11 (19,0)	4 (6,9)	1 (1,7)	2 (3,4)	2 (3,4)	58
Kadın	7 (14,3)	21 (42,9)	12 (24,5)	6 (12,2)	1 (2,0)	0 (0)	1 (2,0)	1 (2,0)	49
TOPLAM	10 (9,3)	38 (35,5)	30 (28,0)	17 (15,9)	5 (4,7)	1 (0,9)	3 (2,8)	3 (2,8)	107

$\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 3,5812$

Not: (Bkz. Tablo 3-36'daki net.)

Tablo 3-37

Son işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Mezunların
0 İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	≤ 1000 TL	1000-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-6000 TL	6001-10000 TL	▶ 10000 TL	Toplam mezun sayısı
1958				1		1			2
1959									0
1960			1	1	2		1	1	6
1961		1	2	1					4
1962	1	1			1		1		4
1963			1	2					3
1964	1	1	2	3	1				8
1965			2	3	1			2	8
1966		1	1						2
1967			3				1		4
1968	1	1	2						4
1969		3	2	1					6
1970	1	11	1	2					15
1971	1	4	6	2					13
1972	2	6	5	1					14
1973	1	5	1						7
1974	2	4	1						7
TOPLAM	10	38	30	17	5	1	3	3	107
%	9,3	35,5	28,0	15,9	4,7	0,9	2,8	2,8	99,9

Tablo 3-37a

Son işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Ankara Üniversitesi
Mezunlarının o İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	≤ 1000 TL	1000-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-6000 TL	6001-10000 TL	> 10000 TL	Toplam mezun sayısı
1958				1		1			2
1959									0
1960			1	1	2		1	1	6
1961		1	2	1					4
1962	1	1			1		1		4
1963			1	2					3
1964	1	1	2	3	1				8
1965			2	3	1			2	8
1966		1	1						2
1967			3				1		4
1968	1	1	2						4
1969		1	2	1					4
1970	1	7	1	2					11
1971	1	1	5	2					9
1972	1	3	3	1					8
1973		5							5
1974	2	3	1						6
TOPLAM	8	25	26	17	5	1	3	3	88
%	9,1	28,4	29,5	19,3	5,7	1,1	3,4	3,4	99,9

Tablo 3-37b

Son işlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan İstanbul Üniversitesi
Mezunlarının o işlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	< 1000 TL	1000-2000 TL	2000-3000 TL	> 3000 TL	Toplam mezun sayısı
1969		2			2
1970		4			4
1971		3	1		4
1972	1	3	2		6
1973	1		1		2
1974		1			1
TOPLAM	2	13	4	0	19
%	10,5	68,4	21,1	0	100,0

Tablo 3-3/c

Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Erkek Mezunların
Oylarından Ellerine Geçen Aylık Gelirler

(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	< 1000 TL	1000-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-6000 TL	6001-10000 TL	> 10000 TL	Toplam erkek sayısı
1958						1			1
1959									0
1960				1	2		1		4
1961			1	1					2
1962					1		1		2
1963			1	1					2
1964			1	2					3
1965			2	2	1			2	7
1966			1						1
1967			2						2
1968									0
1969		2		1					3
1970	1	5	1	2					9
1971		4	4	1					9
1972	1	2	4						7
1973		3							3
1974	1	1	1						3
TOPLAM	3	17	18	11	4	1	2	2	58
%	5,2	29,3	31,0	19,0	6,9	1,7	3,4	3,4	99,9

Tablo 3-37d

Son İşlerini Kütüphanecilik Alanı Dışında Yapan Kadın Mezunların
0 İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	< 1000 TL	1000-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-6000 TL	6001-10000 TL	> 10000 TL	Toplam Kadın sayısı
1958				1					1
1959									0
1960			1					1	2
1961		1	1						2
1962	1	1							2
1963				1					1
1964	1	1	1	1	1				5
1965				1					1
1966		1							1
1967			1				1		2
1968	1	1	2						4
1969		1	2						3
1970		6							6
1971	1		2	1					4
1972	1	4	1	1					7
1973	1	2	1						4
1974	1	3							4
TOPLAM	7	21	12	6	1	0	1	1	49
%	14,3	42,9	24,5	12,2	2,0	0	2,0	2,0	99,9

Tablo 3-38
Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların o İşlerinden Ayrılış Nedenleri
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

Ankara Üniversitesi	16	29,6	15	27,8	6	11,1	3	5,5	2	3,7	12	22,2	54
İstanbul Üniversitesi	2	25,0	0	0	0	.0	0	0	0	0	6	75,0	8
TOPLAM	18	29,0	15	24,2	6	9,7	3	4,8	2	3,2	18	29,0	62

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 6,4154$$

Tablo 3-38a
Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların 0 İşlerinden Ayrılış Nedenleri
(Cinsiyetlerine göre)

	Kütüphanecilik ile ilgili bir işe giren mezun sayısı	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezunların yüzdesi	Başka şehire taşınan mezun sayısı	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezunların yüzdesi	Başka bir işe giren mezun sayısı	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezunların yüzdesi	Çalışma koşullarını uygun bulmayan mezun sayısı	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezunların yüzdesi	Çalışmamaya karar veren mezun sayısı	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezunların yüzdesi	Başka nedenler gösteren mezun sayısı	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezunların yüzdesi	Ayrılış nedenlerini belirten toplam mezun sayısı
Erkek	8	27,6	5	17,2	1	3,4	0	0	0	0	15	51,7	29
Kadın	10	30,3	10	30,3	5	15,2	3	9,1	2	6,1	3	9,1	33
TOPLAM	18	29,0	15	24,2	6	9,7	3	4,8	2	3,2	18	29,0	62

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{MC} = 11,4484$$

Tablo 3-39
Hem Kütüphanecilikte Hem Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların Çalışma Sıraları
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	İlk işlerini kütüphanecilikte ve son işlerini kütüphanecilik dışında yapan mezun sayısı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezun- ların yüzdesi	İlk işlerini kütüphanecilik dışında ve son işlerini kütüp- hanecilikte yapan mezun sayısı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların yüzdesi	Hem kütüphanecilikte hem dışında çalışmış olan toplam mezun sayısı	Çalışmış bütün mezunların yüzdesi
Ankara Üniversitesi	22	53,7	19	46,3	41	11,5
İstanbul Üniversitesi	8	88,9	1	11,1	9	11,4
TOPLAM	30	60,0	20	40,0	50	11,5

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = ,0013$$

İlk işlerini kütüphanecilik alanında ve son işlerini kütüphanecilik dışında
yapan mezunlar için hesaplanan χ^2 kare değeri: $\chi_{HK}^2 = 1,5267$

Tablo 3-39a
Hem Kütüphanecilikte Hem Kütüphanecilik Alanı Dışında Çalışmış Olan Mezunların Çalışma Sıraları
(Cinsiyetlerine göre)

	İlk işlerini kütüphanecilikte ve son işlerini kütüphanecilikte dışında yapan mezun sayısı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların yüzdesi	İlk işlerini kütüphanecilik dışında ve son işlerini kütüp- hanecilikte yapan mezun sayısı	Hem kütüphanecilik alanında hem dışında çalışmış olan mezunların yüzdesi	Hem kütüphanecilikte hem dışında çalışmış olan toplam mezun sayısı	Çalışmış bütün mezunların yüzdesi
Erkek	18	64,3	10	35,7	28	16,9
Kadın	12	54,5	10	45,5	22	8,1
TOPLAM	30	60,0	20	40,0	50	11,5

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 6,8761$$

İlk işlerini kütüphanecilik alanında ve son işlerini kütüphanecilik
dışında yapan mezunlar için hesaplanan χ^2_{HC} kare değeri: $\chi^2_{HC} = 1,948$

Tablo 3-40
İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elllerine Geçen Aylık Gelirler
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	500 T.L. (Yüzdesi)	500 - 1000 T.L. (Yüzdesi)	1001 - 2000 T.L. (Yüzdesi)	2001 - 3000 T.L. (Yüzdesi)	3001 - 4000 T.L. (Yüzdesi)	4001 - 5000 T.L. (Yüzdesi)	5001 - 8000 T.L. (Yüzdesi)	8000 T.L. (Yüzdesi)	Gelirlerini belirten toplam mezun sayısı
Ankara Üniversitesi	52 (19,5)	100 (37,5)	102 (38,2)	9 (3,4)	2 (0,7)	1 (0,4)	1 (0,4)	0 (0)	267
İstanbul Üniversitesi	7 (10,6)	23 (34,8)	35 (53,0)	1 (1,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	66
TOPLAM	59 (17,7)	123 (36,9)	137 (41,1)	10 (3,0)	2 (0,6)	1 (0,3)	1% (0,3)	0 (0)	333

$\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 4,8228$

*Bu mezun Türkiye'nin dışında çalışmaktadır.

Tablo 3-40a
 İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların İşlerinden Ellerine Geçen Aylık Gelirler
 (Cinsiyetlerine göre)

	≤ 500 T.L. (Yüzdesi)	500 - 1000 T.L. (Yüzdesi)	1001 - 2000 T.L. (Yüzdesi)	2001 - 3000 T.L. (Yüzdesi)	3001 - 4000 T.L. (Yüzdesi)	4001 - 5000 T.L. (Yüzdesi)	5001 - 8000 T.L. (Yüzdesi)	> 8000 T.L. (Yüzdesi)	
Erkek	20 (17,4)	44 (38,3)	49 (42,6)	2 (1,7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	115
Kadın	39 (17,9)	79 (36,2)	88 (40,4)	8 (3,7)	2 (0,9)	1 (0,5)	1 (0,5)	0 (0)	218
TOPLAM	59 (17,7)	123 (36,9)	137 (41,1)	10 (3,0)	2 (0,6)	1 (0,3)	1* (0,3)	0 (0)	333

$\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HC} = 6098$

*Bu mezun Türkiye'nin dışında çalışmaktadır.

Tablo 3-40b
İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapıp Mezunların o İşlerinden Ellilerine Geçen Aylık Gelişler
(Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre)

	< 500 TL	500 - 1000 TL	1001 - 2000 TL	2001 - 3000 TL	3001 - 4000 TL	4001 - 5000 TL	5001 - 8000 TL		Gelişlerini belirten toplam mezun sayısı
	Yüzdesi	Yüzdesi	Yüzdesi	Yüzdesi	Yüzdesi	Yüzdesi	Yüzdesi	Yüzdesi	
Univ./araştırma	16	40	64	7	0	0	0	0	121
Çocuk	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Halk	15	26	31	2	0	0	1	1,3	75
Millî	15	3	8	0	0	0	0	0	26
Okul	3	6	1	1	0	0	0	0	11
Özet	7	43	30	6	2	1	0	0	89
Başka	1	4	2	0	0	0	0	0	7
TOPLAM	58	122	137	10	2	1	1*	0,3	331
	13,2	33,1	52,9	0,8	0,6	0,3	0,3	0,3	

a = 0,05
2
XH F 50,1351

*Bu mezun Türkiye'nin dışında çalışmaktadır.

Tablo 3-40c

İlk İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların
0 İşlerinden Ellere Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	< 500 TL	500-1000 TL	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-8000 TL	Toplam mezun sayısı
1958	3	3						6
1959	1	1					1	3
1960	1	7	1	1	1			11
1961	5	4						9
1962	1	6						7
1963	5	9	3					17
1964	7	8	4	1	1			21
1965	5	7	3					15
1966	6	6	2	1				15
1967	4	7	7					18
1968	6	17	5	2		1		31
1969	8	14	13	1				36
1970	5	12	29	1				47
1971	2	8	26					36
1972		9	27	2				38
1973		5	13	1				19
1974			4					4
TOPLAM	55	123	101	7	2	1	1	393
%	17,7	36,9	41,1	3,0	0,6	0,3	0,3	99,9
1958-68	44	75	25	5	2	1	1	153
%	28,8	49,0	16,3	3,3	1,3	0,6	0,6	45,9
1969-74	15	48	112	5	0	0	0	180
%	8,3	26,7	62,2	2,8	0	0	0	54,1

$\alpha = 0,05$

1958-1968 yılları arasında ve 1969-1974 yılları
arasında mezun olanların maaş dağılımları için
hesaplanan χ^2 kare değeri:

$\chi^2 = 70,8045$

Tablo 3-41
 Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Elllerine Geçen Aylık Gelirler
 (Bitirdikleri üniversiteye göre)

	< 1000 TL (Yüzde)	1000-2000 TL (Yüzde)	2001-3000 TL (Yüzde)	3001-4000 TL (Yüzde)	4001-5000 TL (Yüzde)	5001-6000 TL (Yüzde)	6001-10000 TL (Yüzde)	> 10000 TL (Yüzde)	Gelirlerini belirten toplam mezun sayısı
Ankara Üniversitesi	1 (0,4)	156 (59,5)	67 (25,7)	19 (7,3)	10 (3,8)	4 (1,5)	3 (1,1)	1 (0,4)	261
İstanbul Üniversitesi	2 (3,6)	42 (76,4)	10 (18,0)	0 0	0 0	1 (1,8)	0 0	0 0	55
TOPLAM	3 (0,9)	198 (62,7)	77 (24,4)	19 (6,0)	10 (3,2)	5 (1,6)	3* (0,9)	1* (0,3)	216

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 8,7756$$

*Bu mezunların hepsi Türkiye'nin dışında çalışmaktadırlar. Ayrıca, 3001-4000 TL, 4001-5000 TL ve 5001-6000 TL'sini alanlardan birer mezun Türkiye'nin dışındadır.

Tablo 3-41a
 Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların 6 İşlerinden Elllerine Geçen Aylık Gelirler
 (Cinsiyetlerine göre)

	≤ 1000 TL (Yüzdesi)	1000-2000 TL (Yüzdesi)	2001-3000 TL (Yüzdesi)	3001-4000 TL (Yüzdesi)	4001-5000 TL (Yüzdesi)	5001-6000 TL (Yüzdesi)	6001-10000 TL (Yüzdesi)	≥ 10000 TL (Yüzdesi)	Gelirlerini belirten toplam mezun sayısı
Erkek	1 (1,0)	68 (66,0)	18 (17,5)	7 (6,8)	6 (5,8)	1 (1,0)	1 (1,0)	1 (1,0)	103
Kadın	2 (0,9)	130 (61,0)	59 (27,7)	12 (5,6)	4 (1,9)	4 (1,9)	2 (0,9)	0 (0)	213
TOPLAM	3 (0,9)	198 (62,7)	77 (24,4)	19 (6,0)	10 (3,2)	5 (1,6)	3* (0,9)	1* (0,3)	316

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 5,1919$$

*Bkz. Tablo 3-41'deki not.

Tablo 3-41b
Son İşlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların o İşlerinden Ellilerine Geçen Aylık Gelirler
(Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre)

	< 1000 TL	1000-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-6000 TL	6001-10000 TL	> 10000 TL	Yüzde	Toplam Mezun Sayısı
Univ./araştırma	0	77	19	3	1	1	1	0	1,0	102
Çocuk	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Halk	2	51	5	2	0	0	1	0	1,6	61
Millî	0	14	4	1	0	0	0	1	0	20
Okul	0	2	1	1	1	0	0	0	0	5
Özel	1	51	40	10	4	1	1	0	0,9	108
Başka	0	1	8	2	3	3	0	0	0	17
TOPLAM	3	197	77	19	9	5	3*	1*	1,0	314

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2 = 68,6097$$

*Bkz. Tablo III-41'deki not.

Tablo 3-41c

Son işlerini Kütüphanecilik Alanında Yapan Mezunların
0 İşlerinden Elllerine Geçen Aylık Gelirler
(Üniversiteyi bitirme yıllarına göre)

Yıl	< 1000 TL	1000-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001-5000 TL	5001-6000 TL	6001-10000 TL	> 10000 TL	Toplam mezun sayısı
1958			5						5
1959					2	2			4
1960	1		3	7	1				12
1961		2	4	1	1				8
1962		2	2			1			5
1963		7	6		2				15
1964		7	6	2	1	1	1	1	19
1965		3	6	4	1				14
1966		8	4	1					13
1967		10	7	1					18
1968	2	19	6		2		1		30
1969		29	8	1					38
1970		32	4	1		1	1		39
1971		25	7						32
1972		30	5	1					36
1973		21	3						24
1974		3	1						4
TOPLAMI	3	190	77	10	10	5	3	1	309
%	0,9	62,7	24,4	6,0	3,2	1,6	0,9	0,3	100,0
1958-68	3	58	49	16	10	4	2	1	143
%	2,1	40,5	34,3	11,2	7,0	2,8	1,4	0,7	45,3
1969-74	0	140	28	3	0	1	1	0	173
%	0	80,9	16,2	1,7	0	0,6	0,6	0	54,7

$\alpha = 0,05$

1958-1968 yılları arasında ve 1969-1974 yılları arasında mezun olanların maaş dağılımları için hesaplanan khi kare değeri: $\chi^2 = 58,6073$

Tablo 3-42a
Mezunların Çalışmak için Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri
(Cinsiyetlerine göre)

	Üniversite/araştırma kütüphanesi (Yüzde)	Çocuk kütüphanesi (Yüzde)	Halk kütüphanesi (Yüzde)	Millî kütüphane (Yüzde)	Okul kütüphanesi (Yüzde)	Özel kütüphane (Yüzde)	Yazma kütüphanesi (Yüzde)	Başka (Yüzde)	Tercihlerini belirten toplam mezun sayısı
Erkek	45 (34,4)	3 (2,2)	50 (38,2)	6 (4,6)	6 (4,6)	15 (11,5)	2 (1,5)	4 (3,1)	131
Kadın	123 (52,8)	18 (7,7)	32 (13,7)	8 (3,4)	0 (0)	51 (21,9)	0 (0)	1 (0,4)	233
TOPLAM	168 (46,2)	21 (5,8)	82 (22,5)	14 (3,8)	6 (1,6)	66 (18,1)	2 (0,5)	5 (1,4)	364

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 46,7925$$

Tablo 3-43
İlk Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	Üniversite/araştırma kütüphanesi (Yüzdesi)	Çocuk kütüphanesi (Yüzdesi)	Halk kütüphanesi (Yüzdesi)	Millet kütüphanesi (Yüzdesi)	Okul kütüphanesi (Yüzdesi)	Özel kütüphane (Yüzdesi)	Başka (Yüzdesi)	İlk çalıştıkları kütüphane türünü belirten toplam mezun sayısı
Ankara Üniversitesi	97 (36,2)	2 (0,7)	43 (16,0)	27 (10,1)	11 (4,1)	80 (29,9)	8 (3,0)	268
İstanbul Üniversitesi	24 (36,4)	0 (0)	32 (48,5)	0 (0)	0 (0)	10 (15,2)	0 (0)	66
TOPLAM	121 (36,2)	2 (0,6)	75 (22,5)	27 (8,1)	11 (3,3)	90 (26,9)	8 (2,4)	334

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 34,5166$$

Tablo 3-43a
İlk Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü
(Cinsiyetlerine göre)

	Üniversite/araştırma kütüphanesi (Yüzdesi)	Çocuk kütüphanesi (Yüzdesi)	Halk kütüphanesi (Yüzdesi)	Millî kütüphane (Yüzdesi)	Okul kütüphanesi (Yüzdesi)	Özel kütüphane (Yüzdesi)	Başka (Yüzdesi)	İlk çalıştıkları kütüphane türünü belirten toplam mezun sayısı
Erkek	33 (28,7)	0 (0)	43 (37,4)	11 (9,6)	8 (7,0)	15 (13,0)	5 (4,3)	115
Kadın	88 (40,2)	2 (0,9)	32 (14,6)	16 (7,3)	3 (1,4)	75 (34,2)	3 (1,4)	219
TOPLAM	121 (36,2)	2 (0,6)	75 (22,5)	27 (8,1)	11 (3,3)	90 (26,9)	8 (2,4)	334

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 38,4000$$

Tablo 3-43b

Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphane Türleri ve İlk İşlerinin o Kütüphane Türünde Bulunup Bulunmaması
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	Üniv./araştırma kütüphanesinde çalışmış mezun sayısı		Üniv./araştırma kütüphanesinde çalışmayan mezun sayısı		Çocuk kütüphanesinde çalışmış mezun sayısı		Çocuk kütüphanesinde çalışmayan mezun sayısı		Halk kütüphanesinde çalışmış mezun sayısı		Halk kütüphanesinde çalışmayan mezun sayısı		Millet kütüphanesinde çalışmış mezun sayısı		Millet kütüphanesinde çalışmayan mezun sayısı		Okul kütüphanesinde çalışmış mezun sayısı		Okul kütüphanesinde çalışmayan mezun sayısı		Özel kütüphanede çalışmış mezun sayısı		Özel kütüphanede çalışmayan mezun sayısı		Yazma kütüphanesinde çalışmış mezun sayısı		Yazma kütüphanesinde çalışmayan mezun sayısı		Başka tür kütüphanecilik işinde çalışmış mezun sayısı		Başka tür kütüphanecilik işinde çalışmayan mezun sayısı		Tercih ettiler kütüphanede çalışmayan mezun sayısı		Tercih ettiler kütüphanede çalışmış mezun sayısı		
	(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		
Ankara Üniv.	111	68	17	0	54	27	11	8	5	2	15	8	1	0	5	4	219	117																			
		(61,3)		(0)	(50,0)	(72,7)		(40,0)		(53,3)		(80,0)		(0)																							
İstanbul Üniv.	32	19	2	0	20	17	2	0	0	0	3	2	1	0	0	0	60	38																			
		(59,4)		(0)	(85,0)	(0)		(0)		(66,7)		(0)																									
TOPLAM	143	87	19	0	74	44	13	8	5	2	18	10	2	0	5	4	279	155																			
		(60,8)		(0)	(59,5)	(61,5)		(40,0)		(40,0)		(55,5)		(0)																							

$\alpha = 0,05$ Mezunların ilk kütüphanecilik işlerinin, çalışmak için tercih ettikleri kütüphane türlerinde bulunup bulunmaması hakkında hesaplanan khi kare değeri: $\chi^2 = 10,9455$

Not: Bu tablodaki sayıların, 2 ayrı sorunun cevaplarından oluşturuldukları ve birçok mezunların bu iki sorudan birini karşılıksız bıraktıkları için, Tablo 3-42 ve 3-43'teki sayılardan daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 3-44
Son Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	Üniversite/araştırma kütüphanesi (Yüzde)	Çocuk kütüphanesi (Yüzde)	Halk kütüphanesi (Yüzde)	Millet kütüphanesi (Yüzde)	Okul kütüphanesi (Yüzde)	Özel kütüphane (Yüzde)	Başka (Yüzde)	Son yaptıkları kütüphane türünü belirten toplam mezun sayısı
Ankara Üniversitesi	95 (32,5)	1 (0,3)	41 (14,0)	20 (6,8)	10 (3,4)	107 (36,6)	18 (6,2)	292
İstanbul Üniversitesi	28 (40,6)	0 (0)	31 (44,9)	0 (0)	0 (0)	8 (11,6)	2 (2,9)	69
TOPLAM	123 (34,1)	1 (0,3)	72 (19,9)	20 (5,5)	10 (2,8)	115 (31,9)	20 (5,5)	361

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 41,4474$$

Tablo 3-44a
 Son Yaptıkları İş Olmak Üzere Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türü
 (Cinsiyetlerine göre)

	Üniversite/araştırma kütüphanesi (Yüzdesi)	Çocuk kütüphanesi (Yüzdesi)	Halk kütüphanesi (Yüzdesi)	Millî kütüphane (Yüzdesi)	Okul kütüphanesi (Yüzdesi)	Özel kütüphane (Yüzdesi)	Başka (Yüzdesi)	Son çalıştıkları kütüphane türünü belirten toplam mezun sayısı
Erkek	26 (20,0)	0 (0)	46 (35,4)	5 (3,8)	8 (6,2)	33 (25,4)	12 (9,2)	130
Kadın	97 (42,0)	1 (0,4)	26 (11,3)	15 (6,5)	2 (0,9)	82 (35,5)	8 (3,5)	231
TOPLAM	123 (34,1)	1 (0,3)	72 (19,9)	20 (5,5)	10 (2,8)	115 (31,9)	20 (5,5)	361

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{MC} = 47,9405$$

Tablo 3-45
Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

Ankara Üniv.	Kataloglama/tasnif işlerini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	182 (21,9)	Kitap seçimi işlerini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	117 (14,1)	Aktif işlerini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	22 (2,6)	Mücadeat hizmetini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	194 (23,3)	Ödünç verme servisini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	42 (5,1)	Öğretimi tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	58 (7,0)	Aksesyon (saglama) işlerini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	36 (4,3)	Süreli yayınları işlerini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	44 (5,3)	Yönetim işlerini tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	119 (14,3)	Başka işler tercih eden mezun sayısı (Yüzde)	17 (2,0)	831 İşlerin toplamı
İstanbul Üniv.	52 (23,4)	39 (17,6)	5 (2,3)	28 (12,6)	17 (7,7)	12 (5,4)	12 (5,4)	20 (9,0)	37 (16,7)	0 (0)	222										
TOPLAM	234 (22,2)	156 (14,8)	27 (2,6)	222 (21,1)	59 (5,6)	70 (6,6)	48 (4,6)	64 (6,1)	156 (14,8)	17 (1,6)	1053										

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 20,0893$$

Not: Birden fazla işin işaretlenme olanağı verildiği için, bu tablodaki sayılar
mezun sayıları değil, işaretledikleri işlerdir.

Tablo 3-45a
Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler
(Cinsiyetlerine göre)

Erkek	72 (18,5)	59 (15,2)	14 (3,6)	68 (17,5)	18 (4,6)	34 (8,7)	18 (4,6)	3 (3,3)	86 (22,1)	7 (1,8)	189
Kadın	162 (24,4)	97 (14,6)	13 (2,0)	154 (23,2)	41 (6,2)	36 (5,4)	30 (4,5)	51 (7,7)	70 (10,5)	10 (1,5)	564
TOPLAM	234 (22,2)	156 (14,8)	27 (2,5)	222 (21,1)	59 (5,6)	70 (5,6)	48 (4,6)	64 (6,1)	156 (14,8)	17 (1,6)	1053

$$\chi^2 = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 45,2647$$

Not: Bkz. Tablo 3-45'teki not.

Tablo 3-46
Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçİ İşler ve Bunlarla Mesgul Olma Olanakları
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin toplamı
Ankara Üniversitesi	47	6,0	80	9,6	55	6,6	244	29,4	405	48,7	831		
İstanbul Üniversitesi	7	3,2	25	11,3	32	14,4	62	27,9	96	43,2	222		
TOPLAM	54	5,1	105	10,0	87	8,3	306	29,1	501	47,6	1053		

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 16,6116$$

Not: Mezunların ankette birden fazla işleri işaret edebildikleri için, bu tablodaki sayılar mezun sayıları değil, işaretledikleri işlerdir.

Tablo 3-46a
Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçİ İşler ve Bunlarla Meşgul Olma Olanakları
(Cinsiyetlerine göre)

	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin sayısı	Tercih edilen işlerin yüzdesi	Mezunların tercih ettikleri işlerin toplamı
Erkek	34	8,7	44	11,3	44	11,3	98	25,2	169	43,4	389
Kadın	20	3,0	61	9,2	43	6,5	208	31,3	332	50,0	664
TOPLAM	54	5,1	105	10,0	87	8,3	306	29,1	501	47,6	1053

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 29,0389$$

Not: Bkz. Tablo 3-46'daki not.

Tablo 3-46b
Mezunların Tercih Ettikleri Kütüphanecilik İçi İşler ve Bunlarla Meşgul Olma Olanakları
(Çalıştıkları kütüphane türüne göre)

	Mezunların tercih et- tikleri fakat HİÇ mesgul olamadıkları işlerin sayısı	Yüzdesi	Mezunların tercih et- tikleri fakat AZ mesgul olabildikleri işlerin sayısı	Yüzdesi	Mezunların tercih et- tikleri ve ORTA DERE- cede mesgul olabildik- leri işlerin sayısı	Yüzdesi	Mezunların tercih et- tikleri ve ÇÖBÜ ZAMAN mesgul olabildikleri işlerin sayısı	Yüzdesi	Mezunların tercih et- tikleri ve DAİMA mesgul olabildikleri işlerin sayısı	Yüzdesi	Mezunların tercih et- tikleri işlerin toplamı
Univ./araştırma	4	1,4	24	8,2	35	11,9	108	36,7	123	41,8	294
Çocuk	0	0	0	0	0	0	1	20,0	4	80,0	5
Halk	26	10,4	30	12,0	26	10,4	61	24,5	106	42,6	249
Millî	2	5,1	5	12,8	11	28,2	8	20,5	13	33,3	39
Okul	0	0	7	30,4	0	0	7	30,4	9	39,1	23
Özel	17	4,9	23	6,6	8	2,3	89	25,6	210	60,5	347
Başka	0	0	9	21,4	0	0	20	47,6	13	31,0	42
TOPLAM	49	4,9	98	9,8	80	8,0	294	29,4	478	47,8	999

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2 = 113,0005$$

Not: Bkz. Tablo 3-46'deki not. Buradaki sayılar, mezunların hem çalıştıkları kütüphane türünü hem tercih ettikleri işlerle meşgul olma olanaklarını işaretlemelerine dayandığı için, Tablo 3-46 ve 3-46a'daki toplamlardan biraz düşüktür.

Tablo 3-47

Mezunların Kütüphanecilik Alanında Bir İşe Müracaat Ettiklerinde,
İşe Alınmalarında Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olmalarının Tercih Nedeni Olup Olmadığı
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	Hiç tercih nedeni olmadı	Cevap veren mezunların yüzdesi	Az derecede tercih nedeni oldu	Cevap veren mezunların yüzdesi	Tercih nedeni oldu	Cevap veren mezunların yüzdesi	Müracaat edilemediği için bitiriliyor	Cevap veren mezunların yüzdesi	Cevap veren mezunların toplamı
Ankara Üniversitesi	28	10,8	26	10,0	195	75,3	10	3,9	259
İstanbul Üniversitesi	5	7,9	7	11,1	49	77,7	2	3,2	63
TOPLAM	33	10,2	33	10,2	244	75,8	12	3,7	322

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 0,2083$$

Tablo 3-47a

Mezunların Kütüphanecilik Alanında Bir İşe Müracaat Ettiklerinde,
İşe Alınmalarında Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olmalarının Tercih Nedeni Olup Olmadığı
(Cinsiyetlerine göre)

Erkek	17	15,7	14	13,0	69	63,9	8	7,4	108
Kadın	16	7,5	19	8,9	175	81,8	4	1,9	214
TOPLAM	33	10,2	33	10,2	244	75,8	12	3,7	322

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 12,1164$$

Tablo 3-48

Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Çalıştıkları İşlerin Kütüphanecilik Mezunu Olmayanlara da Açık Olup Olmadığı (Bitirdikleri üniversiteye göre)

	A Ç I K			A Ç I K D E Ğ I L			MEZUN BİLMİYOR			CEVAP TOPLAM SAYISI		
	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)	Ankara Üniversitesi toplamı	İstanbul Üniversitesi toplamı	Toplam mezun sayısı
Üniv./araştırma	67 (50,8)	23 (69,7)	90 (54,5)	60 (45,5)	9 (27,3)	69 (41,8)	5 (3,8)	1 (3,0)	6 (3,6)	132	33	165
Çocuk	2 (100,0)	0 (0)	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2	0	2
Haik	36 (61,0)	35 (83,3)	71 (70,3)	19 (32,2)	6 (14,3)	25 (24,8)	4 (6,8)	1 (2,4)	5 (5,0)	59	42	101
Millî	24 (80,0)	0 (0)	24 (80,0)	6 (20,0)	0 (0)	6 (20,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30	0	30
Okul	11 (73,3)	0 (0)	11 (73,3)	4 (26,7)	0 (0)	4 (26,7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15	0	15
Özel	62 (44,6)	7 (53,8)	69 (45,4)	68 (48,9)	3 (23,0)	71 (46,7)	9 (6,5)	3 (23,0)	12 (7,9)	139	13	152
Başka	8 (44,4)	0 (0)	8 (40,0)	9 (50,0)	2 (100,0)	11 (55,0)	1 (5,5)	0 (0)	1 (5,0)	18	2	20
TOPLAM	210 (53,2)	65 (72,2)	275 (56,7)	166 (42,0)	20 (22,2)	186 (38,4)	19 (4,8)	5 (5,5)	24 (4,9)	395	90	485

$\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HK} = 19,7139$

Kütüphane türleri arasındaki ayrılık için $\chi^2 = 24,4794$ hesaplanan khi kare değeri:

Tablo 3-48a

Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Çalıştıkları İşlerin Kütüphanecilik Mezunu Olmayanlara da Açık Olup Olmadığı (Cinsiyetlerine göre)

	AÇIK			AÇIK DEĞİL			MEZUN BILMIYOR			CEVAP TOPLAMI		
	Erkek (Yüzdesi)	Kadın (Yüzdesi)	Toplam (Yüzdesi)	Erkek (Yüzdesi)	Kadın (Yüzdesi)	Toplam (Yüzdesi)	Erkek (Yüzdesi)	Kadın (Yüzdesi)	Toplam (Yüzdesi)	Erkek Toplamı	Kadın Toplamı	Toplam Mezun sayısı
Univ. Araştırma	27 (61,4)	63 (52,1)	90 (54,5)	14 (31,8)	55 (45,5)	69 (41,8)	3 (6,8)	3 (2,5)	6 (3,6)	44	121	165
Çocuk	0 (0)	2 (100,0)	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0	2	2
Halk	46 (71,9)	25 (67,6)	71 (70,3)	14 (21,9)	11 (29,7)	25 (24,8)	4 (6,3)	1 (2,7)	5 (5,0)	64	37	101
MİLLİ	9 (81,8)	15 (78,9)	24 (80,0)	2 (18,2)	4 (23,1)	6 (20,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	11	19	30
Okul	8 (80,0)	3 (60,0)	11 (73,3)	2 (20,0)	2 (40,0)	4 (26,7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10	5	15
Özel	25 (65,8)	44 (38,6)	69 (45,4)	12 (31,6)	59 (51,8)	71 (46,7)	1 (2,6)	11 (9,6)	12 (7,9)	38	114	152
Başka	5 (38,5)	3 (42,9)	8 (40,0)	7 (53,8)	4 (57,1)	11 (55,0)	1 (7,7)	0 (0)	1 (5,0)	13	7	20
TOPLAM	120 (66,7)	155 (50,8)	275 (56,7)	51 (28,3)	135 (44,3)	186 (38,4)	9 (5,0)	15 (4,9)	24 (4,9)	180	305	485

$$\alpha = 0,05$$

$$\chi^2_{HC} = 12,4581$$

Tablo 3-49

Mezunların Anket Sorularında veya en son Yaptıkları İşlerdeki Yükselme Olanakları
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)	Durumu olmayan mezunların yükselme oranı (%)
Ankara Üniversitesi	116	36,1	116	39,2	73	24,7	296
Istanbul Üniversitesi	22	42,0	22	31,9	18	26,1	69
TOPLAM	138	37,3	138	37,8	91	24,9	365

$\alpha = 0,05$ $\chi^2_{PK} = 1,3626$

Tablo 3-49a
Mezunların Anket Sırasında veya en son Yaptıkları İşlerdeki Yükselme Olanakları
(Cinsiyetlerine göre)

	Yükselme olanakları olan mezun sayısı	Durumunu belirten mezunların yüzdesi	Yükselme olanakları olmayan mezun sayısı	Durumunu belirten mezunların yüzdesi	Yükselme olanakları olup olmadığını bilmeyen mezun sayısı	Durumunu belirten mezunların yüzdesi	Durumunu belirten mezunların toplamı
Erkek	60	46,2	47	36,2	23	17,7	130
Kadın	76	32,3	91	38,7	68	28,9	235
TOPLAM	136	37,3	138	37,8	91	24,9	365

$\alpha = 0,05$ $\chi^2_{H0} = 8,7042$

Tablo 3-49b
Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre Mezunların Yükselme Olanakları
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	YÜKSELME OLANAĞI VAR			YÜKSELME OLANAĞI YOK			MEZUN BİLMİYOR			CEVAP VEREN MEZUNLAR		
	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)	Ankara Üniversitesi (Yüzde)	İstanbul Üniversitesi (Yüzde)	Toplam (Yüzde)
Univ./araştırma	25 (28,4)	9 (33,3)	34 (29,6)	39 (44,3)	11 (40,7)	50 (43,5)	24 (27,3)	7 (25,9)	31 (27,0)	88	27	115
Çocuk	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (100,0)	0 (0)	2 (100,0)	2	0	2
Halk	14 (35,9)	16 (55,2)	30 (44,1)	11 (28,2)	5 (17,2)	16 (23,5)	14 (35,9)	8 (27,6)	22 (32,4)	39	29	68
MİLLİ	7 (33,3)	0 (0)	7 (33,3)	7 (33,3)	0 (0)	7 (33,3)	7 (33,3)	0 (0)	7 (33,3)	21	0	21
Okul	1 (14,3)	0 (0)	1 (14,3)	4 (57,1)	0 (0)	4 (57,1)	2 (28,6)	0 (0)	2 (28,6)	7	0	7
Özel	42 (39,3)	2 (28,6)	44 (38,6)	44 (41,1)	3 (42,9)	47 (41,2)	21 (19,6)	2 (28,6)	23 (20,2)	107	7	114
Başka	12 (75,0)	1 (50,0)	13 (72,2)	3 (18,8)	0 (0)	3 (16,7)	1 (6,3)	1 (50,0)	2 (11,1)	16	2	18
TOPLAM	101	28	129	108	19	127	71	18	89	280	65	345

Kütüphane türlerindeki yükselme olanakları $\chi^2 = 19,7277$ $\alpha = 0,05$
arasında hesaplanan khi kare değeri:

Tablo 3-49c
Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre Mezunların Yükselme Olanakları
(Cinsiyetlerine göre)

	YÜKSELME OLANAĞI VAR		YÜKSELME OLANAĞI YOK		MEZUN BILMIYOR		CEVAP VEREN MEZUNLAR		
	Erkek (Yüzde)	Kadın (Yüzde)	Erkek (Yüzde)	Kadın (Yüzde)	Erkek (Yüzde)	Kadın (Yüzde)	Erkek Toplam	Kadın Toplam	
Üniv./araştırma	10 (37,0)	24 (27,3)	12 (44,4)	38 (43,2)	50 (43,5)	26 (29,5)	27	88	115
Çocuk	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (100,0)	0	2	2
Halk	17 (40,5)	13 (50,0)	13 (31,0)	3 (11,5)	16 (23,5)	10 (38,5)	42	26	68
Millî	2 (40,0)	5 (31,3)	1 (20,0)	6 (37,5)	7 (33,3)	5 (31,3)	5	16	21
Okul	1 (20,0)	0 (0)	3 (60,0)	1 (50,0)	4 (57,1)	1 (50,0)	5	2	7
Özel	18 (54,5)	26 (32,1)	11 (33,3)	36 (44,4)	47 (41,2)	19 (23,5)	33	81	114
Başka	9 (75,0)	4 (66,7)	3 (25,0)	0 (0)	3 (16,7)	2 (33,3)	12	6	18
TOPLAM	57	72	43	84	127	65	124	221	345

Tablo 3-50
Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı
(Çalıştıkları kütüphane türüne göre)

	Mezun (Yüzde)	2 mezun (Yüzde)	3 mezun (Yüzde)	4 mezun (Yüzde)	5-10 mezun (Yüzde)	11-15 mezun (Yüzde)	15-20 mezun (Yüzde)	20 mezun (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Univ./araştırma	59 (36,9)	22 (13,8)	9 (5,6)	5 (3,1)	28 (17,5)	20 (12,5)	14 (8,8)	2 (1,9)	160
Çocuk	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
Halk	72 (74,2)	8 (8,2)	1 (1,0)	6 (6,2)	10 (10,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	97
Millî	2 (6,3)	6 (18,8)	5 (15,6)	2 (5,3)	7 (21,9)	0 (0)	8 (25,0)	2 (6,3)	32
Okul	16 (88,9)	2 (11,1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	18
Özel	84 (57,5)	32 (21,9)	6 (4,1)	7 (4,8)	14 (9,6)	2 (1,4)	0 (0)	1 (0,7)	146
Başka	11 (50,0)	0 (0)	7 (31,8)	0 (0)	4 (18,2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	22
TOPLAM	246 (51,6)	70 (14,7)	28 (5,9)	20 (4,2)	63 (13,2)	22 (4,6)	22 (4,6)	6 (1,3)	477

Değişik kütüphane türlerinde çalışan mezun sayıları arasında hesaplanan χ^2 kare değeri: $\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 135,4524$

Not: Mezunların bazıları 2 iş bazıları yalnız 1 iş hakkında bilgi verdikleri için, tablodaki sayılar iş sayısıdır.

Tablo 3-50a
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı
(Çalıştıkları kütüphane türüne göre)

	1 mezun (Yüzde)	2 mezun (Yüzde)	3 mezun (Yüzde)	4 mezun (Yüzde)	5-10 mezun (Yüzde)	11-15 mezun (Yüzde)	16-20 mezun (Yüzde)	20 mezun (Yüzde)	Mezunların yaptıkları işlerin toplamı
Univ. araştırma	42 (32,8)	18 (14,1)	6 (4,7)	2 (1,6)	24 (18,8)	20 (15,6)	13 (10,1)	5 (2,3)	128
Çocuk	0 (0,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Halk	42 (72,4)	5 (8,6)	0 (0)	3 (5,2)	8 (13,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	58
Millî	2 (6,3)	6 (18,8)	5 (15,6)	2 (6,3)	7 (21,9)	0 (0)	8 (25,0)	2 (6,3)	32
Okul	16 (88,9)	2 (11,1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	18
Özel	73 (55,3)	29 (22,0)	6 (4,5)	7 (5,3)	14 (10,6)	2 (1,5)	0 (0)	1 (0,8)	132
Başka	9 (45,0)	0 (0)	7 (35,0)	0 (0)	4 (20,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20
TOPLAM	186 (47,7)	60 (15,4)	24 (6,2)	14 (3,6)	57 (14,6)	22 (5,6)	21 (5,4)	6 (1,5)	390

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 16,3353$$

Bkz. Tablo 3-50'deki not.

Tablo 3-50b
 İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı
 (Çalıştıkları Kütüphane türüne göre)

	1 mezun (Yüzde)	2 mezun (Yüzde)	3 mezun (Yüzde)	4 mezun (Yüzde)	5-10 mezun (Yüzde)	11-15 mezun (Yüzde)	16-20 mezun (Yüzde)	20 mezun (Yüzde)	Mezunların yaptıkları kütüphanelerin toplamı
Üniv./araştırma	11 (53,1)	4 (12,5)	3 (9,4)	3 (9,4)	4 (12,5)	0 (0)	1 (3,1)	0 (0)	39
Çocuk	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Halk	30 (76,9)	3 (7,7)	1 (2,6)	3 (7,7)	2 (5,1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	39
MİLLİ	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Okul	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Özel	11 (78,6)	3 (21,4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	14
Başka	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
TOPLAM	60 (69,0)	10 (11,5)	4 (4,6)	6 (6,9)	6 (6,9)	0 (0)	1 (1,1)	0 (0)	87

Not: Bkz. Tablo 3-50'deki not.

Tablo 3-50c

Erkek Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı
(Çalıştıkları kütüphane türüne göre)

	1 mezun (Yüzde)	2 mezun (Yüzde)	3 mezun (Yüzde)	4 mezun (Yüzde)	5-10 mezun (Yüzde)	11-15 mezun (Yüzde)	16-20 mezun (Yüzde)	20 mezun (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları Toplam
Diğer/araştırma	35 (39,0)	5 (12,2)	0 (0)	3 (7,3)	10 (24,4)	6 (14,6)	1 (2,4)	0 (0)	41
Çocuk	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Halk	52 (85,2)	4 (6,6)	0 (0)	3 (4,9)	2 (3,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	62
Millî	2 (14,3)	2 (14,3)	1 (7,1)	2 (14,3)	3 (21,4)	0 (0)	2 (14,3)	2 (14,3)	14
Okul	9 (90,0)	1 (10,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10
Özel	21 (60,0)	8 (22,9)	1 (2,9)	0 (0)	3 (8,6)	1 (2,9)	0 (0)	1 (2,9)	35
Başka	8 (61,5)	0 (0)	4 (30,8)	0 (0)	1 (7,7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	13
TOPLAM	108 (62,1)	20 (11,5)	6 (3,4)	8 (4,6)	19 (10,9)	7 (4,0)	3 (1,7)	3 (1,7)	174

Not: Bkz. Tablo 3-50'deki not. $\alpha = 0,05$ $\chi^2_{HC} = 14,2114$

Tablo 3-50d
Kadın Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan Mezun Sayısı
(Çalıştıkları kütüphaneye türüne göre)

	1 mezun (Yüzdesi)	2 mezun (Yüzdesi)	3 mezun (Yüzdesi)	4 mezun (Yüzdesi)	5-10 mezun (Yüzdesi)	11-15 mezun (Yüzdesi)	16-20 mezun (Yüzdesi)	21-25 mezun (Yüzdesi)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Orniv./Arayışma	43 (36,1)	17 (14,3)	9 (7,7)	2 (1,7)	18 (15,1)	14 (11,8)	13 (10,9)	3 (2,5)	119
Çocuk	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
Halk	20 (55,6)	4 (11,1)	1 (2,8)	3 (8,3)	8 (22,2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	36
Millet	0 (0)	4 (22,2)	4 (22,2)	0 (0)	4 (22,2)	0 (0)	6 (33,3)	0 (0)	18
Okul	7 (87,5)	1 (12,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	8
Özel	63 (56,8)	24 (21,6)	5 (4,5)	7 (6,3)	11 (9,9)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	111
Başka	3 (33,3)	0 (0)	3 (33,3)	0 (0)	3 (33,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	9
TOPLAM	138 (45,5)	50 (16,5)	22 (7,3)	12 (4,0)	44 (14,5)	15 (5,0)	19 (6,3)	3 (0,9)	303

Not: Bkz. Tablo 3-50'deki not.

Tablo 3-51
Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları
(Çalıştıkları Kütüphane türüne göre)

	1 kişi (Yüzde)	2 kişi (Yüzde)	3-5 kişi (Yüzde)	6-10 kişi (Yüzde)	11-20 kişi (Yüzde)	21-30 kişi (Yüzde)	31-50 kişi (Yüzde)	> 50 kişi (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Üniv. Araştırma	17 (10,6)	15 (9,4)	34 (21,3)	22 (13,8)	21 (13,1)	23 (14,4)	25 (15,6)	3 (1,9)	160
Çocuk	2 (0,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
Halk	3 (3,1)	8 (8,2)	27 (27,8)	30 (30,9)	19 (19,6)	6 (6,9)	2 (2,1)	2 (2,1)	9
Millî	0 (0)	0 (0)	6 (18,8)	7 (21,9)	8 (25,0)	0 (0)	0 (0)	11 (34,4)	32
Okul	4 (22,2)	7 (35,9)	4 (22,2)	0 (0)	1 (5,6)	3 (3)	1 (5,6)	1 (5,6)	18
Özel	26 (17,8)	32 (21,9)	52 (35,6)	20 (13,7)	6 (4,1)	5 (3,4)	2 (1,4)	3 (2,1)	140
Başka	3 (13,6)	2 (9,1)	5 (22,7)	8 (36,4)	1 (4,5)	1 (4,5)	0 (0)	2 (9,1)	22
TOPLAM	55 (11,5)	64 (13,4)	128 (26,8)	87 (18,2)	56 (11,7)	35 (7,3)	30 (6,3)	22 (4,6)	477

Değişik kütüphane türlerinde çalışanların sayıları arasında hesaplanan Chi Kare değeri: $\chi^2 = 183,6992$
 $\alpha = 0,05$

Not: Mezunların bazıları 2 iş bazılarını yalnız 1 iş hakkında bilgi verdikleri için, tablodaki sayılar iş sayıdır.

Tablo 3-51a
Ankara Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları
 (Çalıştıkları Kütüphane türüne göre)

	1 kişi (Yüzde)	2 kişi (Yüzde)	3-5 kişi (Yüzde)	6-10 kişi (Yüzde)	11-20 kişi (Yüzde)	21-30 kişi (Yüzde)	31-50 kişi (Yüzde)	50 kişi (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Univ./araştırma	8 (5,3)	14 (10,9)	29 (22,7)	16 (12,3)	18 (13,9)	21 (16,4)	24 (18,8)	3 (2,3)	125
Çocuk	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
Halk	2 (3,4)	5 (8,6)	14 (24,1)	21 (35,3)	10 (17,2)	4 (6,9)	0 (0)	2 (3,4)	58
MİLLİ	0 (0)	0 (0)	6 (18,8)	7 (21,3)	8 (25,0)	0 (0)	0 (0)	11 (34,4)	32
Okul	4 (22,2)	7 (38,9)	4 (22,2)	2 (10)	1 (5,6)	0 (0)	1 (5,6)	1 (5,6)	18
Özel	21 (15,9)	28 (21,2)	49 (37,1)	18 (13,6)	6 (4,5)	5 (3,8)	2 (1,5)	3 (2,3)	132
Başka	2 (10,0)	2 (10,0)	5 (25,0)	7 (35,0)	1 (5,0)	1 (5,0)	0 (0)	2 (10,0)	20
TOPLAM	39 (10,0)	56 (14,4)	107 (27,4)	69 (17,7)	39 (10,0)	31 (8,0)	27 (6,9)	22 (5,6)	390

$$\alpha = 0,05 \quad \chi_{HK}^2 = 15,2170$$

Not: Bkz. Tablo 3-51'deki not.

Tablo 3-51b
İstanbul Üniversitesi Mezunlarının Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları
(Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre)

	1 kişi (Yüzde)	2 kişi (Yüzde)	3-5 kişi (Yüzde)	6-10 kişi (Yüzde)	11-20 kişi (Yüzde)	21-30 kişi (Yüzde)	31-50 kişi (Yüzde)	> 50 kişi (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Univ./araştırma	9 (28,1)	1 (3,1)	5 (15,6)	6 (18,8)	8 (25,0)	2 (5,3)	1 (3,1)	0 (0)	32
Çocuk	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Halk	1 (2,7)	3 (7,7)	13 (33,3)	9 (23,1)	9 (23,1)	2 (5,1)	2 (5,1)	0 (0)	39
Millet	2 (5,1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Okul	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Özel	5 (35,7)	4 (28,6)	3 (21,4)	2 (14,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	14
Başka	1 (50,0)	0 (0)	0 (0)	1 (50,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
TOPLAM	16 (18,4)	8 (9,2)	21 (24,1)	18 (20,7)	17 (19,5)	4 (4,6)	3 (3,4)	0 (0)	87

Not: Bkz. Tablo 3-51'deki not.

Tablo 3-51c
Erkek Mezunların Yaptıkları Kütüphanecilik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları
(Çalışıcıları Kütüphane türüne göre)

	1 kişi (Yüzde)	2 kişi (Yüzde)	3-5 kişi (Yüzde)	6-10 kişi (Yüzde)	11-20 kişi (Yüzde)	21-30 kişi (Yüzde)	31-50 kişi (Yüzde)	50 kişi (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Univ./araştırma	5 (12,2)	7 (17,1)	4 (9,8)	5 (12,2)	8 (19,5)	7 (17,1)	4 (9,8)	1 (2,4)	41
Çocuk	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0
Haik	2 (3,3)	6 (9,8)	20 (32,8)	22 (36,1)	7 (11,5)	2 (3,3)	1 (1,6)	1 (1,6)	61
Millî	0 (0)	0 (0)	3 (21,4)	3 (21,4)	3 (21,4)	0 (0)	0 (0)	5 (35,7)	14
Okul	2 (20,0)	5 (50,0)	1 (10,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (10,0)	1 (10,0)	10
Özel	4 (11,4)	6 (17,1)	13 (37,1)	2 (5,7)	6 (17,1)	2 (5,7)	1 (2,9)	1 (2,9)	35
Başka	2 (15,4)	1 (7,7)	3 (23,1)	3 (23,1)	1 (7,7)	1 (7,7)	0 (0)	2 (15,4)	13
TOPLAM	15 (8,6)	25 (14,4)	44 (25,3)	35 (20,1)	25 (14,4)	12 (6,9)	7 (4,0)	11 (6,3)	174

$\chi^2 = 0,05$ $\chi^2_{HC} = 8,7955$

Not: Bkz. Tablo 3-51'deki not.

Tablo 3-51d
Kadın Mezunların Yaptıkları Kütüphanelik İşlerinde Çalışan İş Arkadaşı Sayıları
(Çalıştıkları Kütüphane türüne göre)

	1 kişi (Yüzde)	2 kişi (Yüzde)	3-5 kişi (Yüzde)	6-10 kişi (Yüzde)	11-20 kişi (Yüzde)	21-30 kişi (Yüzde)	31-50 kişi (Yüzde)	50 kişi (Yüzde)	Mezunların Yaptıkları İşlerin Toplamı
Üniversite	12 (10,1)	8 (6,7)	30 (25,2)	17 (14,3)	13 (10,9)	16 (13,4)	21 (17,6)	7 (5,7)	119
Özel	2 (100,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2
Diğer	1 (2,5)	2 (5,6)	7 (19,4)	8 (22,2)	12 (33,3)	4 (11,1)	1 (2,8)	7 (2,8)	39
Miyis	0 (0)	0 (0)	3 (16,7)	4 (22,2)	5 (27,8)	0 (0)	0 (0)	6 (33,3)	18
Ordu	2 (25,0)	2 (25,0)	3 (37,5)	0 (0)	1 (12,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	8
Özel	22 (19,3)	26 (23,4)	39 (35,1)	18 (16,2)	0 (0)	3 (2,7)	1 (0,9)	2 (1,8)	111
Başka	1 (11,1)	1 (11,1)	2 (22,2)	5 (55,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	9
TOPLAM	40 (13,2)	39 (12,9)	84 (27,7)	52 (17,2)	31 (10,2)	23 (7,6)	23 (7,6)	11 (3,6)	303

Not: Bkz. Tablo 3-51'deki not.

Tablo 3-52

Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türlerine Göre,
Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olan ve Olmayanlar Arasındaki İlişkiler
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	ÇOK GERGİN			SÜĞÜK			HİÇ BİR ÖZELLİĞİ YOK			AHENKLİ			DOSTLUK HAVASINDA			CEVAP TOPLAM SAYISI		
	Ankara Orniv.	İstanbul Orniv.	Toplam	Ankara Orniv.	İstanbul Orniv.	Toplam	Ankara Orniv.	İstanbul Orniv.	Toplam	Ankara Orniv.	İstanbul Orniv.	Toplam	Ankara Orniv.	İstanbul Orniv.	Toplam	Ankara Orniv.	İstanbul Orniv.	Toplam
Orniv./aras. %	2 1,6	0 0,0	2 1,3	17 13,4	9 31,0	26 16,7	13 10,2	5 17,2	18 11,5	39 30,7	6 20,7	45 28,8	56 44,1	9 31,0	65 41,7	127	29	156
Çocuk %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 100,0	0 0,0	1 100,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1	0	1
Halk %	0 0,0	3 7,1	3 1,1	8 14,3	7 16,7	15 15,3	15 26,8	13 31,0	28 28,6	14 25,0	6 14,3	20 20,4	19 33,9	13 31,0	32 32,7	56	42	98
MİLLİ %	1 3,2	0 0,0	1 1,2	9 29,0	0 0,0	9 29,0	9 29,0	0 0,0	9 29,0	8 25,8	0 0,0	8 25,8	4 12,9	0 0,0	4 12,9	31	0	31
Okul %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 7,7	0 0,0	1 7,7	3 23,1	0 0,0	3 23,1	2 15,4	0 0,0	2 15,4	7 53,8	0 0,0	7 53,8	13	0	13
Özel %	3 2,4	0 0,0	3 1,2	15 12,0	2 20,0	17 12,6	24 19,2	3 30,0	27 20,0	28 22,4	2 20,0	30 22,2	55 44,0	3 30,0	58 43,0	125	10	135
Başka %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 50,0	1 5,5	4 25,0	0 0,0	4 22,2	7 43,8	1 50,0	8 44,4	5 31,3	0 0,0	5 27,8	16	2	18
TOPLAM %	6 1,6	3 3,6	9 2,0	51 13,8	19 22,9	70 15,5	68 18,4	21 25,3	89 19,7	98 26,6	15 18,1	113 25,0	146 39,6	25 30,1	171 37,8	369	83	452

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HK} = 7,9224$$

Değişik kütüphane türlerinde çalışan kütüphanecilik bölümü mezunu olan ve $\chi^2 = 25,1840$ olmayanlar arasındaki ilişkiler için hesaplanan khi kare değeri:

Not: Bu tablodaki sayılar mezunların yaptıkları işlerin sayılarıdır.

Tablo 3-52a

Mezunların Çalıştıkları Kütüphane Türlerine Göre,
Kütüphanecilik Bölümü Mezunu Olan ve Olmayanlar Arasındaki İlişkiler
(Cinsiyetlerine göre)

	ÇOK GERGIN			SOGUK			HIÇ BİR ÖZELLİĞİ YOK			AMENKLİ			DOSTLUK HAVASINDA			CEVAP TOPLAM SAYISI		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
Univ. / araş. %	0	2	2	7	19	26	4	14	18	9	36	45	21	44	65	41	115	156
	0,0	1,7	1,3	17,0	16,5	16,7	9,8	12,2	11,5	22,0	31,3	28,8	51,2	38,3	41,7	41	115	156
Çocuk %	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
Halk %	2	1	3	10	5	15	21	7	28	13	7	20	15	17	32	61	37	98
	3,3	2,7	3,1	16,4	13,5	15,3	34,4	14,9	28,6	21,3	18,9	20,4	24,6	45,9	32,2	61	37	98
MİLLİT %	0	1	1	5	4	9	7	3	9	5	3	8	2	2	4	13	18	31
	0,0	5,5	3,2	38,5	22,2	29,0	7,7	4,4	29,0	38,5	16,7	25,8	15,4	11,1	12,9	13	18	31
Okul %	0	0	0	0	1	1	2	1	3	2	0	2	3	4	7	7	5	13
	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7	16,7	28,6	16,7	23,1	28,6	0,0	15,4	42,9	66,7	53,8	7	5	13
Özel %	1	2	3	6	11	17	4	23	27	9	21	30	11	47	58	31	104	135
	3,2	1,9	2,2	19,4	10,6	12,6	12,9	22,1	20,0	29,0	20,2	22,2	35,5	45,2	43,0	31	104	135
Başka %	0	0	0	0	1	1	1	3	4	6	2	8	4	1	5	11	7	18
	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3	5,5	9,0	42,9	22,2	54,5	28,6	44,4	36,4	14,3	27,8	11	7	18
TOPLAM %	3	6	9	28	42	70	33	56	89	44	69	113	156	115	171	164	288	452
	1,8	2,1	2,0	17,1	14,6	15,5	20,1	19,4	19,7	26,8	24,0	25,0	34,1	39,9	37,8	164	288	452

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 1,2790$$

Not: Bkz. Tablo 3-52'deki not.

Tablo 3-53

Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların en Yakın Amirlerinin Öğrenim Durumları
(Bitirdikleri Üniversiteye göre)

	MEZUN KENDİSİ MODÖRÖR		KÜTÜPHANECİLİK BOLOMO MEZUNU		BAŞKA YÖKSEK ÖĞRETİM MEZUNU		LİSE VEYA DENGİ MEZUNU		ORTAOKUL MEZUNU		İLKOKUL MEZUNU		CEVAP TOPLAMLARI	
	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.	Ankara Ontv.	Istanbul Ontv.
Univ./aras. %	23 17,6	29 19,4	68 51,9	2 6,5	38 29,0	21 67,7	59 36,4	2 1,5	2 6,5	4 2,5	0 0,0	0 0,0	131 31	162
Çocuk %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 100,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 0	2
Halk %	25 41,7	14 33,3	11 18,3	0 0,0	12 20,0	12 28,6	24 23,5	7 11,7	13 31,0	20 19,6	3 5,0	2 3,3	60 42	102
MİTTİ %	2 6,3	0 0,0	14 43,8	0 0,0	15 46,9	0 0,0	15 46,9	1 3,1	0 0,0	1 3,1	0 0,0	0 0,0	32 0	32
Okul %	6 33,3	0 0,0	1 5,5	0 0,0	10 55,6	0 0,0	10 55,6	1 5,5	0 0,0	1 5,5	0 0,0	0 0,0	18 0	18
Özet %	21 15,7	2 15,4	26 19,4	1 7,7	77 57,5	7 53,8	84 57,1	8 6,0	2 15,4	10 6,8	1 0,7	1 0,7	134 13	147
Başka %	4 19,0	1 50,0	6 22,6	0 0,0	11 52,4	1 50,0	12 52,2	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	21 2	23
TOPLAM %	81 20,4	23 26,1	104 31,7	3 3,4	126 41,0	41 46,6	204 42,0	21 5,3	17 19,3	38 7,8	4 1,0	2 2,3	398 88	486

$\alpha = 0,05$ $\chi^2 = 38,9771$

Çalıştıkları kütüphane türlerindeki amir öğrenim durumları için hesaplanan khi kare değeri:

$\chi^2 = 114,3509$

Not: Sayılar mezunların yaptıkları işlerin sayısını temsil etmektedir.

Tablo 3-53a
Çalışıkıları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların en Yakın Amirlerinin Öğrenim Durumları
(Cinsiyetlerine göre)

MEZUN KENDİ MODURDUR	KÜTÜPHANECİLİK BOYUNU MEZUNU		BAŞKA YÜKSEK ÖĞRETİM MEZUNU		LİSE VEYA DENGE MEZUNU		ORTAOKUL MEZUNU		İLKOKUL MEZUNU		CEVAP TOPLAMLARI	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Üniv. / araş. %	6 14,6	23 54	19 46,3	40 33,7	0 36,4	4 3,3	0 2,5	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	41 69
Çocuk %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 100,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
Halk %	32 50,8	17,9 40	2 9,0	12 30,8	24 23,5	7 17,9	20 19,6	2 3,2	4 6,3	4 6,3	0 0,0	63 102
Millet %	1 4,5	10,0 22,7	5 11,4	15 37,5	15 46,9	1 4,5	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	22 32
Okul %	3 30,0	37,5 84	7 17,0	31 75,6	10 55,6	1 2,5	1 5,5	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	19 18
Özet %	8 22,9	13,4 30,5	4 12,5	27 62,9	22 57,1	1 2,9	9 6,8	0 0,0	2 1,4	0 0,0	1 0,9	35 112
Baska %	3 23,7	20,0 45,7	9 21,2	31 74,0	12 29,2	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	13 23
TOPLAM %	53 28,8	51 114	84 129	120 26,5	204 42,0	15 3,6	38 7,8	2 1,1	4 1,3	4 2,2	1 0,3	184 302

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2 = 26,4045$$

Not: Bkz. Tablo 3-53'teki not.

Tablo 3-54

Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Son Kütüphanecilik İşlerinde Amirleri ile Olan İlişkileri
(Bitirdikleri üniversiteye göre)

	OLUMSUZ			GERGIN			ORTA			İYİ			ÇOK İYİ			CEVAP VEREN MEZUNLAR		
	Ankara Üniv.	İstanbul Üniv.	Toplam	Ankara Üniv.	İstanbul Üniv.	Toplam	Ankara Üniv.	İstanbul Üniv.	Toplam	Ankara Üniv.	İstanbul Üniv.	Toplam	Ankara Üniv.	İstanbul Üniv.	Toplam	Ankara Üniv.	İstanbul Üniv.	Toplam
Univ./aras. %	6 6,8	3 12,5	9 8,0	5 5,7	0 0,0	5 4,5	11 12,5	6 25,0	17 15,2	38 43,2	6 25,0	44 39,3	28 31,8	9 37,5	37 33,0	88	24	112
Çocuk %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 100,0	0 0,0	2 100,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2	0	2
Halk %	5 12,5	1 3,2	6 8,5	1 2,5	2 6,5	3 4,2	10 25,0	5 16,1	15 21,1	14 35,0	13 41,9	27 38,0	10 25,0	10 32,2	20 28,2	40	31	71
Milliy %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 4,8	0 0,0	1 4,8	8 38,1	0 0,0	8 38,1	10 47,6	0 0,0	10 47,6	2 9,5	0 0,0	2 9,5	21	0	21
Okul %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 11,1	0 0,0	1 11,1	3 33,3	0 0,0	3 33,3	5 55,5	0 0,0	5 55,5	9	0	9
Özel %	3 2,8	1 11,1	4 3,4	5 4,6	0 0,0	5 4,3	12 11,1	1 11,1	13 11,1	41 38,0	3 33,3	44 37,6	47 43,5	4 44,4	51 43,6	108	9	117
Başka %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	3 20,0	0 0,0	3 17,6	3 20,0	2 100,0	5 29,4	9 60,0	0 0,0	9 52,9	15	2	17
TOPLAM %	14 4,9	5 7,6	19 5,4	12 4,2	2 3,0	14 4,0	45 15,9	12 18,2	57 16,3	111 39,2	24 36,4	135 38,7	101 35,7	23 34,8	124 35,5	283	66	349

$$\alpha = 0,05$$

$$\chi^2_{HK} = 0,3866$$

Değişik kütüphane türlerindeki mezun/amirleri ilişkileri için hesaplanan khi kare değeri:

$$\chi^2_H = 18,9963$$

Tablo 3-54a

Çalıştıkları Kütüphane Türüne Göre, Mezunların Son Kütüphanecilik İşlerinde Amirleri ile Olan İlişkileri
(Cinsiyetlerine göre)

	OLUMSUZ			GERGİN			ORTA			İYİ			ÇOK İYİ			CEVAP VEREN MEZUNLAR		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Univ./aras. %	4 16,0	5 5,7	9 8,0	0 0,0	5 5,7	5 4,5	6 24,0	11 12,6	17 15,2	6 24,0	38 43,7	44 39,3	9 36,0	28 32,2	37 33,0	25 87	87 112	112
Çocuk %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 100,0	2 100,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 2	2
Halk %	3 6,8	3 11,1	6 8,5	2 4,5	1 3,7	3 4,2	10 22,7	5 18,5	15 21,1	17 38,6	10 37,0	27 38,0	12 27,3	8 29,6	20 28,2	44 27	27 71	71
Millî %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 16,7	0 0,0	1 4,8	3 50,0	5 33,3	8 38,1	1 16,7	9 60,0	10 47,6	1 16,7	1 6,7	2 9,5	6 15	15 21	21
Okut %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 16,7	0 0,0	1 11,1	1 16,7	2 66,7	3 33,3	4 66,7	3 33,3	5 55,5	6 3	3 9	9
Özel %	2 6,7	2 2,3	4 3,4	3 10,0	2 2,3	5 4,3	6 20,0	7 8,0	13 11,1	7 23,3	37 42,5	44 37,6	12 40,0	39 44,8	51 43,6	30 87	87 117	117
Başka %	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	3 30,0	0 0,0	3 17,6	3 30,0	2 28,6	5 29,4	4 40,0	5 71,4	9 52,9	10 7	7 17	17
TOPLAM	9 7,4	10 4,4	19 5,4	6 5,0	8 3,5	14 4,0	29 24,0	28 12,3	57 16,3	35 28,9	100 43,9	135 38,7	42 34,7	82 36,0	124 35,5	121 228	228 349	349

$$\alpha = 0,05 \quad \chi^2_{HC} = 12,9809$$

A EKİ

Sayın Meslektaş,

Kütüphanelerde çalışmakta olan elemanların ne kadarının Kütüphanecilik Bölümlerini bitirdiği, ve şimdiye kadar mezun olan elemanların ne kadarının kütüphanecilik mesleğini tamamen terkettiği, merak edilecek bir konu değil midir? Kütüphanecilik Bölümleri mezunlarının bir kısmı başka sahalarda görev yapmaktadırlar. Buna karşın, kütüphanelerde çoğu zaman kütüphanecilik lisansı almamış kimselerin çalışmakta olduğu da bir gerçektir.

İlişikte sunulan anket, İstanbul ve Ankara Üniversiteleri Kütüphanecilik Bölümleri mezunlarının sorunlarını, eğitim, meslekî ve sosyal açılardan daha bilinçli değerlendirebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Adresiniz Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Bölümleri yetkililerinin böyle bir doktora çalışmasına gösterdikleri ilgi ve anlayış sonucu sağlanmıştır.

Ankete vereceğiniz cevaplar sorunların teşhisinde büyük ölçüde yardımcı olacaktır. İsminiz hiç bir şekilde kimseye açıklanmayacaktır. Doktora tezinde anketin sonuçları değerlendirilirken isim belirtilmeyecektir. Gerektiğinde sizinle temasa geçebilmemiz için, anket formunuzda bir kod numarası bulunmaktadır.

Anket formunun doldurularak ilişikte gönderilen ve adresimizi belirten zarfın içinde tarafımıza yollanması şükranla karşılanacaktır. Bazı mezunların doğru adreslerinin saptanması zor olduğu için, anketin size varıp varmadığını kontrol edebilmek amacıyla, bir ay içerisinde cevaplandırılmış anket formunu postaya vermenizi özellikle rica ederim.

Anket sonuçlarının özetinin size gönderilmesini arzu ediyorsanız, anketin son sahifesindeki kareyi lütfen işaretleyiniz.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Phyllis Lepon
Öğretim Görevlisi
Hacettepe Üniversitesi
Kütüphanecilik ve
Dokümantasyon Enstitüsü

TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK MEZUNLARI NE DURUMDADIR?

Bu anketin amacı, Türkiye'de Kütüphanecilik Bölümleri mezunlarının iş sahasında ne gibi sorunlarla karşılaştıkları ve bunlar hakkında nasıl bir duygu ve düşünceye sahip olduklarını öğrenmektir.

SORULARI CEVAPLANDIRMA ŞEKLİ:

Aşağıdaki soruları okuyunuz, ve sizce en uygun olan cevabın yanındaki parantezlere X işareti koyunuz. Cevabı öngörülmemiş sorular için, ayrılan yere istendiği bilgiyi yazınız.

Örnekler: 1. Cinsiyetiniz:

() 1 Erkek

(X) 2 Kadın

2. Fakülteyi bitirdiğiniz yıl (son iki rakamı): _____

A. ÖZEL DURUMUNUZ

1. Doğduğunuz il: _____

2. Doğduğunuz yıl: (son iki rakamı): _____

3. Doğduğunuz yer nedir?

() 1 Şehir

() 2 Kasaba

() 3 Köy

4. Cinsiyetiniz:

() 1 Erkek

() 2 Kadın

5. Medenî durumunuz:

() 1 Bekâr

() 2 Evli

() 3 Eşim öldü

() 4 Boşanmış

6. Çocuklarınız varsa sayısını yazınız: _____

7. Aile reisi iseniz bakmakla yükümlü olduğunuz kişilerin sayısını belirtiniz: _____

B. LİSE ÖĞRENİMİNİZ

1. Bitirdiğiniz lise veya dengi okul (ikisinden diploma aldıçınız halde iki cevap işaret edilebilir):

- 1 Lise fen kolu
 2 Lise edebiyat kolu
 3 Başka tür lise kolu (Açıklayınız: _____)

- 1 Öğretmen okulu
 2 Ticaret okulu
 3 Başka (Açıklayınız: _____)

2. Liseyi bitirdiğiniz yıl (son iki rakamı): _____

3. Liseyi bitirdiğiniz il: _____

C. KÜTÜPHANECİLİKTEKİ YÜKSEK ÖĞRENİMİNİZ

1. Kütüphanecilik bölümünden mezun olduğunuz üniversite:

- 1 Ankara Üniversitesi
 2 İstanbul Üniversitesi

2. Kaydolduğunuz yıl (son iki rakamı): _____

3. Bitirdiğiniz yıl (son iki rakamı): _____

Bitirdiğiniz dönem:

- 1 Yaz
 2 Güz
 3 Başka (Açıklayınız: _____)

4. Burs aldınız mı?

- 1 Hayır
 2 Evet 1 yıllık burs
 3 Evet 2 yıllık burs
 4 Evet 3 yıllık burs
 5 Evet 4 yıllık burs

Kaynağını belirtiniz: _____

5. Mecburî hizmetiniz:

- 1 Yok
 2 Resmî sektörde (bitmiş)
 3 Resmî sektörde (devam ediyor)
 4 Özel sektörde (bitmiş)
 5 Özel sektörde (devam ediyor)

6. Lise yıllarında iken hangi tür yüksek öğrenim yapmayı düşünüyordunuz? (Yalnız bir cevap işaret edilecek.)

- () 1 Beşerî bilimler
 () 2 Sosyal bilimler
 () 3 Öğretmenlik
 () 4 Güzel sanatlar
 () 5 Hukuk/Siyasal bilgiler
 () 6 Kütüphanecilik
 () 7 Ekonomi/Ticaret/İş idaresi
 () 8 Mühendislik/Mimarlık
 () 9 Fen
 () 10 Tıp/Eczacılık/Dişçilik/Hemşirelik
 () 11 Başka (Açıklayınız: _____)

7. Kütüphanecilik bölümüne kaydolduğunuz zaman, şimdiki tecrübenize sahip olsaydınız, 6 no'lu sorudaki yüksek öğrenim türlerinden hangisini seçerdiniz? (Yalnız bir cevap belirtilecek): _____

8. Kütüphaneciliği seçmenizin ana nedeni:

- () 1 Her zaman düşünmüştüm
 () 2 Ailem istiyordu
 () 3 Sevdiğim bir kütüphaneci beni etkiledi
 () 4 İstedğim bölümler için giriş puanlarım yetersizdi
 () 5 Şans eseri
 () 6 Başka (Açıklayınız: _____)

9. Sizce, kütüphanecilik bölümünde gördüğünüz öğrenim meslekî hayatınıza sizi yeteri kadar hazırlamış mıydı?

- () 1 Evet
 () 2 Hayır
 () 3 Bilemiyorum

10. Öğrenci iken kütüphanecilik alanında staj yaptınız mı?

- () 1 Hayır
 () 2 Evet ve faydalı oldu
 () 3 Evet fakat faydası olmadı

11. Sizce, kütüphanecilik bölümünde meslekî hayatınız için ençok faydası olan ders(ler)i belirtiniz:

12. Sizce, kütüphanecilik bölümünde meslekî hayatınız için hiç faydası olmayan ders(ler)i belirtiniz:

13. Kütüphanecilik bölümünde öğretilmeyen ve sizce lüzümlü olan konu(lar)ı belirtiniz:

D. BAŞKA YÜKSEK ÖĞRENİMİNİZ

1. Lisans diplomanızı aldıktan sonra, kütüphanecilik ile ilgili bir alanda bir "Master" (Yüksek Lisans) programına kayıt olduğunuz mu?

- ()1 Hayır
 ()2 Evet fakat yarıda bıraktım
 ()3 Evet ve halen öğrenciyim
 ()4 Evet ve diplomamı (____) senesinde aldım

Üniversite ve bölümünü belirtiniz: _____

2. Lisans diplomanızı aldıktan sonra, kütüphanecilik ile ilgili bir alanda bir Doktora programına kayıt olduğunuz mu?

- ()1 Hayır
 ()2 Evet fakat yarıda bıraktım
 ()3 Evet ve halen devam ediyorum
 ()4 Evet ve diplomamı (____) senesinde aldım

Üniversite ve bölümünü belirtiniz: _____

3. Master ve Doktora programları dışında, kütüphanecilik ile ilgili katıldığınız eğitim programları, Kurslar vs. oldu mu? (Birden fazla cevap işaret edilebilir.)

- ()1 Olmadı
 ()1 Oldu Türkiye'de
 ()1 Oldu Avrupa'da
 ()1 Oldu Amerika'da
 ()1 Oldu başka yerde

Yerleri, süreleri ve düzenleyenlerini belirtiniz: _____

Ana konuları ne idi? _____

4. Kütüphanecilik dışında başka bir yüksek öğrenim programına kayıt olduğunuz mu? (Birden fazla cevap işaret edilebilir.)

- ()1 Hayır
 ()1 Lisans
 ()1 Yüksek Lisans (Master)
 ()1 Doktora

Üniversite ve bölümünü belirtiniz: _____

Bittirdiniz mi? _____

E. İŞ HAYATINIZIN BAŞLANGICI

1. Lisans almadan evvel (stajdan hariç) kütüphanecilik alanında çalıştınız mı?
- ()1 Çalışmadım
 ()2 1-12 ay arası çalıştım
 ()3 1-5 yıl arası çalıştım
 ()4 5 yıldan fazla çalıştım
2. Lisans almadan evvel kütüphanecilik dışı işlerde ne kadar zaman çalıştınız?
- ()1 Hiç çalışmadım
 ()2 Bir yıldan az çalıştım
 ()3 1-5 yıl arası çalıştım
 ()4 6-10 yıl arası çalıştım
 ()5 10 yıldan fazla çalıştım
3. Kütüphanecilik dalında lisans diplomanızı aldıktan sonra, herhangi bir işe girmek için ne kadar süre beklediniz?
- ()1 Çalışmakta olduğum işime devam ettiğim için hiç beklemedim
 ()2 Hiç beklemeden bir işe girdim
 ()3 Altı ay kadar bekledim
 ()4 7-12 ay kadar bekledim
 ()5 Bir yıldan fazla bekledim
 ()6 İş bulmakta güçlük çektiğim için, çalışmaktan vazgeçtim
 ()7 Daha üst bir öğrenime devam etmeyi düşündüm ve iş aramadım
 ()8 Çalışmayı düşünmediğim için iş aramadım
 ()9 Yeni mezunum. Bir iş aramaktayım.
 ()10 Başka (Açıklayınız: _____)
4. Ailenizde veya yakınlarınız arasında kütüphaneci var mıdır? (mıydı)? (Birden fazla cevap işaret edilebilir.)
- ()1 Yok
 ()1 Annem
 ()1 Babam
 ()1 Eşim
 ()1 Kardeşim
 ()1 Başka (Açıklayınız: _____)

ŞİMDİYE KADAR KÜTÜPHANECİLİK ALANINDA HİÇ ÇALIŞMADINIZ İSE
 ONUNCU SAHİFEYE GEÇİNİZ

F. KÜTÜPHANECİLİK ALANI İÇERİSİNDE TECRÜBE VE YORUMLARINIZ

1. Kütüphaneler türlerinden, çalışmak için tercih ettiğiniz tür hangisi? (Yalnız bir cevap işaret edilecek.)
- () 1 Araştırma kütüphanesi (üniversite vb.)
 () 2 Çocuk kütüphanesi
 () 3 Halk kütüphanesi
 () 4 Millî
 () 5 Okul kütüphanesi
 () 6 Özel kütüphane (Açıklayınız: _____)
 () 7 Yazma kütüphanesi
 () 8 Başka (Açıklayınız: _____)
2. En son çalıştığınız kütüphane hangi türdendir? _____
3. Kütüphanecilik içerisinde tercih ettiğiniz işler nelerdir? (Birden fazla cevap işaret edilebilir.)
- () 1 Kataloqlama/Tasnif
 () 1 Kitap seçimi
 () 1 Arşiv
 () 1 Müracaat hizmeti
 () 1 Ödünç verme servisi
 () 1 Öğretim
 () 1 Sağlama (Aksesyon)
 () 1 Süreli yayınlar
 () 1 Yönetim
 () 1 Başka (Açıklayınız: _____)
4. Kütüphanecilikle ilgili en son işinizde, tercih ettiğiniz işler ile meşgul oluyor musunuz (muydunuz)?
- () 1 Hiç
 () 2 Az
 () 3 Orta
 () 4 Çoğu zaman
 () 5 Daima
5. Kütüphaneci olarak çalışmak için tercih ettiğiniz ili belirtiniz: _____
6. Ankara, İstanbul, İzmir ve tercih ettiğiniz il dışında, başka ilde maaş, ev ve çalışma şartları elverişli olursa, o ilde çalışmayı kabul eder misiniz?
- () 1 Evet
 () 2 Hayır, ailevî sebeplerden dolayı
 () 3 Hayır, sağlık durumum dolayı
 () 4 Hayır çünkü sevdiğim işler ile meşgul olamam
 () 5 Hayır, başka sebepler için (Açıklayınız: _____)

Bilemiyorum

7. Kütüphanecilik ile ilgili en son yaptığınız işde, sizce aldığınız maaş kendi niteliklerinize ve yaptığınız işe uygun mudur (muydu)?
- ()1 Fazla
 ()2 Uygun
 ()3 Düşük
 ()4 Çok düşük
8. 7 no'lu sorudaki bahsettiğiniz maaş aldığınız zaman, başka gelir kaynağınız var mıdır (mıydı)?
- ()1 Hayır
 ()2 Evet, ikinci bir iş
 ()3 Evet başka (Açıklayınız: _____)
9. Kütüphanecilikle ilgili en son çalıştığınız yerde yükselme olanağınız var mıdır (mıydı)?
- ()1 Evet
 ()2 Hayır
 ()3 Bilemiyorum
10. Çalıştığınız iş yerinizde memnun olmanız için en önemli hususlar nelerdir? (Birden fazla cevap işaret edilebilir.)
- ()1 Amirim
 ()1 Benden beklenen iş
 ()1 Beraber çalışan arkadaşlarım
 ()1 Çalışma saatlerim
 ()1 Çalıştığım yerin prestiji
 ()1 Emeklilik olanaklarım
 ()1 Halkla ilişki olanaklarım
 ()1 İşin bulunduğu il
 ()1 İş yerimin rahatlığı (bina, çalışma yerim vs.)
 ()1 Karar verme yetkim
 ()1 Maaşım
 ()1 Personel sayısı
 ()1 Tatil sürem
 ()1 Toplumda faydalı olma duygum
 ()1 Yaptığım işin prestiji
 ()1 Yükselme olanaklarım
 ()1 Başka (Açıklayınız: _____)
11. 10 no'lu sorudaki hususları tekrar gözden geçirerek, sizce en önemli olanını belirtiniz: _____
12. Kütüphaneci olduğunuzu toplumda kıvanç duyarak söyleyebiliyor musunuz?
- ()1 Hiç bir zaman
 ()2 Bazan
 ()3 Her zaman

13. Kütüphanecilik sahasında bir iş için müracaat ettiğiniz zaman, Kütüphanecilik Bölümü mezunu olmanız tercih sebebi oldu mu?

- ()1 Hiç olmadı
- ()2 Az oldu
- ()3 Oldu

14. Halen çalıştığınız kurumun yöneticileri ile ilişkileriniz nasıldır? (Halen çalışmıyorsanız, en son işinizde nasıldır?)

- ()1 Olumsuz
- ()2 Gergin
- ()3 Orta
- ()4 İyi
- ()5 Çok iyi

15. Çalıştığınız yerlerde, Kütüphanecilik Bölümü mezunu olan ve olmayan kütüphaneciler arasındaki ilişkiler nasıldır?

- ()1 Çok gergin
- ()2 Soğuk
- ()3 Hiç bir özelliği yok
- ()4 Ahenkli
- ()5 Dostluk havasında

16. Kütüphanecilik Bölümü mezunu olan ve olmayan kütüphanecilerin aralarındaki ilişkileri, Türk kütüphaneciliğinin gelişmesi yönünden nasıl görüyorsunuz?

- ()1 Gelişmesini tamamen engelliyor
- ()2 Gelişmesini engelliyor
- ()3 Hiç etkisi yok
- ()4 Olumlu oluyor
- ()5 Çok olumlu oluyor
- ()6 Bilemiyorum

17. Kütüphanecilik Bölümünü bitirdikten sonra çalışmadığınız devreler olduysa, sebepler nelerdir? (Birden fazla cevap işaret edilebilir.)

- ()1 Çalışmadığım devre olmadı
- ()1 Çocuklarımı büyütmek için
- ()1 Eşimin işi gereği bulunduğum yerde bana uygun bir iş yoktu
- ()1 Çalışmayı tercih ettiğim ilde kütüphanecilik ile ilgili bir iş bulamadım ve başka işde çalışmak istemedim
- ()1 Kütüphanecilik ile ilgili hiç bir iş bulamadım ve başka işde çalışmak istemedim
- ()1 Öğrenimime devam ettiğim için
- ()1 Sağlık durumum
- ()1 Yurt dışında bulunuyordum
- ()1 Bana uygun hiç bir iş bulamadım
- ()1 Başka (Açıklayınız: _____)

9. KÜTÜPHANECİLİK İLE İLGİLİ İLK YAPTIĞINIZ İŞ
(Kütüphanecilik Bölümünü bitirdikten sonra)

1. Hangi kurum ve ne işde çalıştınız? _____
Kütüphane türü (Halk, araştırma, vs.): _____
Bulunduğu ili belirtiniz: _____
Başladığınız yılı belirtiniz (son iki rakamı): _____
2. Yaptığınız iş kütüphanecilik mezunu olmayanlara da açık mıydı?
() 1 Evet
() 2 Hayır
() 3 Bilemiyorum
3. En yakın yöneticiniz nereden mezundu?
() 1 Müdür bendim
() 2 Kütüphanecilik Bölümü
() 3 Başka yüksek öğrenim
() 4 Lise veya dengi
() 5 Ortaokul
() 6 İlkokul
4. İş yerinizde kaç kişi çalışıyordu? (Siz dahil)
() 1 1 kişi
() 2 2 kişi
() 3 3-5 kişi
() 4 6-10 kişi
() 5 11-20 kişi
() 6 21-30 kişi
() 7 31-50 kişi
() 8 50 den fazla kişi
5. Bunların kaçını Kütüphanecilik Bölümü mezunu? (Siz dahil)
() 1 1 kişi
() 2 2 kişi
() 3 3 kişi
() 4 4 kişi
() 5 5-10 kişi
() 6 11-15 kişi
() 7 16-20 kişi
() 8 20den fazla kişi
6. Bu ilk işinizde elinize geçen aylık gelir ne kadardı? (Net)
() 1 500 TL'dan az
() 2 500-1000 TL
() 3 1001-2000 TL
() 4 2001-3000 TL
() 5 3001-4000 TL
() 6 4001-5000 TL
() 7 5001-8000 TL
() 8 8000 TL'dan fazla
7. Söz konusu işden ayrıldınız ise, neden ayrıldınız?
() 1 Ayrılmadım
() 2 Çalışmamaya karar verdim
() 3 Başka bir işe girdim
() 4 Başka şehire taşındım
() 5 Çalışma koşulları bana uygun değildi
() 6 Maaşım yeterli değildi
() 7 Kütüphanecilikte çalışmamaya karar verdim
() 8 Daha ileri bir öğrenime devam etmeye karar verdim
() 9 Başka (Açıklayınız: _____)
Ayrıldığınız yıl (son iki rakamı): _____

H. KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜNÜ BİTİRDİKTEN SONRA, İLK YAPTIĞINIZ İŞ (KÜTÜPHANECİLİK İLE İLGİLİ DEĞİLSE)
(İlk yaptığınız iş kütüphanecilik ile ilgili ise, önceki sayfeyi doldurduktan sonra bundan sonraki sayfeye geçiniz.)

1. Hangi kurum ve ne işde çalıştınız? _____
Bulunduğu ili belirtiniz: _____
Başladığınız yılı belirtiniz (son iki rakamı): _____

2. Kütüphanecilik ile ilgili bir iş aramış mıydınız?

- () 1 Hayır
() 2 Evet fakat hiç bulamadım
() 3 Evet fakat teklif edilen işin maaşı uygun değildi
() 4 Evet fakat teklif edilen işin bulunduğu ilde çalışmak istemiyordum. İli belirtiniz: _____
() 5 Evet fakat teklif edilen görevde yapılacak işler bana uygun değildi
() 6 Evet fakat teklif edilen işin saatleri, yeri, vs. bana uygun değildi
() 7 Başka (Açıklayınız: _____)

Kütüphanecilikle ilgili teklif edilen iş ne tür kütüphanede idi (halk, araştırma, vs.)? _____

3. Çalıştığınız yerde kaç kişi çalışıyordu? (Siz dahil)

- () 1 1 kişi
() 2 2 kişi
() 3 3-5 kişi
() 4 6-10 kişi
() 5 11-20 kişi
() 6 21-30 kişi
() 7 31-50 kişi
() 8 50den fazla kişi

4. Bu ilk işinizde elinize geçen aylık gelir ne kadardı?
(Net)

- () 1 500 TL'dan az
() 2 500-1000 TL
() 3 1001-2000 TL
() 4 2001-3000 TL
() 5 3001-4000 TL
() 6 4001-5000 TL
() 7 5001-8000 TL
() 8 8000 TL'dan fazla

5. Söz konusu işden ayrıldınız ise, neden ayrıldınız?

- () 1 Ayrılmadım
() 2 Çalışmamaya karar verdim
() 3 Başka bir işe girdim
() 4 Başka şehire taşındım
() 5 Çalışma koşulları bana uygun değildi
() 6 Maaşım yeterli değildi
() 7 Kütüphanecilikle ilgili bir işe girdim
() 8 Daha ileri bir öğrenime devam etmeye karar verdim
() 9 Başka (Açıklayınız: _____)

Ayrıldığınız yıl (son iki rakamı): _____

1. HALEN YAPTIĞINIZ İŞ (HALEN ÇALIŞMIYORSANIZ, EN SON İŞİNİZ). (Kütüphanecilik alanında ise, aşağıdaki sorulara cevap veriniz. Değilse bundan sonraki sahifeye geçiniz.)

1. Hangi kurum ve ne işde çalışıyorsunuz? _____

Kütüphane türü (halk, araştırma, vs.): _____

Bulunduğu ili belirtiniz: _____

Başladığınız yılı belirtiniz (son iki rakamı): _____

2. Yaptığınız iş kütüphanecilik mezunu olmayanlara da açık mıydı?

- () 1 Evet
() 2 Hayır
() 3 Bilemiyorum

3. En yakın yöneticiniz nereden mezun?

- () 1 Müdür benim
() 2 Kütüphanecilik Bölümü
() 3 Başka yüksek öğrenim
() 4 Lise veya dengi
() 5 Ortaokul
() 6 İlkokul

4. İş yerinizde kaç kişi çalışıyor? (Siz dahil)

- () 1 1 kişi
() 2 2 kişi
() 3 3-5 kişi
() 4 6-10 kişi
() 5 11-20 kişi
() 6 21-30 kişi
() 7 31-50 kişi
() 8 50den fazla kişi

5. Bunların kaç Kütüphanecilik Bölümü mezunu? (Siz dahil)

- () 1 1 kişi
() 2 2 kişi
() 3 3 kişi
() 4 4 kişi
() 5 5-10 kişi
() 6 11-15 kişi
() 7 16-20 kişi
() 8 20den fazla

6. Halen yaptığınız (en son yaptığınız) işde elinize geçen aylık gelir ne kadardır? (Net)

- () 1 1000 TL'dan az
() 2 1000-2000 TL
() 3 2001-3000 TL
() 4 3001-4000 TL
() 5 4001-5000 TL
() 6 5001-6000 TL
() 7 6001-10000 TL
() 8 10000 TL'dan fazla

7. Söz konusu işden ayrıldınız ise, neden ayrıldınız?

- () 1 Ayrılmadım
() 2 Çalışmamaya karar verdim
() 3 Başka bir işe girmek üzereyim
() 4 Başka şehire taşındım
() 5 Çalışma koşulları bana uygun değildi
() 6 Maaşım yeterli değildi
() 7 Kütüphanecilikte çalışmamaya karar verdim
() 8 Daha ileri bir öğrenime devam etmeye karar verdim
() 9 Başka (Açıklayınız: _____)

Ayrıldığınız yıl (son iki rakamı): _____

(BUNDAN SONRAKİ SAHİFEYİ DOLEURMAYINIZ)

J. HALEN YAPTIĞINIZ İŞ (HALEN ÇALIŞMIYORSANIZ, EN SON İŞİNİZ)
(Kütüphanecilik alanın dışında ise aşağıdaki sorulara cevap veriniz. Kütüphanecilik alanında ise, önceki sahifeyi doldurduktan sonra, bundan sahifeye geçiniz.)

1. Hangi kurum ve ne işde çalışıyorsunuz? _____

Bulunduğu ili belirtiniz: _____
Başladığınız yılı belirtiniz (son iki rakamı): _____

2. Kütüphanecilik ile ilgili bir iş aramış mıydınız?

- () 1 Hayır
() 2 Evet fakat hiç bulamadım
() 3 Evet fakat teklif edilen işin maaşı uygun değildi
() 4 Evet fakat teklif edilen işin bulunduğu ilde çalışmak istemiyordum. İli belirtiniz: _____
() 5 Evet fakat teklif edilen görevde yapılacak işler bana uygun değildi
() 6 Evet fakat teklif edilen işin saatleri, yeri, vs. bana uygun değildi
() 7 Başka (Açıklayınız: _____)

Kütüphanecilikle ilgili teklif edilen iş ne tür kütüphanede idi (halk, araştırma vs.)? _____

3. Çalıştığınız yerde kaç kişi çalışıyor? (Siz dahil)

- () 1 1 kişi
() 2 2 kişi
() 3 3-5 kişi
() 4 6-10 kişi
() 5 11-20 kişi
() 6 21-30 kişi
() 7 31-50 kişi
() 8 50den fazla

4. Halen yaptığınız (en son yaptığınız) işde elinize geçen aylık gelir ne kadar? (Net)

- () 1 1000 TL'dan az
() 2 1000-2000 TL
() 3 2001-3000 TL
() 4 3001-4000 TL
() 5 4001-5000 TL
() 6 5001-6000 TL
() 7 6001-10000 TL
() 8 10000 TL'dan fazla

5. Söz konusu işden ayrıldınız ise, neden ayrıldınız?

- () 1 Ayrılmadım
() 2 Çalışmamaya karar verdim
() 3 Başka bir işe girmek üzereyim
() 4 Başka şehire taşındım
() 5 Çalışma koşulları bana uygun değildi
() 6 Maaşım yeterli değildi
() 7 Kütüphanecilikle ilgili bir işe girmek istiyorum
() 8 Daha ileri bir öğrenime devam etmeye karar verdim
() 9 Başka (Açıklayınız: _____)

Ayrıldığınız yıl (son iki rakamı): _____

K. ÖZEL BİR SORU

Cinsiyetiniz, kütüphaneci olarak, iş hayatınızda herhangi bir şekilde etkili oldu mu?

- ()1 Etkisini görmedim
()2 Olumlu etkiledi
()3 Olumsuz etkiledi

Açıklayınız: _____

Belirtmek istediğiniz başka önemli hususlar: _____

Yardımanız için pek çok teşekkür ederim.
Anket sonuçlarının özetinin size gönderilmesini arzu ediyorsanız, lütfen kareyi işaretleyiniz.

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
Milli Eğitim İstatistikleri

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KÜTÜPHANELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HALK ve ÇOCUK KÜTÜPHANELERİ İSTATİSTİK ÇİZELGESİ

(1 Ocak 197... — 31 Aralık 197... tarihleri arasındaki duruma göre doldurulacaktır.)

Kütüphanenin bulunduğu :

İl :

İlçe :

Bucak :

Köy :

KOD

--	--

--	--

--

--	--	--

(Kod sütununa
birşey yazmayınız.)

Kütüphanenin adı :

" adresi :

" açılış tarihi :

TABLO : I — Konularına göre bu yıl kütüphaneye giren ve mevcut kitap sayısı

Kitap konuları:	Kod	Bu yıl kütüphaneye giren kitap sayısı					Bu yıl devredilen ve kaydı silinen kitap sayısı	Geçen yılki genel kitap mevcudu	Mevcut kitap sayısı
		Toplam	Satın alınan	Resmî kurumlar- dan gelen	Diğer kütüphanelerden devir	Bağış			
Konularına göre kitap sayısı toplamı									
Genel	0								
Felsefe	1								
Din	2								
Sosyal ilimler	3								
Dilbilimi (Fholoji)	4								
Nazari bilimler	5								
Tıbbî ilimler	6								
Güzel sanatlar ve eğlence	7								
Edebiyat	8								
Tarih, coğrafya ve biyografya	9								

NOT : 1 — Gazete ve dergi gibi süreli yayımların her cildi bir kitap sayılarak, bu yıl kütüphaneye giren kitap sayısı içinde gösterilecektir.
2 — Tablodaki «Geçen yılki genel kitap mevcudu» sütunu kütüphanenizden geçen yıl gönderilmiş olan çizelgenin «mevcut kitap sayısı» sütununun aynı olacaktır.

TABLO : II — Yazılışlarına ve dillerine göre kitap sayısı

Bilginin ait olduğu yıl	Kod	Yazma ve basma eserler toplamı	Yazma eserler					Basma eserler								Süreli (Periyodik) yayımlar		
			Yazma eserler toplamı	Türk dili ile	Arap dili ile	Fars dili ile	Diğer diller ile	Basma eserler toplamı	Türkçe			Yabancı diller						
									Toplam	Türk harfleri ile	Arap harfleri ile	Toplam	Arapça	Farsça	İngilizce		Fransızca	Almanca
Geçen yıl	1																	
Bu yıl	2																	

NOT : 1 — Yazma ve basma eserler toplamının geçen yıl ve bu yılki rakamları ayrı ayrı Tablo I'deki geçen yılki ve bu yılki kitap toplamlarına eşit olacaktır.

TABLO : III — Kitapların cilt durumu

Bu yıl kütüphaneye çeşitli yollarla giren kitap sayısı		
Toplam	Ciltli	Ciltsiz

Bu yıl ciltlenen kitap sayısı		
Toplam	Dışarıda	Bölge cilt atelyesinde

Kütüphanede mevcut kitap sayısı		
Toplam	Ciltli	Ciltsiz

NOT : 1 — Bu yıl kütüphaneye çeşitli yollarla gelen ciltli ve ciltsiz kitap sayısı toplamı, Tablo I'de «bu yıl kütüphaneye giren kitap sayısı» toplamıyla aynı olacaktır.

2 — Kütüphanede mevcut ciltli ve ciltsiz kitap sayısı toplamı, Tablo I'deki «mevcut kitap sayısı» na eşit olacaktır.

TABLO : IV — Okuyucu sayısı

Kod	Kitap konuları	Kod	Toplam			Okuma salonunda okumak üzere kitap alan okuyucu sayısı						Evlere ödünç kitap alan okuyucu sayısı					
						Toplam		Öğrenci		Yetişkin		Toplam		Öğrenci		Yetişkin	
			T	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
1	Genel	0															
	Felsefe	1															
	Din	2															
	Sosyal ilimler	3															
	Dilbilimi (Filoloji)	4															
	Nazari bilimler	5															
	Tatbiki ilimler	6															
	Güzel sanatlar ve eğlence	7															
	Edebiyat	8															
	Tarih, coğrafya ve biyografya	9															
	Toplam																
2	Okuma salonuna kendi kitaplarıyla gelen okuyucu sayısı																
3	Kütüphane genel okuyucu sayısı (1 + 2)																

NOT : Okudukları kitap konularına göre okuyucu sayısı toplamı ile okuma salonuna kendi kitaplarıyla gelen okuyucu sayısının toplamı kütüphane genel okuyucu sayısına eşit olacaktır.

TABLO : V — Ödünç kitap verme servisleri

Ödünç kitap verme servislerinin		Kitap sayısı	Kayıtlı üye sayısı			Ödünç verilen kitap sayısı
Cinsi	Sayısı		T	E	K	
Toplam						
Sabit						
Gezici						

NOT : 1 — Gezici servisi bulunmayan kütüphaneler ilgili sütuna (Yok) yazacaklardır.

2 — Ödünç verilen kitap sayısı, Tablo IV'deki evlere ödünç kitap alan okuyucu sayısının erkek, kız toplamına eşit olacaktır.

TABLO : VI — Memur ve hizmetli sayıları

Kadro durumu	Kod	Toplam	Fakülte veya yüksek okul seviyesinde kütüphanecilik öğrenimi yapan	Diğer fakülte veya yüksek okul mezunu	Lise veya dengi okul mezunu	Orta veya dengi okul mezunu	İlkokul mezunu	Okul bitirmemiş
Genel idare hizmeti sınıfından	1							
Eğitim, öğretim sınıfından	2							
Yardımcı hizmetler sınıfından	3							
Toplam	4							
Yukarıdaki memur ve hizmetlilerden mesleki kurs görmüş olanlar	5							

NOT : Kadro ve tahsis durumlarına göre ilgili sütunlarda gösterilen memur ve hizmetlilerden mesleki kurs görenler, alt satırda ikinci kere gösterilecektir.

Kayıtlara uygundur.

...../...../197...

Kütüphane memuru
(Adı, soyadı ve imzası)

İncelendi, doğrudur.

...../...../197...

Kütüphane Müdürü
(Adı, soyadı ve imzası)

BIBLIOGRAFYA

BİBLİOGRAFYA

- Akkaya, Şinasi, "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümünde Yapılan Bitirme Tezleri Bibliyografyası Denemesi." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXIII, 4 (1975), 233-241.
- Alvarez, Robert S. "Qualifications of Heads of Libraries in Cities of over 10,000 Population in the Seven North-Central States." (Basılmamış Doktora Tezi, University of Chicago, Graduate Library School, Chicago, 1939)
- Asheim, Lester E. "Education and Manpower for Librarianship: First Steps toward a Statement of Policy." ALA Bulletin, 62 (October 1968), 1096-1106.
- Association of American Library Schools, Committee on Recruiting Personnel. "Why Library School Students Choose the Library Profession." (1953) (Mimeographed)
- Aybaş, O. Tekin. "Kütüphaneciliğimizde Gerekli Aşamalar." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXIII, 1 (1974), 22-29.
- Baillie, Stuart. Library School and Job Success. (University of Denver Studies in Librarianship," Vol. 1, No. 3) Denver: University of Denver School of Librarianship, 1964.
- Ballard, Robert M. "Follow-up study of the Academic Record and Career Experiences of Students enrolled for the AMLS degree at the Department of Library Science, University of Michigan, 1960-61." (Basılmamış Doktora Tezi, University of Michigan, 1972)
- Ballard, Robert M. "A Job History of the Atlanta University School of Library Service Graduates, 1948-1959." (Basılmamış Master Tezi, School of Library Service, Atlanta University, Atlanta, Georgia, 1961)
- Barber, M. "How Cold is the Job Market?" American Libraries, 2 (December 1971), 1129.
- Barnett, Stanley A., Emerson, Harold G., and Sharify, Nasser. Book Production, Importation and Distribution in Turkey: A Study of Needs with Recommendations within the Context of Social and Economic Development. (CENTO ve U.S. Agency for International Development için ve State University of New York International Studies and World Affairs Grubu tarafından yapılan araştırma), Aralık 1966.

- Başbay, Neşe. "Ankara Dahilindeki Çocuk Kütüphanelerinde Personel ve Bütçe Durumu." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi, Ankara 1969)
- Başbuğoğlu, Filiz (Özdemir). "1923-1960 Yılları Arasında Basılan Kütüphaneler ve Kütüphanecilik ile İlgili Eserlerin Kritik Bibliyografyası." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi, Ankara 1961)
- Bauer, Harry C. "Who Wants to be a Librarian?" ALA Buletin, 50, (November 1956), 627-30.
- Baysal, Jale. Resmî Daire Kütüphaneleri ve Dokümantasyon Merkezleri. (İstanbul Üniversitesi Doçentlik Tezi, 1972) Ankara: TBTA Fotoğraf Klişe Laboratuvarı ve Ofset Tesisleri, 1974.
- Baysal, Jale. "Yeni Üniversiteler Kanunu'nda Kütüphanecilik Mesleği," Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XIX, 4 (1970), 296-303.
- Baysuğ, Gülümser. "Türk Kütüphaneciler Derneği ve Türkiye Kütüphaneleri, Kütüphaneci, Memur ve Hizmetlileri Sendikası." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi, Ankara 1968)
- Benz, Dale M. "College and University Library Statistics, 1956-57." College and Research Libraries, 19 (January 1958), 49-84.
- Bilge, Uğur. "Kütüphanecilik Eğitimindeki eksiklikler." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, IX, 1-2 (1960), 6.
- Birgöl, Gülsan. "Türkiye Halk Kütüphaneleri Kanun Tasarısı Üzerine Bir Araştırma." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi, Ankara 1963)
- Blankenship, W.C. "Head Librarians. How Many Men? How Many Women?" College and Research Libraries, 28, (January 1967), 41-48.
- Bolden, Connie E. "The Educational and Employment Backgrounds of Law School Librarians." (Basılmamış Master Tezi, University of North Carolina, 1966)
- Bosworth, M. "Jobs: the Current Market for Librarians." Tennessee Librarian, 24 (Winter 1972), 21-7.
- Bow, E. "Interrupted Careers: the Married Woman as Librarian." Ontario Library Review, 56 (June 1972), 76-78.

- Bryan, Alice E. The Public Librarian: A Report of the Public Library Authority. New York: Columbia University Press, 1921.
- Bundy, Mary L., and Gusserman, Paul. "Professionalism Reconsidered." College and Research Libraries, 29, (January 1968), 25.
- Burton, Bernard, and Bushburgh, Marion E. A Bibliography of Librarianship. New York: Burt Franklin, 1970.
- Butler, Pierce. "Librarianship as a Profession." Library Quarterly, 21, (October 1951), 234-247.
- Cameron, D.F., and Heim, P. The Economics of Librarianship in College and University Libraries, 1969-1970. Washington, D.C.: Council on Library Resources, Inc, Temmuz 1970.
- Cameron, D.F., and Heim, P. How Well are they Paid? Compensation Structures of Professional Librarians in College and University Libraries, 1970-71; the Second Survey. Washington, D.C.: Council on Library Resources, 1972.
- Cameron, D.F., and Heim, P. Librarians in Higher Education: Their Compensation Structures for the Academic Year 1972-73; a Third Survey for the Council on Library Resources, Inc. Washington, D.C.: Council on Library Resources, Inc., Nisan 1974.
- Carpenter, E.H., and Shearer, K.D. "Sex and Salary Survey; Selected Statistics of Large Public Libraries in the United States and Canada." Library Journal, 97 (November 19, 1973), 3682-5.
- Cellek, Muhsin. "Türkiye Kütüphanelerinde Personel Yetiştirme Problemleri." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursüsü Bitirme Tezi, Ankara 1962)
- "CFNTO Kütüphanecilik Geliştirme Semineri Raporu, Ankara, 1962." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XI, 3-4 (1962), 104-113. (Çev. Necmeddin Sefercioğlu)
- Central Treaty Organization. Seminar on Library Development, Ankara, March 12-17, 1962. Ankara: CENTO, 16 April 1962 (mimeographed)
- Cihan, Ali Bıza. "Gerçeği Ararken: Kütüphaneciler ve Sorunları." Yeni Yayınlar, XX, 4 (1975), 121, 152-154.
- Clements, D.W.G. "Demand for and Supply of Trained Librarians." Library Association Record, 73 (February 1971), 25-27.

- Cohen, Nathan M.; Dorn, Barbara, and Boehlert, Jessie C. Library Science Dissertations: 1925-60. An Annotated Bibliography of Doctoral Studies. Washington, D.C.: U.S. Office of Education Bulletin No. 38, 1968.
- Çelik, Hilmi. "Üniversitelerimizin Kütüphane Sorunu." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVIII, 3 (1969), 200-206.
- Danton, J. Periam. "Doctoral Study in Librarianship in the United States." College and Research Libraries, 20, (November 1959), 435-53.
- Danton, J. Periam, and Moffitt, LeRoy C. Characteristics of the Graduates of the University of California School of Librarianship. University of Illinois Library School Occasional Paper No. 22. Urbana: University of Illinois, 1951.
- David, Lily M. Economic Status of Library Personnel, 1949. Chicago: American Library Association, 1950.
- Degros, Maurice. "Fransız Kütüphanelerinin Personel Düzeni ve Personelinin İncelenmesi." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, IX, 1-2 (1960), 44. (Çev. Edibe Bilsen)
- Demirer, Celal. "Türk Kütüphanelerimizin Personel Sorunları Konusunda Bir Deneme." (Pasımamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kursusu Bitirme Tezi, Ankara 1965)
- Devlet İstatistik Enstitüsü. Millî Eğitim Hareketleri 1927-1966. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1967. (DİE Yayın No. 517)
- Devlet İstatistik Enstitüsü. Millî Eğitim İstatistikleri: Millî, İlk, Çocuk, Üniversite ve Okul Kütüphaneleri 1959-1968. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1972. (DİE Yayın No. 600)
- Devlet İstatistik Enstitüsü. Millî Eğitim İstatistikleri: Yüksek Eğitim 1911-70. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1972. (DİE Yayın No. 646)
- Doğan, Orhan; Başdu, İsmet, ve Yeğin, Ükü (hazırlayanlar). Lisans Tezleri Bibliyografyası. Ankara: Yeni Desen Matbaası, 1974. (Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi Yayınları No. 3)
- Dougherty, T.M. "The Library as Time Bomb." College and Research Libraries, 32, (September 1971), 357-8.

- Douglass, Robert R. "The Personality of the Librarian." (Basılmamış Doktora Tezi, University of Chicago, Graduate Library School, Chicago 1957)
- Downs, Robert B. "Türkiye'de Kütüphanecilik," Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, V, 3 (1956), 258. (Çev. Leman Çankaya)
- Downs, Robert B. University Library Statistics. Chicago: American Library Association, 1970.
- Drennan, Henry T., and Darling, Richard L. Library Manpower: Occupational Characteristics of Public and School Librarians. Washington, D.C.: Government Printing Office, 1966 (ED 017 299)
- "DTCF Kütüphanecilik Bölümü Mezunlarını Tanıtıyoruz." Kütüphaneciliğin Sesi, 3, 3-4 (Mart 1966), 47-51.
- Ennis, Philip H., and Winger, Howard N. (eds). Seven Questions about the Profession of Librarianship. (The 26th Annual Conference of the Graduate School, June 21-23, 1961. University of Chicago Studies in Library Science) Chicago: University of Chicago Press, 1962.
- Ersoy, Osman. "Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanecilik Bölümü'nün Onbeş Yılı." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVIII, 4 (1969), 228-231.
- Ersoy, Osman. Kütüphaneciliğimizin Sorunları. Ankara: Anadolu Matbaası, 1966.
- Ersoy, Osman. "Kütüphanecilik Kursları." Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, XXIII, 1-2 (1965), 49-59.
- Estabrook, L. "Job Seekers in the Buyer's Market: How Library Employers Judge Candidates." Library Journal, 98, (February 1, 1973), 385-7.
- (CLA) Feliciter; Newsletter of the Canadian Library Association, Ottawa, 1956- .
- Forsyth, Kenna, and Harvey, John F. "Drexel Library School Students: Where do they Come From and Where do they Go?" College and Research Libraries, 26 (March 1965), 138-44.
- Frame, R.R. "Library Salaries and Vacancies as Reflected in Ads." Bowker Annual, 1972, 278-81.
- Frarey, C.J., and Learmont, C.L. "Placements and Salaries, 1971: a Modest Employment Showdown." Library Journal, 97 (June 15, 1972), 2154-9.

- Garrett, Henry E., and Woodworth, R.S. Statistics in Psychology and Education (5th ed.) New York, London and Toronto: Longmans, Green and Co., 1958.
- "Gerçeği Ararken: Bölücülük Mü? Yeni Yayınlar, XIX, 9, (1974), 321, 348.
- Giles, Fleetwood, Jr. "Texas Librarians; A Study Based on Who's Who in Library Service, Third Edition, 1955." (Basılmamış Master Tezi, Graduate School, University of Texas, 1958)
- Ginzberg, Eli, and Brown, Carol A. Manpower for Library Services. New York: Conversation of Human Resources Project, Columbia University, 1967 (ED 023 408)
- Goldhor, Herbert. "The Selection of Employees in Large Civil Service and Non-Civil Service Public Libraries." (Basılmamış Doktora Tezi, University of Chicago, Chicago 1947)
- Goode, William J. "The Librarian: From Occupation to Profession?" The Library Quarterly, 31 (October 1961), 306-18.
- Goode, William J., and Hatt, Paul K. Methods in Social Research. New York, Toronto, London: McGraw-Hill Book Company, Inc, 1952.
- Gökçe, Bilge. "Kütüphaneler Genel Müdürü Sayın Abdülkadir Salgır'la Konuşma." Kütüphanecilik, 1, 8 (Mart 1973), 2-9.
- Gökman, Muzaffer. Türk Kütüphaneciliğinin Bibliyografyası (Bir Deneme). Ankara: Türkiye Ticaret Odaları, Sınayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, 1964. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 4)
- Grasberger, Franz. "On the Psychology of Librarianship." Library Quarterly, 24 (January 1954), 35-46.
- Grimm, James W., and Stern, Robert N. "Sex Roles and Internal Labor Market Structures: the "female" semi-professions." Social Problems, 21 (June 1974), 690-705.
- "Haftadan İzlenimler II," Yeni Yayınlar, XIX, 6 (1974), 228-29.
- Harlow, Neal. "Misused Librarians." Library Journal, 90, (April 1965), 1597-1599.
- Harvey, John F. "Advancement in the Library Profession." Wilson Library Bulletin, 36 (October 1961), 144-147.

- Harvey, John F. The Librarian's Career: A Study of Mobility. (ACSI Microcard Series No. 85) Rochester, New York: University of Rochester Press, 1957.
- Haslam, D.D. "Manpower." In Whatley, H.A., ed., British Librarianship and Information Science, 1966-1970. (London: Library Association, 1972, 259-67.)
- Haslam, D.D. "Salaries of Professional Librarians 1965-75: a 10 year Review." Library Association Record, 77, 11 (November 1975), 264-265.
- Hathaway, H.M. et al. "Entering the Profession." Library Association Record, 73 (October 1971), 191-2.
- Hillway, Tyrus. Introduction to Research. Boston: Houghton Mifflin Company (2nd ed.), 1964.
- Hoage, Althea A. "Job History of a Library School Class, 1937-1949." Atlanta University, May 1950. (Processed)
- Howe, Harriet E. "Study of the University of Denver School of Librarianship Graduates, 1932-38." Library Quarterly, 10 (October 1940), 532-44.
- Inam, Erberk. "Cumhuriyet Devri Kütüphaneciliği." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi, Ankara 1961)
- Kamay, Naila (Finera). "Türk Kütüphaneciliğine Hizmet Edenler ve Kütüphanecilik Kürsüsü Mezunlar Biyografisi." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü Bitirme Tezi, Ankara 1964)
- Karadağ, Hasan. "Taşraya Doğru." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVIII, 2 (1969), 135-137.
- Knight, Douglas M., and Nourse, E. Shepley. Libraries at Large: Tradition, Innovation, and the National Interest. The Resource Book Based on the Materials of the National Advisory Commission on Libraries. New York and London: R.R. Bowker Company, 1969.
- Kortendick, James J., and Stone, Elizabeth W. Job Dimensions and Educational Needs in Librarianship. Chicago: American Library Association, 1971.
- Kum, İhan. "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi." (Basılmamış Ankara Tezi, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Kürsüsü, Ankara 1970).
- "Kütüphanecilerin İlgili Yeni bir Kadro Kanunu." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, V, 2 (1956), 188.

"Kütüphaneçilerin Etik ve Sorumluluk Kuralları Kanunu,"
Türk Kütüphaneçiler Derneği Bülteni, XIX, 4 (1970),
289-290.

Kütüphaneçiliğin Gece. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil
ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphaneçilik Bölümü,
Mayıs 1963-Eylül 1966.

"Kütüphaneçinin da Herdi Var." Meydan (1), IX, 1973, 9-10.

Land, R.B., and Shepherd, M.L. "Placement and salary sur-
vey of LIS graduates, 1970 (Canada)". Felicitator,
17 (January-February 1971), 28-37.

Leigh, Robert D., and Sewny, Kathryn. "The Popular Image
of the Librarian." Library Journal, 85 (June 1,
1960), 2089-91.

Lewis, A.J. "1971 Statistical Survey of Law School Libra-
ries and Librarians." Law Library Journal, 65 (May
1972), 221-43.

Library Association Record. "Survey of Students of Libra-
rarianship and Information Science Completing Courses
During December 1969 ..." September 1970 -
(Çeşitli yazarlar tarafından hazırlanan bu çalışma-
lar, adı geçen dergide yılda 2 defa olmak üzere Ey-
lül 1970'den bu yana yayımlanmaktadır.)

Library Journal. "Placements and Salaries, 1951-
" (Çeşitli adlar altında ve çeşitli yazarlar tarafın-
dan hazırlanan bu çalışmalar, adı geçen dergide her
15 Haziran tarihli sayısında yayımlanmaktadır.)

Library Literature. New York: The H.W. Wilson Company,
1936-

"Library Placement Services Studies by ALA/SRRT Body."
Library Journal, 98 (November 15, 1973), 3331-2.

"Library School Response to a Changing Employment Market."
Journal of Education for Librarianship, 12 (Fall
1971), 145-6.

McMahon, Anne. The Personality of the Librarian: Prevalent
Social Values and Attitudes toward the Profession
(Occasional Papers in Librarianship No. 5, Libraries
Board of South Australia, Adelaide, 1967.)

Mendenhall, William, and Scheaffer, Richard L. Mathemati-
cal Statistics with Applications. North Scituate,
Massachusetts: Duxbury Press, 1973.

Metcalf, John. "The Standards of Librarianship and the
Status of the Library Profession." Australian Lib-
rary Journal, 8 (October 1959), 173-180.

- Morrison, Perry David. The Career of the Academic Librarian: A Study of the Social Origins, Educational Attainments, Vocational Experience, and Personality Characteristics of a Group of American Academic Librarians. (ACRL Monograph No. 29) Chicago: American Library Association, 1968.
- Öcal, Orhan. "Türk Silahlı Kuvvetlerinde Kütüphanecilik ve Kütüphaneler." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XIV, 3-4 (1965), 43-56.
- Öksüzoğlu, Ayşe Füsün. "Batı Anadolu Kütüphaneleri." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVIII (1969), 51-60.
- Ötügen, Adnan. "Kütüphanelerimiz ve Kütüphaneciliğimiz." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXI, 2 (1972), 75-82.
- Ötügen, Adnan. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni On Yıllık Tahlil İndeksi; Bir İndeks Denemesi. Ankara: Örken Basımevi, 1962. (TKDB 10. Cilt, 3-4. Sayıdan Ayrı Basım)
- Ötügen, Adnan. "Türkiye'de Kütüphanecilik Öğretiminin Tarihçesi." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, VI, 1-2 (1957), 1.
- Parr, Mary Y. "Whatever Happened to the Class of 1962?" College and Research Libraries, 28 (May 1967), 208-216.
- Parr, Mary Y., and Filderman, Marilyn. "Some Characteristics of Successful Alumni." College and Research Libraries, 27 (May 1966), 225-226, 238-239.
- Reagan, Agnes L. "A Study of Certain Factors in Institutions of Higher Education which Influence Students to Become Librarians." (Basılmamış Doktora Tezi, University of Illinois, Urbana, 1957) ACRL Monograph No. 21, Chicago: Association of College and Research Libraries, American Library Association, 1958.
- Reaves, Alice C. "A Study of the Graduate Students who Received Master's Degrees from the School of Library Science, University of North Carolina, 1953-1962." (Basılmamış Master Tezi, University of North Carolina, Chapel Hill, 1964.)
- Reed, S.R. "Library Manpower Statistics 1969-72 and the Outlook for the Future." Bowker Annual, 1972, 260-8.
- Rockwood, Ruth H. "The Relationship between the Professional Preparation and Subsequent Types of Library Positions Held by a Selected Group of Library School Graduates." (Basılmamış Doktora Tezi, Indiana University, 1960)

- Rothenberg, L., et al. "Job-task index for Evaluating Professional Utilization in Libraries." Library Quarterly, 41 (October 1971), 320-8.
- Salgır, A. "Kütüphaneler ve Kütüphanecilikteki Gelişmeler." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXI, 3 (1972), 146-149.
- Schick, Frank L. "Professional Library Manpower," ALA Bulletin, 58 (April 1964), 315, 317.
- Schiller, Anita R. Characteristics of Professional Personnel in College and University Libraries. Urbana: Library Research Center, University of Illinois, 1968 (ED 020 766)
- Schiller, Anita R. "Survey of Salary Surveys." ALA Bulletin, 58 (April 1964), 279-286.
- Schiller, Anita R. "Women in Librarianship." In Advances in Librarianship, vol. 4, 1974 (Academic Press, 1974), 103-147.
- Schutze, Gertrude. Information and Library Science Source Book: A Supplement to Documentation Source Book. Metuchen: N.J.: Scarecrow Press, 1972.
- Sefercioğlu, Necmeddin. "Bir Konuşmanın ışığında: Kütüphaneciliğimizin bazı meseleleri." Kütüphanecilik, 1, 10 (Mayıs 1973), 3-7, ve 1, 11-12 (Temmuz 1973), 2-9.
- Sefercioğlu, Necmeddin. "1972'nin Getirdikleri." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXI, 1 (1972), 1-4.
- Sefercioğlu, Necmeddin. "Türk Kütüphanelerinin gelişmesinde Üniversite'deki Kütüphanecilik Öğretiminin Rolü" adlı eser hakkında." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, IX, 3-4 (1960), 162.
- Simmons, Gloria M. "A Study of Professional Librarians in the Southwestern Region of the United States as Indicated in Who's Who in Library Service, 1955." (Basılmamış Master Tezi, School of Library Service, Atlanta University, Atlanta)
- Smith, Patricia Cain; Kendall, Lorne M., and Hulin, Charles L. The Measurement of Satisfaction in Work and Retirement: A Strategy for the Study of Attitudes. Chicago: Rand McNally and Company, 1969.
- Snyder, P. "Career Planning." Special Libraries, 63 (July 1972), 310-12.

- Special Libraries Association. "A Study of 1967 Annual Salaries of Members of the Special Libraries Association." Special Libraries, 58 (April 1967), 217-254.
- Stake, Robert E. "Review of Current Research." Journal of Education for Librarianship, 5 (Fall 1964), 137-41.
- "Statistics Show More Women in Higher Grades at Library." Library of Congress Information Bulletin, 31 (September 8, 1972), 402-3.
- Stone, Elizabeth W. Factors Related to the Professional Development of Librarians. Metuchen, N.J.: The Scarecrow Press, Inc., 1969.
- Şenalp, Leman. "Cumhuriyet Döneminde Kütüphaneciliğimiz." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXIII, 1 (1974), 38-47.
- Tarioğlu, Ekrem. "Türk Kütüphaneciler Derneği." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Bitirme Tezi, Ankara 1969)
- "Task Force on Library Employment." Wilson Library Bulletin, 47 (October 1972), 134.
- Taylor, Gerry M. "Vocational Interests of Male Librarians in the United States." (Basılmamış Master Tezi, University of Texas, 1955)
- Taylor, Nettie B. "The Professional Personnel and Staffing Standards Report -- A Constructive Dissent." Library Journal, 93 (October 1968), 3750-3751.
- "Theses accepted for the Fellowship of the Library Association." Library Quarterly (January 1973), 53-84.
- Thomas, Mary Ellen. "A Study of the Graduates of the School of Library Science, University of North Carolina, 1951-1957; An Analysis of the Careers in Librarianship of Recipients of the Bachelor of Science in Library Science." (Basılmamış Master Tezi, School of Library Science, University of North Carolina, Chapel Hill, 1964)
- Thornton, Luanne. "A Scale to Measure Librarians' Attitudes Toward Librarianship." Journal of Education for Librarianship, 4 (Summer 1963), 15-26.
- "TKD Ana Tüzüğü." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, I (1952), 82.
- "TKD Ana Tüzüğü (1961)." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, X, 1-2 (1961), 91.

- Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1952-
- Türk Kütüphanelerinin Gelişmesinde Üniversitedeki Kütüphanecilik Öğretiminin Rolü, Ankara: Güven Basımevi, 1960.
- "Türkiye Kütüphaneleri, Kütüphanecileri, Memur ve Hizmetlileri Sendikası Kuruldu," Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XV, 4 (1966), 270-271.
- "Türkiye Kütüphaneleri ve Personel Sorunları Hakkında Düşüncelerimiz," Türk Kütüphaneleri Kütüphaneci, Memur ve Hizmetlileri Sendikası Genel Başkanlığı (27.XI.1967)
- University of Southern California, School of Library Science. "Alumni Personnel Questionnaire," (Basılmamış anket formu, University of Southern California, Los Angeles, 1965)
- University of Wisconsin, Library School, Professional Librarians: An Inventory of Personnel and Personnel Needs in Wisconsin in College, University, School, Public and Special Libraries, Madison: University of Wisconsin Library School, 1965.
- "Update Manpower Panel Predicts Worsening Crises," Library Journal, 97 (June 1, 1972), 2016.
- "Üniversite Kütüphanecilik Bölümü Mezunları Derneği Tüzüğü," Ankara İktisat, 23 Mart 1974.
- "Üniversite reformu ve Kütüphaneler," Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XIX, 1 (1970), 1-2.
- Vaughn, William J., and Dunn, J.D. "A Study of Job Satisfaction in Six University Libraries," College and Research Libraries, 35 (May 1974), 163-177.
- Ward, Patricia L. Women and Librarianship: an investigation into certain problems of library staffing, London: The Library Association, 1966 (Library Association Pamphlet No. 25)
- Ward, Patricia L. "Women and Librarianship in 1975," Library Association Record, 77 (4), (April 1975).
- Warncke, Ruth. "Careers in Librarianship," ALA Bulletin, 60 (September 1966), 805-8.
- Wayne State University Libraries, Survey of the Status of Academic Librarians (January 1966), Detroit: Wayne State University Libraries, 1966. (Mimeographed)

- Weintraub, D.K. "Placements of Library School Graduates for the Academic Years 1967/68-1969/70." Bowker Annual 1972, 253-9.
- Wight, Edward A. "Standards and Stature in Librarianship." ALA Bulletin, 55 (November 1961), 871-875.
- Wilson, Eugene H. "Pre-Professional Background of Students in a Library School." Library Quarterly, 8 (April 1938), 162.
- Yenişenol, Ahmet. "Sendikanın Türk Kütüphaneciliğinin Gelişmesindeki Rolü." (Basılmamış Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Bitirme Tezi, Ankara 1969)
- Yeni Yayınlar, Ankara: Muharrem ve Şefika Mercanlığı, Temmuz 1956-Haziran 1972; Üniversite Kütüphanecilik Bölümü Mezunları Derneği, Temmuz 1972-
- "Yeni Yıldı". Yeni Yayınlar, XVIII, 1 (1973), 31.
- Yıldırım, O. Üstün. "Bir Kuruluşun Öyküsü: Üniversite Kütüphanecilik Bölümü Mezunları Derneği'nin Doğuşu." Yeni Yayınlar, XX, 4 (1975), 154-157.
- Yıldırım, O. Üstün. "Kütüphanecilerin Yetiştirilmesi ve Değerlendirilmesi," Kütüphanecilik, 1, 3 (Ekim 1972), 2-6, 8.
- Yıldırım, O. Üstün. "Kütüphanecinin Eğitimi." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVI, 2 (1967), 140-143.
- Yıldırım, O. Üstün. "Yan Ödemeler, Kütüphaneciler ve Yöneticileri." Yeni Yayınlar, XX, 6 (1975), 201, 229-30.
- "Yıldönümü." Yeni Yayınlar, XIX, 4 (1974), 121 ve 152.

ÖZET

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kursüleri mezunlarının uğraşları ve statüleri hakkında günümüze kadar pek az çalışma yapılmıştır. Bunlar, küçük mezun grupları ele alınarak yapıldığından, çoğunlukla yeterli bilgi vermekten uzak kalmışlardır. Konusu "Türkiye'de Kütüphanecilik Mezunlarının Uğraşları ve Statüleri" olan bu çalışma, 1958-1974 tarihleri arasında mezun olmuş 663 kişiden 45linin cevaplandığı anket soruları üzerinde geliştirilmiştir. Cevaplar bilgisayar delikli kartlarına aktarılarak, (1) kütüphanecilik kursüsü, (2) cinsiyet, (3) kütüphane türüne göre incelenmiştir. Veriler, khi kare testine tabi tutulmuş ve verileri içeren 140 tablo teze eklenmiştir.

Ankete cevap veren 451 mezundan %66,3ü yalnız kütüphanecilik alanında, %17,3ü yalnız kütüphanecilik alanı dışında, ve %11,1i hem kütüphanecilik alanında hem de kütüphanecilik alanı dışında çalışmışlardır.

Üniversiteye başlarken, okumak istedikleri bilim dalı ile ilgili tercihleri olarak kütüphanecilik beşinci sırada belirtilmiştir. Araştırma sırasında, kütüphaneciliği tercih eden grup birinci sıraya geçmiştir. Mezunların kütüphaneciliği seçmeleri ile ilgili olarak gösterilen nedenler arasında en fazla tekrarlanmış olanları şunlardır: (1) istedikleri bilim dalına girmek için yeterli giriş sınavı puanlarına sahip olmaları; (2) sevdikleri bir kütüphanecinin etkisi, (3) şans eseri.

Mezunların %20,0si yakınları arasında kütüphanecinin bulunduğunu belirtmişler ve bunlar, üniversiteye girerken ve anket sırasında kütüphanecilik için daha büyük ilgi göstermişlerdir.

Kütüphanecilik alanı dışında çalışmış olan kütüphanecilik kürsüleri mezunlarının yarısı kütüphanecilik alanında iş aramamışlardır. Kütüphanecilik alanı dışında çalışanların %17,0si bu alanda bir iş bulamadıklarını, %33ü ise kütüphanecilik ile ilgili olarak buldukları işi kabul etmediklerini belirtmişlerdir.

Kütüphanecilik kürsüleri mezunlarının kütüphanecilik alanında ve kütüphanecilik alanı dışındaki ilk işlerinde aldıkları maaşların karşılaştırılmasında, önemli bir ayrılık olmadığı görülmüştür. Ancak, araştırma sırasında kütüphanecilik alanı dışında çalışan mezunların, kütüphanecilik alanında çalışan sınıf arkadaşlarından anlamlı derecelerde yüksek maaş aldıkları saptanmıştır.

Üniversite ve araştırma kütüphaneleri, tercih edilen (%46,2) ve çalışılan (%34,1) kütüphane türleri arasında en çok ilgi gören türdür. Halk kütüphaneleri, tercih edilen tür olarak (%22,5) bunları takip etmekte fakat çalışılan tür olarak (%19,9) özel kütüphanelerden sonra ancak üçüncü sırayı almaktadır. Özel kütüphanelerde çalışma oranı %31,9, tercih oranı ise %18,1dir. Diğer türdeki kütüphanelerin tercih ve çalışma oranlarınının %6nın altında olduğu bulunmuştur.

Mezunların %75,8i, kütüphanelerdeki işlere müracaat ettiklerinde Kütüphanecilik Kürsülerinden lisans almış

olmalarının yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, bu işlerin %56,7sinin kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmayanlara da açık olduğu bildirilmiştir.

Ankete cevap verenlerin %51,6sı, çalıştığı kütüphanede tek kütüphanecilik kürsüsü mezunu olarak çalışmaktadır. Bunu %14,7 ile, bir diğer kütüphanecilik kürsüsü mezunu ile çalışanlar takip etmektedir. Aynı işte 2-4 iş arkadaşı ile çalışan kütüphanecilik mezunları %26,8 oranla en büyük grubu oluşturmaktadır. Kütüphanecilik mezunlarının, kütüphanecilik kürsüsü mezunu olmayan iş arkadaşları ile olan ilişkilerinin "dostluk havasında" olduğu belirtilmiştir.

Mezunların %47,9u, çalıştığı kütüphanelerde idareci olarak veya bir kütüphanecilik mezununun idaresi altında, ve mezunların %42si, başka yüksek öğrenim dallarından mezun olan idareciler ile çalışmaktadırlar.

Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Kütüphanecilik Kürsüleri mezunları, ve erkek-kadın mezunlar arasında, bazı anlamlı ayrılıklar ortaya çıkmıştır. Bu ayrılıkların, mezunlara iş veren kütüphane türleriyle ilişkilerinin olup olmadığının araştırılmasının, yararlı olacağı kanısına varılmıştır.

Tezde yer alan önerilerden bazıları şu şekilde sıralanmıştır:

(1) Liselerde okumakta olan öğrencilerin kütüphanecilik alanına karşı olan ilgilerinin artmasını sağlamak üzere, orta dereceli okullarda tanıtıcı programlar hazırlanmalıdır.

(2) Kütüphanecilik kürsüleri mezunlarının ve öğrencilerinin yakınları ile ilişkilerinde, kütüphanecilik mesleğini tanıtmak için çaba sarfedilmelidir.

(3) Mezunların çalışmaları olasılığı fazla olan kütüphane türleri göz önünde tutularak ve kütüphanecilik kürsüsü mezunlarının yarısından fazlasının kütüphanelerde çalışan tek kütüphanecilik mezunu olmaları dikkate alınarak, kütüphanecilik kürsülerinin programları geliştirilmelidir.

(4) Ayrıca, aşağıda önerilen alanlarda araştırmaların yapılması yararlı görülmektedir:

(a) Türkiye'de kütüphanelerin dağılımı (türlerine göre).

(b) Kütüphanecilik mezunlarının maaşlarının artış nispetinin, kütüphanecilik dışındaki alanlardaki maaşların artış oranı ile karşılaştırılması.

ABSTRACT

Up to the present time the careers of the graduates of the Ankara and Istanbul University Departments of Library Science have been the object of only a few superficial investigations, each of which has covered but a small group of graduates. This study, on the "Occupations and Status of the Graduates of the Turkish Departments of Library Science," presents data from questionnaires completed by 451 of the 663 persons who graduated from the two library schools from the first class (1953) through the June 1974 cut-off date. Their replies were keypunched on computer cards and tabulated according to (1) library school, (2) sex, and (3) where applicable, type of library. 140 tables are appended to the text. The chi square test is used to analyze the data.

Of the 451 graduates responding, 66.3% had worked exclusively in library jobs, 17.3% only outside the profession, and 11.1% both in and out of the library field.

In reporting their preferences for university study, although library science had only been the fifth place choice when they entered the department, at the time of the survey the largest number of graduates favored library science. Among the reasons listed for their choosing this field the most frequent were (1) insufficient entrance exam scores to enter their preferred departments, (2) the influence of an admired librarian, and (3) chance.

20% of the graduates reported that among their relatives or close associates there was another librarian, and these showed a greater preference for library science both on entering the university and at the time of the survey than the graduates who had no librarian relatives.

Of the library school graduates who worked outside the profession, half did not seek a job in the library field, 17% reported that they had been unable to find a library job, and 33% had preferred not to accept the library positions they found.

In a comparison of salaries earned by graduates inside and outside the library profession, it was seen that in their first employment after graduation there was no significant difference, but by the time of the survey, those graduates employed outside librarianship had a significantly higher salary curve than their classmates within the field.

University and research libraries were the most popular type both by preference (46.2%) and by employment (34.1%). Public libraries followed in preference (22.5%) but were third in employment (19.9%) after special libraries (31.9% by employment, 18.1% by preference). All other types showed figures under 6%.

Although 75.8% of the graduates reported that their having a degree in library science had been advantageous when they applied for library jobs, 56.7% reported that their jobs had also been open to non-library school graduates.

51.6% of those replying worked as the only library school graduate in their library, followed by 14.7% who worked with only 1 other graduate. The greatest number (26.8%) worked in jobs with 2 to 4 other people, and relations with non-library school graduates were reported as "friendly" by the largest number.

47.9% of the graduates worked either as directors of their libraries or under the direction of a library school graduate, and 42% worked for graduates of other university departments.

A number of significant differences between the experiences of Ankara and Istanbul University graduates and between male and female graduates were discovered, and a need was seen for investigating these differences in relation to the types of libraries employing the graduates.

Recommendations made include the following:

(1) Active recruitment programs for library science students should be undertaken in the high schools.

(2) Library science graduates and students should undertake to recruit students from among their relatives and close associates.

(3) Curricula in the various library schools should take into consideration the types of libraries in which their students are most apt to find employment and the fact that more than half of them will be the sole library school graduate on the job.

(4) Further research is needed on several points:

(a) Distribution of libraries in Turkey (by type).

(b) Salary scales in relation to salaries in other professions.

